

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ε Π Ε Α Ε Κ Ι Ι

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ &
ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ**

2000 - 2006

Μάρτιος 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ_____	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ_____	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ _____	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ _____	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΧ ΑΝΤΕ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ _____	135

Κεφάλαιο 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί βούληση της ελληνικής πολιτείας η προώθηση εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες αναπτύσσουν το ανθρώπινο δυναμικό, βελτιώνουν την δυνατότητα της νεολαίας για παραγωγική απασχόληση, καταπολεμούν παλαιά και αρχόμενα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, ευαισθητοποιούν τους αυριανούς πολίτες σε ποικίλα θέματα (περιβάλλον, καινοτομικότητα, ισότητα φύλων, κλπ.) και παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στα θέματα αυτά όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Ταυτόχρονα, οι όποιες κοινοτικά συγχρηματοδοτούμενες εκπαιδευτικές πολιτικές οφείλουν να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών κοινωνιών για την “κοινωνία της γνώσης”, την κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση (ΕΣΔΑ) και τη διατήρηση και ανάδειξη της πολυπολιτισμικότητας. Φιλοδοξία του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ), στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων του ΕΚΤ και του ΕΣΔΑ, είναι να αποτελέσει εργαλείο εφαρμογής στρατηγικού σχεδιασμού του ΥΠΕΠΘ.

Το παρόν ΕΠ είναι φυσική συνέχεια πολλών από τις καινοτόμες και πιλοτικές προσπάθειες που ξεκίνησαν με το Α΄ ΕΠΕΑΕΚ, αλλά επικεντρώνεται σε θέματα ποιότητας των αποτελεσμάτων των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων τις οποίες εστιάζει περισσότερο πλέον προς την αγορά εργασίας.

Όλα αυτά προσδίδουν μία σύγχρονη πολυεπίπεδη όψη στο παρόν Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) του ΥΠΕΠΘ που θα αντλεί πόρους από το Γ΄ Κοινοπτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ΄ ΚΠΣ) 2000-2006, δρομολογούνται δηλαδή μέτρα πάνω στους βασικούς άξονες πολιτικής του ΕΚΤ τα οποία διέπονται από μια ενιαία φιλοσοφία προώθησης μιας κοινωνικο-εκπαιδευτικής πολιτικής που επιδιώκει να ενισχύσει την ανάγκη ο άνθρωπος να μάθει πως να ευαισθητοποιείται, να κοινωνικοποιείται και να δημιουργεί με απώτερο σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

1.1. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Το ΕΠ εντάσσεται δομικά στο Άξονα «Ανθρώπινοι Πόροι» του Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000–2006. Όπως προαναφέρθηκε, οι παρεμβάσεις του ΕΠ στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ανεργίας, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, και συνδέονται άμεσα και με την εθνική πολιτική απασχόλησης (ΕΣΔΑ) η οποία αναπτύσσεται πάνω στους ακόλουθους πυλώνες:

1. Βελτίωση της Απασχολησιμότητας
2. Ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πνεύματος
3. Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων και του Προσωπικού τους
4. Ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες

Συγκεκριμένα το ΕΠ αξιοποιεί πρωτίστως τους πυλώνες 1 και 4 και εν μέρει τον πυλώνα 2.

Η ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων σε κάθε χώρα αποτελεί τη *sine qua non* προϋπόθεση για την επιβίωση των χωρών στο σύγχρονο περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από διεθνή ανταγωνισμό σε μια διεθνοποιημένη οικονομία.

Σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μιας χώρας επιχειρείται με μια σειρά από εκπαιδευτικές πολιτικές που μπορούν να καταταγούν σε δύο βασικές ομάδες:

Στην πρώτη ομάδα κατατάσσονται μέσα και μακροχρόνιες πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης, που χαρακτηρίζουν το τυπικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στη δεύτερη ομάδα κατατάσσονται βραχυχρόνιες πολιτικές διάρκειας ενός έως το πολύ δύο ετών, που διακρίνονται από περιορισμένη στοχοθέτηση τόσο ως προς το αντικείμενο κατάρτισης όσο και ως προς τον χώρο εφαρμογής τους.

Προφανώς, οι δύο παραπάνω ομάδες αλληλοσυμπληρώνονται και οι πολιτικές της δεύτερης ομάδας αποβλέπουν εκτός των άλλων και στη συμπλήρωση της κατάρτισης των ατόμων που εξέρχονται από το τυπικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, το οποίο διέπεται από τις πολιτικές της πρώτης ομάδας.

Στην περίπτωση που η έξοδος αυτή συντελείται πρόωρα, πριν δηλαδή το άτομο ολοκληρώσει τον ελάχιστο κύκλο σπουδών, που στην Ελλάδα συμπίπτει με τον κύκλο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, η ανάγκη πρόσθετης εκπαίδευσης και κατάρτισης γίνεται πιεστική προκειμένου το άτομο να αποκτήσει τον ελάχιστο απαιτούμενο βαθμό αλφαριθμητισμού και να αποφύγει τελικά τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Έχει διαπιστωθεί από διάφορους μελετητές ότι όσο μεγαλύτερη είναι η παραμονή στο τυπικό σύστημα εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης τόσο αυξάνει η δυνατότητα για απασχόληση και η ικανότητα προσαρμογής των ατόμων στις απαιτήσεις

αναδιάρθρωσης της αγοράς εργασίας και στις επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών πάνω στις επιχειρήσεις.

Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αν δεν υποστηριχθεί η τυπική εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε οι νέοι να εισέρχονται στην αγορά εργασίας με όσο το δυνατό πιο στέρεα την εκπαιδευτική τους υποδομή, οι μετέπειτα προσπάθειες, τόσο από το άτομο όσο και από την κοινωνία, για την καταπολέμηση της συγκυριακής ή όχι ανεργίας κινδυνεύουν να μην αποδώσουν. Αυτό έχει γίνει φανερό σ' όλες τις χώρες της Ε.Ε., από τα προγράμματα που απευθύνονται σε ανέργους, νέους ή όχι, χαμηλού βαθμού αλφαριθμητισμού, η χαμηλή αποτελεσματικότητα των οποίων οδήγησε σε πολιτικές επιμήκυνσης της υποχρεωτικής γενικής εκπαίδευσης. Έγινε δηλαδή κατανοητό ότι το κόστος διαχείρισης της εξειδίκευσης μειώνεται όταν το επίπεδο της γενικής εκπαίδευσης είναι υψηλό. Επίσης έχει αποδειχθεί ότι η δια βίου ζήτηση για εκπαίδευση είναι ευθέως ανάλογη με την αρχική εκπαίδευση. Όσο δηλαδή μεγαλύτερη η αρχική εκπαίδευση, τόσο μεγαλύτερη είναι η ζήτηση για δια βίου μάθηση.

Η δια βίου μάθηση σαν έννοια και στόχος μιας συνεχώς μεταλλασσόμενης κοινωνίας έχει διευρυνθεί ώστε να περιλάβει το σύνολο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών κατάρτισης (όλων αυτών που προσφέρονται σε μια κοινωνία από το τυπικό (formal) και μη τυπικό (non formal) εκπαιδευτικό σύστημα), που συμβατικά προσδιορίζονταν μόνο από χαμηλού συνήθως επιπέδου προγράμματα παραδοσιακού τύπου συνεχιζόμενης κατάρτισης (1 ή 2 στην ευρωπαϊκή κλίμακα).

Η παραπάνω εννοιολογική ενοποίηση των λειτουργιών της δια βίου μάθησης και κατάρτισης οδηγούν υποχρεωτικά και στη θεσμική ενοποίηση του χώρου έστω και αν διοικητικά παραμένει διαφοροποιημένος. Επομένως, οι προτεινόμενες στο ΕΠ ενέργειες για την υλοποίηση του στόχου για την δια βίου μάθηση καλύπτουν μεν, κατά κύριο λόγο, ενέργειες του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος αλλά επεκτείνονται και στο άτυπο σύστημα.

Μια τρίτη προσπάθεια ενοποίησης των πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί η εισαγωγή της έννοιας της μαθητείας στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα και κυρίως στο επίπεδο των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (ΤΕΕ) της αρχικής τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Η θεσμική αυτή αλλαγή έχει σαν αποτέλεσμα την ανάγκη το περιεχόμενο σπουδών των προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης ή επανειδίκευσης και των προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης να υπόκεινται σε ενιαίο σχεδιασμό και συντονισμό, ανεξάρτητα από το φορέα που τα υλοποιεί. Αυτό οδηγεί στη συντονισμένη εποπτεία από μία ενιαία ρυθμιστική αρχή που θα διασφαλίζει την αποφυγή επικαλύψεων, κενών και σπατάλης πόρων.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η προσπάθεια ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων στην Ελλάδα θα πρέπει να επικεντρωθεί συγχρόνως προς αμφότερους τους άξονες πολιτικής, τόσο μακροπρόθεσμων μέτρων για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος και της ποιότητας της προσφερόμενης δημόσιας Παιδείας, όσο και βραχυχρόνιων μέτρων για τη γρήγορη βελτίωση της απασχολησιμότητας του εργατικού και κυρίως του άνεργου δυναμικού και την καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η ανάγκη της διμέτωσης αυτής προσπάθειας γίνεται επιτακτική αφού, από τη μελέτη των σχετικών στοιχείων, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι το μέσο εκπαιδευτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού (25 έως 59 ετών) στην Ελλάδα παραμένει ιδιαίτερα χαμηλό, όπως εμφανίζεται στον Πίνακα 1.1.

Από τον Πίνακα 1.1 γίνεται φανερό ότι το ήμισυ του εργατικού δυναμικού της χώρας δεν προχώρησε πέραν της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και μια πρόσφατη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου σχετικά με τον λειτουργικό αναλφαριθμητισμό. Το πρόβλημα της ελλιπούς αρχικής εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα οξύ ανάμεσα στον πληθυσμό άνω των 45 ετών. Περίπου το 90% του πληθυσμού αυτού έχει αρχική εκπαίδευση που δεν ξεπερνά την υποχρεωτική. Αυτό σημαίνει ότι ο κορμός του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα έχει πολύ περιορισμένη αρχική εκπαίδευση. Η εικόνα βελτιώνεται για τις νεότερες ηλικίες, 25-34 ετών, που παραμένουν για περισσότερο χρόνο στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η αύξηση της παραμονής αυτής είναι, κατά μέσο όρο, δύο χρόνια για τους άνδρες και τέσσερα χρόνια για τις γυναίκες.

Πίνακας 1.1: Επίπεδο εκπαίδευσης (%) κατά κατάσταση απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25 έως 59 ετών

Χώρες	Εργαζόμενοι			Άνεργοι			Μη ενεργοί			επί του Συνόλου της χώρας		
	X	M	Y	X	M	Y	X	M	Y	X	M	Y
Βέλγιο	30,0	36,6	33,3	52,9	33,2	13,9	63,4	24,8	11,7	39,3	33,6	27,0
Δανία	16,7	54,1	29,2	28,7	51,3	20,0	35,6	51,5	12,9	20,0	53,6	26,4
Γερμανία	13,5	59,0	27,5	24,8	59,7	15,5	32,6	56,5	10,9	18,0	58,6	23,5
Ελλάδα	46,7	32,4	20,9	43,1	41,0	16,0	61,6	30,9	7,5	50,6	32,4	16,9
Ισπανία	57,1	17,1	25,8	64,8	16,6	18,6	81,6	10,6	7,8	64,9	15,2	19,9
Γαλλία	31,7	46,1	22,2	46,4	40,7	12,9	56,2	33,1	10,7	37,3	43,4	19,3
Ιρλανδία	39,5	30,2	30,3	68,3	20,9	10,8	65,9	24,9	9,3	48,7	28,1	23,2
Ιταλία	50,3	37,5	12,2	58,6	32,4	8,9	74,5	22,2	3,2	58,6	32,3	9,1
Λουξεμβούργο	45,4	29,7	25,0	73,2	14,4	12,4	68,3	22,2	9,5	52,2	27,3	20,4

Κάτω Χώρες	27,4	44,8	27,8	43,0	38,0	19,0	56,0	33,5	10,6	34,1	42,1	23,8
Αυστρία	20,7	69,1	10,3	33,3	61,0	5,7	38,6	58,0	3,4	24,9	66,4	8,7
Πορτογαλία	72,9	12,9	14,2	79,7	14,7	5,7	88,0	7,9	4,0	76,2	12,0	11,8
Φιλανδία	22,9	51,7	25,3	32,8	56,5	10,8	44,1	45,5	10,4	27,4	51,2	21,4
Σουηδία	20,7	49,2	30,1	29,1	57,3	13,6	36,5	43,2	20,3	23,3	49,1	27,6
Ην. Βασίλειο	39,6	33,4	27,0	53,6	32,8	13,6	63,5	25,5	11,0	44,8	31,9	23,4
Ευρ. Ένωση	33,9	42,5	23,7	46,5	39,4	14,1	60,3	31,2	8,4	40,6	39,8	19,6

X = επίπεδο κάτω του 2^{ου} κύκλου δευτεροβάθμιας

M = επίπεδο 2^{ου} κύκλου δευτεροβάθμιας

Y = επίπεδο ανωτέρας εκπαίδευσης

Πηγή: Eurostat: Labour Force Survey 1997

Οι μεταβολές αυτές δείχνουν τα αποτελέσματα της σοβαρής προσπάθειας που έγινε τα τελευταία χρόνια για αύξηση της συμμετοχής στο εκπαιδευτικό σύστημα και επέκταση των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται και θα πρέπει να συνεχιστεί για πολλά ακόμη χρόνια ώστε το κενό μεταξύ της Ελλάδας -Χώρας του Στόχου 1– και των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που άρχισε να καλύπτεται, να καλυφθεί εντελώς.

Για την υλοποίηση όμως του στόχου αυτού θα πρέπει να περιοριστεί δραστικά η σχολική διαρροή, που παρατηρείται κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και η οποία σήμερα ξεπερνά το 11% του σχολικού πληθυσμού, με μέτρα τόσο πρόληψης όσο και καταπολέμησης.

Η μείωση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αύξηση της κοινωνικής συνοχής και τη μείωση της απειλής του κοινωνικού αποκλεισμού.

Προς την ίδια κατεύθυνση οδηγούν οι προσπάθειες προώθησης της ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών με δράσεις θετικής διάκρισης υπέρ ατόμων ειδικών κοινωνικών κατηγοριών όπως αυτά με ειδικές ανάγκες ή/και πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες. Όλα αυτά εμπίπτουν στο πεδίο 2 της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, που είναι ο πρώτος Άξονας Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

1.2. Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Το ΕΠ του ΥΠΕΠΘ, που θα πρέπει να θεωρηθεί σαν μέρος ενός ολοκληρωμένου Προγράμματος για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην ενίσχυση του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και ως εκ τούτου υποστηρίζει κυρίως δράσεις πρόληψης.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του, παρόλη την ποσοτική ανάπτυξή του, παρουσιάζει ακόμη βασικές αδυναμίες προσαρμογής στις απαιτήσεις της κοινωνίας των πληροφοριών του 21^{ου} αιώνα, με την επιβαλλόμενη ταχύτητα. Οι αδυναμίες αυτές γίνονται αιτία μείωσης της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού με αποτέλεσμα να μην μπορεί να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η ανεργία στην Ελλάδα συγκεντρώνεται στους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης και στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου η Ελλάδα καταλαμβάνει τη 12^η θέση στο σύνολο ανδρών-γυναικών (Πίνακας 1.2). Το γεγονός αυτό εγείρει ανησυχίες για την εξωτερική αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και τη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων ηλικίας 20-24 ετών, ένα χρόνο μετά την έξοδό τους από το εκπαιδευτικό σύστημα, είναι σαφώς μεγαλύτερο για τις γυναίκες από αυτό των ανδρών.

Οι βασικές αδυναμίες που παρουσιάζει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχουν περιγραφεί στη στρατηγική που εμπεριέχεται στο ΚΠΣ.

Εκείνο που θα πρέπει να αναφερθεί είναι ότι η αντιμετώπιση των αδυναμιών αυτών επιβάλλει δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια μιας στρατηγικής δια βίου μάθησης. Αυτή η στρατηγική εξ άλλου, αποτελεί την ουσία του πεδίου πολιτικής 3 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική πολιτική θεωρείται αρκετά πλήρης διότι καλύπτει πεδία όπως η “ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και της προσαρμοστικότητας των νέων” (πεδίο πολιτικής 4) και απαιτεί ειδικά μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο πολιτικής 5).

Πίνακας 1.2: Ποσοστά (%) Ανεργίας των αποφοίτων ηλικίας 20-24, ένα χρόνο μετά την αναχώρησή τους από την εκπαίδευση, κατά επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο, 1996 (Σύνολο).

Χώρες	Κατώτερη του 2-ου κύκλου Δευτεροβάθμιας			2-ος κύκλος Δευτεροβάθμιας			Πανεπιστημιακή / Τριτοβάθμια			Σύνολο		
	Αντρες	Γυναίκες	A+Γ	Αντρες	Γυναίκες	A+Γ	Αντρες	Γυναίκες	A+Γ	Αντρες	Γυναίκες	A+Γ
Αυστρία	38,6	13,1	24,1	15,7	16,7	16,2	--	12,6	9,8	17,4	15,7	16,6
Βέλγιο	68,0	71,9	69,5	37,5	51,2	42,8	16,1	25,8	21,6	30,6	36,7	33,5
Δανία	41,6	24,6	33,2	11,8	10,7	11,3	3,2	29,1	13,2	16,3	14,5	15,4
Φιλανδία	31,0	58,4	44,9	48,8	58,3	53,2	22,6	28,2	26,6	46,4	55,5	50,8
Γαλλία	38,7	38,3	38,6	30,8	37,6	34,0	27,4	31,3	29,8	31,2	35,1	33,1
Γερμανία	9,7	13,0	10,9	8,9	7,6	8,4	15,2	15,1	15,1	9,7	9,4	9,6
Ελλάδα	32,1	74,3	33,6	46,7	65,5	53,4	41,3	55,5	49,1	42,7	62,8	49,6
Ιρλανδία	33,7	12,9	23,3	17,5	16,4	17,0	15,8	9,9	12,8	16,9	12,0	14,4
Ιταλία	43,0	64,5	45,4	53,2	72,6	61,9	63,4	61,8	62,2	50,5	71,0	58,7
Λουξεμβούργο	7,5	--	3,8	--	8,3	3,0	--	29,9	18,0	2,1	12,3	6,8
Κάτω Χώρες	30,6	42,5	33,3	16,9	24,2	20,3	23,7	30,6	27,2	22,1	27,9	24,6
Πορτογαλία	35,6	57,8	41,1	48,5	52,6	50,4	42,9	43,3	43,2	42,1	49,9	45,6
Ισπανία	45,3	58,3	47,6	51,4	59,8	55,6	50,7	61,8	57,3	49,0	60,7	54,4
Ην. Βασίλειο	25,6	19,3	22,1	22,6	19,6	21,2	25,9	12,7	19,1	24,6	15,4	20,0
Μ.Ο.	34,4	42,2	33,7	31,6	35,8	32,1	29,0	32,0	28,9	28,7	34,2	30,9

Πηγή: OECD (1998b)

A+Γ = ποσοστό επί του συνόλου ανδρών και γυναικών

1.3. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠ : ΑΞΟΝΕΣ

Η εθνική στρατηγική ανάπτυξης της εκπαίδευσης, που περιγράφεται στο ΚΠΣ, αποτέλεσε τη βάση για το σχεδιασμό του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος. Επιχειρεί να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες που παρουσιάζει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις οι οποίες προβλέπεται να επηρεάσουν την ελληνική κοινωνία όπως άλλωστε γίνεται και στις υπόλοιπες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσα στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού η εκπαιδευτική στρατηγική καλύπτει τις μεσοπρόθεσμες πολιτικές αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ευθύνης του ΥΠΕΠΘ, που συμπληρώνονται από τις βραχυχρόνιες πολιτικές της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ευθύνης του Υπουργείου Εργασίας (ΥΠΕΡΓ).

Η συμπληρωματικότητα των δύο επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού είναι προφανής, αφού η διαδικασία της εκπαίδευσης και η αντίστοιχη της επαγγελματικής κατάρτισης αποτελούν αναπόσπαστα μέρη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής δια βίου μάθησης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Είναι επομένως εύλογο και σύμφωνο με τα παραπάνω, το ΕΠ του ΥΠΕΠΘ να δομηθεί γύρω από εκείνα τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, τα οποία περισσότερο καλύπτουν το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, ώστε να αποτελέσουν τους Άξονες Προτεραιότητάς του.

Από τα πέντε πεδία πολιτικής της ΕΕ για το ΕΚΤ, το ΕΠ του ΥΠΕΠΘ προωθεί μέτρα για τα τέσσερα τελευταία : δηλαδή τα πεδία : 2, 3, 4 και 5 τα οποία έχουν ως εξής:

Πεδίο Πολιτικής 2 : Άξονας Προτεραιότητας 1

Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και την καλλιέργεια δεξιοτήτων. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και η μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα οδηγούν σε περιορισμό των επαγγελματικών διεξόδων, με αποτέλεσμα τελικά τον κοινωνικό αποκλεισμό. Συνεπώς οι ευπαθείς μαθητικές ομάδες χρειάζονται στήριξη, ώστε να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

Στην Ελλάδα υπάρχουν μαθητικές ομάδες που ανήκουν σε πολιτισμικές, εθνικές ή θρησκευτικές μειονότητες και αντιμετωπίζουν δυσκολίες ένταξης στο εκπαιδευτικό

σύστημα της χώρας, μολονότι η εκπαιδευτική πολιτική δεν κάνει διακρίσεις σε βάρος τους. Για τις ομάδες αυτές προβλέπεται να υλοποιηθεί ολοκληρωμένη παρέμβαση ώστε να μπορέσουν να ενσωματωθούν το ταχύτερο δυνατό με τους υπόλοιπους μαθητές, αποφεύγοντας τη σχολική αποτυχία και διαρροή.

Επίσης, για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες πρόκειται να υλοποιηθούν προγράμματα με στόχο την ένταξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα (mainstreaming) στο μέτρο του δυνατού, την επαγγελματική τους κατάρτιση και την ενίσχυση της δυνατότητάς τους για αυτόνομη διαβίωση.

Οι μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακά προβλήματα ή παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις στα μαθήματα θα ενισχυθούν μέσω εξατομικευμένων προγραμμάτων από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσής τους, ώστε να προληφθούν ή να αντιμετωπιστούν εγκαίρως τα μαθησιακά κενά, που οδηγούν σε σχολική αποτυχία και διαρροή.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρόκειται να ληφθεί για την αντιμετώπιση των αναγκών των μαθητών που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, ώστε και αυτοί να ενδιαφερθούν για την εκπαιδευτική διαδικασία και να μην εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Παράλληλα, στους ενήλικες που δεν ολοκλήρωσαν στο παρελθόν την υποχρεωτική τους εκπαίδευση, θα δοθεί η ευκαιρία μέσα από τα Σχολεία Β΄ Ευκαιρίας να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για τη βελτίωση των επαγγελματικών τους δυνατοτήτων.

Πεδίο Πολιτικής 3 : Άξονας Προτεραιότητας 2

Πρωώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης.

Η βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και η σύνδεσή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, αποτελούν προϋπόθεση για την βελτίωση της απασχόλησης των νέων.

Η προτεινόμενη στο ΣΕΠ συνολική προσπάθεια πρωώθησης και βελτίωσης της παρεχόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, θα λάβει χώρα στο πλαίσιο της πολιτικής της δια βίου εκπαίδευσης, που έχει αρχίσει να εφαρμόζεται στην Ελλάδα την τελευταία κυρίως 5ετία με τη χρηματοδοτική υποστήριξη του Β' ΚΠΣ.

Όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο 1.1: Η Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, στη σελ. 3 του παρόντος κειμένου, η πολιτική για τη δια βίου εκπαίδευσης, που έχει υιοθετηθεί από το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, οδηγεί στην θεσμική ενοποίηση του εκπαιδευτικού χώρου και του χώρου κατάρτισης. Η θεσμική αυτή ενοποίηση έχει σαν τελικό αντικειμενικό

στόχο τη δημιουργία μιας ενιαίας πολιτικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων που συνάδει με την πολιτική της Ε.Ε.

Η πολιτική της δια βίου εκπαίδευσης θα υποστηριχθεί από τις δράσεις του Άξονα προτεραιότητας Ζ, που έχει υιοθετήσει συνολικά το πεδίο πολιτικής 3 του ΕΚΤ.

Οι δράσεις αυτές έχουν σαν στόχους :

- Την περαιτέρω ανάπτυξη των προγραμμάτων, που προσφέρουν εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε όλους ανεξάρτητα από την ηλικία της (π.χ. σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, ανοιχτό πανεπιστήμιο, συμπληρωματικά προγράμματα, εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, κλπ.)
- Την κατά το δυνατό μείωση, μέχρι εξάλειψη των περιορισμών, που υπάρχουν σήμερα και εμποδίζουν την ελεύθερη οριζόντια και κάθετη μετακίνηση των εκπαιδευομένων
- Την λειτουργική ενοποίηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης θα στηριχθεί στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου, που θα προκύψει μέσα από τα προγράμματα για την συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την αξιολόγηση όλων των παραμέτρων του εκπαιδευτικού έργου, την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και την ενίσχυση των υποδομών της εκπαίδευσης.

Μέσα από τα προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού, πρακτικής άσκησης-μαθητείας και από τις δράσεις των Γραφείων Διασύνδεσης θα ενισχυθεί περαιτέρω η σύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση.

Ιδιαίτερη έμφαση πρόκειται να δοθεί στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα ΤΕΕ και στις Σχολές της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε οι απόφοιτοι να είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για τις απαιτήσεις της απασχόλησης.

Στον Άξονα 2 εντάσσονται και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μελέτη του περιβάλλοντος και την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Πεδίο Πολιτικής 4 : Άξονας Προτεραιότητας 3

Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και της προσαρμοστικότητας των νέων

Μέσα από τα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας και της τεχνικής εκπαίδευσης δεν ενθαρρύνεται ιδιαίτερα η επιχειρηματική δράση των φοιτητών-σπουδαστών και των αποφοίτων των σχολών, που θα ήθελαν να προσφέρουν υπηρεσίες ή να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα. Μέσα από μαθήματα επιχειρηματικότητας οι αυριανοί πτυχιούχοι θα πρέπει, είτε ως αυτο-απασχολούμενοι, είτε ως εργαζόμενοι, να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται και να προσαρμόζονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της οικονομίας. Οι

νέοι της τεχνικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να εφοδιαστούν με γνώσεις ώστε να είναι σε θέση να δημιουργήσουν επιχειρηματικές μονάδες και να ενισχυθούν εκείνοι που επιθυμούν να αναπτύξουν περαιτέρω μια υπηρεσία ή ένα προϊόν.

Πεδίο Πολιτικής 5 : Άξονας Προτεραιότητας 4

Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας

Όλες οι δράσεις του ΕΠ διαπνέονται από την αντίληψη ότι πρέπει να εξαλειφθούν τα εμπόδια που μειώνουν τις δυνατότητες απασχόλησης τόσο των γυναικών, όσο και των νέων. Θα αναληφθούν δράσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην τεχνική, αρχική επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Με την βοήθεια προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής και μέσα από προγράμματα επιμόρφωσης-ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας θα επιχειρηθεί η αντιμετώπιση των κοινωνικών στερεοτύπων ώστε να βελτιωθεί η θέση των γυναικών όχι μόνο στον κόσμο της εργασίας, αλλά και στα κλιμάκια λήψης αποφάσεων. Θα αναζητηθούν τα κίνητρα εκείνα (οικονομικά και μη) τα οποία θα επιτρέψουν στις γυναίκες να αφιερώσουν τον χρόνο που απαιτείται για την απόκτηση ή συμπλήρωση των γνώσεών τους, για την απόκτηση εργασιακών εμπειριών και για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης.

Η δομή του ΕΠ περιέχει δύο ακόμη Άξονες Προτεραιότητας :

Άξονας Προτεραιότητας 5

Δημιουργία και ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση των Μέτρων ΕΚΤ, που συμπεριλαμβάνει τους συνολικούς πόρους του (ΕΤΠΑ), και

Άξονας Προτεραιότητας 6

Τεχνική Βοήθεια.

Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις που αφορούν την επίτευξη των στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 1, που σχετίζεται με την προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για όσους απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, και οι παρεμβάσεις που αφορούν την υλοποίηση των στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 4, για την βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, συνάδουν με τις Κατευθυντήριες Γραμμές (ΚΓ) 1,2,6,7,8 και 9 του Πυλώνα Ι και με τις ΚΓ 20, 21 και 22 του Πυλώνα ΙV του ΕΣΔΑ.

Παρομοίως, οι Ενέργειες που αφορούν την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων, με στόχο την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους (Άξονας Προτεραιότητας 2) καθώς και οι Ενέργειες για την ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων (Άξονας Προτεραιότητας 3), συνδέονται άμεσα με τους Πυλώνες Ι και ΙΙ του ΕΣΔΑ, και συγκεκριμένα με τις ΚΓ 7,8,9 και 13.

Η κατανομή των πόρων στους άξονες προτεραιότητας του ΕΠ παρουσιάζεται συνοπτικά στον Πίνακα 1.3.

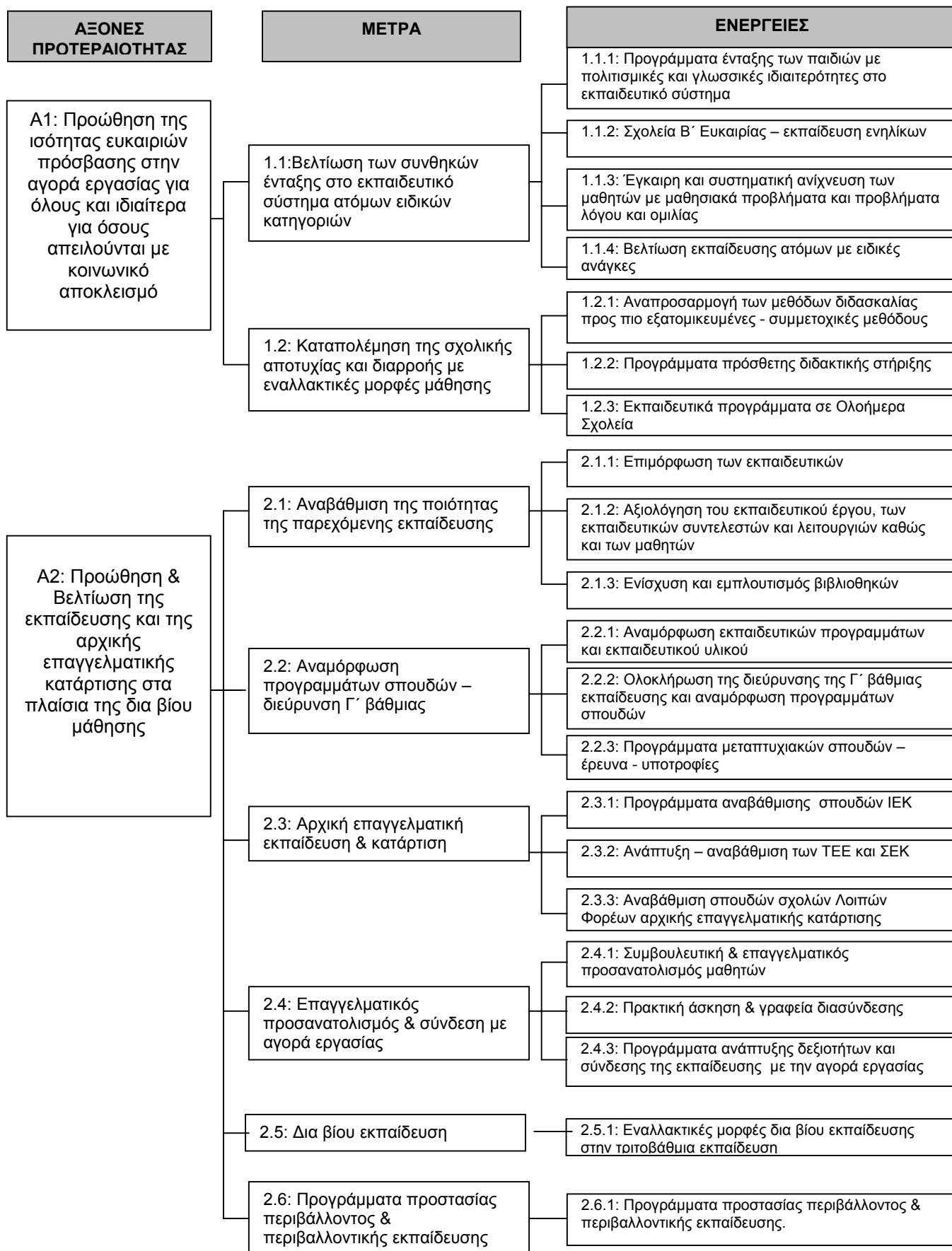
Πίνακας 1.3: Συνοπτικός προϋπολογισμός 2ου ΕΠΕΑΕΚ κατά πεδία πολιτικής ΕΚΤ (σε χιλ. ευρώ)

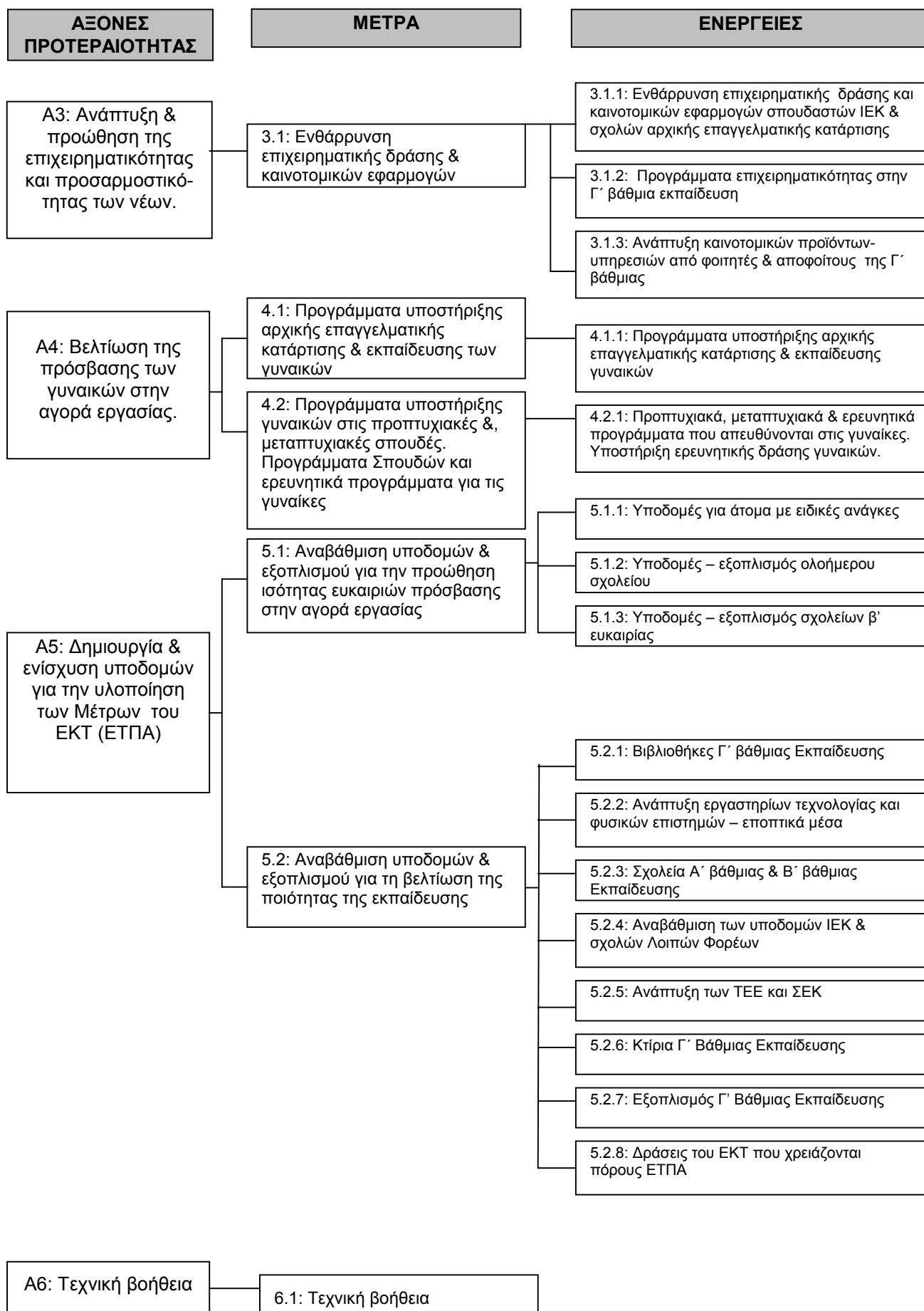
		% ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (75%)			ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (25%)		
ΠΥΛΩΝΑΣ ΕΣΔΑ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΜΕΤΡΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ
Ι. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	A1: Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (πεδίο 2)	13,3%	330.248	0	330.248	247.686	0	247.686	82.562	0	82.562
	1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα Ατόμων ειδικών κατηγοριών	5,6%	138.853	0	138.853	104.140	0	104.140	34.713	0	34.713
	1.2 Καταπολέμηση σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης	7,7%	191.395	0	191.395	143.546	0	143.546	47.849	0	47.849
	A2: Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης (πεδίο 3)	61,7%	1.532.435	0	1.532.435	1.149.326	0	1.149.326	383.109	0	383.109
	2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	12,3%	306.090	0	306.090	229.567	0	229.567	76.523	0	76.523
	2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας	14,7%	364.076	0	364.076	273.057	0	273.057	91.019	0	91.019
	2.3 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	22,3%	554.123	0	554.123	415.592	0	415.592	138.531	0	138.531
	2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγορά Εργασίας	4,9%	122.493	0	122.493	91.870	0	91.870	30.623	0	30.623
	2.5 Δια Βίου Εκπαίδευση	3,2%	78.897	0	78.897	59.173	0	59.173	19.724	0	19.724
	2.6 Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	4,3%	106.756	0	106.756	80.067	0	80.067	26.689	0	26.689
ΙΙ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ	A3: Ανάπτυξη & προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων (πεδίο 4)	0,8%	19.848	0	19.848	14.886	0	14.886	4.962	0	4.962
	3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών	0,8%	19.848	0	19.848	14.886	0	14.886	4.962	0	4.962
ΙV. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΑΝΔΡΕΣ	A4: Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο 5)	2,8%	69.469	0	69.469	52.102	0	52.102	17.367	0	17.367
	4.1 Προγράμματα Υποστήριξης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης των Γυναικών	2,5%	62.380	0	62.380	46.785	0	46.785	15.595	0	15.595
	4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές, προγράμματα σπουδών & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες	0,3%	7.089	0	7.089	5.317	0	5.317	1.772	0	1.772

ΠΥΛΩΝΑΣ ΕΣΔΑ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΜΕΤΡΑ	% ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (75%)			ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (25%)		
			ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ
	A5: Δημιουργία & ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση των Μέτρων Ε.Κ.Τ.	20,5%	509.915	509.915	0	382.436	382.436	0	127.479	127.479	0
	5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την προώθηση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας	1,2%	29.745	29.745	0	22.309	22.309	0	7.436	7.436	0
	5.2 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης	19,3%	480.170	480.170	0	360.127	360.127	0	120.043	120.043	0
	A6: Τεχνική Βοήθεια	0,9%	22.684	0	22.684	17.013	0	17.013	5.671	0	5.671
	6.1 Τεχνική Βοήθεια	0,9%	22.684	0	22.684	17.013	0	17.013	5.671	0	5.671
	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		2.484.599	509.915	1.974.684	1.863.449	382.436	1.481.013	621.150	127.479	493.671

Οι στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας) δεν ικανοποιούνται μόνο μέσα από την υλοποίηση των Μέτρων 4.1 και 4.2. Όπως φαίνεται και από την αναλυτική παρουσίαση των Μέτρων στο κεφ. 2, μέσα από τις δράσεις του Μέτρου 1.2 (Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας & διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης), του Μέτρου 2.1 (Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης), του Μέτρου 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός & σύνδεση με αγορά εργασίας), του Μέτρου 2.5 (Δια Βίου Εκπαίδευση) και του Μέτρου 2.6 (Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης), εκτός από το καθαρά εκπαιδευτικό αποτέλεσμα των δράσεων, ικανοποιείται ταυτόχρονα και η πολιτική βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας. Ένα πρόσθετο κριτήριο για την επιλογή των ωφελουμένων ή των δράσεων που θα υλοποιηθούν, θα είναι η συμμετοχή και υποστήριξη των γυναικών σε επιμορφωτικά ή ερευνητικά προγράμματα. Είναι αρκετά δύσκολος ο υπολογισμός των πόρων που θα διατεθούν για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ και αφορούν αποκλειστικά τις γυναίκες. Παρ' όλα αυτά, έγινε προσπάθεια διαχωρισμού των πόρων ανά στόχο και παρουσιάζονται στην περιγραφή των Μέτρων (βλ. Πίνακα 2.1 στο κεφ. 2, Άξονας Προτεραιότητας 4). Χωρίς να υπολογίζονται οι πόροι του ΕΤΠΑ και της Τεχνικής Βοήθειας, εκτιμάται ότι τουλάχιστον το 10,6% των πόρων του ΕΚΤ, άμεσα ή έμμεσα θα υποστηρίξει την βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας. Θα απαιτηθεί όμως χρόνος και συνεχής προσπάθεια, ώστε να διαμορφωθούν οι κατάλληλες κοινωνικές συνθήκες που θα επιτρέψουν στις γυναίκες να εκμεταλλευτούν πλήρως τις πρόσθετες ευκαιρίες που θα τους δοθούν, για να βελτιώσουν την επαγγελματική τους θέση.

Στο διάγραμμα 1.1 που ακολουθεί εμφανίζεται η δομή του ΕΠ, η οποία καλύπτει έναν μεγάλο αριθμό των Κατευθυντήριων Γραμμών (guidelines) του Εθνικού Σχεδίου για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ).

Διάγραμμα 1.1 : Δομή Ε. Π. Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

1.4. ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι κύριοι δείκτες για την εκπαίδευση που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης συνοπτικά αφορούν:

- τη μείωση της σχολικής διαρροής από το 11%, που υπολογίζεται ότι είναι το 1999, στο 6% το 2006
- την επιμόρφωση 317.000 εκπαιδευτικών μέχρι το 2006, όταν στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο επιμορφώθηκαν περίπου 197.000 εκπαιδευτικοί
- τη δημιουργία περισσότερων από 2.300 εργαστηρίων φυσικών επιστημών σε μονάδες της δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης
- τη δημιουργία 500 περίπου εργαστηρίων τεχνολογίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- την αύξηση των σχολικών και κινητών βιβλιοθηκών από 526 σε 1.170 μέχρι το 2006
- την αύξηση των ωφελουμένων του Ανοικτού Πανεπιστημίου από 5.170 το 1999 σε 27.600 το 2006

Αυτοί οι ποσοτικοί στόχοι αποτελούν το ελάχιστο των στόχων του παρόντος Ε.Π.

1.5. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ Ε.Π.

Η μεθοδολογία υλοποίησης του Ε.Π. παρουσιάζεται συνοπτικά στο ΕΠ. Αναλυτική περιγραφή της υλοποίησης των ενεργειών θα παρουσιασθεί στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.

Το 2^ο ΕΠΕΑΕΚ **δεν επικαλύπτει τομείς ευθύνης άλλων επιχειρησιακών προγραμμάτων** της Ελλάδας. Συγκεκριμένα τα περί «επιχειρηματικότητας» αναφέρονται σε προσπάθειες επαγγελματικής αποκατάστασης εκκολαπτόμενων ερευνητών εντός των πλαισίων των Πανεπιστημίων και δεν καλύπτονται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΓΓΕΤ για νέους ερευνητές-επιστήμονες. Ομοίως τα περί «περιβαλλοντικής εκπαίδευσης» αναφέρονται σε κεντρικά σχεδιαζόμενες ενέργειες και όχι στα επιχειρησιακά προγράμματα των περιφερειών ΠΕΠ. Τέλος, οι εκπαιδευτικές δράσεις του ΕΠ που στηρίζονται στις τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών δεν θα καλύπτουν τα πεδία του ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Η **επιμόρφωση των εκπαιδευτικών** αποτελεί σημαντική συνιστώσα για την επίτευξη του στόχου της αναβάθμισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αναβάθμιση των επιστημονικών και παιδαγωγικών γνώσεων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταπόκριση της εκπαίδευσης στις συνθήκες και τις απαιτήσεις της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας. Η κατανόηση της σπουδαιότητας της επιμόρφωσης αντανακλάται στους σημαντικούς πόρους του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ που διατέθηκαν σε σχετικές δράσεις.

Οι εθνικές αρχές, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή εκτεταμένων προγραμμάτων επιμόρφωσης κατά τη διάρκεια του 2^{ου} ΚΠΣ, αντιλαμβάνονται την ανάγκη δημιουργίας ενός φορέα που θα επιβλέπει και θα εποπτεύει το συνολικό πρόγραμμα επιμορφωτικών δράσεων για τους εκπαιδευτικούς. Το ΥΠΕΠΘ, για το σκοπό αυτό, δεσμεύεται να δημιουργήσει τον Φορέα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών.

Ο εν λόγω Φορέας θα σχεδιαστεί και θα οργανωθεί εντός του 2001 και θα αρχίσει να λειτουργεί εντός του 2002. Το προϊόν του σχεδιασμού θα διαβιβαστεί έγκαιρα στην Ε.Ε. για ενημέρωση και διαβουλεύσεις. Η υλοποίηση των τρεχουσών επιμορφωτικών δραστηριοτήτων θα ανατεθεί σε ειδική «Επιτροπή Επιμόρφωσης» του ΥΠΕΠΘ (Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο) με ευθύνη τον προγραμματισμό, συντονισμό και υλοποίηση των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων μέχρις ότου αρχίσει να λειτουργεί ο νέος Φορέας.

Ο Φορέας Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών ενδεικτικά θα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- την καταγραφή των αναγκών και τον καθορισμό των επιμορφωτικών προτεραιοτήτων
- τον προσδιορισμό των βραχυπρόθεσμων (ετήσιων) και των μακροπρόθεσμων (πολυετών) ποσοτικών και ποιοτικών στόχων και την παρακολούθηση της πορείας επίτευξής τους. Την πρόταση διορθωτικών παρεμβάσεων σε περίπτωση διαπίστωσης αποκλίσεων.
- τον σχεδιασμό των επιμορφωτικών δράσεων
- τον καθορισμό των προδιαγραφών για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των δράσεων
- την οργάνωση και εκτέλεση των διαδικασιών για την ανάθεση της υλοποίησης των επιμορφωτικών δράσεων
- την εποπτεία και την επίβλεψη της όλης διαδικασίας εκτέλεσης των επιμορφωτικών δράσεων
- την αξιολόγηση των δράσεων και τον επανασχεδιασμό με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης
- την πιστοποίηση της πρόσθετης γνώσης

Στο πλαίσιο του μέτρου θα χρηματοδοτηθεί δράση για τη δημιουργία του Φορέα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών που θα αφορά:

- τις απαραίτητες οργανωτικές μελέτες
- εκπαίδευση του προσωπικού που θα στελεχώσει τον φορέα
- την εκπόνηση του σχεδίου δράσης για τον Φορέα και για τις επιμορφωτικές δράσεις
- το λειτουργικό κόστος του φορέα μέχρι το έτος 2003 (μέχρι ο φορέας να χρηματοδοτηθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό)

- την εκπόνηση πρότυπων οδηγιών, διαδικασιών κλπ. σε σχέση με την εποπτεία και τον έλεγχο των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων
- δημιουργία βάσεως δεδομένων (εκπαιδευτών και εκπαιδευμένων)

Σημειώνεται ότι ο Φορέας Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών θα έχει επίσης την ευθύνη για την επίτευξη των στόχων της e-europe σε σχέση με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα πληροφορικής σε συνεργασία με άλλους σχετικούς φορείς.

Τέλος, η **σύνδεση αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης** αναμφισβήτητα θα εξασφαλίσει τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Το ζήτημα χρειάζεται ιδιαίτερη διερεύνηση, δεδομένου ότι έχει πολλές παραμέτρους, νομικές, κοινωνικοπολιτικές, οργανωτικές και χρηματοδοτικές. Στόχο αποτελεί η βελτίωση της λειτουργικότητας του «Ελληνικού Συστήματος Επαγγελματικής Κατάρτισης». Το Σύστημα αυτό δεν έχει παγιωθεί ακόμα, αλλά βρίσκεται σε μια εξελικτική πορεία, επιτρέποντας έτσι την υιοθέτηση παρεμβάσεων που θα διευκολύνουν την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων του. Με δεδομένη τη διάθεση συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων φορέων άσκησης πολιτικών στο πεδίο της επαγγελματικής κατάρτισης, ως προς τις βασικές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της σύνδεσης (στάδιο που ασφαλώς επιβάλλει την τεκμηρίωση των πλεονεκτημάτων της σύνδεσης σε διοικητικό και κοινωνικοπολιτικό επίπεδο), η συζήτηση έχει υπερβεί τα τυπικά όρια μιας κανονιστικής διερεύνησης και έχει επικεντρωθεί πλέον στο επίπεδο της λειτουργικής προώθησης. Η ολοκλήρωση της σύνδεσης των συστημάτων της αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης θα πραγματοποιηθεί πριν από το τέλος 2004, σύμφωνα και με το κείμενο του Γ' ΚΠΣ.

ΕΠΕΑΕΚ και Κρατικές Ενισχύσεις

Με πόρους του ΕΠΕΑΕΚ δεν διατίθενται κρατικές ενισχύσεις, όπως αναλύεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Άξονας / Μέτρο ΕΠΕΑΕΚ	Κρατικές Ενισχύσεις
Α1: Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (πεδίο 2)	
1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα Ατόμων ειδικών κατηγοριών	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
1.2 Καταπολέμηση σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
Α2: Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης (πεδίο 3)	
2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
2.3 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγορά Εργασίας	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις

2.5 Δια Βίου Εκπαίδευση	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
2.6 Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
A3: Ανάπτυξη & προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων (πεδίο 4)	
3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
A4: Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο 5)	
4.1 Προγράμματα Υποστήριξης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης των Γυναικών	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές, προγράμματα σπουδών & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
A5: Δημιουργία & ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση των Μέτρων Ε.Κ.Τ.	
5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την προώθηση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
5.2 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις
A6: Τεχνική Βοήθεια	
6.1 Τεχνική Βοήθεια	Δεν δίνονται κρατικές ενισχύσεις

Βασικά ορόσημα του Ε.Π.

Ορόσημο (milestone)	Προγραμματισμένη ημερομηνία
Θεσμοθέτηση φορέα επιμόρφωσης	12/2001
Λειτουργία φορέα επιμόρφωσης	2002
Μελέτη συμβολής ιδιωτικού τομέα στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση	2003
Σύνδεση συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης	12/2004
Θεσμοθέτηση ιδρυμάτων δια βίου εκπαίδευσης στα τριτοβάθμια ιδρύματα	10/2001

1.6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ 1ΟΥ ΕΠΕΑΕΚ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ 2ΟΥ ΕΠΕΑΕΚ

Το προτεινόμενο ΕΠ, όπως αναφέρθηκε, από τη μια μεριά επιχειρεί την υλοποίηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στόχων που συνδέονται με τους άξονες προτεραιότητας του ΕΚΤ και ταυτόχρονα δρομολογεί τη συμπλήρωση και επέκταση των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ,

Στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ έχουν γίνει σοβαρές και πολύπλευρες παρεμβάσεις τόσο στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις αυτές συνετέλεσαν ώστε να μπου οι βάσεις για την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, να συνδεθεί η εκπαίδευση με την αγορά εργασίας και να προωθηθούν οι διαδικασίες ενσωμάτωσης μαθητών ειδικών κατηγοριών στο εκπαιδευτικό σύστημα, επικεντρώνοντας τις επιμέρους δράσεις στους εξής τομείς :

- Αναβάθμιση προγραμμάτων σπουδών και συγγραμμάτων
- Εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Υλικο-τεχνική υποστήριξη με δημιουργία νέων βιβλιοθηκών, εργαστηρίων και κτιρίων
- Ανάπτυξη της δικτύωσης του εκπαιδευτικού συστήματος
- Συστηματική επιμόρφωση ενός μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών μέσα από μια ποικιλία μορφών επιμόρφωσης σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα
- Εισαγωγή ή/και ενίσχυση του θεσμού των γραφείων διασύνδεσης και της πρακτικής άσκησης προκειμένου να επιτευχθεί η σύνδεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την αγορά εργασίας
- Εισαγωγή νέων θεσμών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως το Ανοικτό Πανεπιστήμιο, τα εξ αποστάσεως προγράμματα, τα προγράμματα της συμπληρωματικής εκπαίδευσης και τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ)
- Ενίσχυση του θεσμού των υποτροφιών
- Εισαγωγή καινοτομικών δράσεων στον τομέα της ενισχυτικής διδασκαλίας, εκπαιδευτικών δεξιοτήτων κλπ.
- Ενίσχυση των ατόμων ειδικών κατηγοριών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ στόχευσε στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Αντίθετα, και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ΕΠ στοχεύει σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους που θα υλοποιηθούν με δράσεις από μια ή περισσότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Από την παραπάνω πολύ συνοπτική περιγραφή του υλοποιηθέντος έργου στο πλαίσιο του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, φαίνεται ότι έχουν επιτευχθεί αρκετά σε σχέση με τους αρχικά τεθέντες άξονες και προτεραιότητες.

Στο Διάγραμμα 1.2 συστηματοποιείται η επίτευξη των στόχων σε επίπεδο υπομέτρου (Ενέργειας) και δίδεται μία συνολική εικόνα του βαθμού κάλυψης των αναγκών. Από το διάγραμμα αυτό διαπιστώνεται ότι η επίτευξη του φυσικού στόχου (σε επίπεδο άμεσων ή επιχειρησιακών στόχων) καλύπτει τις υφιστάμενες ανάγκες. Για τον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, οι ανάγκες του οποίου είναι πολύ μεγάλες, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να μετρηθεί ακριβώς το μέγεθος των αναγκών που κάλυψαν οι παρεμβάσεις του ΕΠΕΑΕΚ¹. Υπό την έννοια αυτή οι δράσεις του ΕΠΕΑΕΚ μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες:

- σε αυτές που έχουν πεπερασμένη χρονική διάρκεια (π.χ. εγκατάσταση μιας βιβλιοθήκης ή ενός δικτύου) και
- σε αυτές που χαρακτηρίζονται από επανάληψη (π.χ. επιμόρφωση των καθηγητών, πρακτική άσκηση κλπ). Σε αυτή την κατηγορία ανήκει και η στήριξη των λειτουργικών δαπανών διαφόρων σχολών.

Για την πρώτη κατηγορία, οι ανάγκες θεωρείται ότι καλύφθηκαν εάν η υλοποίηση των δράσεων κάλυψε το σύνολο του δυνητικού πληθυσμού της ομάδας –στόχου (π.χ. το σύνολο των σχολικών μονάδων ή ΑΕΙ κλπ). Για τη δεύτερη κατηγορία είναι προφανές ότι οι ανάγκες είναι με τη σειρά τους περιοδικά επαναλαμβανόμενες και άρα προσωρινά καλυφθείσες στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο του Β' ΚΠΣ.

¹ στη Δεύτερη Έκθεση Αξιολόγησης δίδονται στοιχεία αναφορικά με το βαθμό κάλυψης αναγκών ή διείσδυσης στις ομάδες στόχους [σελ. 3-18 έως 3-22]

Διάγραμμα 1.2: Αποτελέσματα υλοποίησης με βάση δείκτες εκροής του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ. Εκτίμηση κάλυψης των κοινωνικοοικονομικών αναγκών [ανάλυση σε επίπεδο ενέργειας, στοιχεία Συμβούλου Αξιολόγησης]

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΕΝ.1.1α	Προγράμματα – Βιβλία	780 βιβλία (Α'βάθμιας και Β'βάθμιας)	515 βιβλία (164 διδακτικά πακέτα, 160 βιβλία Ε.Λ., 191 βιβλία ΤΕΕ)	Κάλυψη του 46% των αναγκών του εκπαιδευτικού συστήματος. Η κάλυψη του στόχου των πολλαπλών βιβλίων προβλέπεται να είναι της τάξης του 25%
ΕΝ1.1β	Πληροφορική στα Σχολεία	Τοποθέτηση εργαστηρίων πληροφορικής Α & Β'βάθμιας	10 Δημοτικά, 290 Γυμνάσια/Λύκεια, 77 ΤΕΕ ΣΥΝΟΛΟ: 377 εργαστήρια	Μερική κάλυψη του συνόλου των αναγκών
ΕΝ1.1δ	Ενισχυτική Διδασκαλία	103 Δράσεις σε Σχολ. Μονάδες Μελέτη Οριοθέτησης ΠΕΠ	105 Σπουδαστήρια, 127 Σχολικές Μονάδες, Μελέτη Οριοθέτησης ΠΕΠ, 106 τίτλοι εκπ. υλικού για καθηγητές, 1930 τίτλοι για μαθητές	Μερική κάλυψη
ΕΝ1.1ε	Επαγγελματικός Προσανατολισμός	Μη ποσοτικοποιημένες ανάγκες στη φάση σχεδιασμού	– 70 κέντρα ΣΕΠ – 200 γραφεία ΣΕΠ – Επιμόρφωση 2000 εκπαιδευτικών (Δημιουργία υλικού)	Κάλυψη 90% των στόχων που αφορούν
ΕΝ1.1στ1	Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	2 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ανά περιφέρεια	16 ΚΠΕ	Κάλυψη των αναγκών 60%
ΕΝ 1.1στ2	Αγωγή Υγείας	Πλήρης ενημέρωση συνολικού μαθητικού πληθυσμού σε θέματα υγείας (AIDS, ναρκωτικά)	– Ανάπτυξη εκπ/κού & διδακτικού υλικού – 30.000 αντίτυπα Αγωγής Υγείας – πιλοτικά προγράμματα σε 45 σχολεία – προγράμματα αγωγής υγείας σε 2050 σχολικές μονάδες σε 6 θεματικές ενότητες (όλα τα επίπεδα ηλικιών 11-14 & 14-18)	Αναμένεται πλήρης κάλυψη των αναγκών σε εκπαιδευτικό και διδακτικό υλικό

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
EN 1.1ζ1	Εκπαίδευση Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών	Εκπαίδευση παλλινოსτούντων και αλλοδαπών, τσιγγανόπαιδων και ομογενών	- επιμόρφωση 3000 εκπαιδευτικών & 750 δασκάλων χριστιανών & μουσουλμάνων - παραγωγή εκπαιδευτικού & διδακτικού υλικού για 9 μαθήματα - μελέτες έρευνας για την καταγραφή των αντίστοιχων πληθυσμών	Πιλοτική εφαρμογή. Αναμένεται κάλυψη αναγκών στο Γ' ΚΠΣ
EN 1.1ζ2	Εκπαίδευση ατόμων με Ειδικές Ανάγκες	Παροχή ειδικής εκπαίδευσης στα άτομα με ειδικές ανάγκες	- Επιμόρφωση 10.000 εκπαιδευτικών - Μεταφορά τεχνογνωσίας σε δημόσια ειδικά σχολεία ειδικής αγωγής - Τράπεζα πληροφοριών ειδικής αγωγής	Μερική κάλυψη αναγκών τομέα
EN. 1.2γ	Αναβάθμιση Λυκειακής Βαθμίδας	Εσπερινά Λύκεια Σχολεία Β' Ευκαιρίας Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη	- Ταχύρυθμη επιμόρφωση 28.500 εκπ/ών - Πρόσθετη διδακτική στήριξη μαθητών (32.000)	Πλήρης κάλυψη στόχου Κάλυψη του 25% συνόλου μαθητών
EN 1.2δ	Ενίσχυση Ενιαίου Λυκείου	Υποστήριξη εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Τεχνολογικός εξοπλισμός όλων των σχολείων	- Εργαστήρια πληροφορικής σε 1000 Λύκεια - Εργαστήρια φυσικών επιστημών σε 250 ΣΜ - Εργαστήρια τεχνολογίας σε 250 ΣΜ	Μερική κάλυψη αναγκών Συνέχιση για κάλυψη αναγκών στο Γ' ΚΠΣ
EN 1.3α	Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	Αναβάθμιση του συνόλου των εκπαιδευτικών	- Ταχύρυθμα επιμορφωτικά προγράμματα για 114.900 εκπαιδευτικούς - Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα για 116.000 εκπαιδευτικών - Προγράμματα 6μηνης διάρκειας για 1200 εκπαιδ.	Μερική κάλυψη αναγκών Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
EN 1.3γ	Σχολικές βιβλιοθήκες	Ενίσχυση του συνόλου των Σχολικών Μονάδων (2000) με βιβλιοθήκες	500 Σχολικές Βιβλιοθήκες	Κάλυψη του 25% αναγκών
EN 1.3δ	Προγράμματα Κινητικότητας	Διακρατική επικοινωνία μαθητών εκπαιδευτών Σχολικών Μονάδων	Εκπαιδευτικά προγράμματα μαθητών (731) Εκπαιδευτικές επισκέψεις καθηγητών (416) Σχολικές συμπράξεις σχολικών μονάδων (139, 107 εθνικές, 32 διευρωπαϊκές)	Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ Κάλυψη συνολικά 15.428 εκπαιδευτικών (22%) & μαθητών 28.463
EN 2.1 ^α	Λειτουργία ΙΕΚ	Στήριξη της λειτουργίας των Ινστιτούτων Επαγγελματικής κατάρτισης	118 μονάδες που χρηματοδοτούνται 17981 σπουδαστές 102 ειδικότητες	Κάλυψη των αναγκών με κάλυψη φυσικού Στόχου (118 ΙΕΚ, 29400 σπουδαστές, 145 ειδικότητες) .
EN 2.1β	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – διοικητικού προσωπικού ΙΕΚ-ΟΕΕΚ	Αναβάθμιση δεξιοτήτων εκπαιδευτών	– 73 διοικητικά στελέχη – 1800 επιμορφούμενοι καθηγητές – 400 εκπαιδευόμενοι μόνιμοι εκπαιδευτές	Μερική κάλυψη των αναγκών. Ανάγκη επέκτασης και στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.1γ	Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων	Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων επαγγελματικής Κατάρτισης	145 προγράμματα	Μη υλοποίηση μέχρι στιγμής. Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.1δ	Συνοδευτικές ενέργειες	Καινοτόμα προγράμματα. Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες	– 8 κέντρα σταδιοδρομίας – 100 καταρτιζόμενοι από ειδικές πληθυσμιακές ομάδες – 5 πιλοτικά προγράμματα	Πιλοτικός χαρακτήρας. Διεύρυνση δράσης στο Γ' ΚΠΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
EN 2.1ε	Πιστοποίηση	Πιστοποίηση προσόντων για την αγορά εργασίας	– 87 κανονισμοί κατάρτισης	Κάλυψη αναγκών. Ανάγκη συνέχισης στο Γ' ΚΠΣ λόγω επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα
EN 2.1στ	Βιβλιοθήκες	Οργάνωση & λειτουργία βιβλιοθηκών ΟΕΕΚ	– 46 υποστηριζόμενες βιβλιοθήκες – 51 επιμορφούμενοι βιβλιοθηκονόμοι	Μερική κάλυψη αναγκών
EN 2.2α	ΟΑΕΔ	Στήριξη προγραμμάτων μαθητείας και ΙΕΚ – ΟΑΕΔ	– 27130 μαθητές [μαθητεία], – 45 σχολές μαθητείας, – 28 ΙΕΚ	Κάλυψη αναγκών. Η δράση είναι επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα οπότε απαιτείται συνέχιση και στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.2β	Σχολές ΥΕΝ	Λειτουργία ΑΔΣΕΝ – ΔΣΕΝ	– 11 εκπαιδ. Μονάδες – 3550 σπουδαστές	Κάλυψη αναγκών. Η δράση είναι επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα οπότε απαιτείται συνέχιση και στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.2γ, δ1,δ2, ε	Σχολές άλλων φορέων (Τουρ. Επαγγελματών, Ξεναγών, Υγείας Πρόνοιας, Γεωργίας)	Λειτουργία των σχολών	– 14 σχολές Υπ. Γεωργίας – 4 ΑΣΤΕ – 7 Σχολές ξεναγών	Κάλυψη αναγκών. Οι δράσεις είναι επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα οπότε απαιτείται συνέχιση και στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.3α	ΟΕΕΚ-ΙΕΚ	Κάλυψη κτιριακών αναγκών ΟΕΕΚ	– 110 ΙΕΚ που αποκτούν εξοπλισμό – 4 νέα κτίρια	Μερική κάλυψη αναγκών. Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.3β	ΟΑΕΔ	Κάλυψη υλικοτεχνικών αναγκών σχολ. ΟΑΕΔ	73 εργαστ. Πληροφορικής	Μερική κάλυψη αναγκών. Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ
EN 2.3γ,ε	ΥΕΝ, ΣΤΕ	Κάλυψη αναγκών	Συμμετέχουν όλα τα ΑΕΙ με 150 Τμήματα σε σύνολο 350	Μερική κάλυψη αναγκών. Πιθανή συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
EN 3.1α	Προγράμματα Σπουδών συγγράμματα	Αναμόρφωση Προγραμμάτων σπουδών	140 έργα αναβάθμισης προγραμμάτων σπουδών και παραγωγής συγγραμμάτων	Κάλυψη του 43% αναγκών. Συνέχιση και στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.1β	Βιβλιοθήκες	Αναβάθμιση υφιστάμενων βιβλιοθηκών	- 32 βιβλιοθήκες (όλα τα ΑΕΙ & ΤΕΙ), - 1 οριζόντια διασύνδεση	Με δεδομένο ότι η δαπάνη καλύπτει κατά 20% την πρώτη εγκατάσταση και το 80% τη λειτουργία συμπεραίνεται η ανάγκη συνέχισης και στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.1γ, 3.1ε	Δίκτυα	Διασύνδεση ιδρυμάτων Γ'βάθμιας Εκπαίδευσης	37 έργα ανάπτυξης δικτυακής υποδομής 25 Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ)	Μερική κάλυψη των αναγκών. Επειδή το 70% της δαπάνης αφορά λειτουργία του δικτύου απαιτείται η ένταξη του και στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.2. α	Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών	Δημιουργία προϋποθέσεων για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα	100 μεταπτυχιακά προγράμματα (συμμετέχουν μόνο ΑΕΙ) εγκρίθηκαν 117 μεταπτυχιακά προγράμματα	Μερική κάλυψη του συνόλου των αναγκών. Συνέχιση στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.2γ	Υποτροφίες Επαναλαμβανόμενη δράση	Ανάπτυξη και διεύρυνση υποτροφιών.	- 10.000 υπότροφοι (εσωτερικού & εξωτερικού)	Κάλυψη των αναγκών. Ανάγκη για συνέχιση στήριξης και στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.4.α	Γραφεία Διασύνδεσης	Διασύνδεση Γ'βάθμιας εκπαίδευσης με την παραγωγή	31 έργα Γραφείων Διασύνδεσης και 112 έργα πρακτικής άσκησης αποφοίτων	Κάλυψη των αναγκών. Επειδή το 65% της δαπάνης αφορά λειτουργία Γραφείων απαιτείται η χρηματοδότηση τους και στο Γ' ΚΠΣ
EN 3.4β., 3.4γ	Πρακτική Άσκηση	Αναβάθμιση του ρόλου της πρακτικής άσκησης	- 11 τμήματα ΑΕΙ & ΤΕΙ, 15.000 σπουδαστές που συμμετείχαν - 19 Προγράμματα Συμπληρωματικής Εκπ.	Μη κάλυψη του συνόλου των αναγκών. Επέκταση της παρέμβασης και στο Γ' ΚΠΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
EN 4.1α	Εκπαίδευση Διοικητικών Στελεχών ΥΠΕΠΘ	Ανάπτυξη και διεύρυνση προγραμμάτων. Επαναλαμβανόμενη δράση	– Επιμόρφωση 8000 διοικητικών στελεχών σε τομείς διαχείρισης, πληροφορικής, ξένων γλωσσών, κλπ	Μερική κάλυψη των αναγκών. Ανάγκη για συνέχιση στήριξης και στο Γ' ΚΠΣ
EN 4.1β	Διοικητικός εκσυγχρονισμός	Εκσυγχρονισμός της διοίκησης ώστε να καταστεί αποτελεσματική	Βελτίωση Μηχανοργάνωσης ΥΠΕΠΘ , έναρξη υλοποίησης EDUNET	Μερική κάλυψη των αναγκών ανάγκη δικτύωσης σχολικών μονάδων με περιφερειακές διευθύνσεις και Κεντρική Υπηρεσία ΥΠΕΠΘ
EN 4.1γ	Εκπαιδευτικός σχεδιασμός	Ορθολογικός προγραμματισμός δράσης του ΥΠΕΠΘ και των φορέων υλοποίησης	Έναρξη εφαρμογής στα ΑΕΙ-ΤΕΙ	Μερική κάλυψη των αναγκών
EN 4.1δε	Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, αξιολόγηση, οργάνωση, διαχείριση	Υποστήριξη υλοποίησης του Προγράμματος	Εκθέσεις διαχείρισης, αξιολόγησης. Πρόγραμμα δημοσιότητας	Κάλυψη των αναγκών. Οι υποστηρικτικές δράσεις θα χρειασθούν και στο νέο πρόγραμμα του Γ' ΚΠΣ
EN 4.2α	Εξοπλισμός Μηχανοργάνωση	Αναβάθμιση & εκσυγχρονισμός της διοίκησης της εκπαίδευσης	Μηχανοργάνωση Κεντρικής Υπηρεσίας ΥΠΕΠΘ	Κάλυψη των αναγκών. Για την αποκέντρωση θα απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι (Γ' ΚΠΣ)

ΔΟΜΗ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ
ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ
ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1, που ταυτίζεται με το 2^ο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, έχει σαν στόχο αφενός την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού μέσα από μέτρα που δίνουν σε όλους ίσες ευκαιρίες αρχικής ένταξης στο σύστημα εκπαίδευσης με στόχο την αποφυγή της σχολικής αποτυχίας και διαρροής με την απόκτηση των απαραίτητων επαγγελματικών εφοδίων και αφετέρου την καταπολέμησή του, βελτιώνοντας την απασχολησιμότητα των ατόμων προσφέροντάς τους το αναγκαίο εκπαιδευτικό συμπλήρωμα μέσα από διαδικασία δια βίου εκπαίδευσης.

Μολονότι η εκπαιδευτική πολιτική της χώρας δεν κάνει διακρίσεις σε βάρος των μαθητικών ομάδων, υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτισμικές, εθνικές ή θρησκευτικές μειονότητες που παρουσιάζουν δυσκολία ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στο πλαίσιο των δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1 θα γίνει μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την υποστήριξη των μαθητών αυτών, με σκοπό να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα για όσο γίνεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, να βελτιώνουν συνεχώς την εκπαιδευτική τους επίδοση και να ενσωματωθούν το ταχύτερο δυνατόν με το κύριο σώμα των μαθητών (mainstreaming).

Στον Άξονα Προτεραιότητας 1, εμπίπτουν επίσης και διάφορες ομάδες μαθητικού πληθυσμού, κάθε μία από τις οποίες αντιμετωπίζεται με εξειδικευμένες δράσεις που περιγράφονται στη συνέχεια. Για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες π.χ. προβλέπονται δράσεις προετοιμασίας για την ομαλή τους ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα, όπου αυτό είναι δυνατό, καθώς και για την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Για ευπαθείς μαθητικές ομάδες, που περιλαμβάνουν μαθητές με χαμηλή επίδοση στα μαθήματα, μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες, καθώς και μαθητές που προέρχονται από οικονομικά ασθενείς οικογένειες, προβλέπονται ειδικές δράσεις

ενδυνάμωσης και συμπλήρωσης των εκπαιδευτικών τους γνώσεων και των ατομικών τους δεξιοτήτων.

Στον Άξονα 1, τέλος, για την καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού των ενηλίκων έχουν ενταχθεί δράσεις μέσω των οποίων όσοι έχουν πρόωρα εγκαταλείψει το σχολείο θα έχουν με τη βοήθεια των Σχολείων Β' Ευκαιρίας, τη δυνατότητα να βελτιώσουν τα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά τους προσόντα ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν ευκολότερα στην αγορά εργασίας ή ακόμα και να επιστρέψουν στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα για συνέχιση των σπουδών τους.

Στο πλαίσιο του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ αναπτύχθηκε εκπαιδευτικό υλικό, επιμορφώθηκαν καθηγητές, και εφαρμόστηκαν προγράμματα σε περιορισμένο αριθμό μαθητών προκειμένου να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων. Παράλληλα, προωθήθηκε το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο. Συνεπώς, η υλοποίηση των προτεινομένων δράσεων αυτού του άξονα στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, έχει συμπληρωματικότητα με το προηγούμενο ΕΠ. Παράλληλα, πρέπει να τονιστεί ότι το κόστος της πλειοψηφίας των προτεινομένων καινοτομικών δράσεων δεν αποτελεί μέρος των παγίων εθνικών δαπανών για την εκπαίδευση.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 εντάσσονται σε δύο Μέτρα. Το πρώτο αφορά την Ένταξη Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα και το δεύτερο την καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής με τη βοήθεια εναλλακτικών μορφών μάθησης.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ. ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΠ (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΚΤ (%)	Βαρύτητα στον Άξονα (%)
1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών	138,853	5,6	7,0	42,0
1.2 Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης	191,395	7,7	9,7	58,0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	330,248	13,3	16,7	100,0

Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανέρχεται σε **330.248 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΚΤ (75%). Ο Άξονας 1 απορροφά το 13,3% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 16,7% των πόρων του ΕΚΤ.

ΜΕΤΡΟ 1.1

Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο
Εκπαιδευτικό Σύστημα Ατόμων ειδικών κατηγοριών

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
138,853	138,853	104,140	0,0	34,713	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες, μαθησιακά προβλήματα και ειδικές ανάγκες, ενήλικες που δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Με την υλοποίηση των δράσεων του Μέτρου επιχειρείται η βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθητών από πληθυσμιακές ομάδες που απειλούνται από εκπαιδευτική ανισότητα, με σκοπό να προληφθεί η περιθωριοποίησή τους.

Στο Μέτρο προβλέπεται να ενταχθούν 4 Ενέργειες. Ακολουθεί σύντομη περιγραφή των ενεργειών αυτών:

Υποστήριξη ένταξης παιδιών με πολιτισμικές & γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα

Όπως διαπιστώθηκε και από τις πιλοτικές δράσεις του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, μαθητές με πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές, όπως Μουσουλμανόπαιδες, Τσιγγανόπαιδες, Παλιννοστούντες, Αλλοδαποί καθώς και μαθητές της Ομογένειας, προκειμένου να ενταχθούν εύκολα και χωρίς κίνδυνο αποτυχίας στο κύριο εκπαιδευτικό σύστημα έχουν ανάγκη από την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, ως δεύτερης γλώσσας.

Στα πλαίσια αυτής της Ενέργειας προβλέπονται τα εξής :

- 1) η ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών,
- 2) η λειτουργία διαπολιτισμικών σχολείων στα οποία εφαρμόζονται δίγλωσσα προγράμματα και εξατομικευμένη διδασκαλία,
- 3) η υποστήριξη γονέων και μαθητών,
- 4) η εκπόνηση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού και
- 5) η ανάπτυξη δικτύων επικοινωνίας μεταξύ των σχολείων.

Υπολογίζεται ότι θα υποστηριχθούν 45.000 μαθητές από 300 σχολικές μονάδες.

Έγκαιρη & συστηματική ανίχνευση των μαθητών με μαθησιακά προβλήματα και προβλήματα λόγου & ομιλίας

Ένας μεγάλος αριθμός παιδιών αντιμετωπίζει προβλήματα λόγου και ομιλίας τα οποία χρήζουν έγκαιρης διάγνωσης πριν ακόμη δημιουργήσουν μαθησιακές δυσκολίες. Η έγκαιρη αυτή παρέμβαση, που θα πρέπει να είναι διεπιστημονική, θα βοηθήσει τους μαθητές που αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα να βελτιωθούν ώστε να συνεχίσουν τις σπουδές τους απρόσκοπτα, ενώ παράλληλα θα αμβλύνει τα γενικότερα προβλήματα που επηρεάζουν την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων στο σχολείο. Η Ενέργεια προβλέπει ότι ειδικοί επιστήμονες θα εξετάσουν, με το κατάλληλο ψυχομετρικό υλικό, το 50% περίπου των μαθητών των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου για την ανίχνευση των προβλημάτων. Επίσης, προβλέπεται ένας σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών να επιμορφωθεί για την υλοποίηση (σε συνεργασία με τους ειδικούς επιστήμονες) των υποστηρικτικών παρεμβάσεων.

Βελτίωση των συνθηκών Εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές ανάγκες (με σωματικές αναπηρίες, με νοητική καθυστέρηση κλπ.) που υποστηρίχθηκε με πιλοτικές δράσεις στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ θα συνεχιστεί και θα εξαπλωθεί στο παρόν ΕΠ με στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη ένταξη αυτών των ατόμων στις κύριες εκπαιδευτικές και εργασιακές δομές της χώρας. Στα πλαίσια της ενέργειας περίπου 25.000 μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα συμμετάσχουν σε ειδικά προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων και δεξιοτήτων κυρίως στις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών και σε δραστηριότητες που θα τους εξασφαλίζουν αυτόνομη διαβίωση και επαγγελματικές διεξόδους.

Λειτουργία Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας για ενήλικες

Η Ενέργεια αυτή απευθύνεται σε άτομα που δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν την απαραίτητη αρχική εκπαίδευση η οποία θα τους επέτρεπε να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στον κοινωνικό χώρο που ζουν και έχει σκοπό να παρέχει στα άτομα αυτά μια δεύτερη ευκαιρία για την απόκτηση του τίτλου σπουδών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με συμπληρωματική εκπαίδευση καθώς και εξειδικευμένη κατάρτιση που να συνδέεται με την απασχόληση.

Υπολογίζεται ότι 500 ενήλικες (εκ των οποίων τουλάχιστον το 65% θα είναι γυναίκες) θα ενταχθούν σε 10 Σχολεία Β' Ευκαιρίας, ενώ 30.000 ενήλικες θα επωφεληθούν από τις υπηρεσίες επιμόρφωσης του πανελλαδικού δικτύου επιμόρφωσης της ΓΓ Λαϊκής Επιμόρφωσης στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης (εκ των οποίων τουλάχιστον το 65% θα είναι γυναίκες).

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των έργων θα είναι οι δημόσιοι φορείς που παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα στους ωφελούμενους του Μέτρου, μετά από επιλογή.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το παρόν Μέτρο 1.1 συνδέεται με το Μέτρο 2.1 που στόχο έχει την Αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, και με το Μέτρο 2.2 που αφορά την αναμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την παραγωγή σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού. Το Μέτρο παράλληλα συνδέεται με το Μέτρο 2.4, που αφορά τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό και την σύνδεση με την αγορά εργασίας και με το Μέτρο 2.5 που αφορά την δια βίου εκπαίδευση. Τέλος, το Μέτρο 1.1 συνδέεται και με το Μέτρο 5.1 που στόχο έχει την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής (κτιριακές παρεμβάσεις και εξοπλισμός) των σχολικών μονάδων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έτσι ώστε να υπάρχει επάρκεια χώρων για την εφαρμογή των προγραμμάτων αλλά και εξοπλισμός που θα επιτρέπει την εισαγωγή και χρήση της νέας τεχνολογίας.

ΜΕΤΡΟ 1.2

Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και
διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
191,395	191,395	143,546	0,0	47,849	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης με χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις, μαθητές της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που χρειάζονται πρόσθετη εκπαιδευτική υποστήριξη

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αποσκοπεί στην υποστήριξη των αδυνάτων (ακαδημαϊκά) μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να καλύπτονται τα μαθησιακά τους κενά και να περιορίζεται έτσι η σχολική τους αποτυχία που συχνά οδηγεί στην εγκατάλειψη του σχολείου.

Στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης η έμφαση δίδεται στην πρόληψη της σχολικής αποτυχίας με την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων που συντελούν στην επιτυχημένη εξέλιξη των μαθητών. Στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπεται η εφαρμογή πιο εξατομικευμένων διδακτικών μεθόδων και συμπληρωματικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ώστε οι μαθητές να διευρύνουν τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντά τους, να αναπτύξουν δεξιότητες μάθησης και κριτικής σκέψης και να διαμορφώσουν θετική αυτοαντίληψη απέναντι στις απαιτήσεις του σχολικού περιβάλλοντος.

Συνεπώς, με την υλοποίηση του Μέτρου δίδεται η ευκαιρία στους μαθητές που προέρχονται από φτωχές οικογένειες και στους αδύνατους μαθητές να παραμείνουν για περισσότερο χρονικό διάστημα στο σχολείο, όπου με την καθοδήγηση έμπειρου εκπαιδευτικού προσωπικού θα είναι σε θέση να αναπληρώσουν τα μαθησιακά τους κενά και να έρθουν σε επαφή με γνωστικά αντικείμενα και εκπαιδευτικές δράσεις που θα τους βοηθήσουν να προοδεύσουν ως μαθητές, αποφεύγοντας τον κίνδυνο να εγκαταλείψουν

το σχολείο και να περιθωριοποιηθούν κοινωνικά. Επιχειρείται δηλαδή τόσο η πρόληψη, όσο και η θεραπεία των χαμηλών επιδόσεων στα μαθήματα, προτού ολοκληρώσουν οι μαθητές την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Εάν η πρόληψη των εκπαιδευτικών αδυναμιών γίνει στα πρώτα χρόνια της εκπαίδευσης των μαθητών, τότε η παρέμβαση θα είναι πιο αποτελεσματική και θα εμποδιστεί η εγκατάλειψη του σχολείου.

Η υλοποίηση των στόχων του Μέτρου θα γίνει με δράσεις που εντάσσονται στις εξής Ενέργειες :

Αναπροσαρμογή της διδασκαλίας σε πιο εξατομικευμένες-συμμετοχικές μεθόδους

Η έρευνα και η εμπειρία έχουν δείξει ότι ένα μέρος της σχολικής αποτυχίας φαίνεται να οφείλεται στις παιδαγωγικές μεθόδους που εφαρμόζονται και στον χρόνο που αφιερώνεται μέσα στο σχολείο για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων. Γι' αυτό η Ενέργεια στοχεύει στην γενίκευση της εισαγωγής της αποκτηθείσας στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ γνώσης και εμπειρίας στα σχολεία, με την κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την προετοιμασία του εκπαιδευτικού συστήματος να υποδεχτεί και να εφαρμόσει τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις και με την υποστήριξη της υλοποίησής τους.

Τα καινοτομικά αυτά προγράμματα που θα υλοποιηθούν, είτε εντός είτε εκτός υποχρεωτικού σχολικού ωραρίου, στοχεύουν να προσφέρουν σε περισσότερους από 20.000 μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ευκαιρίες για να ξεπεράσουν τις μαθησιακές τους αδυναμίες. Τα προγράμματα αυτά είναι πέραν του προβλεπόμενου κανονικού σχολικού προγράμματος.

Προγράμματα πρόσθετης διδακτικής στήριξης (ΠΔΣ)

Οι μαθητές του Λυκείου και των ΤΕΕ που έχουν χαμηλές επιδόσεις στα μαθήματα, θα βοηθηθούν με εξατομικευμένα καινοτομικά προγράμματα και προγράμματα ΠΔΣ, έτσι ώστε να αποφύγουν τελικά την σχολική αποτυχία και να μην εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο με μειωμένα προσόντα που θα τους οδηγήσουν σε αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Υπολογίζεται ότι 35.000 μαθητές Λυκείων και ΤΕΕ θα συμμετέχουν ετησίως στα προγράμματα ΠΔΣ. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι στις πανελλήνιες εξετάσεις της Β' Λυκείου η συνολική αποτυχία των μαθητών άγγιξε το 20%, ενώ η κατά τόπους αποτυχία ξεπέρασε και το 50% του μαθητικού πληθυσμού.

Εκπαιδευτικά προγράμματα σε «Ολοήμερα Σχολεία»

Πρόκειται για μια καινοτόμο δράση για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, που προβλέπεται να υλοποιηθεί τόσο στην προσχολική αγωγή, όσο και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το «Ολοήμερο Σχολείο» θεσμοθετήθηκε με τον Ν.2525/98 και άρχισε πιλοτικά να εφαρμόζεται σε 28 σχολεία, ως υποέργο των ΣΕΠΠΕ, στα πλαίσια του Β' ΚΠΣ. Η αξιολόγηση της μέχρι σήμερα υλοποίησης έδειξε την αποδοχή της προσπάθειας από εκπαιδευτικούς και γονείς και δεν είναι τυχαίο ότι, στην έκθεση που αναφέρεται στο ΕΣΔΑ 1999, το «Ολοήμερο Σχολείο» κρίθηκε ως μια παραδειγματική δράση (best practice) ακριβώς γιατί λειτουργούσε προληπτικά για την αποφυγή σχολικής αποτυχίας και διαρροής και γιατί διευκόλυνε τους γονείς (ιδιαίτερως δε τις μητέρες) ώστε να μπορούν να εργαστούν ή να βελτιώσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα.

Το εκπαιδευτικό μοντέλο που εφαρμόστηκε, στην Α' φάση του πιλοτικού προγράμματος βασίστηκε σε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση που χρησιμοποίησε εξατομικευμένες διδακτικές μεθόδους αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και προεκτείνει την πρωινή διδασκαλία μέχρι τις πρώτες απογευματινές ώρες, ώστε να καλύπτει τόσο τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών, αλλά και τις εργασιακές-κοινωνικές ανάγκες των γονέων. Επομένως το Ολοήμερο Σχολείο ικανοποιεί δύο βασικούς στόχους: τον εκπαιδευτικό-μαθησιακό για τους μαθητές και τον κοινωνικό-εργασιακό για τους γονείς.

Ο εκπαιδευτικός στόχος του Ολοήμερου Σχολείου είναι η βελτίωση των επιδόσεων του συνόλου των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 300 επιλεγμένα σχολεία (από τα 6.000 δημόσια Δημοτικά Σχολεία), που καλύπτουν μικρό ποσοστό του συνόλου των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου θα εφαρμοστεί η Β' φάση του προγράμματος. Τα κριτήρια για την επιλογή αυτών των σχολείων, θα είναι αυτά που εφαρμόστηκαν για την καταγραφή των Περιοχών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Π.Ε.Π.) σε έρευνα του ΕΚΚΕ και αντικατοπτρίζουν περιοχές χαμηλού οικονομικού εισοδήματος και μορφωτικού επιπέδου γονέων, υψηλού δείκτη ανεργίας γονέων και υψηλού ποσοστού μαθητικής αποτυχίας ή διαρροής. Οι μαθητές των παραπάνω σχολείων, που ανήκουν σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (μετανάστες, πολύτεκνοι, κλπ) κρίνεται ότι αποτελούν σχεδόν στο σύνολό τους ομάδα υψηλού κινδύνου για πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, και χρειάζονται στήριξη ώστε να αξιοποιήσουν ικανοποιητικά τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες που τους παρέχονται. Η Ενέργεια αυτή θα καλύψει το κόστος των συμπληρωματικών δράσεων που θα γίνουν μετά τη λήξη του κανονικού σχολικού πρωινού προγράμματος.

Ο κοινωνικός-εργασιακός στόχος της Ενέργειας ικανοποιείται με την απελευθέρωση των γονέων και κυρίως της μητέρας, από το άγχος της φροντίδας και της υποβοήθησης της μελέτης των παιδιών, ώστε απερίσπαστοι να μπορούν να ανταποκριθούν στις εργασιακές τους υποχρεώσεις, ενώ παράλληλα να είναι σε θέση να βελτιώσουν την επαγγελματική τους ζωή.

Η καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας σε ένα Ολοήμερο Σχολείο είναι αποτέλεσμα όλων των δράσεων του σχολείου και όχι απλώς μιας περιορισμένης βοήθειας προς τους μαθητές με χαμηλή επίδοση με την μορφή ενισχυτικής διδασκαλίας ή πρόσθετης διδακτικής στήριξης. Επομένως δεν δικαιολογείται η δημιουργία ειδικών τάξεων που, όπως έχει δείξει η έρευνα σε όλες τις χώρες, στιγματίζει τα παιδιά με εντελώς αντίθετα αποτελέσματα από τα επιδιωκόμενα.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των έργων αναμένεται να είναι οι Σχολικές Μονάδες ή οι φορείς της εκπαίδευσης που θα συντονίζουν την υλοποίηση των προγραμμάτων.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το παρόν Μέτρο συνδέεται με το Μέτρο 2.1 και με το Μέτρο 2.2. Για να καταπολεμηθεί η σχολική αποτυχία και διαρροή χρειάζονται κατάλληλα επιμορφωμένοι εκπαιδευτικοί, σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα και εκπαιδευτικά μέσα, καθώς και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Το Μέτρο παράλληλα συνδέεται με το Μέτρο 2.4 που αφορά τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό και την σύνδεση με την αγορά εργασίας αλλά και με το Μέτρο 2.5 που αφορά την δια βίου εκπαίδευση των ενηλίκων, και ιδιαιτέρως των μητέρων των οποίων τα παιδιά έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα Ολοήμερου Σχολείου.

Τέλος, το Μέτρο 1.2 συνδέεται και με το Μέτρο 5.1 που στόχο έχει την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής (κτιριακές παρεμβάσεις και εξοπλισμός) των σχολικών μονάδων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έτσι ώστε να υπάρχει επάρκεια χώρων για την εφαρμογή των προγραμμάτων και εξοπλισμός που θα επιτρέπει την εισαγωγή και χρήση της νέας τεχνολογίας.

Εκτιμάται ότι το 30% των πόρων του Μέρους 1.2 συνδέεται άμεσα με τους στόχους του Άξονα 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας) τόσο γιατί οι δράσεις του Μέρους προλαμβάνουν και θεραπεύουν την τάση των κοριτσιών να αποφεύγουν τα επαγγέλματα που απαιτούν γνώσεις μαθηματικών, θετικών επιστημών και τεχνολογίας, όσο και γιατί οι δράσεις του Μέρους επιτρέπουν στις μητέρες των μαθητών να εργαστούν κανονικά ή να αποκτήσουν πρόσθετα επαγγελματικά εφόδια, που θα βελτιώσουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2**ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ**

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2, που ταυτίζεται με το 3^ο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, στοχεύει στην ανάπτυξη και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου συστήματος δια βίου μάθησης, το οποίο θα επιτρέπει τη συνεχή ανανέωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων προσαρμογής των ατόμων, νέων και ενήλικων, βελτιώνοντας την απασχολησιμότητά τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 εντάσσονται Μέτρα οι δράσεις των οποίων έχουν καινοτομικό χαρακτήρα και αφορούν την βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος, με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, που σημαίνει καλύτερη προετοιμασία των νέων για την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους εξέλιξη.

Ειδικότερα, προβλέπεται η αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών με στόχο την στενότερη σύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση και η δημιουργία ειδικών προγραμμάτων τόσο της αρχικής επαγγελματικής όσο και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που θα προσανατολίζονται προς τις προοπτικές ζήτησης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις του ΕΣΔΑ, και θα αυξάνουν τις δυνατότητες απασχόλησης των νεο-εισερχομένων στην αγορά εργασίας.

Η σύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση ενισχύεται με την υλοποίηση δράσεων που αφορούν 1) την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών δια βίου εκπαίδευσης, 2) τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την συμβουλευτική που προσφέρονται σε όσους παρακολουθούν εκπαιδευτικά προγράμματα, και 3) την επέκταση των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και την εφαρμογή καινοτομικών προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων.

Η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης στηρίζεται στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου, που θα προκύψει μέσα από τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την αξιολόγηση όλων των παραμέτρων του εκπαιδευτικού έργου και την ενίσχυση των υποδομών και μέσων διδασκαλίας.

Στον Άξονα 2 εντάσσονται επίσης και όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την μελέτη του περιβάλλοντος, την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και την ανάπτυξη εξειδικευμένου στελεχειακού δυναμικού.

Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανέρχεται σε **1.532.435 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΚΤ (75%). Ο Άξονας 2 απορροφά περίπου το 61,7% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 77,6% των πόρων του ΕΚΤ.

Στον Άξονα 2 εντάσσονται τα παρακάτω έξι Μέτρα:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης & της επαγγελματικής κατάρτισης στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ.ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του Ε.Π. (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΚΤ (%)	Βαρύτητα στον Άξονα (%)
2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	301,270	12,1	15,3	19,7
2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών – Διεύρυνση Τρ/βάθμιας Εκπαίδευσης	355,569	14,3	18,0	23,2
2.3 Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση	565,465	22,8	28,6	36,9
2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγορά Εργασίας	117,672	4,7	6,0	7,7
2.5 Δια βίου Εκπαίδευση	85,702	3,4	4,3	5,6
2.6 Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	106,756	4,3	5,4	7,0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	1.532,435	61,7	77,6	100,0

ΜΕΤΡΟ 2.1

Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης
εκπαίδευσης

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
301,270	301,270	225,952	0,0	75,317	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο : Μαθητές και εκπαιδευτικοί της υποχρεωτικής και της τεχνικής εκπαίδευσης, φοιτητές & σπουδαστές των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Με βάση την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, γίνεται σαφές ότι απαιτείται σοβαρή προσπάθεια βελτίωσης της προσφερόμενης εκπαίδευσης σε δύο επίπεδα: (α) της αντιμετώπισης των προβλημάτων της υπάρχουσας κατάστασης με καινοτομικές και εκσυγχρονιστικές δράσεις και (β) της ανταπόκρισης με επιτυχία στις προκλήσεις που δημιουργούν το διεθνές περιβάλλον της εκπαίδευσης, η ριζοσπαστική ανάπτυξη της γνώσης, οι νέες τεχνολογίες και ο εκσυγχρονισμός του ανθρώπινου δυναμικού και του διδακτικού υλικού. Στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν στην αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών, στην εκπόνηση και συγγραφή σύγχρονων βιβλίων και εγχειριδίων για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, στις πιλοτικές εφαρμογές του παραχθέντος διδακτικού υλικού και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Το παρόν Μέτρο, στο διευρυνθέν πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, επιχειρεί την αναβάθμιση της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης μέσω της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών καθώς και μέσω της αξιολόγησης τόσο του εκπαιδευτικού έργου όσο και των μαθητών. Επίσης, με την ενίσχυση της λειτουργίας των Βιβλιοθηκών και την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, δίδεται η δυνατότητα αποτελεσματικότερης στήριξης του εκπαιδευτικού έργου και καλλιέργειας νέων δεξιοτήτων ζωής.

Οι δράσεις που θα υλοποιήσουν τους στόχους του Μέτρου εντάσσονται στις εξής ενέργειες:

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών

Από την εμπειρία του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ έγιναν ορατά τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες κάθε μορφής επιμόρφωσης. Η ευρεία αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών και η εισαγωγή νέων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων καθιστούν την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού απολύτως αναγκαία. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας, της δευτεροβάθμιας και της τεχνικής εκπαίδευσης θα συμπεριλαμβάνει όλες σχεδόν τις μορφές επιμόρφωσης (ταχύρρυθμη, εισαγωγική, ενδοσχολική ή μέσης διάρκειας) και θα είναι είτε υποχρεωτική, είτε προαιρετική (εντός ή εκτός σχολικού ωραρίου) καταβάλλοντας προσπάθεια αξιοποίησης της εμπειρίας του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων.

Ένας από τους στόχους της Ενέργειας είναι και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών επιμόρφωσης με έμφαση στην εξ αποστάσεως επιμόρφωση. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει την αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας, την μείωση μεσοπρόθεσμα του κόστους υλοποίησης, τον περιορισμό των προβλημάτων δυσλειτουργίας των σχολείων και την αύξηση των ευκαιριών επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Σημαντική κρίνεται και η επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης που ασκούν ή θα κληθούν να ασκήσουν διοικητικό έργο (διευθυντές σχολείων, προϊστάμενοι νομαρχιακών διευθύνσεων, κλπ) η οποία στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ δεν κατέστη δυνατόν να υλοποιηθεί στον απαραίτητο βαθμό.

Εκτιμάται ότι μέχρι το τέλος του ΕΠ θα επιμορφωθούν 20.000 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας, 50.000 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας και 4.000 εκπαιδευτικοί της τεχνικής εκπαίδευσης και περίπου 5.000 στελέχη της εκπαίδευσης, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν και να ενθαρρύνουν τον εκσυγχρονισμό των διδακτικών προσεγγίσεων και να είναι πιο αποτελεσματικοί σε θέματα διοικητικής λειτουργίας και οικονομικής διαχείρισης. Η θεματολογία της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, ο σχεδιασμός και η οργάνωση της υλοποίησής της, θα καθοριστούν από τον προβλεπόμενο νέο Οργανισμό Επιμόρφωσης (περί φορέων υλοποίησης για αυτές τις δράσεις γίνεται αναφορά στην ενότητα 1.5 του Κεφαλαίου 1).

Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου & όλων των συντελεστών που συνδέονται με αυτό

Με βάση τον Ν.2525 του 1998, οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένων και των ΤΕΕ) προβλέπεται να αξιολογηθούν. Η αξιολόγηση των συντελεστών του εκπαιδευτικού έργου αποτελεί προϋπόθεση για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης και η έλλειψη συστηματικής και ουσιαστικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν έχει αναδείξει τις εγγενείς αδυναμίες του συστήματος που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα. Εκτιμάται ότι μέχρι το τέλος του ΕΠ θα αξιολογηθούν 2.800 σχολικές μονάδες και το 60% των μαθητών στα βασικά μαθήματα.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, επιχειρήθηκε στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ η αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου ορισμένων ΑΕΙ και ΤΕΙ ή επιμέρους Σχολών. Στόχος της Ενέργειας είναι η τακτική αξιολόγηση του συνόλου των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να είναι δυνατές οι διορθωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται και η ενημέρωση των ενδιαφερομένων φορέων (υποψήφιοι φοιτητές, επιχειρήσεις και κοινωνικοί φορείς) σχετικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του έργου των Ιδρυμάτων.

Ενίσχυση και εμπλουτισμός των Βιβλιοθηκών

Στόχος της Ενέργειας είναι ο εμπλουτισμός του δικτύου των σχολικών βιβλιοθηκών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της βιβλιοθήκης του ΠΙ, που δημιουργήθηκαν με πόρους του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, ενώ υπολογίζεται ότι θα δημιουργηθούν επιπλέον 500 βιβλιοθήκες στη δευτεροβάθμια και τεχνική εκπαίδευση από τους πόρους των ΠΕΠ. Επίσης θα ενισχυθούν και οι κινητές βιβλιοθήκες που καλύπτουν τις απομακρυσμένες περιοχές της χώρας.

Στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα αναπτυχθούν περαιτέρω οι κεντρικές βιβλιοθήκες των ΑΕΙ και ΤΕΙ και θα ενισχυθούν τα δίκτυα διασύνδεσης των βιβλιοθηκών, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα αποτελέσματα από την λειτουργία τους. Παράλληλα θα αναπτυχθεί περαιτέρω ο θεσμός της πολλαπλής Βιβλιογραφίας.

Απαραίτητη κρίνεται η διάνθηση των παραπάνω ενεργειών με σωρεία εκσυγχρονιστικών πολιτικών. Ενδεικτικά αναφέρουμε :

- 1) τη συνειδητοποίηση πως για να ξεφύγει κανείς από τη δέσμευση με ένα και μοναδικό σύγγραμμα, οφείλει να μάθει να συμβουλευέται πολλαπλές πηγές γνώσης, σημαντικό μέρος των οποίων βρίσκεται σε βιβλιοθήκες

- 2) την οργανική σύνδεση των απαιτούμενων σχολικών και πανεπιστημιακών εργασιών με “σκληρές” και ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες
- 3) την κατάρτιση στην ισότητα των δύο φύλων
- 4) την ανάγκη για ειδικά κίνητρα που οφείλουν να δοθούν στις γυναίκες για την αναβάθμιση των ακαδημαϊκών τους προσόντων
- 5) την αλλαγή νοοτροπίας η οποία οφείλει να συνοδεύει την διδασκαλία για μια κοινωνία της γνώσης όπου πρωταρχικός παράγοντας είναι η ανάγκη ο κόσμος να μάθει να αποκτά γνώσεις
- 6) τη διάχυση σε όλες τις εκπαιδευτικές λειτουργίες των ευαισθησιών οι οποίες έχουν να κάνουν με το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την καλλιτεχνική δημιουργία, την αισθητική, την αλληλοκατανόηση και την συνύπαρξη.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Σχολικές μονάδες, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ΠΙ, ΚΕΕ, Επιστημονικές Ενώσεις, Σύλλογοι εκπαιδευτικών, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το παρόν Μέτρο 2.1 συνδέεται άμεσα με τα Μέτρα 1.1 και 1.2, που στόχο έχουν την καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής και την ένταξη μαθητών ειδικών κατηγοριών στην εκπαίδευση. Για να καταπολεμηθεί η σχολική αποτυχία και διαρροή χρειάζονται κατάλληλα επιμορφωμένοι εκπαιδευτικοί στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους, σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα και εκπαιδευτικά μέσα καθώς και συνεχής αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Επίσης το Μέτρο 2.1 συνδέεται με τα Μέτρα 2.2 (Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών) και 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Σύνδεση με την Αγορά Εργασίας) του ίδιου Άξονα.

Τέλος, το Μέτρο 2.1 συνδέεται και με το Μέτρο 5.2, που στόχο έχει την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής (κτιριακές παρεμβάσεις και εξοπλισμός) των σχολικών μονάδων της εκπαίδευσης, έτσι ώστε να υπάρχουν τα απαιτούμενα μέσα (εργαστήρια και βιβλιοθήκες) για την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Εκτιμάται ότι το 15% τουλάχιστον των πόρων του Μέρους 2.1 θα μπορούσε να προσμετρηθεί στους πόρους του Άξονα 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας), αφού στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ένα σημαντικό ποσοστό των επιμορφούμενων θα είναι γυναίκες, που θα αναβαθμίσουν τα επαγγελματικά τους εφόδια.

ΜΕΤΡΟ 2.2

Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών

Διεύρυνση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
355,569	355,569	266,677	0,0	88,892	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο : Μαθητές της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης, φοιτητές Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ερευνητές και πτυχιούχοι

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Στόχος του Μέτρου είναι αφενός η συνέχιση του εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων σπουδών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, που στοχεύει στην καλύτερη προετοιμασία των νέων να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, και αφετέρου η διεύρυνση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών με γνωστικά αντικείμενα προσαρμοσμένα στις νέες ανάγκες αγοράς εργασίας.

Με τη διεύρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναμένεται να μειωθεί η φοιτητική μετανάστευση δεδομένου ότι τα προσφερόμενα προγράμματα θα καλύπτουν την ζήτηση και θα είναι εξ ίσου ελκυστικά με αυτά που προσφέρονται στο εξωτερικό.

Η δράση αυτή δεν θα περιορίσει την δυνατότητα μεταπτυχιακών φοιτητών να παρακολουθήσουν προγράμματα στο εξωτερικό ως υπότροφοι του κράτους.

Οι ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο είναι :

Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού

Ο στόχος της Ενέργειας είναι να αξιολογηθούν τα προγράμματα σπουδών, τα βιβλία και το λοιπό εκπαιδευτικό υλικό που παρήχθη στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ και να συμπληρωθεί η προσπάθεια παραγωγής σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού καθώς και η δημιουργία μεθοδολογικών εργαλείων τα οποία θα διευκολύνουν τους μαθητές

να ενταχθούν στις ανώτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης, αναπτύσσοντας κριτική και δημιουργική σκέψη.

Επιπλέον στόχος είναι η αύξηση των επιλογών των εκπαιδευτικών ως προς τα διδακτικά εργαλεία που θα υιοθετήσουν. Ιδιαίτερη έμφαση πρόκειται να δοθεί στην τεχνική εκπαίδευση (αρχική κατάρτιση), γιατί κρίνεται ότι υστερεί ως προς την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Παράλληλα, προβλέπεται η υλοποίηση πειραματικών προγραμμάτων εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες (ΣΕΠΠΕ) στα πλαίσια των οποίων θα αξιολογούνται στην πράξη τα νέα διδακτικά πακέτα.

Υποστήριξη διεύρυνσης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Το Μέτρο θα περιλάβει δράσεις που θα αφορούν την αναβάθμιση των τμημάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που ιδρύθηκαν στο πλαίσιο του Β΄ ΚΠΣ, τη δημιουργία νέων τμημάτων, σύμφωνα και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, και τον εκσυγχρονισμό των προπτυχιακών σπουδών.

Υποστήριξη μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και έρευνας

Οι δράσεις της Ενέργειας θα σχεδιαστούν έτσι ώστε να βοηθήσουν στην αναβάθμιση και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των μεταπτυχιακών σπουδών που οφείλουν να συνδεθούν πιο ενεργά με την έρευνα στον ακαδημαϊκό χώρο. Προς το σκοπό αυτό πρέπει να υποβοηθηθούν οι ερευνητικές διεργασίες των πανεπιστημιακών διοικήσεων, να υπάρξουν μεταπτυχιακές υποτροφίες με ανταπόδοση ερευνητικού έργου, να εκπονούνται μελέτες εκπαιδευτικής έρευνας, κοκ. Διευκρινίζεται ότι η έρευνα (βασική και εφαρμοσμένη) των σπουδαστών, θα αποτελεί προϋπόθεση για την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Τα προγράμματα έρευνας θα αφορούν (1) έρευνα στα πλαίσια των μεταπτυχιακών σπουδών και (2) έρευνα που αφορά την εκπαίδευση. Τα πεδία αυτά δεν καλύπτονται από το ΕΠ της ΓΓΕΤ.

Πρόκειται να υποστηριχθούν τα μεταπτυχιακά εκείνα προγράμματα που μετά από αξιολόγηση θα κριθεί ότι πληρούν τα κριτήρια ποιότητας και αναγκαιότητας (ως προς τις επαγγελματικές διεξόδους που παρέχουν), αλλά να δημιουργηθούν νέα προγράμματα που θα κριθεί ότι απαιτούνται για την στελέχωση της αγοράς εργασίας.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της Ενέργειας θα προταθούν για χρηματοδότηση δράσεις που στοχεύουν :

- 1) στην αναβάθμιση και επέκταση της λειτουργίας των ΜΠΣ που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ.
- 2) Προβλέπεται η συνολική αξιολόγηση της ενέργειας του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ καθώς και η αξιολόγηση των επιμέρους έργων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν για την επιλογή εκείνων των ΜΠΣ του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ των οποίων η χρηματοδότηση θα συνεχίσει, 2) στη δημιουργία νέων ΜΠΣ, η επιλογή των οποίων θα βασιστεί σε κριτήρια που σχετίζονται τόσο με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας όσο και με την ανάγκη συμβολής στην εισαγωγή και ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών στη χώρα.

Υποτροφίες σπουδαστών για σπουδές στην Ελλάδα και το Εξωτερικό

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.2 θα δοθούν υποτροφίες σε σπουδαστές, φοιτητές και πτυχιούχους για να παρακολουθήσουν προγράμματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των έργων θα είναι το ΠΙ, οι σχολικές μονάδες, το ΙΚΥ, τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Επιστημονικές Ενώσεις.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο παρουσιάζει συνέργεια με τα Μέτρα: 2.1 (Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης), 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Σύνδεση με Αγορά Εργασίας), 2.5 (Δια Βίου Εκπαίδευση), 2.6 (Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης), 3.1 (Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης και καινοτομικών εφαρμογών), 4.3 (Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες και τέλος με το Μέτρο) 5.2 (Αναβάθμιση των υποδομών και των εξοπλισμών της εκπαίδευσης).

Εκτιμάται ότι το 3% των πόρων του Μέτρου 2.2 θα μπορούσε να προσμετρηθεί στους πόρους του Άξονα 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας), εφόσον σημαντικό στοιχείο της αναμόρφωσης των προγραμμάτων σπουδών στη βασική εκπαίδευση είναι η αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών που ενδεχομένως εμφανίζονται στο εκπαιδευτικό υλικό.

ΜΕΤΡΟ 2.3**Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση****Διάρκεια εφαρμογής :** από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
565,465	565,465	424,099	0,0	141,366	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές της τεχνικής εκπαίδευσης, σπουδαστές ΙΕΚ και λοιπών δημοσίων Σχολών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Η Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ συμπεριλάμβανε κυρίως μεταδευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως π.χ. τα ΙΕΚ και οι ΤΕΣ. Στο παρόν Μέτρο, εκτός της μεταδευτεροβάθμιας αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, προστέθηκαν και τα Τεχνικά και Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια λυκειακής βαθμίδας, που όμως έχουν διαφοροποιηθεί από το Ενιαίο Λύκειο, με την πρόσφατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, τέθηκαν οι βάσεις για την ουσιαστική βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης. Οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν στην αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών των Δημοσίων ΙΕΚ και των λοιπών Σχολών, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτών τους καθώς και στην πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των αποφοίτων της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.3 θα συνεχιστεί η ενίσχυση των δημοσίων ΙΕΚ με βάση συγκεκριμένα κριτήρια καθώς και των Σχολών εκείνων της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που εποπτεύονται από άλλους Φορείς (εκτός του ΟΕΕΚ). Τα κριτήρια για την χρηματοδότηση των Φορέων είναι μεταξύ των άλλων η ανταπόκριση στην πραγματική ζήτηση της αγοράς εργασίας, η αρτιότητα των προτεινομένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρελθουσών δράσεων. Κυρίως θα χρηματοδοτηθούν καινοτόμες δράσεις, όπως η εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας και η εκπόνηση

εκπαιδευτικού υλικού, η σύνδεση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τον κόσμο της εργασίας μέσω πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, κλπ.

Το Μέτρο 2.3 επιχειρεί την επέκταση των δράσεων όσο αφορά τα ΙΕΚ και τις λοιπές Σχολές Αρχικής Κατάρτισης που υλοποιήθηκαν στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ και επίσης την εισαγωγή τους στα ΤΕΕ με έμφαση στην ποιοτική διάσταση της λειτουργίας τους. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην ελαχιστοποίηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής και στον προσδιορισμό και ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε ειδικότητες και επίπεδα κατάρτισης.

Οι στόχοι του Μέρους θα πραγματοποιηθούν με δράσεις που εντάσσονται στις εξής Ενέργειες :

Αναβάθμιση των σπουδών στα ΙΕΚ

Η σημαντική αύξηση των σπουδαστών, αλλά και των προσφερομένων προγραμμάτων, στα δημόσια ΙΕΚ, επιβάλλει την αξιολόγηση του παρεχόμενου έργου, την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών των σπουδαστών και τη διασφάλιση της επαγγελματικής τους εξέλιξης, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Ο ΟΕΕΚ καλείται να διευρύνει τα προγράμματα πρακτικής άσκησης, να αναπτύξει ένα δίκτυο γραφείων διασύνδεσης, επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, να υποστηρίξει τους σπουδαστές του, που δεν αποδίδουν ικανοποιητικά, μέσα από προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και να προσφέρει πρόσθετες εκπαιδευτικές δράσεις, ώστε οι απόφοιτοι των ΙΕΚ να αποκτήσουν τις απαραίτητες για την αγορά εργασίας γνώσεις και δεξιότητες. Αναγκαία κρίνεται επίσης η δημιουργία 20 περιφερειακών βιβλιοθηκών καθώς και η ανάπτυξη προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κυρίως για εργαζόμενους φοιτητές ή γυναίκες που είναι υποχρεωμένες να παραμένουν στο σπίτι.

Τα προγράμματα σπουδών χρειάζεται να αξιολογηθούν ώστε να κριθεί αν ανταποκρίνονται τόσο στις δυνατότητες των σπουδαστών όσο και στις απαιτήσεις της απασχόλησης. Αναγκαία κρίνεται η επιμόρφωση 7.000 εκπαιδευτικών των ΙΕΚ σε επιστημονικά και παιδαγωγικά θέματα, καθώς και η επιμόρφωση των διοικητικών στελεχών των ΙΕΚ σε θέματα διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης, ενώ παράλληλα θα πρέπει να προωθηθεί η μηχανοργάνωση των ΙΕΚ.

Τα προγράμματα πιστοποίησης του ΟΕΕΚ, που θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα, θα καλύψουν όχι μόνο την πιστοποίηση των γνώσεων-δεξιοτήτων των

μαθητών, αλλά και την πιστοποίηση της επάρκειας των εκπαιδευτών ή των επιχειρήσεων να δεχθούν τους σπουδαστές του για πρακτική άσκηση.

Ανάπτυξη - Αναβάθμιση των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (ΤΕΕ)

Τα ΤΕΕ θεσμοθετήθηκαν πρόσφατα και η ανάπτυξη του μαθητικού πληθυσμού τους είναι ραγδαία, καθώς συνδυάστηκε και με αύξηση των απαιτήσεων του Ενιαίου Λυκείου και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γεγονός είναι όμως ότι ένας σημαντικός αριθμός μαθητών επιλέγει την φοίτηση στα ΤΕΕ για να αποκτήσει επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες που επιτρέπουν την ταχύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας, επηρεασμένος από την υψηλή ανεργία των νεαρών πτυχιούχων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ενώ τα ΤΕΕ καλούνται να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, που θα στραφεί προς τεχνικούς και εφαρμοσμένους κλάδους απασχόλησης, υστερούν ως προς την στελέχωση, τα μέσα διδασκαλίας και τις υποδομές που απαιτούνται για να ανταποκριθούν με επιτυχία στο έργο τους. Ταυτόχρονα, οι μαθητές των ΤΕΕ συνήθως έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική τους εκπαίδευση επιτυγχάνοντας χαμηλές επιδόσεις και επιδεικνύοντας περιορισμένο ενδιαφέρον για μάθηση. Συνεπώς τα ΤΕΕ καλούνται επιπλέον να καλύψουν και μαθησιακά κενά, προσφέροντας ένα ευέλικτο και ελκυστικό πρόγραμμα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που από τη μια μεριά θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και από την άλλη να δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να διευρύνουν τις γνώσεις τους, ώστε η επαγγελματική τους εξέλιξη να έχει περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη των ΤΕΕ και ΣΕΚ πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής πολιτικής που αποβλέπει στην ποιοτική αναβάθμισή τους. Στο μέτρο αυτό θα υλοποιηθούν ενέργειες για το σχεδιασμό και εφαρμογή μηχανισμών σύνδεσης με την παραγωγή, για την αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών, την εισαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και μαθησιακών εργαλείων που ανταποκρίνονται σε νέες ανάγκες. Θα διερευνηθούν εναλλακτικές προσεγγίσεις για την πρακτική εξάσκηση και μαθητεία, ώστε κατόπιν αξιολόγησης να εφαρμοστούν σε ευρεία κλίμακα οι αποτελεσματικότερες. Έμφαση θα δοθεί στην εσωτερική ποιοτική αναβάθμιση της κάθε μονάδας ΤΕΕ και ΣΕΚ, ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, την οργάνωση και τις διαδικασίες αξιολόγησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενέργειες που θα αναπτυχθούν σε αυτό το μέτρο εντάσσονται σε μια συστημική πολιτική ποιοτικής αναβάθμισης και ανάπτυξης των ΤΕΕ και ΣΕΚ και επομένως

έχουν άμεση συνέργεια με δράσεις άλλων μέτρων όπως εκπαίδευση εκπαιδευτικών, αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου, επαγγελματικός προσανατολισμός, κλπ. Η υλοποίηση θα γίνει μέσα από ανοιχτές διαδικασίες προκηρύξεων, σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια και προδιαγραφές. Θα προωθηθούν σχήματα που ευνοούν τη συνεργασία ερευνητικών – παιδαγωγικών - εκπαιδευτικών φορέων με παραγωγικές μονάδες, επιχειρήσεις, συλλογικούς φορείς παραγωγικών τάξεων, ινστιτούτων ή άλλων φορέων συναφών με το αντικείμενο.

Αναβάθμιση των σπουδών στις Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης των Φορέων που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία

Οι Σχολές αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης των Φορέων που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία είναι θεσμοθετημένοι φορείς οι οποίοι προσφέρουν εκπαιδευτικά προγράμματα που καλύπτουν ποικίλες ανάγκες για εξειδικευμένα στελέχη στους τομείς της ναυτιλίας, του τουρισμού, της υγείας, της γεωργίας / αλιείας, της μεταποίησης ή των υπηρεσιών.

Η ποιότητα και η ανταγωνιστικότητα της εκπαίδευσης & επαγγελματικής κατάρτισης για στελέχη στους τομείς αυτούς χρειάζεται συνεχή αναβάθμιση.

Επομένως, οι παρεμβάσεις για τους Λοιπούς Φορείς θα είναι ανάλογες με εκείνες προς τον ΟΕΕΚ (που αφορούν τα ΙΕΚ) ή των ΤΕΕ που θα τους επιτρέψουν τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών, τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν στους σπουδαστές, την ανάπτυξη καινοτομικών δράσεων, που θα προετοιμάζουν τους σπουδαστές τους για την μετάβαση από την εκπαίδευση, στην απασχόληση και τη συμπλήρωση και βελτίωση του εκπαιδευτικού προσωπικού τους για την ποιοτική αναβάθμιση του παρεχόμενου έργου.

Για να λειτουργήσει ολοκληρωμένα η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και να έχει πιστοποιήσιμα ποιοτικά αποτελέσματα θα πρέπει να υπάρχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

- Αποτελεσματικότερη σύνδεση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης με την Επαγγελματική Εκπαίδευση και βελτίωση της αντιστοίχησης των ειδικοτήτων τους
- Ολοκλήρωση της αναμόρφωσης των προγραμμάτων σπουδών και του σχετικού εκπαιδευτικού υλικού
- Εκσυγχρονισμός των δομών της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και του συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων
- Ολοκλήρωση και εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τα επαγγελματικά δικαιώματα

- Βελτίωση της σύνδεσης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης με την αγορά εργασίας και
- Αξιολόγηση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Για την υλοποίηση των αναφερόμενων προϋποθέσεων, το Μέτρο 2.3 και οι δράσεις των άλλων Μέτρων οι οποίες αφορούν την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση, θα χρηματοδοτήσουν έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της προσφερόμενης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και της σύνδεσής της με την αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό θα πραγματοποιηθούν δράσεις που σχετίζονται με τα ακόλουθα :

A. Ενίσχυση του επιτελικού ρόλου του ΟΕΕΚ στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση και ενδεικτικά :

- Στην έρευνα των αναγκών της αγοράς εργασίας και τον προσδιορισμό των απαραίτητων ειδικοτήτων και των αντίστοιχων προγραμμάτων σπουδών, με αξιοποίηση και της σχετικής εμπειρίας των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Στην εποπτεία ίδρυσης και λειτουργίας των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.)
- Στην πιστοποίηση των προσόντων (γνώσεων και δεξιοτήτων) των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ.
- Στον καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων όλων των επιπέδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και στην αναγνώριση των αντιστοίχων εκπαιδευτικών τίτλων, καθώς και στην εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών για την επαγγελματική αναγνώριση τίτλων
- Στην πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων των Ι.Ε.Κ. και στην υποστήριξη των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας
- Στην επιμόρφωση των εκπαιδευτών και των στελεχών της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Στην πιλοτική εφαρμογή καινοτομιών και της σύγχρονης τεχνολογίας στην επαγγελματική κατάρτιση
- Στην αξιολόγηση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

B. Υποστήριξη του ΥΠΕΠΘ στη διαμόρφωση και συγκρότηση του **Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.)**, κατά τις διατάξεις του Ν.2009/92, και ειδικότερα :

- Στην εναρμόνιση επαγγελματικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης
- Στην ποιοτική αναβάθμιση και την κοινωνική καταξίωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα.

Παράλληλα το ΥΠΕΠΘ με τον Ο.Ε.Ε.Κ. θα συμβάλλει στην προσπάθεια που καταβάλλεται σε εθνικό επίπεδο για τη σύνδεση Αρχικής και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και για τη δημιουργία του ενιαίου συστήματος πιστοποίησης της κατάρτισης και των αποκτώμενων προσόντων (δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), όπως προβλέπεται στο κείμενο του 3^{ου} ΚΠΣ για την Ελλάδα.

Γ. Χρηματοδότηση των ΙΕΚ

Χρηματοδότηση των ενεργειών των ΙΕΚ με στόχο την βελτίωση της προσφερόμενης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Στο πλαίσιο αυτό, σε πρώτη φάση χρηματοδοτούνται οι ενέργειες των δημοσίων ΙΕΚ όπως και ενέργειες των δημοσίων ΙΕΚ σε συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Δ. Εκπόνηση μελέτης για

1. τον τρόπο συμβολής του ιδιωτικού τομέα στην καταγραφή των αναγκών της αγοράς εργασίας και τον προσδιορισμό των αντίστοιχων προγραμμάτων κατάρτισης και στην πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων και την αξιοποίηση των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. από τις επιχειρήσεις και
2. την ανάληψη από πιστοποιούμενους ιδιωτικούς φορείς προγραμμάτων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ και ειδικότερα τον προσδιορισμό των όρων και προϋποθέσεων του τρόπου πιστοποίησής τους και τα κριτήρια συμμετοχής τους.

Με βάση τα πορίσματα της μελέτης και στα πλαίσια της ενδιάμεσης αξιολόγησης το ΥΠΕΠΘ θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των παραπάνω ενεργειών είναι τα ΤΕΕ, ο ΟΕΕΚ, ο ΟΑΕΔ, το ΠΙ και οι Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης των ΥΕΝ, Υπ. Γεωργίας, Υπ. Ανάπτυξης, Υπ. Υγείας & Πρόνοιας, ως θεσμοθετημένοι δημόσιοι φορείς παροχής αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Επίσης, ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες που θα διαπιστωθούν και σε συνάρτηση με τη λειτουργία του Φορέα Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης, θα

διερευνηθεί και η δυνατότητα υλοποίησης έργων τα οποία θα ωφελούν το σύνολο των καταρτιζομένων στις Σχολές αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 2.3 συνδέεται ιδιαίτερα με το Μέτρο 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με την Αγορά Εργασίας), με το Μέτρο 4.1 (Προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης για Γυναίκες) και με το Μέτρο 5.2, που αφορά την αναβάθμιση των υποδομών και των εξοπλισμών των εκπαιδευτικών μονάδων. Επίσης συνδέεται με το Μέτρο 1.2, αφού μέσω αυτού του μέτρου στηρίζεται η προσπάθεια των αδυνάτων μαθητών να καλύψουν τα κενά τους και να εξελιχθούν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά, αλλά και με το Μέτρο 2.1, αφού μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας της εκπαίδευσης βελτιώνεται το περιβάλλον μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα η αρχική επαγγελματική κατάρτιση.

ΜΕΤΡΟ 2.4**Επαγγελματικός Προσανατολισμός
& Σύνδεση με την Αγορά Εργασίας****Διάρκεια εφαρμογής :** από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
117,672	117,672	88,254	0,0	29,418	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης, σπουδαστές & φοιτητές, σπουδαστές των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Στόχος του Μέτρου είναι η σύνδεση της εκπαίδευσης (γενικής τεχνικής και τριτοβάθμιας) με την αγορά εργασίας, ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων, ο περιορισμός της ανισότητας των φύλων ως προς την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους επιλογή και η εξάπλωση του θεσμού της πρακτικής άσκησης, τόσο στη τεχνική εκπαίδευση όσο και στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση. Παράλληλα θα συνεχιστεί η υποστήριξη των αντίστοιχων δομών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε οι πτυχιούχοι να μπορούν να εργαστούν σε τομείς σχετικούς με το αντικείμενο σπουδών τους.

Οι δράσεις του παρόντος Μέτρου θα λαμβάνουν υπόψη τους τα δεδομένα που αφορούν την αγορά εργασίας, όπως αυτά προκύπτουν και από τα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) και από το Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΕΠΑ).

Οι ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο είναι:

Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική για μαθητές του Ενιαίου Λυκείου και των ΤΕΕ

Στα πλαίσια του Μέτρου πρόκειται να υποστηριχθούν και να αναπτυχθούν οι νέες δομές συμβουλευτικής και προσανατολισμού που δημιουργήθηκαν στο Β' ΚΠΣ, δηλαδή τα ΚΕΣΥΠ, τα ΓΡΑΣΕΠ και το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Επίσης θα συνεχιστεί η ανάπτυξη πληροφοριακού υλικού και ψυχομετρικών εργαλείων για όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και

εκείνων με ειδικές ανάγκες ή εκείνων που ανήκουν σε ιδιαίτερες μαθητικές ομάδες με υψηλή επικινδυνότητα σε κοινωνικό αποκλεισμό. Παράλληλα, θα συνεχιστεί η επιμόρφωση στελεχών που θα είναι σε θέση να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα νέα ΓΡΑΣΕΠ.

Στόχος της ενέργειας είναι να αποκτήσει ουσιαστικό νόημα ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων της δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης, με προγράμματα ενημέρωσης και συμβουλευτικής που θα απευθύνονται τόσο στους μαθητές όσο και στους γονείς, με παρακολούθηση της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής εξέλιξης των νέων, με την υλοποίηση προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και μαθητείας (βλ. επόμενη ενότητα), κλπ. Η στενότερη σύνδεση του σχολείου με την αγορά εργασίας θα έχει επιπλέον ως αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και θα λειτουργήσει ως πρόσθετο κίνητρο για την εντατικοποίηση της μαθητικής προσπάθειας. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους αξίζει να παραμείνουν στο σχολείο και να καταβάλλουν τις απαιτούμενες προσπάθειες ώστε να επιτύχουν στις σπουδές τους, συντελώντας έτσι στη μείωση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής.

Πρακτική άσκηση μαθητών, σπουδαστών και φοιτητών & στήριξη Γραφείων Διασύνδεσης.

Στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου θα ενισχυθεί η λειτουργία των Γραφείων Διασύνδεσης των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Στόχος είναι η δημιουργία ενός διαύλου αμφίδρομης πληροφόρησης και ενημέρωσης μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και παραγωγικών φορέων, η διευκόλυνση συνεργασιών μεταξύ ακαδημαϊκής και παραγωγικής κοινότητας, η προσφορά υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και η πληροφόρηση για μεταπτυχιακές σπουδές και υποτροφίες.

Ο αριθμός των χρηστών αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά με αποτέλεσμα τη διευκόλυνση της ένταξης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, τα Γραφεία Διασύνδεσης θα διευκολύνουν τους φοιτητές/σπουδαστές να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν επιχειρηματικές ιδέες (βλ. Μέτρο 3.1). Επίσης θα ενισχυθούν τα προγράμματα Πρακτικής Άσκησης όχι μόνο των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και των μαθητών των ΤΕΕ και των σπουδαστών των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.4 πρόκειται να αναπτυχθούν και προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και σύνδεσης με την αγορά εργασίας. Μέσα από προγράμματα εικονικών επιχειρήσεων, από σχολικές δράσεις που αναφέρονται στην υγεία και την οικονομία και από εκπαιδευτικά παιχνίδια επιχειρηματικού πνεύματος, αναμένεται αφ' ενός μεν να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα και η τεχνομάθεια των μαθητών της δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης, αφ' ετέρου δε να προετοιμαστούν οι μαθητές για τη ζωή του ενήλικα και του εργαζόμενου.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι οι σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης, τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οργανισμοί που σχετίζονται με τον επαγγελματικό προσανατολισμό, κλπ.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Όπως έχει ήδη περιγραφεί, το παρόν Μέτρο συνδέεται άμεσα με τα άλλα Μέτρα του Άξονα, που αφορούν την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, αφού μέσα από την επαφή μαθητών και σπουδαστών με την αγορά εργασίας τα μηνύματα για τις απαιτούμενες αλλαγές θα καταφθάνουν έγκαιρα. Επίσης συνδέεται με το Μέτρο 2.3 (Αρχική επαγγελματική Κατάρτιση), με το Μέτρο 3.1 (Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών) και με το Μέτρο 5.2, που αφορά την αναβάθμιση των υποδομών και των εξοπλισμών των εκπαιδευτικών μονάδων.

Εκτιμάται ότι το 10% τουλάχιστον των πόρων του Μέτρου 2.4 θα μπορούσε να προσμετρηθεί στους πόρους του Άξονα 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας), αφού τόσο μέσα από τα προγράμματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού και τα προγράμματα ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όσο και μέσα από τις δράσεις σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, γραφεία διασύνδεσης, κλπ), ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κάλυψη των αναγκών των γυναικών.

ΜΕΤΡΟ 2.5**Δια Βίου Εκπαίδευση****Διάρκεια εφαρμογής :** από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
85,702	85,702	64,277	0,0	21,426	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Φοιτητές/σπουδαστές τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων, πτυχιούχοι, εργαζόμενοι

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Πέρα από τη συνολική προσπάθεια δημιουργίας ενός ανοικτού και ευέλικτου ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού συστήματος που να κατοχυρώνει τη δια βίου μάθηση σε όλα τα άτομα της κοινωνίας, στο πλαίσιο του Μέτρου γίνεται προσπάθεια να υλοποιηθούν δράσεις που θα δημιουργήσουν νέες δομές και θα αναπτύξουν τις υπάρχουσες. Θα δοθεί η ευκαιρία σε ηλικιακές ομάδες που σήμερα δεν μπορούν να εισέλθουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να το πραγματοποιήσουν. Τέτοιες δράσεις είναι η παροχή προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, η δια βίου εκπαίδευση μέσω προγραμμάτων σπουδών από απόσταση με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών ή/και μέσω της παροχής προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης και η παροχή εκπαίδευσης μέσω των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής ή/και άλλης μορφής μέσω των «Ινστιτούτων Δια Βίου Εκπαίδευσης» στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Αυτές οι δράσεις θα σχεδιαστούν σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ).

Η υλοποίηση του Μέτρου αποβλέπει στην παροχή εναλλακτικών μορφών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ομάδες πληθυσμού που δεν ανήκουν υποχρεωτικά στις συμβατικές ομάδες φοιτητών / σπουδαστών, στην παροχή ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών, στη διευκόλυνση της προσαρμοστικότητας των πτυχιούχων και άλλων εργαζομένων και στη βελτίωση της πιθανότητας και ποιότητας απασχόλησης των πολιτών, στη διευκόλυνση

της κινητικότητας των πτυχιούχων και άλλων εργαζομένων, στην εναρμόνιση του εκπαιδευτικού συστήματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις εξελίξεις και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και των νέων τεχνολογιών και στην αναβάθμιση και επέκταση δομών, μηχανισμών και διαδικασιών για τη σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την παραγωγική διαδικασία και την αγορά εργασίας. Ειδική μέριμνα θα καταβληθεί για την παροχή κινήτρων για την προσέλκυση γυναικών σε τομείς όπου η παρουσία τους είναι περιορισμένη.

Για την υλοποίηση των στόχων του Μέτρου θα ενισχυθούν τα:

Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης που προσφέρονται από τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το ΕΑΠ

Τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τις επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις και αντίστοιχα ιδρύματα της Ελλάδας ή/και του εξωτερικού, θα αναπτύξουν προγράμματα συμπληρωματικής εκπαίδευσης και διατμηματικά προγράμματα σπουδών, που θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και στις ανάγκες των φοιτητών τους. Θα πρέπει επομένως να είναι ευέλικτα προγράμματα και να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες της νέας τεχνολογίας (τηλεκπαίδευση, χρήση πολυμέσων, χρήση internet, κλπ), έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να ολοκληρώνουν το πρόγραμμα χωρίς οι οικογενειακές και επαγγελματικές τους υποχρεώσεις να αποτελούν εμπόδιο για την δια βίου μάθηση. Τα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης θα επανασχεδιαστούν ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Η ίδρυση και η αρχική λειτουργία του ΕΑΠ υποστηρίχθηκε από το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ και τα πρώτα μεταπτυχιακά και προπτυχιακά προγράμματά του προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό υποψηφίων σπουδαστών. Με τη διεύρυνση των προσφερομένων προγραμμάτων και την καταξίωση του ΕΑΠ στην συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας είναι σίγουρο ότι θα καλυφθούν πολλές ανάγκες της αγοράς εργασίας σε στελέχη που θα έχουν πρόσφατα συμπληρώσει ένα κύκλο σπουδών. Παράλληλα, με τον τρόπο που υλοποιούνται τα προγράμματα του ΕΑΠ, μπορούν, εργαζόμενοι ή μη (άνδρες και κυρίως γυναίκες), να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες ακολουθώντας τους δικούς τους ρυθμούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των δράσεων του Μέτρου είναι το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε συνεργασία με επαγγελματικές και επιστημονικές ενώσεις.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το παρόν Μέτρο 2.5 παρουσιάζει συνέργεια με τα Μέτρα 2.1 και 2.2, αφού μέσα από την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών, από την αναμόρφωση και αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών και από τα προγράμματα σύνδεσης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας διαμορφώνονται οι προτεραιότητες των παρεχόμενων σπουδών. Επίσης συνδέεται με το Μέτρο 5.2 που αφορά την αναβάθμιση της Υλικοτεχνικής Υποδομής στην Γ'βάθμια Εκπαίδευση. Ιδιαίτερη σχέση έχει το παρόν Μέτρο με τις δράσεις του προγράμματος της "Κοινωνίας των Πληροφοριών" αφού χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες (π.χ. ακαδημαϊκά δίκτυα) για τη λειτουργία πολλών προγραμμάτων σπουδών.

Εκτιμάται ότι το 15% των πόρων του Μέτρου 2.5 θα μπορούσε να προσμετρηθεί στους πόρους του Άξονα 4 (Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες είναι εκείνες που κυρίως θα ωφεληθούν από τις ευέλικτες μορφές της Δια Βίου εκπαίδευσης (τηλε-εκπαίδευση, συμπληρωματική εκπαίδευση, κλπ).

ΜΕΤΡΟ 2.6**Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος
& Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης****Διάρκεια εφαρμογής :** από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
106,756	106,756	80,067	0,0	26,689	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Φοιτητές/σπουδαστές τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων, μαθητές, σπουδαστές Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης, ερευνητές

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Πρόκειται για ένα οριζόντιο Μέτρο, που διατρέχει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Έχει διπλό στόχο: σκοπεύει στο να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σε θέματα περιβάλλοντος, αλλά και να εφοδιάσει την ελληνική κοινωνία με εξειδικευμένα στελέχη και δομές για την καλύτερη πληροφόρηση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Κρίνεται σκόπιμη στο Μέτρο αυτό και η εμπλοκή μη-κυβερνητικών οργανώσεων που ασχολούνται άμεσα ή έμμεσα με το περιβάλλον, είτε ως ομάδες ακτιβιστών είτε ως επιστημονικές εταιρείες, καθώς επίσης και η τοπική αυτοδιοίκηση. Οι φορείς αυτοί διαθέτουν έντονο ενδιαφέρον σε συνδυασμό με πολύτιμες εμπειρίες και γνώσεις, και η ανάμιξή τους ως δικαιούχων σε αυτού του τύπου τα έργα θα βελτώνε και θα εμπλούτιζε τις δράσεις τους.

Το Μέτρο αποσκοπεί στην ενίσχυση προγραμμάτων (εκπαιδευτικών και ερευνητικών) που στόχο έχουν την εκπαιδευτική ενημέρωση των μαθητών, τη μελέτη και την προστασία του περιβάλλοντος. Στα πλαίσια του Μέτρου 2.6 πρόκειται να ενισχυθεί και να επεκταθεί ο θεσμός των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ), των οποίων η ανάπτυξη υποστηρίχθηκε στο Β' ΚΠΣ με αποτέλεσμα να αναπτυχθούν περισσότερα από 15 ΚΠΕ στην Ελλάδα τα οποία έγιναν ένθερμα αποδεκτά από την εκπαιδευτική και ευρύτερη κοινότητα. Παράλληλα, θα συνεχιστεί η ευαισθητοποίηση-επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πάνω σε θέματα περιβάλλοντος και η προσπάθεια διάχυσης των περιβαλλοντικών θεμάτων στο πρόγραμμα σπουδών της δευτεροβάθμιας, τεχνικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Επιπλέον, αλλοδαποί και μαθητές ειδικών κατηγοριών (βλ. Μέτρο 1.1) θα έχουν την δυνατότητα στα πλαίσια του Μέτρου να έρθουν σε επαφή και με τον ελληνικό πολιτισμό μέσω των περιοχών που παρουσιάζουν περιβαλλοντικό ενδιαφέρον.

Για το λόγο αυτό θα ενισχυθούν προγράμματα των ΤΕΕ και των Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κατάρτιση στελεχών που θα ασχοληθούν με αυτό.

Επίσης θα ενισχυθούν τόσο οι προπτυχιακές όσο και οι μεταπτυχιακές σπουδές που σχετίζονται με το περιβάλλον (π.χ. ήπιες μορφές ενέργειας, φυτοπροστασία, κλπ.) καθώς και οι ερευνητικές προτάσεις των φοιτητών ή των καθηγητών τους που θα κριθούν ως συμβάλλουσες στο εκπαιδευτικό έργο (ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη με τα ερευνητικά προγράμματα άλλων ΕΠ). Παράλληλα, θα ενισχυθούν προγράμματα συμπληρωματικής εκπαίδευσης παλαιότερων πτυχιούχων για την αναβάθμιση των γνώσεων και των επαγγελματικών τους προσόντων και θα δοθούν υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές που εστιάζονται στο περιβάλλον.

Οι ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο είναι :

Υποστήριξη και ανάπτυξη Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Τα ΚΠΕ που λειτούργησαν στα πλαίσια του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ παρέιχαν στους μαθητές της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης την ευκαιρία να μελετήσουν τα θέματα του περιβάλλοντος και να βιώσουν (ιδιαίτερα στα μη αστικά ΚΠΕ) την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Τα περισσότερα ΚΠΕ ξεκίνησαν την υλοποίηση των προγραμμάτων τους προς το τέλος του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ με περιορισμένους πόρους. Έτσι, κρίνεται αναγκαία η συνέχιση της υποστήριξης και η περαιτέρω εξάπλωση των ΚΠΕ, ώστε να καλυφθούν οι αρχικοί στόχοι που θα ενδυναμώσουν στην συνείδηση όλων των μαθητών το ενδιαφέρον για την μελέτη και την προστασία του περιβάλλοντος. Εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν τουλάχιστον 10 νέα ΚΠΕ. Στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ αρκετοί εκπαιδευτικοί επιμορφώθηκαν στον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να καλλιεργήσουν στους μαθητές τους τις επιθυμητές γνώσεις και αξίες σχετικά με το περιβάλλον και έτσι η συνεργασία των ΚΠΕ με τα σχολεία της περιοχής τους θα είναι πιο αποτελεσματική. Είναι λογικό όμως να συνεχιστεί η εξειδικευμένη επιμόρφωση ορισμένων εκπαιδευτικών και η περαιτέρω ανάπτυξη των διεθνών συνεργασιών των ΚΠΕ με περιβαλλοντικούς φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, το ΥΠΕΠΘ έχει αναπτύξει ένα δίκτυο Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οι οποίοι μεριμνούν και για την προώθηση του

κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού στα σχολεία. Το δίκτυο αυτό θα πρέπει να υποστηριχθεί για να ανταποκριθεί στην αποστολή του.

Προγράμματα προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και συμπληρωματικής εκπαίδευσης που αφορούν το περιβάλλον

Στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η μελέτη και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενο σπουδών, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Μέσα από τις δράσεις της ενέργειας πρόκειται να δημιουργηθούν νέα προγράμματα και να αναπτυχθούν τα υφιστάμενα, ώστε να αναπτυχθεί το ανθρώπινο δυναμικό που θα μπορεί να αντιμετωπίσει τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων ή άλλων φορέων που σχετίζονται με το περιβάλλον. Επίσης θα αναπτυχθούν προγράμματα συμπληρωματικής εκπαίδευσης για όσους πτυχιούχους παλαιότερων ετών θα ήθελαν να αποκτήσουν πρόσθετα εφόδια.

Εκπαιδευτικές έρευνες και δράσεις με έμφαση στο περιβάλλον

Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εξειδικευμένοι ερευνητικοί φορείς καθώς και τοπικές αυτοδιοικήσεις, θα υποστηριχθούν για να προωθήσουν εκπαιδευτικής φύσης έρευνες σχετικές με το περιβάλλον, ώστε να δοθούν ευκαιρίες σε νέους επιστήμονες να αναπτύξουν πρόσθετες γνώσεις και δεξιότητες.

Σημειώνεται ότι για την εξειδίκευση των σχετικών δράσεων του Μέτρου και των τρόπων εφαρμογής του, η Διαχειριστική Αρχή του παρόντος ΕΠ θα συνεργαστεί με την αντίστοιχη του ΕΠ Περιβάλλον, διασφαλίζοντας παράλληλα την απρόσκοπτη ροή πληροφόρησης προς την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ Περιβάλλον.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι των δράσεων του Μέτρου είναι τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, επιστημονικές και μη-κυβερνητικές οργανώσεις, ΟΤΑ, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, σχολικές μονάδες, ΤΕΕ, Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης,

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 2.6 συνδέεται με όλα τα Μέτρα του Άξονα 2 (όπως έχει ήδη περιγραφεί) καθώς και με το Μέτρο 5.2, που αφορά τους εξοπλισμούς και τις υποδομές που θα χρειαστούν για την στήριξη των δράσεων που θα αναληφθούν στα πλαίσια του Μέτρου 2.6.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3**ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ****ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ****ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ**

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3, που ταυτίζεται με το 4^ο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, στόχο έχει να αναπτύξει στα μελλοντικά στελέχη τις γνώσεις και τις δεξιότητες εκείνες που αναπτύσσουν και προωθούν την επιχειρηματικότητα και αυξάνουν την προσαρμοστικότητα των νέων στις μετεξελίξεις της αγοράς εργασίας. Ανάμεσα στις δεξιότητες που επιχειρείται να αναπτυχθούν είναι ο εκσυγχρονισμός των διοικητικών διαδικασιών, η ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3 εντάσσεται ένα μόνο Μέτρο που αφορά την ενθάρρυνση της επιχειρηματικής δράσης και των καινοτομικών εφαρμογών. Το Μέτρο αυτό, στοχεύει στην κατάλληλη αρχική προετοιμασία ή και στην συμπληρωματική εκπαίδευση των νέων, ώστε να μπορούν να εργαστούν σε μικρές επιχειρήσεις ή να αναπτύξουν ατομικές επαγγελματικές δραστηριότητες (αυτο-απασχόληση). Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα υποστηριχθούν θα πρέπει να καλλιεργούν την καινοτόμο επιχειρηματική σκέψη και δράση, ώστε όσοι αποφοιτούν από αυτά να είναι σε θέση να συμβάλλουν, ως εργαζόμενοι, στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των φορέων που θα τους προσλάβουν, ή να είναι σε θέση να ξεκινήσουν την δική τους δουλειά.

Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 3 ανέρχεται σε **19.848 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΚΤ (75%).

Ο Άξονας 3 απορροφά το 0,8% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 1,0% των πόρων του ΕΚΤ.

Λόγω της καινοτομικής φύσης των δράσεων κρίθηκε ότι, αρχικά τουλάχιστον, δεν θα πρέπει να δεσμευτεί μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του Προγράμματος γι' αυτόν τον Άξονα, αφού παρέχεται η δυνατότητα υποστήριξης των νέων επιχειρηματιών και από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα (π.χ Έρευνας & Τεχνολογίας)

Στον Άξονα 3 εντάσσεται το παρακάτω Μέτρο:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Ανάπτυξη & προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ. ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του Ε.Π. (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΚΤ (%)	Βαρύτητα στον Άξονα (%)
3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών	19,848	0,8	1,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	19,848	0,8	1,0	100,0

ΜΕΤΡΟ 3.1

Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης &
καινοτομικών εφαρμογών

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
19,848	19,848	14,886	0,0	4,962	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Φοιτητές/σπουδαστές τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων, μαθητές, σπουδαστές ΙΕΚ και Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Η ελληνική ανώτατη εκπαίδευση δεν έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα μέχρι σήμερα στα θέματα απασχόλησης των αποφοίτων. Περιορίσθηκε στο να εφοδιάζει τους νέους με ακαδημαϊκά εφόδια, και δεν έδωσε την αναγκαία έμφαση σε θέματα όπως η αγορά εργασίας, η επιχειρηματικότητα, η εφευρετικότητα, η ανάπτυξη προσόντων, αλλά και ο εξοπλισμός τους με εφόδια και γνώσεις που θα τους κάνουν άμεσα ικανούς να συμμετάσχουν ενεργά στην αγορά εργασίας, όχι μόνο με την κατάληψη υπαρχόντων αλλά και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Στόχος του Μέτρου 3.1 είναι η παροχή κάθε δυνατής υποστήριξης στους φοιτητές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κυρίως των εφαρμοσμένων επιστημών για την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος, ώστε να είναι ικανοί για την δημιουργία επιχειρηματικών μονάδων προσαρμοσμένων στις σύγχρονες απαιτήσεις της οικονομίας. Οι αυριανοί πτυχιούχοι θα πρέπει να αποκτήσουν ολοκληρωμένη γνώση της αγοράς εργασίας για την κάλυψη των αναγκών της σε προϊόντα και υπηρεσίες. Σκοπός του Μέτρου είναι να εξοπλιστούν οι νέοι με τα εφόδια εκείνα που θα τους επιτρέψουν να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας όχι μόνο με την κατάληψη των θέσεων εργασίας που υπάρχουν αλλά και με τη δημιουργία νέων χρησιμοποιώντας την εμπειρία που θα έχουν αποκτήσει. Έτσι μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας και να αυξήσουν τις πιθανότητες για επαγγελματική αποκατάσταση τόσο για τους ίδιους όσο και για άλλους.

Το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις όπως:

- Μαθήματα επιχειρηματικότητας που εντάσσονται στο κανονικό προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών των ΑΕΙ και ΤΕΙ. Επίσης αναμένεται στο πλαίσιο της συμπληρωματικής εκπαίδευσης η ανάπτυξη ή η προσαρμογή υπαρχόντων μαθημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου σε “διαχείριση τεχνολογίας” σε συνεργασία με ιδρύματα εσωτερικού ή/και εξωτερικού.
- Οργάνωση γραφείου που θα παρέχει υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως π.χ. marketing, υπηρεσίες τρόπου οργάνωσης, νομικές συμβουλές, υποστήριξη για υποβολή προτάσεων, επίλυση θεμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, κλπ.
- Ανάπτυξη δομών υποστήριξης της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Η δημιουργία κατάλληλων χώρων και υποδομών για την εγκατάσταση Εταιρειών Τεχνολογικής Βάσης από φοιτητές, απόφοιτους και μέλη ΔΕΠ εντός των ΑΕΙ και ΤΕΙ και των τεχνολογικών πάρκων, καθώς και η δημιουργία δομών και μηχανισμών για την εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, δίνουν την ευκαιρία στους νέους που διαθέτουν καινοτομικές ιδέες να τις αναπτύξουν και να τις θέσουν σε εφαρμογή. Στις θερμοκοιτίδες αυτές των επιχειρήσεων δημιουργούνται κίνητρα για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες στους αυριανούς πτυχιούχους, αφού θα μπορούν να ξεκινήσουν Μικρο-Μεσαίες Επιχειρήσεις με έμφαση στην αξιοποίηση των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων, που δυνητικά θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας όχι μόνο για τους ιδρυτές τους, αλλά και για άλλους.
- Εργαστήρια παροχής υπηρεσιών και εθνικά εργαστήρια μοναδικά στη χώρα.

Ανάλογη δράση θα αναληφθεί στα πλαίσια του παρόντος Μέτρου, τόσο στα ΙΕΚ όσο και στις Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (βλ. Μέτρο 2.3). Επίσης επισημαίνεται ότι στα πλαίσια του Μέτρου 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγοράς Εργασίας) η δευτεροβάθμια και η τεχνική εκπαίδευση θα εισάγουν δράσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και επιχειρηματικού πνεύματος στον μαθητικό πληθυσμό. Ήδη στα πλαίσια προγραμμάτων όπως η “Τεχνομάθεια” γίνεται προσπάθεια να αναπτυχθεί η δημιουργική σκέψη των μαθητών, κάτι που στο ισχύον εκπαιδευτικό πρόγραμμα δεν τονίζεται αρκετά.

Συνεπώς, οι ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο θα αφορούν την:

Ενίσχυση / επιδότηση των καινοτομικών ιδεών από σπουδαστές των ΙΕΚ και των Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Υλοποίηση προγραμμάτων-μαθημάτων επιχειρηματικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ανάπτυξη / επιδότηση καινοτομικών προϊόντων-υπηρεσιών από φοιτητές, σπουδαστές & πτυχιούχους των Ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Εκτιμάται ότι περίπου 1.200 σπουδαστές των ΙΕΚ και των Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και 2.000 φοιτητές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα ενισχυθούν για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών και τουλάχιστον τριπλάσιος αριθμός σπουδαστών και φοιτητών θα επωφεληθούν από τα προγράμματα ανάπτυξης επιχειρηματικού πνεύματος. Ιδιαίτερη υποστήριξη θα παρασχεθεί στις γυναίκες, αφού αυτές αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο πρόβλημα απασχόλησης μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Τα ΙΕΚ, οι Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, τα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και οι ΟΤΑ θα είναι οι βασικοί δικαιούχοι του Μέτρου

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 3.1 συνδέεται όπως ήδη αναφέρθηκε με όλα τα Μέτρα του Άξονα 2, αφού η αναβάθμιση και η συμπλήρωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, οι δράσεις που αφορούν την αρχική επαγγελματική κατάρτιση και την σύνδεσή της με την αγορά εργασίας και οι δράσεις που αφορούν το περιβάλλον, επηρεάζουν τις επιχειρηματικές δυνατότητες που θα αναπτυχθούν στα πλαίσια του παρόντος Μέτρου.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4**ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4, που ταυτίζεται με το 5^ο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, στόχο έχει τη βελτίωση της εκπαιδευτικής προετοιμασίας των γυναικών η οποία θα υποβοηθήσει την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, βοηθώντας τις να ξεπεράσουν τα όποια εμπόδια συναντούν για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας και να εξελιχθούν επαγγελματικά. Η βελτίωση της εκπαιδευτικής προετοιμασίας των γυναικών θα συντελέσει στην αύξηση της απασχόλησής τους και στην πρόσβαση των γυναικών σε νέα πεδία εργασίας. Επιπλέον, μια σειρά από δράσεις, σε συνεργασία με δράσεις άλλων Ενεργειών, αποσκοπούν στη μείωση της υποχρεωτικής εξάρτησης των γυναικών από οικογενειακές υποχρεώσεις.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 4 εντάσσονται Μέτρα που οι δράσεις τους αφορούν τη βελτίωση της πρόσβασης και της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Οι στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 δεν ικανοποιούνται μόνον από τις δράσεις που προβλέπονται εδώ αλλά και από πολλές άλλες δράσεις των υπολοίπων Αξόνων αφού έχει καταβληθεί προσπάθεια το πνεύμα του Άξονα 4 να ενσωματωθεί σε όλους τους υπόλοιπους άξονες.

Έτσι, ο στόχος της «βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας» γίνεται με τη βοήθεια δράσεων που στοχεύουν: 1) στην ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση (ΤΕΕ, ΙΕΚ, ΤΕΙ, Πολυτεχνικές Σχολές) προσφέροντας ειδικά κίνητρα και αξιοποιώντας τις δράσεις για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, 2) στην απελευθέρωση της γυναίκας από τις οικογενειακές υποχρεώσεις που τη δεσμεύουν ως προς το ωράριο εργασίας, την αναζήτηση εργασίας ή και την περαιτέρω εκπαίδευσή της 3) στην εισαγωγή της ισότητας των φύλων στη σχολική διαπαιδαγώγηση, 4) στην αύξηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και την καταπολέμηση της διστακτικότητας των γυναικών να αναλάβουν ανώτερα διοικητικά καθήκοντα κλπ.

Με βάση τα ανωτέρω, η συμβολή του ΕΠ στην πραγματοποίηση του 5ου πεδίου πολιτικής του ΕΚΤ θα πρέπει να υπολογιστεί σαν το άθροισμα όλων των δράσεων που προάγουν ακόμη και έμμεσα το στόχο της ισότητας των δύο φύλων και όχι μόνον των δράσεων του Άξονα 4. Με βάση το κριτήριο αυτό, οι πόροι που συνδέονται με τις δράσεις υπέρ των γυναικών ξεπερνούν το 10% των διαθέσιμων κονδυλίων του ΕΚΤ (βλ. Πίνακα 2.1).

Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 4 ανέρχεται σε **69.469 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΚΤ (75%). Ο Άξονας 4 απορροφά περίπου το 2,8% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος της

Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 3,5% των πόρων του ΕΚΤ.

Στον Άξονα 4 εντάσσονται τα παρακάτω δύο Μέτρα:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ. ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του Ε.Π. (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΚΤ (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του Άξονα (%)
4.1 Προγράμματα Υποστήριξης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης των Γυναικών	58,127	2,3	2,9	83,7
4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές. Προγράμματα σπουδών & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες	11,342	0,5	0,6	16,3
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	69,469	2,8	3,5	100,0

Πίνακας 2.1: Εκτιμώμενος προϋπολογισμός Μέτρων 2ου ΕΠΕΑΕΚ για τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (σε χιλ. ευρώ)

ΠΥΛΩΝΑΣ ΕΣΔΑ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΜΕΤΡΑ	Προϋπο- λογισμός ΕΚΤ	% Συμβολής στην Επίτευξη στόχων Άξονα 4	Ποσό Συμβολής στην Επίτευξη στόχων Άξονα 4
I. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗ- ΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	A1: Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (πεδίο 2)	330.248	17%	57.419
	1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών	138.853	0%	0
	1.2 Καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης	191.395	30%	57.419
	A2: Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης (πεδίο 3)	1.532.434	5%	80.480
	2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	301.270	15%	45.191
	2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας	355.569	3%	10.667
	2.3 Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση	565.465	0%	0
	2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγορά Εργασίας	117.672	10%	11.767
	2.5 Δια Βίου Εκπαίδευση	85.702	15%	12.855
	2.6 Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	106.756	0%	0
II. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗ- ΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ	A3: Ανάπτυξη & προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων (πεδίο 4)	19.848	0%	0
	3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών	19.848	0%	0
IV. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΑΝΔΡΕΣ	A4: Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο 5)	69.469	100%	69.469
	4.1 Προγράμματα Υποστήριξης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης των Γυναικών	58.127	100%	58.127
	4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές. Προγράμματα σπουδών & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες	11.342	100%	11.342
	A5: Δημιουργία & ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση των Μέτρων Ε.Κ.Τ. *	0		0
	5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την προώθηση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας	0	-	0
	5.2 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης	0	-	0
	A6: Τεχνική Βοήθεια	22.684	0%	0
	6.1 Τεχνική Βοήθεια	22.684	-	0
	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	1.974.719	10,5%	207.368

* Οι πόροι του ΕΤΠΑ και της Τεχνικής Βοήθειας συμβάλλουν μεν στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π., (άρα και του Άξονα 4), αλλά δεν είναι δυνατόν να επιμεριστεί επακριβώς επί του παρόντος η συμβολή τους

ΜΕΤΡΟ 4.1

Προγράμματα Υποστήριξης της
Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
& Εκπαίδευσης των γυναικών

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
58,127	58,127	43,596	0,0	14,532	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθήτριες των ΤΕΕ και των Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, εκπαιδευτικοί

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο 4.1 έχει την προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Συγκεκριμένα οι δράσεις στοχεύουν:

- στην ενθάρρυνση των μαθητριών να παρακολουθήσουν προγράμματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, είτε στα ΤΕΕ, είτε στις Σχολές του ΟΕΕΚ, του ΟΑΕΔ και των λοιπών φορέων. Στόχος είναι να στραφούν οι νέες κοπέλες σε πεδία που έχουν ζήτηση στην αγορά εργασίας, και πεδία όπου το γυναικείο φύλο υπο-αντιπροσωπεύεται.
- στην ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας των φύλων

Μέσα από το παρόν Μέτρο προβλέπεται να αναζητηθούν θετικές δράσεις υποστήριξης των γυναικών για να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, με οικονομικά ή άλλα βοηθήματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τη συμβουλευτική και την πρακτική άσκηση αυτών των κοριτσιών για να καταπολεμηθούν επαγγελματικά στερεότυπα, που οδηγούν στον χαρακτηρισμό πολλών επαγγελμάτων ως ανδροκρατούμενων ή γυναικοκρατούμενων. Παράλληλα, θα ληφθεί μέριμνα για την ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος των γυναικών, έτσι ώστε με την ολοκλήρωση των σπουδών τους να είναι προετοιμασμένες να αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Για να ενισχυθούν οι γυναίκες προβλέπεται να δημιουργηθούν προπαρασκευαστικά τμήματα που θα καλύπτουν τις τυχόν εκπαιδευτικές αδυναμίες τους, χωρίς όμως πρόθεση διαχωρισμού των γυναικών από τους άρρενες συναδέλφους τους. Επίσης, θα ληφθεί μέριμνα ώστε στα κριτήρια επιλογής των σπουδαστών ΤΕΕ, ΟΕΕΚ και λοιπών Φορέων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, να προτιμώνται νέες που ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν ειδικότητες που παραδοσιακά θεωρούνται «ανδρικές».

Οι δράσεις αυτές, για την υλοποίηση των στόχων του Μέτρου θα ενταχθούν στις εξής Ενέργειες :

Προγράμματα υποστήριξης της επαγγελματικής κατάρτισης για μαθήτριες των ΤΕΕ και

Προγράμματα υποστήριξης της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης για σπουδάστριες των ΙΕΚ και των λοιπών Σχολών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης

Ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας των φύλων και προώθηση των γυναικών στην αγορά εργασίας

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Τα ΤΕΕ, ο ΟΕΕΚ, ο ΟΑΕΔ, και οι Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης των Λοιπών Φορέων, και ΝΠΙΔ για θέματα ισότητας των φύλων είναι οι βασικοί δικαιούχοι των έργων.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 4.1 συνδέεται άμεσα με το Μέτρο 4.2, αλλά και με τα Μέτρα 3.1 (Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών) και 2.4 (Επαγγελματικός Προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας), όπως ήδη εξηγήθηκε παραπάνω.

ΜΕΤΡΟ 4.2

Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών
στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές
Προγράμματα σπουδών & ερευνητικά προγράμματα
για τις γυναίκες

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
11,342	11,342	8,506	0,0	2,835	0,0

Ωφελοούμενοι από το Μέτρο: Φοιτήτριες / σπουδάστριες, πτυχιούχοι

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο 4.2 στόχο έχει τη στήριξη των γυναικών που σπουδάζουν σε Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ώστε να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να αποκτήσουν πρόσθετα ακαδημαϊκά προσόντα και να ανταποκριθούν καλύτερα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Επιχειρείται (ίσως για πρώτη φορά με τόση σαφήνεια) να δοθούν στις γυναίκες που παρακολουθούν προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κίνητρα (υλικά και μη) που θα τους επιτρέψουν να παρακολουθούν απερίσπαστες τις σπουδές τους, αναπτύσσοντας επιστημονική και ερευνητική δραστηριότητα που θα τους βοηθήσει να βρουν και να διατηρήσουν μια δουλειά αντάξια των δεξιοτήτων και των γνώσεών τους.

Ενώ δεν παρατηρείται ανισότητα ως προς τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες που παρέχονται στις γυναίκες στην χώρα μας, στην πραγματικότητα η επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών υστερεί απέναντι σε αυτή των ανδρών συναδέλφων τους. Μέσω των δράσεων αυτού του Μέτρου θα επιχειρηθεί η στήριξη των γυναικών- επιστημόνων δίνοντας έμφαση σε θέματα συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, σε οικονομικά κίνητρα (υποτροφίες, επιδόματα, κλπ) και σε ερευνητικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών. Στόχος είναι η συμμετοχή των γυναικών στην λήψη

αποφάσεων και η ισόρροπη αντιπροσώπευσή τους σε τομείς των θετικών επιστημών και της νέας τεχνολογίας.

Επίσης, θα υποστηριχθεί η ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών ή ερευνητικών δραστηριοτήτων, με κύριο αντικείμενο τη μελέτη των θεμάτων που σχετίζονται με την γυναίκα και τη θέση της στον κοινωνικό, εργασιακό και οικονομικό χώρο, ώστε να είναι δυνατή η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας μας και ο σχεδιασμός των καταλλήλων δράσεων.

Οι στόχοι του Μέτρου θα υλοποιηθούν με δράσεις που εντάσσονται στις παρακάτω Ενέργειες :

Προπτυχιακά προγράμματα επιστημών και νέας τεχνολογίας που απευθύνονται σε γυναίκες

Μεταπτυχιακά προγράμματα επιστημών και νέας τεχνολογίας που απευθύνονται σε γυναίκες

Υποστήριξη ερευνητικής δράσης γυναικών σε γνωστικές περιοχές τεχνολογίας και όπου υπο-αντιπροσωπεύονται

Ενίσχυση σπουδών και ερευνών με αντικείμενο τις γυναίκες

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το ΚΕΕ και οι λοιποί Επιστημονικοί & Ερευνητικοί Φορείς είναι οι κύριοι δικαιούχοι των έργων του Μέτρου

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 4.2 συνδέεται άμεσα με το Μέτρο 4.1, το Μέτρο 2.5 (Δια Βίου Εκπαίδευση), το Μέτρο 2.2 (Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών – Διεύρυνση Τριτοβάθμιας) και το Μέτρο 3.1 (Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης και καινοτομικών εφαρμογών).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ Ε.Κ.Τ.**

Η υλοποίηση των στόχων των Αξόνων Προτεραιότητας 1, 2 και 3 απαιτεί πόρους του ΕΤΠΑ για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας ή ενίσχυσης κτιριακών υποδομών και την αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού. Οι δαπάνες αυτές εντάχθηκαν στον Άξονα Προτεραιότητας 5 και αφορούν δύο Μέτρα που συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 δεν ταυτίζεται με συγκεκριμένο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, αλλά υποστηρίζει τις δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1, που συντελούν στη διευκόλυνση της πρόσβασης όλων (και ιδιαιτέρως εκείνων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό) στην αγορά εργασίας, και του Άξονα Προτεραιότητας 2, που στόχο έχουν την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανέρχεται σε **509.915 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΤΠΑ (75%). Ο Άξονας 5 απορροφά το 20,5% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 100% των πόρων του ΕΤΠΑ.

Στον Άξονα 5 εντάσσονται τα παρακάτω δύο Μέτρα:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Δημιουργία και ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση των μέτρων ΕΚΤ

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ. ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του Ε.Π. (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΤΠΑ (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του Άξονα (%)
5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την προώθηση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας	29,745	1,2	5,8	5,8
5.2 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης	480,170	19,3	94,2	94,2
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	509,915	20,5	100,0	100,0

Στο Μέτρο 5.1 θα ενταχθούν οι κτιριακές υποδομές και ο εξοπλισμός για την υλοποίηση προγραμμάτων του Άξονα Προτεραιότητας 1 που αφορούν μαθητές με ειδικές ανάγκες, μαθητές των ολοήμερων σχολείων και σπουδαστές των σχολείων β' ευκαιρίας.

Στο Μέτρο 5.2 θα ενταχθούν ενέργειες του Άξονα Προτεραιότητας 2 που θα αφορούν τις κτιριακές υποδομές και τον εξοπλισμό για την συμπλήρωση των σχολικών αιθουσών και την εξάλειψη της «διπλοβάρδιας», τη διεύρυνση του δικτύου των βιβλιοθηκών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την ανάπτυξη εργαστηρίων τεχνολογίας και φυσικών επιστημών στη δευτεροβάθμια και στην τεχνική εκπαίδευση, την αναβάθμιση του εξοπλισμού των ΙΕΚ και των λοιπών σχολών αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς και τη συμπλήρωση και τον εκσυγχρονισμό των εργαστηρίων των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πρόσθετοι πόροι ΕΤΠΑ ύψους 733.676 χιλ. ΕΥΡΩ θα επενδυθούν (από τα ΠΕΠ) συμπληρωματικά με τους πόρους του Τομεακού Προγράμματος για τους ίδιους εκπαιδευτικούς στόχους. Στο Παράρτημα 1 φαίνεται η κατανομή των πόρων αυτών κατά ΠΕΠ.

ΜΕΤΡΟ 5.1

Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών
για την προώθηση ισότητας ευκαιριών
πρόσβασης στην αγορά εργασίας

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
29,745	29,745	0,0	22,309	7,436	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές υποχρεωτικής εκπαίδευσης, μαθητές σχολείων β' ευκαιρίας

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι στόχοι του παρόντος Μέτρου αφορούν την υλοποίηση των στόχων του Άξονα 1 του ΕΠ. Οι δράσεις του Μέτρου στοχεύουν στη χρηματοδότηση της υλικο-τεχνικής υποδομής που είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των στόχων των πεδίων πολιτικής του ΕΚΤ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, με τους πόρους του Μέτρου 5.1 θα δημιουργηθούν μονάδες για παιδιά με ειδικές ανάγκες, ώστε να μπορούν να εκπαιδευτούν κατάλληλα και να φθάσουν στο σημείο να ενταχθούν στο «κανονικό» σχολείο και να αποκτήσουν τα εφόδια εκείνα που τους είναι απαραίτητα για την εξέλιξη τους σαν αυτόνομα άτομα, ικανά να προσφέρουν επαγγελματικές υπηρεσίες.

Επίσης στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1 θα διαμορφωθούν και θα εξοπλιστούν κατάλληλα σχολικές μονάδες όπου θα λειτουργήσουν τα σχολεία β' ευκαιρίας.

Επιπροσθέτως, στα σχολεία που θα επιλεγούν για να λειτουργήσουν ως Ολοήμερα, θα χρηματοδοτηθούν οι απαραίτητες διαρρυθμίσεις χώρου και συμπληρώσεις του εξοπλισμού, ώστε τα σχολεία αυτά να προσφέρουν αναβαθμισμένες υπηρεσίες σε μαθητές που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα.

Οι πόροι του Μέτρου θα ωφελήσουν κυρίως τα παιδιά που βρίσκονται σε κατάσταση κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού εξαιτίας των ιδιοτεροτήτων τους.

Συνεπώς οι ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο θα αφορούν δαπάνες για :

Υποδομές και εξοπλισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες

Υποδομές και εξοπλισμός Ολοήμερων Σχολείων

Υποδομές και εξοπλισμός Σχολείων Β΄ Ευκαιρίας

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Οι δικαιούχοι των δράσεων θα προκύψουν μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ανάμεσα στους αναδόχους αναμένεται να είναι οι Τεχνικές Υπηρεσίες ΟΤΑ & Νομαρχιών, ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ), οι τεχνικές υπηρεσίες των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κλπ. Ενδέχεται όμως, λόγω της δυσκολίας συντονισμού των επιμέρους έργων και των ιδιαιτέρων αναγκών ορισμένων σχολικών μονάδων, να οριστούν οι σχολικές μονάδες ως φορείς υλοποίησης των δράσεων, με κεντρικό όμως σχεδιασμό ώστε οι διαδικασίες, οι προδιαγραφές και τελικά η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων να διασφαλίζεται.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 5.1 συνδέεται άμεσα με το Μέτρο 1.1 και με το Μέτρο 1.2, αφού αφορούν τις δράσεις που στόχο έχουν την βελτίωση των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας των μαθητικών ομάδων που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό και την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας και διαρροής. Επίσης συνδέεται με το Μέτρο 5.2, που αφορά τους εξοπλισμούς και τις υποδομές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.

ΜΕΤΡΟ 5.2

Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών
για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης

Διάρκεια εφαρμογής : από 2000 έως 2006

Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του Μέτρου (εκατ. ΕΥΡΩ):					
Συνολικός π/υ	Δημόσια Δαπάνη	Συμμετοχή ΕΚΤ	Συμμετοχή ΕΤΠΑ	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική συμμετοχή
480,170	480,170	0,0	360,128	120,043	0,0

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές της υποχρεωτικής και τεχνικής εκπαίδευσης, φοιτητές, σπουδαστές ΙΕΚ και λοιπών σχολών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο 5.2 θα καλύψει τη χρηματοδότηση των αναγκών των εκπαιδευτικών μονάδων, που θα κληθούν να υλοποιήσουν προγράμματα του 2^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, σε υποδομές και εξοπλισμός. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΣΚ, οι ανάγκες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε σχολικές αίθουσες ξεπερνούν τις 15.600 (6.400 εκ των οποίων αφορούν την δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Η έλλειψη αιθουσών συνεπάγεται την ύπαρξη «διπλοβάθμιας» στα σχολεία των μεγάλων αστικών κέντρων με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατός ο εμπλουτισμός του σχολικού προγράμματος ή η επιμήκυνση του σχολικού ωραρίου. Για να υλοποιηθούν τα προγράμματα που περιγράφηκαν παραπάνω απαιτούνται χώροι. Επίσης, χωρίς βιβλιοθήκες, εργαστήρια, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων και χώρους για εξειδικευμένες δράσεις (π.χ. για επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική) η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης δεν θα βελτιωθούν σημαντικά.

Ενδεικτικές ενέργειες που θα ενταχθούν στο Μέτρο θα αφορούν:

Την επέκταση και βελτίωση των βιβλιοθηκών στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Την ανάπτυξη εργαστηρίων τεχνολογίας και φυσικών επιστημών στα Γυμνάσια και Λύκεια όλης της χώρας

Εκτιμάται ότι θα κατασκευαστούν περισσότερα από 1.700 εργαστήρια σε 850 σχολικές μονάδες.

Τη δημιουργία νέων σχολικών μονάδων ή και αναβάθμιση των υφισταμένων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Για την εξάλειψη της σχολικής διπλοβάρδιας που εμποδίζει την επέκταση-διεύρυνση του κανονικού σχολικού προγράμματος, επηρεάζει αρνητικά την δυνατότητα των γυναικών/μητέρων να εργαστούν κανονικά και συντελεί σε ορισμένες περιπτώσεις στην μειωμένη σχολική αποτελεσματικότητα, προβλέπεται να κτιστούν νέα σχολικά κτίρια Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης. Εκτιμάται ότι θα κατασκευαστούν περίπου 900 αίθουσες, με τους απαραίτητους συνοδευτικούς χώρους.

Την αναβάθμιση των υποδομών – εξοπλισμών των ΙΕΚ και των σχολών των λοιπών φορέων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης

Την ανάπτυξη των εργαστηρίων και των υποδομών της τεχνικής εκπαίδευσης

Τα ΤΕΕ χρειάζονται ριζική αναβάθμιση των υποδομών τους για να επιτελέσουν την αποστολή τους και για να προσελκύσουν τους νέους. Δεν νοείται τεχνική εκπαίδευση χωρίς εργαστήρια και σύγχρονο εξοπλισμό.

Τη δημιουργία κτιρίων και εργαστηριακού εξοπλισμού Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Με την αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού και με την αύξηση των απαιτήσεων για δεξιότητες και γνώσεις των φοιτητών, ώστε να είναι απασχολήσιμοι, γίνεται αντιληπτή η ανάγκη ενός εκτεταμένου προγράμματος συμπλήρωσης και αναβάθμισης των υποδομών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Δράσεις του ΕΚΤ που χρειάζονται πόρους ΕΤΠΑ για την υλοποίησή τους

Πέραν των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, ένα ποσό θα είναι διαθέσιμο για δράσεις του ΕΚΤ που σχετίζονται είτε με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας (Άξονας 3), είτε με την ανάληψη δράσεων για την βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (Άξονας 4), ώστε να είναι απρόσκοπτη και ολοκληρωμένη η υλοποίηση των παρεμβάσεων.

Πρέπει να τονιστεί ότι οι ανάγκες της υποχρεωτικής, της τεχνικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνδέονται με την πληροφορική και τα δίκτυα θα καλυφθούν από το ΕΠ της Κοινωνίας της Πληροφορίας, στα πλαίσια του οποίου θα διατεθούν 100 δισ. δρχ. για την δημιουργία και την αναβάθμιση κατάλληλων υποδομών.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Οι δικαιούχοι των δράσεων θα προκύψουν μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ανάμεσα στους αναδόχους αναμένεται να είναι οι Τεχνικές Υπηρεσίες ΟΤΑ & Νομαρχιών, ο ΟΣΚ, οι τεχνικές υπηρεσίες των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι φορζείς της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, κλπ. Ενδέχεται όμως, λόγω της δυσκολίας συντονισμού των επιμέρους έργων και των ιδιαιτέρων αναγκών ορισμένων σχολικών μονάδων, να οριστούν οι σχολικές μονάδες ως φορείς υλοποίησης των δράσεων, με κεντρικό όμως σχεδιασμό ώστε οι διαδικασίες, οι προδιαγραφές και τελικά η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων να διασφαλίζεται.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Το Μέτρο 5.2 συνδέεται άμεσα με το Μέτρο 5.1, αφού αμφότερα σχετίζονται με τις υποδομές της εκπαίδευσης. Κυρίως όμως το παρόν Μέτρο συνδέεται και συμπληρώνει τα Μέτρα του Άξονα 2, που σχετίζονται με τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6**ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ**

Ο Άξονας Προτεραιότητας 6 στοχεύει στη χρηματοδότηση δράσεων που υποστηρίζουν οργανωτικά και διοικητικά την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η τεχνική βοήθεια θα καλύψει δαπάνες διαχειριστικές, που προκύπτουν από την ανάγκη παρακολούθησης της ορθής εκτέλεσης των έργων, δαπάνες μελετών, αξιολογήσεων προτάσεων και παραδοτέων, δημοσιότητας, κλπ.

Ο συνολικός π/υ του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανέρχεται σε **22.684 χιλ. ΕΥΡΩ** και συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς πόρους (25%) και από το ΕΚΤ (75%).

Ο Άξονας 6 απορροφά το 0,9% του συνολικού π/υ του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και το 1,1% των πόρων του ΕΚΤ.

Στον Άξονα 6 εντάσσεται το παρακάτω Μέτρο:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: Τεχνική βοήθεια

ΜΕΤΡΟ	Π/Υ (εκατ.ΕΥΡΩ)	Βαρύτητα στο σύνολο του Ε.Π. (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του ΕΚΤ (%)	Βαρύτητα στο σύνολο του Άξονα (%)
6.1 Τεχνική βοήθεια	22,684	0,9	1,1	100,0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ	22,684	0,9	1,1	100,0

ΣΥΝΟΨΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ

Στον πίνακα 2.2 που ακολουθεί παρουσιάζονται ενδεικτικοί φορείς υλοποίησης και διαδικασίες του ΕΠΕΑΕΚ 2000-2006. Τα στοιχεία του πίνακα θα οριστικοποιηθούν με τη σύνταξη του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.

Πίνακας 2.2 Ενδεικτικές Διαδικασίες και Φορείς Υλοποίησης Δράσεων ΕΠΕΑΕΚ 2000-2006 ανά Μέτρο		
Τίτλος Μέτρου	Περιγραφή δυνητικών ΦΥΛ	Διαδικασίες
1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα Ατόμων ειδικών κατηγοριών	Εκπαιδευτικές Μονάδες, Φορείς που παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα (ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΙΕΚ, ΚΕΚ ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΤΑ, επιστημονικές ενώσεις, κλπ), ΙΠΟΔΕ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ Φορείς συντονισμού, σχεδιασμού και επιστημονικής επίβλεψης οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΕΠΘ, το ΙΠΟΔΕ και το ΙΔΕΚΕ
1.2 Καταπολέμηση σχολικής αποτυχίας και διαρροής με εναλλακτικές μορφές μάθησης	Εκπαιδευτικές Μονάδες, Φορείς που παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα (ΑΕΙ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΤΑ, κλπ)	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ Φορείς συντονισμού, σχεδιασμού και επιστημονικής επίβλεψης οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΕΠΘ. Προκήρυξη για επιλογή ενδιάμεσων φορέων
2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	Σχολικές Μονάδες, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, ΠΙ, ΚΕΕ, ΠΕΚ, ΚΕΚ, ΕΙΝ, ΚΕΕ, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, ΟΣΚ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Επιστημονικές Ενώσεις, κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από αξιολόγηση του ΥπΕΠΘ και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Επίσης ο Φορέας Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών που είναι υπό ίδρυση. Φορείς συντονισμού, σχεδιασμού και επιστημονικής επίβλεψης οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΕΠΘ,
2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, ΠΙ, ΚΕΕ, ερευνητικοί φορείς, Επιστημονικές Ενώσεις, ΙΚΥ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ. Το ΠΙ θα υλοποιήσει την αναμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της τεχνικής και της γενικής εκπαίδευσης. Φορείς συντονισμού, σχεδιασμού και επιστημονικής επίβλεψης οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΕΠΘ, το ΠΙ, το ΚΕΕ.

Τίτλος Μέτρου	Περιγραφή δυνητικών ΦΥΛ	Διαδικασίες
2.3 Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	ΤΕΕ, ΙΕΚ, Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ΟΤΑ, κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ
2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Σύνδεση Εκπαίδευσης με την Αγορά Εργασίας	Σχολικές Μονάδες Γενικής και Τεχνικής εκπαίδευσης, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, ΠΙ, ΕΚΕΠ, ΚΕΣΥΠ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Επιστημονικές και Επαγγελματικές Ενώσεις, ΟΤΑ, κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ Φορείς συντονισμού, σχεδιασμού και επιστημονικής επίβλεψης οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΕΠΘ και το ΕΚΕΠ. Ανοικτή Πρόσκληση για επιλογή ενδιαμέσων φορέων.
2.5 Δια Βίου Εκπαίδευση	ΕΑΠ, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ Εκκρεμεί η θεσμοθέτηση των Ινστιτούτων Δια Βίου Εκπαίδευσης των ΑΕΙ.
2.6 Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Σχολικές Μονάδες, ΚΠΕ, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, Ερευνητικοί Φορείς	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ
3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, ΤΕΕ, ΙΕΚ, Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, Επιστημονικές & Επαγγελματικές Ενώσεις, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ
4.1 Προγράμματα Υποστήριξης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης των Γυναικών	Τριτοβάθμια Ιδρύματα, ΤΕΕ, ΙΕΚ, Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΤΑ, κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ
4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας, Επιστημονικές & Επαγγελματικές Ενώσεις, κλπ	Επιλογή τελικών δικαιούχων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ
5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την προώθηση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας	Σχολικές Μονάδες, Τεχνικές Υπηρεσίες ΟΤΑ & Νομαρχιών, ΟΣΚ, Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας, κλπ	Επιλογή έργων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ.

Τίτλος Μέτρου	Περιγραφή δυνητικών ΦΥΛ	Διαδικασίες
5.2 Αναβάθμιση Υποδομών & Εξοπλισμών για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης	Σχολικές Μονάδες, Τεχνικές Υπηρεσίες ΟΤΑ & Νομαρχιών, ΟΣΚ, Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας, Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης, κλπ	Επιλογή έργων μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγηση από ΥπΕΠΘ

Σημείωση: Οι παραπάνω διαδικασίες και φορείς υλοποίησης είναι ενδεικτικοί και δεν αφορούν την αρχική μεταβατική περίοδο του ΕΠΕΑΕΚ

Κεφάλαιο 3

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training (Euro)																
Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 1	330.248.228	330.248.228	247.686.171		247.686.171			82.562.057	82.562.057							
2000																
Total ERDF related																
Total ESF related	0	0	0		0			0	0							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related																
Total ESF related	44.664.000	44.664.000	33.498.000		33.498.000			11.166.000	11.166.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related																
Total ESF related	59.964.000	59.964.000	44.973.000		44.973.000			14.991.000	14.991.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related																
Total ESF related	60.417.000	60.417.000	45.312.750		45.312.750			15.104.250	15.104.250							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related																
Total ESF related	54.562.000	54.562.000	40.921.500		40.921.500			13.640.500	13.640.500							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related																
Total ESF related	54.179.000	54.179.000	40.634.250		40.634.250			13.544.750	13.544.750							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related																
Total ESF related	56.462.228	56.462.228	42.346.671		42.346.671			14.115.557	14.115.557							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training (Euro)																
Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 2	1.532.434.568	1.532.434.568	1.149.325.926		1.149.325.926			383.108.642	383.108.642							
2000																
Total ERDF related																
Total ESF related	0	0	0		0			0	0							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related																
Total ESF related	263.426.389	263.426.389	197.569.792		197.569.792			65.856.597	65.856.597							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related																
Total ESF related	289.238.454	289.238.454	216.928.840		216.928.840			72.309.614	72.309.614							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related																
Total ESF related	260.692.482	260.692.482	195.519.362		195.519.362			65.173.120	65.173.120							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related																
Total ESF related	233.082.658	233.082.658	174.811.993		174.811.993			58.270.665	58.270.665							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related																
Total ESF related	240.681.340	240.681.340	180.511.005		180.511.005			60.170.335	60.170.335							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related																
Total ESF related	245.313.245	245.313.245	183.984.934		183.984.934			61.328.311	61.328.311							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training (Euro)																
Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 3	19.848.352	19.848.352	14.886.264		14.886.264			4.962.088	4.962.088							
2000																
Total ERDF related																
Total ESF related	0	0	0		0			0	0							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related																
Total ESF related	864.000	864.000	648.000		648.000			216.000	216.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related																
Total ESF related	3.254.000	3.254.000	2.440.500		2.440.500			813.500	813.500							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related																
Total ESF related	3.835.000	3.835.000	2.876.250		2.876.250			958.750	958.750							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related																
Total ESF related	3.980.000	3.980.000	2.985.000		2.985.000			995.000	995.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related																
Total ESF related	3.997.000	3.997.000	2.997.750		2.997.750			999.250	999.250							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related																
Total ESF related	3.918.352	3.918.352	2.938.764		2.938.764			979.588	979.588							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training (Euro)																
Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 4	69.469.233	69.469.233	52.101.925		52.101.925			17.367.308	17.367.308							
2000																
Total ERDF related																
Total ESF related	0	0	0		0			0	0							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related																
Total ESF related	12.549.000	12.549.000	9.411.750		9.411.750			3.137.250	3.137.250							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related																
Total ESF related	18.227.000	18.227.000	13.670.250		13.670.250			4.556.750	4.556.750							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related																
Total ESF related	10.972.000	10.972.000	8.229.000		8.229.000			2.743.000	2.743.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related																
Total ESF related	8.268.000	8.268.000	6.201.000		6.201.000			2.067.000	2.067.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related																
Total ESF related	8.693.000	8.693.000	6.519.750		6.519.750			2.173.250	2.173.250							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related																
Total ESF related	10.760.233	10.760.233	8.070.175		8.070.175			2.690.058	2.690.058							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: _Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 5	509.915.012	509.915.012	382.436.259	382.436.259				127.478.753	127.478.753							
2000																
Total ERDF related	0	0	0	0				0	0							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related	83.484.971	83.484.971	62.613.728	62.613.728				20.871.243	20.871.243							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related	93.513.503	93.513.503	70.135.127	70.135.127				23.378.376	23.378.376							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related	89.923.289	89.923.289	67.442.467	67.442.467				22.480.822	22.480.822							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related	84.229.449	84.229.449	63.172.087	63.172.087				21.057.362	21.057.362							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related	79.371.300	79.371.300	59.528.475	59.528.475				19.842.825	19.842.825							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related	79.392.500	79.392.500	59.544.375	59.544.375				19.848.125	19.848.125							
Total ESF related																
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme: _____

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training (Euro)																
Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
Priority 6	22.683.831	22.683.831	17.012.873		17.012.873			5.670.958	5.670.958							
2000																
Total ERDF related																
Total ESF related	0	0	0		0			0	0							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2001																
Total ERDF related																
Total ESF related	5.400.000	5.400.000	4.050.000		4.050.000			1.350.000	1.350.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002																
Total ERDF related																
Total ESF related	4.650.000	4.650.000	3.487.500		3.487.500			1.162.500	1.162.500							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003																
Total ERDF related																
Total ESF related	4.734.000	4.734.000	3.550.500		3.550.500			1.183.500	1.183.500							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004																
Total ERDF related																
Total ESF related	2.988.000	2.988.000	2.241.000		2.241.000			747.000	747.000							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005																
Total ERDF related																
Total ESF related	2.386.000	2.386.000	1.789.500		1.789.500			596.500	596.500							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006																
Total ERDF related																
Total ESF related	2.525.831	2.525.831	1.894.373		1.894.373			631.458	631.458							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
Total	2.484.599.224	2.484.599.224	1.863.449.418	382.436.259	1.481.013.159			621.149.806	621.149.806							
Total ERDF related	509.915.012	509.915.012	382.436.259	382.436.259				127.478.753	127.478.753							
Total ESF related	1.974.684.212	1.974.684.212	1.481.013.159		1.481.013.159			493.671.053	493.671.053							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																

Financial Table* for Operational Programme by priority and year

Commission Reference No Operational Programme:

Title: Operational Programme for Education and Initial Vocational Training

(Euro)

Priority/Year	Total Cost	Public										Private	Cohesion Fund	Other*** financial instruments (to be specified)	EIB loans	
		Total	Community participation					National public participation								
			Total	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Total	Central	Regional	Local					Other (to be specified)
O.P. TOTAL	2.484.599.224	2.484.599.224	1.863.449.418	382.436.259	1.481.013.159			621.149.806	621.149.806							
2000	0	0	0	0	0			0	0							
Total ERDF related	0	0	0	0				0	0							
Total ESF related	0	0	0	0	0			0	0							
Total EAGGF related					0			0	0							
Total FIFG related																
2001	410.388.360	410.388.360	307.791.270	62.613.728	245.177.542			102.597.090	102.597.090							
Total ERDF related	83.484.971	83.484.971	62.613.728	62.613.728				20.871.243	20.871.243							
Total ESF related	326.903.389	326.903.389	245.177.542		245.177.542			81.725.847	81.725.847							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2002	468.846.957	468.846.957	351.635.217	70.135.127	281.500.090			117.211.740	117.211.740							
Total ERDF related	93.513.503	93.513.503	70.135.127	70.135.127				23.378.376	23.378.376							
Total ESF related	375.333.454	375.333.454	281.500.090		281.500.090			93.833.364	93.833.364							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2003	430.573.771	430.573.771	322.930.329	67.442.467	255.487.862			107.643.442	107.643.442							
Total ERDF related	89.923.289	89.923.289	67.442.467	67.442.467				22.480.822	22.480.822							
Total ESF related	340.650.482	340.650.482	255.487.862		255.487.862			85.162.620	85.162.620							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2004	387.110.107	387.110.107	290.332.580	63.172.087	227.160.493			96.777.527	96.777.527							
Total ERDF related	84.229.449	84.229.449	63.172.087	63.172.087				21.057.362	21.057.362							
Total ESF related	302.880.658	302.880.658	227.160.493		227.160.493			75.720.165	75.720.165							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2005	389.307.640	389.307.640	291.980.730	59.528.475	232.452.255			97.326.910	97.326.910							
Total ERDF related	79.371.300	79.371.300	59.528.475	59.528.475				19.842.825	19.842.825							
Total ESF related	309.936.340	309.936.340	232.452.255		232.452.255			77.484.085	77.484.085							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
2006	398.372.389	398.372.389	298.779.292	59.544.375	239.234.917			99.593.097	99.593.097							
Total ERDF related	79.392.500	79.392.500	59.544.375	59.544.375				19.848.125	19.848.125							
Total ESF related	318.979.889	318.979.889	239.234.917		239.234.917			79.744.972	79.744.972							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
Total	2.484.599.224	2.484.599.224	1.863.449.418	382.436.259	1.481.013.159			621.149.806	621.149.806							
Total ERDF related	509.915.012	509.915.012	382.436.259	382.436.259				127.478.753	127.478.753							
Total ESF related	1.974.684.212	1.974.684.212	1.481.013.159		1.481.013.159			493.671.053	493.671.053							
Total EAGGF related																
Total FIFG related																
Regions receiving transitional support																

* Only eligible costs should be included in the financial plans

** Only for objective 1 and 2 and where applicable

*** Including, for information, in the case of objective 2, the total amount from the EAGGF Guarantee Section for the measures referred to in Art. 33 of Regulation (EC) No/99 (Art. 17(3) of Regulation (EC) No/99)

N.B. La tranche initialement prévue pour l'année 2000 s' élevait à 319.178.018 EURO, pour l'ensemble des Fonds Structurels, soit 60.444.002 EURO FEDER, 258.734.016 EURO FSE, 0 EURO FEOGA, 0 EURO IFOP.

Cette tranche de l' année 2000 a été répartie également aux années 2002-2006. Le montant ainsi reparti pour chacune des années 2002-2006 s' élève à 63.835.603 EURO (63.835.606 EURO pour l'année 2006) pour l' ensemble des Fonds Structurels, soit 12.088.800 EURO FEDER, 51.746.803 EURO FSE, 0 EURO FEOGA, 0 EURO IFOP. Dans l' objectif d' éviter des décimaux les quelques EURO restants on été inclus dans la tranche 2006.

Κεφάλαιο 4

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Εντός του νομικού πλαισίου που καθορίζεται από την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης της περιόδου 2000-2006 για την Ελλάδα, θα υιοθετηθεί μία σειρά λεπτομερέστερων πράξεων.

Αυτές οι πράξεις αφορούν τον προγραμματισμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την εφαρμογή του ΚΠΣ και θα συμφωνούν με τις ρυθμίσεις του παρόντος κεφαλαίου καθώς και με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 "περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία". Οι πράξεις αυτές δεν προδικάζουν τις ρυθμίσεις που ενδέχεται να υιοθετηθούν για την οικονομική διαχείριση και τον έλεγχο στο πλαίσιο νέων κανονισμών σε εφαρμογή του άρθρου 53 του Καν. 1260/99, ή άλλων ισοδύναμων ρυθμίσεων.

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δύνανται να τροποποιηθούν στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, μετά από πρόταση των εθνικών αρχών ή της Επιτροπής ΕΚ.

Στην περίπτωση που οι καινοτόμες παρεμβάσεις ή/και η αποκεντρωμένη εφαρμογή απαιτούν την υιοθέτηση νέων πράξεων, οι βασικές αρχές και το χρονοδιάγραμμα αυτών θα καθορίζονται από τα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα.

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εμπειρία του Α' ΚΠΣ ενσωματώθηκε στο Β'ΚΠΣ. Η προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών δράσεων, πέραν του θέματος της απορρόφησης των πόρων, ενισχύθηκε. Η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ΕΚ συμφώνησαν σ' ένα σημαντικό αριθμό μέτρων για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε ότι αφορά τόσο την υλοποίηση των έργων και ενεργειών όσο και τη διαχείριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και του ΚΠΣ.

Ειδικότερα στο πλαίσιο του Β' ΚΠΣ ξεκίνησαν σημαντικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και η χρηστή και

ορθολογική διαχείριση των εθνικών και κοινοτικών πόρων. Με τις θεσμικές, οργανωτικές και λειτουργικές παρεμβάσεις που έγιναν έχει διανυθεί σημαντική απόσταση στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας.

Η πρόκληση για το Γ΄ ΚΠΣ συνίσταται στο να διαφυλάξει και να ενισχύσει αυτό το κεκτημένο ιδίως σε ότι αφορά την αξιόπιστη διαχείριση και, στη συνέχεια:

- να θέσει σε εφαρμογή ένα ανανεωμένο σύστημα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εθνικού συστήματος ελέγχων, του ελέγχου της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, σύμφωνα με τους κανονισμούς των διαρθρωτικών Ταμείων και τις διατάξεις για την καταπολέμηση της απάτης, και
- να διασφαλίσει την καλύτερη αξιοποίηση της αξιολόγησης

Οι θεσμικές, οργανωτικές και λειτουργικές παρεμβάσεις του Β΄ ΚΠΣ θα ενταχθούν αρμονικά το νέο πλαίσιο που αφορά τη διαχείριση, τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΚΠΣ σύμφωνα με το νέο Καν. 1260/1999.

Στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ οι διαχειριστικές αρχές διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων για τη σωστή χρήση των πόρων. Σε περίπτωση διαπίστωσης αδυναμιών, οι εθνικές αρχές υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα.

Τα βασικά στοιχεία του νέου συστήματος που θα ισχύσει περιγράφονται στη συνέχεια.

4.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

4.2.1 Διαχειριστική Αρχή Επιχειρησιακού Προγράμματος

Για την αποτελεσματική διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν.(ΕΚ)1260/1999 συστήνεται μία διαχειριστική αρχή για το επιχειρησιακό πρόγραμμα (ΕΠ)

Η σύνθεση, η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας της διαχειριστικής αρχής του Ε.Π. καθορίζονται με το νόμο 2860/2000 και εξειδικεύονται με την ΚΥΑ σύστασης της **Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων** η οποία είναι η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. Οι αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής διαχωρίζονται σαφώς από τις αρμοδιότητες της αρχής πληρωμής και των τελικών δικαιούχων.

Οι αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής Ε.Π. ορίζονται στο άρθρο 34 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999 και για την άσκησή τους έχουν ή θα πρέπει να ληφθούν τα ακόλουθα μέτρα για:

1 Τη δημιουργία μηχανισμού συλλογής αξιόπιστων οικονομικών και στατιστικών δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή, τους δείκτες παρακολούθησης και την αξιολόγηση καθώς και την εισαγωγή τους στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του ΥΠΕΘΟ και την ηλεκτρονική διαβίβαση των στοιχείων αυτών στην Ε.Ε. (αρθρ. 34 παρ. 1α) του Καν. 1260/1999). Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή :

1.1. *Μεριμνά ώστε οι τελικοί δικαιούχοι - για διάστημα τριών ετών μετά την τελευταία πληρωμή από την Επιτροπή- να τηρούν φάκελο έργου/υποέργου με τα απαιτούμενα στοιχεία και παραστατικά.*

Η διαχειριστική αρχή και ο τελικός αποδέκτης τηρούν φάκελο έργου/υποέργου με ανάλογο περιεχόμενο .

1.2. *Τηρεί αναλυτικά στοιχεία παρακολούθησης στο ΟΠΣ με μηνιαία δελτία δαπανών και τριμηνιαία δελτία παρακολούθησης*

1.3. *Ελέγχει την αξιοπιστία των δηλωθέντων στοιχείων με τυποποιημένους ελέγχους που διενεργεί το ΟΠΣ και η διαχειριστική αρχή.*

1.4 *Παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων των τελικών δικαιούχων για την υποβολή των πληροφοριών του μηνιαίου και τριμηνιαίου δελτίου του ΟΠΣ, που επηρεάζει τη χρηματοδότηση των έργων από τον κρατικό προϋπολογισμό.*

1.5. *Αποστέλλει στην Ε.Ε. όλα τα τυποποιημένα αρχεία (flat files) που προβλέπονται για την ηλεκτρονική διασύνδεση. Τα ανωτέρω αρχεία παράγονται από το ΟΠΣ.*

2 Τη σύνταξη και πρόταση προσαρμογής του συμπληρώματος προγραμματισμού σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Καν. 1260/99 και τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του ΟΠΣ (αρθ. 34 παρ. 1β και παρ. 3 του Καν. 1260/99).

3 Την εφαρμογή του συμπληρώματος προγραμματισμού (αρθ. 34 παρ. 1β και παρ. 3).

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή :

3.1. *Εφαρμόζει τα μέτρα του Ε.Π. επιλέγοντας τα έργα σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 4.2.3.*

3.2. *Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προβαίνει στους ελέγχους του πρώτου επιπέδου, έτσι όπως ορίζονται στην παρ. 4.5.1.*

4 Τη σύνταξη και υποβολή προς την Επιτροπή ΕΚ και τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ των ετήσιων εκθέσεων εκτέλεσης και της τελικής έκθεσης μετά από έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. (άρθ.34 παρ.1γ του Καν.(ΕΚ)1260/1999).

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή :

- 4.1. Συντάσσει τις ετήσιες εκθέσεις καθώς και την τελική έκθεση εκτέλεσης, με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ και τις οδηγίες της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ.
- 4.2. Υποβάλλει προς έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης τις ετήσιες εκθέσεις και την τελική έκθεση εκτέλεσης.
- 4.3. Υποβάλλει τις ανωτέρω εκθέσεις στη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ και στην Επιτροπή ΕΚ (συμπεριλαμβανομένης και της ανταλλαγής ηλεκτρονικών στοιχείων).

5 Την προετοιμασία και οργάνωση της αξιολόγησης.(αρθ. 34 παρ 1δ, αρθ. 42 και αρθ. 43 του Κ.1260/1999.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή :

- 5.1 Συνεργάζεται με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης και την Επιτροπή ΕΚ για την οργάνωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης αξιοποιώντας και τα στοιχεία που παρέχονται από το ΟΠΣ (δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων).
Η διαχειριστική αρχή συνεργάζεται με την Επιτροπή και τις Εθνικές Αρχές στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 43 του Καν 1260/1999.
- 5.2 Μεριμνά για την αξιοποίηση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης.

6 Τη χρησιμοποίηση, είτε χωριστού λογιστικού συστήματος, είτε κατάλληλης λογιστικής κωδικοποίησης όλων των συναλλαγών που σχετίζονται με το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή μεριμνά ώστε :

- 6.1. Οι τελικοί δικαιούχοι που υποχρεούνται με βάση την ελληνική νομοθεσία να τηρούν το ενιαίο λογιστικό σύστημα να υποχρεωθούν να δημιουργήσουν ειδική λογιστική μερίδα για το συγχρηματοδοτούμενο έργο.
- 6.2. Για τους τελικούς δικαιούχους, οι οποίοι δεν υποχρεούνται να τηρούν λογιστικό σύστημα, η διαχειριστική αρχή με την έγκριση του έργου θα δίνει λογιστική κωδικοποίηση, την οποία ο τελικός δικαιούχος υποχρεούται να τηρεί.

7 Τη θέσπιση μέτρων εσωτερικών ελέγχων για την ορθή χρηματοδοτική διαχείριση και υιοθέτηση μέτρων για προσαρμογές που απαιτούνται ή ενδεχόμενες διορθώσεις.

8 Τη διασφάλιση της κανονικότητας και της συμβατότητας προς τις εθνικές και

κοινοτικές πολιτικές των πράξεων που χρηματοδοτούνται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα. (άρθ. 12, αρθ. 35 παρ. 1στ).

Οι διαχειριστικές αρχές εφιστούν την προσοχή των τελικών δικαιούχων καθώς και των τελικών αποδεκτών στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο. Ειδικότερα σε ότι αφορά το κοινοτικό δίκαιο:

i. Δημόσιες Συμβάσεις: η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει την τήρηση των όρων και των γενικών αρχών της Συνθήκης ΕΚ καθώς και των οδηγιών που αφορούν την κατάρτιση των δημοσίων συμβάσεων.

Στις προκηρύξεις των διαγωνισμών για κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων που τυγχάνουν ή θα τύχουν συνδρομής από τα διαρθρωτικά Ταμεία και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ γίνεται μνεία της εν λόγω συνδρομής.

ii. Περιβάλλον: η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει τη συμμόρφωση των παρεμβάσεων στους κοινοτικούς κανόνες για το περιβάλλον, και ιδίως προς τις οδηγίες 76/464/ΕΟΚ που αφορά τη ρύπανση του υδάτινου περιβάλλοντος από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες, την οδηγία που αφορά τα αζωτούχα άλατα, την οδηγία 96/61/ΕΚ (IPPC) καθώς και την οδηγία 85/337/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί από την οδηγία 97/11/ΕΚ, σχετικά με την αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδοθεί:

- Στην κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης των απορριμμάτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία.
- Στη βελτίωση της υφιστάμενης διαδικασίας για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 85/337/ΕΟΚ), ιδίως δε, τη διάθεση στο κοινό ικανού χρόνου διαβούλευσης.
- Στη χορήγηση των αδειών σύμφωνα με την οδηγία 96/61/ΕΚ

Ως προς την εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ (“πηγνά”) και 92/43/ΕΟΚ (“Habitats”), ειδικότερα δε, σε ότι αφορά τα έργα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά περιοχές που ενδέχεται να ενταχθούν στο δίκτυο NATURA 2000, δεδομένου ότι ο σχετικός κατάλογος των περιοχών αυτών έχει ήδη κοινοποιηθεί στην Επιτροπή ΕΚ, οι εθνικές αρχές δεσμεύονται να μην επιτρέψουν την υποβάθμιση της κατάστασης κατά την υλοποίηση των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων. Επίσης, η διαχειριστική αρχή παρέχει στην Επιτροπή πληροφορίες για τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να αποφευχθεί η υποβάθμιση των περιοχών που χρήζουν προστασίας στα πλαίσια του εν λόγω δικτύου κατά την ένταξη και εκτέλεση των σχετικών έργων.

iii. Κρατικές ενισχύσεις (με την επιφύλαξη του άρθρου 51 παρ.1. του Καν.(ΕΚ)1257/99):

Αυτές πρέπει να εγγράφονται σε επίπεδο μέτρων.

Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. αναφέρει τις αναγκαίες πληροφορίες βάσει των κανονισμών (τίτλος καθεστώτος, ενίσχυση ad hoc, αύξων αριθμός κοινοποίησης, αριθμός εγκριτικής απόφασης, ημερομηνία λήξης εφαρμογής της έγκρισης).

Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. πρέπει επίσης να συμπληρώνει και να ενημερώνει τους αντίστοιχους πίνακες. Επίσης, με την υποβολή του συμπληρώματος προγραμματισμού, ενημερώνεται η Επιτροπή για τυχόν τροποποιήσεις καθώς και για κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση.

Θέσπιση νέου καθεστώτος ενισχύσεων οδηγεί σε τροποποίηση της σχετικής με την παρέμβαση απόφασης της Επιτροπής ΕΚ.

Εφ' όσον το Ε.Π. περιλαμβάνει κρατικές ενισχύσεις που δεν έχουν κοινοποιηθεί ή δεν έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή, αυτό μπορεί να υιοθετηθεί υπό τον όρο ότι συμπεριλαμβάνεται ρήτρα αναστολής των σχετικών μέτρων. Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, θεσπίζει τους κατάλληλους μηχανισμούς προκειμένου να τηρούνται οι κανόνες σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και κοινοτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του κανόνα "de minimis" καθώς και των καθεστώτων ενισχύσεων που καλύπτονται στο πλαίσιο κανονισμών εξαιρέσεων που στο μεταξύ εγκρίνονται.

Οι διαδικασίες για τη χορήγηση των κρατικών ενισχύσεων πρέπει να είναι, κατά το δυνατόν, απλές, διαφανείς και φιλικές προς τους τελικούς αποδέκτες.

iv. Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών: πρέπει να λαμβάνεται υπόψη με τρόπο ουσιαστικό και ολοκληρωμένο κατά την υλοποίηση των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά Ταμεία.

Κάθε δράση που θα αναληφθεί για το θέμα αυτό πρέπει να συμφωνεί με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχετική εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

Στόχοι που προωθούν την ισότητα ανδρών και γυναικών θα πρέπει να εξειδικευτούν σε μεταγενέστερη φάση.

v. Κοινή Αγροτική πολιτική: οι συγχρηματοδοτούμενες δράσεις πρέπει να έχουν συνοχή και να συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΚΑΠ, ιδίως δε, με εκείνους που αφορούν τις Κοινές Οργανώσεις Αγοράς (ΚΟΑ) και τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ε.Ε. Κάθε εξαίρεση πρέπει να αιτιολογείται σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ.3 του Καν. 1257/99.

vi. Κοινή Πολιτική Αλιείας: οι συγχρηματοδοτούμενες από τα διαρθρωτικά Ταμεία δράσεις πρέπει να έχουν συνοχή και να είναι σύμφωνες με τους κανόνες που διέπουν την Κοινή Πολιτική Αλιείας.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:

- 8.1. *Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να υποστηρίξει τους τελικούς δικαιούχους για να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.*
- 8.2. *Πραγματοποιεί ελέγχους κατά την διαδικασία ένταξης των έργων/ενεργειών στο πρόγραμμα (βλ. παρ.4.2.3.) και ελέγχους κατά την υλοποίηση και ολοκλήρωση των πράξεων (βλ. παρ.4.5.1.)*

9 Την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή :

- 9.1. *Συνεργάζεται με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης και την Επιτροπή ΕΚ για την εξειδίκευση και το συντονισμό των ενεργειών δημοσιότητας του Ε.Π.*
- 9.2. *Παρακολουθεί την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων των τελικών δικαιούχων σχετικά με την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα των έργων που υλοποιούνται.*

10 Την εξασφάλιση των αναγκαίων πληροφοριών στη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ όταν πρόκειται για την παροχή συνδρομής για μεγάλα έργα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 26 του Καν.(ΕΚ)1260/1999 καθώς και των οδηγιών της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ.

11 Τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. με την επιφύλαξη του εσωτερικού της κανονισμού.

12 Σε συνεργασία με την Επιτροπή, την επεξεργασία και την πρόταση των δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης σύμφωνα με το άρθρο 44.

13 Την οργάνωση της ετήσιας συνάντησης διαχείρισης με την Επιτροπή ΕΚ και την παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις παρατηρήσεις και στις αιτιολογημένες συστάσεις της Επιτροπής ΕΚ (άρθρο 34 παρ.2).

Ορισμένες από τις αρμοδιότητες της διαχειριστικής αρχής μπορούν να εκχωρηθούν με γραπτή συμφωνία σε άλλες διοικητικές υπηρεσίες. Σε κάθε περίπτωση η ευθύνη έναντι της Επιτροπής παραμένει στην διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος.

Η διαχειριστική αρχή θα στελεχωθεί με τρεις τρόπους :

- α) με το υφιστάμενο προσωπικό της ΜΟΔ, που θα αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό, καθώς και με το προσωπικό της ΜΕΚ σε περιφερειακό επίπεδο και ειδικότερα με τους τεχνικούς συμβούλους.

- β) με απόσπαση προσωπικού που υπηρετεί στο δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα με διαδικασίες αξιολόγησης από επιτροπή, κατά πλειοψηφία, εξωτερικών εμπειρογνομόνων με την υποστήριξη της ΜΟΔ.
- γ) με νέες προσλήψεις προσωπικού, κατά κανόνα μέσω της ΜΟΔ, αλλά επίσης και με τις διαδικασίες μέσω του ΑΣΕΠ ή με προσωπικό προερχόμενο από τους αποφοίτους της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

Η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού προγράμματος θα απασχολεί περίπου **55 άτομα** συμπεριλαμβανομένων του επιστημονικού και βοηθητικού προσωπικού. Οι αρμοδιότητές της κατανέμονται στις επιμέρους μονάδες ως εξής:

Μονάδα Α Προγραμματισμού Ε.Π –Αξιολόγησης

- Αποστολή τυποποιημένων αρχείων 34 1,α (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 1.1.5.)
- Σύνταξη προσαρμογή συμπληρώματος προγραμματισμού 34 1β (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 2 και παρ 12)
- Ετήσιες εκθέσεις και τελική προγράμματος 34 1γ και 34 2(Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 4 και παρ. 13)
- Ενδιάμεση αξιολόγηση 34 1δ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 5)
- Πληροφόρηση –δημοσιότητα προγράμματος 34 1ζ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 9.1)
- Υποστήριξη συνεδριάσεων επιτροπής παρακολούθησης (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ.11)

Μονάδα Β1, Β2, Β3, Β4 Παρακολούθησης και Διαχείρισης

- Συλλογή στοιχείων 34 1 α (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 1.1.1. έως 1.1.4.)
- Εφαρμογή συμπληρώματος προγραμματισμού 34 1β (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 3.1.)
- Τήρηση λογιστικής 34 1 ε (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 6)
- Διασφάλιση κανονικότητας 34 1 στ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 8.1)
- Παρακολούθηση για την ορθή τήρηση κανόνων δημοσιότητας 34 ζ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 9.2.)
- Παροχή πληροφοριών (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 10)

Μονάδα Γ Ελέγχου

- Έλεγχος προκαταρκτικός 34 1στ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 1.1.3.)
- Έλεγχος κατά την υλοποίηση και κατά την ολοκλήρωση των πράξεων 34 1στ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ. 3.2. και 8.2.)
- Εσωτερικός έλεγχος λειτουργιών Ειδικής Υπηρεσίας
- Λαμβάνει τα μέτρα διορθώσεων 34 1στ (Διατάξεις εφαρμογής 5.2.2. παρ.7)

Μονάδα Δ Οργάνωσης – Υποστήριξης

- Κατάρτιση και εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας στήριξης
- Οργάνωση και λειτουργία γραφείου πληροφοριών
- Υποστήριξη λειτουργίας ΟΠΣ
- Οργάνωση βιβλιοθήκης
- Υποστήριξη λειτουργιών Ειδικής Υπηρεσίας

Η Ειδική Υπηρεσία υπάγεται απ' ευθείας στον **Ειδικό Γραμματέα του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα ΚΠΣ και Ευρωπαϊκών Θεμάτων**, είναι διακριτή από όλες τις άλλες υπηρεσίες του **Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων**.

4.2.2 Έγκριση πράξεων (έργων / ενεργειών)

Η διαδικασία έγκρισης των πράξεων είναι το σύνολο των ενεργειών που απαιτούνται για την επιλογή και ένταξη των πράξεων, προκειμένου να εγκριθεί η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος του ΚΠΣ 2000-2006.

Η πρόταση, η επιλογή και έγκριση χρηματοδότησης των πράξεων καθορίζονται με διαφανείς και αντικειμενικές διαδικασίες.

Η διαχειριστική αρχή πληροφορεί τους δυνητικούς δημόσιους και ιδιωτικούς τελικούς δικαιούχους για τις δυνατότητες συγχρηματοδότησης σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Η διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος έχει την ευθύνη για την επιλογή ή την απόρριψη ένταξης μιας πράξης στη βάση των προτεραιοτήτων και των κριτηρίων επιλογής όπως καθορίζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Σε περίπτωση μέτρων στο πλαίσιο των οποίων περισσότερα έργα και περισσότεροι τελικοί δικαιούχοι μπορούν να τύχουν συνδρομής η κατευθυντήρια αρχή είναι ότι οι προτάσεις έργων υποβάλλονται, αξιολογούνται και εγκρίνονται σύμφωνα με την ανοικτή διαδικασία που περιγράφεται στις ακόλουθες παραγράφους. Επίσης η πρόθεση είναι να επεκταθεί προοδευτικά η πρακτική της ιεράρχησης των προτάσεων προκειμένου να επιλέγονται οι καλύτερες προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος. Η διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ υιοθετεί, εντός του 2001, οδηγίες για την εφαρμογή της πρακτικής αυτής από τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ.

Σε κάθε περίπτωση έργα που δεν έχουν αξιολογηθεί από τη διαχειριστική αρχή ή δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο θετικής αξιολόγησης δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του Ε.Π. και κατά συνέπεια δεν χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΚΠΣ.

Η διαδικασία έγκρισης έργου / ενέργειας περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος ή ενημέρωση (για κατάθεση της πρότασης) σε δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για την υποβολή των προτάσεών τους σε τυποποιημένα έντυπα (παρουσίαση των σχετικών προτάσεων υπό τη μορφή Τεχνικών Δελτίων έργων).
- Αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια επιλογής και πρόταση ένταξης έργου/ενέργειας στο επιχειρησιακό πρόγραμμα.
- Έκδοση απόφασης ένταξης έργου/ενέργειας στο πρόγραμμα και δέσμευσης των αναγκαίων πιστώσεων καθώς και κοινοποίηση στον τελικό δικαιούχο της απόφασης και των όρων χρηματοδότησης.

A. Αντικείμενο των αιτήσεων χρηματοδοτικής συνδρομής

Οι αιτήσεις μπορούν να αφορούν είτε τις προπαρασκευαστικές μελέτες (ή άλλη τεχνική υποστήριξη), είτε την υλοποίηση του έργου/ενέργειας.

1) αιτήσεις για τις προπαρασκευαστικές μελέτες -υπηρεσίες

Οι αιτήσεις αυτές αφορούν τόσο την εκπόνηση προπαρασκευαστικών μελετών όσο και την παροχή υπηρεσιών εξωτερικών εμπειρογνομόνων για την προετοιμασία του έργου/ενέργειας.

Η αίτηση χρηματοδοτικής συνδρομής αξιολογείται βάσει:

- της συμβατότητας του επιδιωκόμενου από τη μελέτη έργου με το σχετικό Ε.Π.
- της συμβατότητας με τις τεθείσες ιεραρχήσεις.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. Η διαδικασία για την έγκριση της χρηματοδοτικής συνδρομής μελετών - υπηρεσιών είναι η ίδια με τη διαδικασία έγκρισης των έργων.

Η απόφαση χρηματοδότησης για τις προπαρασκευαστικές μελέτες-υπηρεσίες δεν αποτελεί θετικό προηγούμενο για ένταξη του έργου (στο οποίο θα οδηγήσει η μελέτη) στο ΕΠ. Αυτό δηλώνεται ρητά στην κοινοποίηση προς τον τελικό δικαιούχο.

II) Αιτήσεις ένταξης έργου

Βάσει των μέτρων του συμπληρώματος προγραμματισμού, η διαχειριστική αρχή Ε.Π. καλεί τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για εκδήλωση ενδιαφέροντος και κατάθεση αιτήσεων. Ανάλογα με τη φύση των έργων/ενεργειών και τη νομική προσωπικότητα των τελικών δικαιούχων (νπδδ/νπιδ), αυτή η πρόσκληση θα γίνεται είτε με εγκύκλιο προς όλους τους δημόσιους φορείς είτε/και με δημοσίευση στον τύπο.

Κάθε αίτηση ένταξης έργου/ενέργειας περιλαμβάνει σχέδιο υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή -όπου απαιτείται- επιχειρηματικό σχέδιο και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης με αναφορά στις κρίσιμες δραστηριότητες του έργου.

Για όλες τις πράξεις χρησιμοποιούνται τυποποιημένα τεχνικά δελτία από τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους.

B. Αξιολόγηση προτάσεων –Επιλογή έργων/ενεργειών

1. Εξέταση των προτάσεων από τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π.

Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. εξετάζει τις αιτήσεις βάσει κριτηρίων που εξειδικεύονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε Ε.Π. Ενδεικτικές κατηγορίες κριτηρίων είναι:

- α. Επιλεξιμότητα έργου/ενέργειας στο πλαίσιο του μέτρου, όπως αυτό προσδιορίζεται στο συμπλήρωμα προγραμματισμού (άρθρο 18 παρ.3β).
- β. Σκοπιμότητα έργου/ενέργειας (οικονομική βιωσιμότητα και κοινωνικό όφελος).
Εάν το έργο δημιουργεί έσοδα, η αξιολόγηση πρέπει επιπροσθέτως να οδηγεί σε μια σύσταση για το ποσοστό της δημόσιας συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο 29 του Καν. (ΕΚ)1260/1999 και στη βάση ανάλυσης κόστους-οφέλους; Όπου απαιτείται, υποβάλλεται μελέτη κόστους- οφέλους.
- γ. Πληρότητα έργου/ενέργειας., δηλ. εάν εκπληρώνονται οι στόχοι του μέτρου με αυτοτελή τρόπο ή εάν αποτελεί μέρος ενός ήδη ενταγμένου έργου και εάν το έργο έχει προοπτικές σωστής λειτουργίας.
- δ. Ωριμότητα έργου. Αξιολόγηση της ωριμότητας με βάση την κατηγορία του έργου και τα στοιχεία του τεχνικού δελτίου του έργου. Επιπλέον διενεργείται έλεγχος αδειοδοτήσεων που απαιτούνται. Ελέγχεται επίσης η ύπαρξη και η ποιότητα των

απαιτούμενων μελετών και αξιολογούνται οι δομές για την υλοποίηση του έργου/ενέργειας.

- ε. Συνέπεια του έργου με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (π.χ. πολιτική απασχόλησης, προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, περιβάλλον).

Στις περιπτώσεις συγκριτικής αξιολόγησης, η μεθοδολογία αξιολόγησης δημοσιοποιείται πριν από την υποβολή των προτάσεων. Η αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας και του κοινωνικού οφέλους γίνονται με απλές και τυποποιημένες μεθόδους.

Ο έλεγχος της επιλεξιμότητας και της συμβατότητας ασκείται από τη διαχειριστική αρχή του ΕΠ.

Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. συγκροτείται με την κατάλληλη οργάνωση (με διακριτή υπηρεσία) για την αξιολόγηση των προτάσεων (έργων/ενεργειών). Στα ειδικά θέματα κατά την αξιολόγηση, η διαχειριστική αρχή μπορεί να υποστηριχθεί και με υπηρεσίες εξωτερικών εμπειρογνομόνων.

Εάν το προτεινόμενο έργο/ενέργεια κρίνεται ανεπαρκές για ένταξη, η διαχειριστική αρχή ενημερώνει τον τελικό δικαιούχο για την απόρριψη, με σχετική αιτιολόγηση. Όπου κρίνεται αναγκαίο προσκαλεί τον τελικό δικαιούχο να επανυποβάλλει βελτιωμένη την αρχική πρόταση ένταξης του έργου/ενέργειας.

2. Διαδικασία συντονισμού για την ένταξη του έργου/ενέργειας

Μετά την αξιολόγηση από την διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος, οι πράξεις υποβάλλονται σε μια διαδικασία συντονισμού για την ένταξή τους στο Ε.Π.

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του εκπροσώπου της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ, του εκπροσώπου του Υπουργείου που έχει την ευθύνη για το σχετικό διαρθρωτικό Ταμείο καθώς και του εκπροσώπου του/ων καθ' ύλην αρμόδιου/ων Υπουργείου/ων για την άσκηση των σχετικών πολιτικών.

Αυτή η διαδικασία αποσκοπεί κυρίως στην εξασφάλιση της συμβατότητας των έργων/ενεργειών με τη στρατηγική και τις προτεραιότητες του ΚΠΣ και στην επιβεβαίωση ή προσαρμογή του χρηματοδοτικού σχήματος. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται ώστε αυτή διαδικασία συντονισμού να ολοκληρώνεται σε σύντομο χρόνο. Αυτή η διαδικασία μπορεί να πραγματοποιείται π.χ. με ηλεκτρονικό τρόπο ή με σύσκεψη που θα συγκαλεί η διαχειριστική αρχή του Ε.Π.

3. Απόφαση ένταξης-χρηματοδότησης έργου/ενέργειας

Κατά κανόνα εντός 3 μηνών από την υποβολή της αίτησης, η διαχειριστική αρχή αποφασίζει την ένταξη του έργου/ενέργειας στο επιχειρησιακό πρόγραμμα και εκδίδει τη σχετική απόφαση. Η απόφαση ένταξης κοινοποιείται αμέσως στον τελικό δικαιούχο

και υποβάλλεται στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη δέσμευση των απαραίτητων πιστώσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στην ίδια απόφαση αναφέρονται, μεταξύ άλλων, οι υποχρεώσεις του τελικού δικαιούχου (υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων και εκθέσεων για τα οικονομικά και φυσικά ορόσημα καθώς και υποχρεώσεις οικονομικού ελέγχου).

Όπου είναι αναγκαίο (π.χ. κρατικές ενισχύσεις) ο τελικός δικαιούχος ενημερώνει τις επιχειρήσεις ή εκείνον που υλοποιεί το έργο για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει (ως τελικός αποδέκτης) με τα κατάλληλα μέσα (π.χ. με τη μορφή μιας επιστολής έγκρισης της ενίσχυσης).

Στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής των έργων/ενεργειών, όλες οι αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες.

4. Ένταξη έργων/ενεργειών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης/εκτέλεσής τους

Εργα/ενέργειες που κατά τη χρονική στιγμή της αίτησης ένταξης βρίσκονται ήδη σε φάση υλοποίησης/εκτέλεσης αξιολογούνται σύμφωνα με την προαναφερθείσα διαδικασία. Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την απόφαση ένταξης στο επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι επιλέξιμες με την επιφύλαξη του άρθρου 30 παρ.2 και του άρθρου 52 παρ.4 του Καν. (ΕΚ)1260/1999.

Η παραπάνω ρύθμιση αφορά έργα που η εκτέλεσή τους έχει αρχίσει πριν από την απόφαση με την οποία εγκρίνεται το ΕΠ - και κατ' εξαίρεση ορισμένων άλλων έργων - κι έχει εφαρμογή εντός του ορίου του 10% του συνολικού προϋπολογισμού του ΚΠΣ. Πέραν αυτού του ορίου, απαιτείται διαδικασία διαβούλευσης των Εθνικών Αρχών με την Επιτροπή ΕΚ.

5. Εισαγωγή των στοιχείων στο ΟΠΣ – Τήρηση των φακέλων

Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για την εισαγωγή των σχετικών στοιχείων του έργου/ενέργειας στο ΟΠΣ, με την ένταξή του στο ΕΠ.

Είναι επίσης υπεύθυνη για την τήρηση των στοιχείων καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου καθώς και για την τήρηση και επικαιροποίηση των στοιχείων του ΟΠΣ, τουλάχιστον για την περίοδο που προβλέπεται από το άρθρο 38 παρ. 6 του Καν.1260/1999.

6. Τροποποίηση έργου/ενέργειας

Οποιαδήποτε τροποποίηση των στοιχείων του έργου και των υποέργων του (που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμβάσεις) όπως εγκρίθηκε από την διαχειριστική αρχή του Ε.Π. γίνεται με βάση διαδικασία που θα καθορίσει η διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ. Οι

τροποποιήσεις δεν μπορούν να οδηγούν σε ουσιώδεις αλλαγές του αντικειμένου του έργου/ενέργειας (άρθρου 30 παρ.4 του Καν. 1260/1999).

Ειδικά οι δαπάνες που οφείλονται σε υπερβάσεις προϋπολογισμού και χρονοδιαγράμματος δεν είναι επιλέξιμες για εθνική και κοινοτική χρηματοδότηση.

Οι δαπάνες αυτές καθίστανται επιλέξιμες μόνο σε περίπτωση μιας δεύτερης θετικής έγκρισης χρηματοδότησης, για τη λήψη της οποίας επαναλαμβάνεται η διαδικασία της αρχικής έγκρισης (αξιολογώντας και τη συμβατότητα με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία).

Ο προϋπολογισμός του έργου χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου που εγκρίθηκε από την διαχειριστική αρχή του Ε.Π. και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς.

7. Επιλεξιμότητα δαπανών για την κτήση γης

Οι δαπάνες για την κτήση των απαραίτητων εδαφικών εκτάσεων σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και προδιαγραφές για την εκτέλεση των έργων είναι κατά κανόνα επιλέξιμες μέχρι του ύψους 10% του προϋπολογισμού του έργου σύμφωνα με τον κανόνα υπ' αριθ.5 επιλεξιμότητας του Καν.(ΕΚ) 1685/2000. Στις περιπτώσεις των μεγάλων έργων ή των έργων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει ένα υψηλότερο ποσοστό σύμφωνα με το ίδιο δελτίο, αφού πρώτα εξετάσει την ιδιαιτερότητα κάθε περίπτωσης.

8. Πρόσβαση στα έγγραφα

Με την επιφύλαξη των ισχυουσών εθνικών διατάξεων για την πρόσβαση στα έγγραφα, ειδική βαρύτητα αποδίδεται στη διαφάνεια. Τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία και τα αποτελέσματα της επιλογής των έργων/ενεργειών τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. Επιπλέον όλα τα έγγραφα που αφορούν το έργο/ενέργεια καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

4.2.3 Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Α.Ε.

Η εφαρμογή και η οργάνωση της διαχείρισης του ΚΠΣ υποστηρίζεται από την μονάδα οργάνωσης της διαχείρισης (ΜΟΔ ΑΕ). Η υποστήριξη που παρέχει η ΜΟΔ ΑΕ συνίσταται ιδίως σε :

- i) Επεξεργασία συστημάτων και εργαλείων για την οργάνωση της διαχείρισης.
- ii) Μεταφορά τεχνογνωσίας με τη συνεχή κατάρτιση των στελεχών των εμπλεκόμενων αρχών και υπηρεσιών στο ΚΠΣ και στα Ε.Π. και λοιπών διοικητικών υπηρεσιών καθώς και την οργάνωση ανταλλαγής εμπειριών.
- iii) Υποστήριξη των τελικών δικαιούχων κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μετά από πρόταση της διαχειριστικής αρχής.
- iv) Υποστήριξη της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ για την αξιολόγηση της διαχειριστικής ικανότητας και οργάνωσης των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- v) Πρόταση ανάλογα με τις ανάγκες κάθε διαχειριστικής αρχής συγκεκριμένης δομής οργάνωσης (οργανόγραμμα, αριθμός και περιγραφή απαιτούμενων θέσεων εργασίας και προσόντων, καθήκοντα).
- vi) Προκήρυξη θέσεων υποψηφίων για λογαριασμό των ενδιαφερομένων αρμοδίων υπηρεσιών.
- vii) Υποστήριξη της συνολικής οργάνωσης των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων και συγκεκριμένα στην αξιολόγηση και πρόταση του κατάλληλου προσωπικού και τη συνόδευσή του στην υπηρεσία υποδοχής.

4.3 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

4.3.1 Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η παρακολούθηση του Ε.Π. είναι ευθύνη της Επιτροπής Παρακολούθησης (Επ.Πα.) του Ε.Π. η οποία συστήνεται εντός τριών μηνών από την απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του Ε.Π. Η Επιτροπή Παρακολούθησης λειτουργεί στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

ΣΥΝΘΕΣΗ

Της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.

Ως μέλη στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ συμμετέχουν:

- Ο Ειδικός Γραμματέας, επικεφαλής της Διαχειριστικής Αρχής, ο οποίος αναπληρώνει τον Πρόεδρο της Επ.Πα.
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας
- Εκπρόσωπος της Αρχής Πληρωμής
- Εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου του ΚΠΣ (Υπουργείο Οικονομικών)

- Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Ναυτιλίας
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης
- Εκπρόσωπος του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, για θέματα περιβάλλοντος
- Εκπρόσωπος του ΟΑΕΔ, Διεύθυνση Εκπαίδευσης
- Εκπρόσωπος του ΟΕΕΚ
- Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Ισότητας
- Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς
- Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Λαϊκής Επιμόρφωσης
- Οι Ειδικοί Γραμματείς του ΥΠΕΠΘ
- Ο Γενικός Διευθυντής Προγραμματισμού του ΥΠΕΠΘ
- Ο Διευθυντής Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ
- Ο Διευθυντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ
- Ο εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ
- Ο εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Εφαρμογών Εκπαιδευτικών Σχεδίων (ΔΙΕΦΕΣ) του ΥΠΕΠΘ
- Ο Διευθυντής Οικονομικών του ΥΠΕΠΘ
- Εκπρόσωπος των ΑΕΙ
- Εκπρόσωπος των ΤΕΙ
- Ο Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- Ο Πρόεδρος του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
- Ο Πρόεδρος του ΙΚΥ
- Εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
- Εκπρόσωπος της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΔΟΕ)
- Εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)
- Εκπρόσωπος της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων
- Εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΕΣΑΕΑ)
- Εκπρόσωποι του ΣΕΒ, της ΓΣΕΕ και άλλων των Οικονομικών και Κοινωνικών Εταίρων, καθ' υπόδειξη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
- Εκπρόσωπος Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) για το περιβάλλον
- Εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με συμβουλευτική ιδιότητα.

Επίσης, κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορούν να προσκληθούν ειδήμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.

Στη σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

1. Θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό σε συμφωνία με τη διαχειριστική αρχή του ΕΠ.
2. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Καν.(ΕΚ) 1260/99, επιβεβαιώνει ή προσαρμόζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και δημοσιονομικών δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν στην παρακολούθηση του. Επίσης εγκρίνει κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση του συμπληρώματος προγραμματισμού.
3. Εξετάζει και εγκρίνει εντός έξι μηνών μετά από την έγκριση του προγράμματος τα κριτήρια επιλογής των χρηματοδοτούμενων πράξεων,
4. Αξιολογεί τακτικά τις εξελίξεις καθώς και την πρόοδο στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος.
5. Εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τα διάφορα μέτρα, καθώς και την ενδιάμεση αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 42 του Καν.(ΕΚ)1260/1999.
6. Εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια και την τελική έκθεση εκτέλεσης πριν αυτές αποσταλούν στην Επιτροπή ΕΚ.
7. Εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση τροποποίησης του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής ΕΚ, σχετικά με την συμμετοχή των Ταμείων, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ΕΚ και της Επιτροπής Παρακολούθησης ΚΠΣ.
8. Προτείνει στη διαχειριστική αρχή οποιαδήποτε τροποποίηση του προγράμματος, που μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π. ή να βελτιώσει τη διαχείριση της παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής διαχείρισης. Κάθε προσαρμογή του προγράμματος, πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 34, παρ. 3 του Καν.1260/1999.

Στην Επιτροπή Παρακολούθησης παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π.

Προκειμένου να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά της, η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ έχει δικαίωμα πληροφόρησης για όλες τις παρεμβάσεις του σχετικού Ε.Π. Ειδικότερα κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης, κατόπιν αιτήματός της, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα έγγραφα που αφορούν την επιλογή των έργων/ενεργειών και την εφαρμογή τους, τηρουμένων των εθνικών διατάξεων που αφορούν θέματα εμπιστευτικότητας (π.χ. κρατικές ενισχύσεις).

4.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

4.4.1 Αρχή Πληρωμής

Για την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των χρηματοδοτικών ροών δημιουργείται μία ειδική υπηρεσία πληρωμών στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, σε επίπεδο Κ.Π.Σ. για όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΚΠΣ και όλα τα διαρθρωτικά Ταμεία. Η ίδια υπηρεσία έχει τα ανάλογα καθήκοντα και αρμοδιότητες για το Ταμείο Συνοχής.

Η αρχή πληρωμής σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 32 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999 και την εθνική νομοθεσία:

1. Είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία και την υποβολή των αιτήσεων πληρωμών στην Ε.Ε. (η υποβολή γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ) ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα και ανά διαρθρωτικό Ταμείο σύμφωνα με το 32 παρ. 3 Καν.(ΕΚ) 1260/1999 καθώς και για την αποδοχή των πιστώσεων της Επιτροπής.
2. Διασφαλίζει την απόδοση της κοινοτικής και εθνικής συμμετοχής στους τελικούς δικαιούχους (στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων και στους τελικούς αποδέκτες) μέσω του ΠΔΕ το συντομότερο δυνατόν και χωρίς καμία κράτηση.
3. Υποβάλλει τις πιστοποιημένες δηλώσεις στην Επιτροπή ΕΚ (η υποβολή γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ) ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα και ανά διαρθρωτικό Ταμείο σύμφωνα με το 32 παρ. 3 και 4 του Καν.(ΕΚ)1260/1999.
4. Υποβάλλει τις προβλέψεις για μελλοντικές αιτήσεις πληρωμών στην Ε.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ.7 του Καν.(ΕΚ)1260/1999.
5. Καθορίζει σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ τους κανόνες λειτουργίας του ΟΠΣ για την επεξεργασία των πληροφοριών που χρησιμοποιεί (ελέγχει, πιστοποιεί, εγκρίνει). Μεριμνά για την ορθή λειτουργία των λογιστικών συστημάτων στο επίπεδο των διαχειριστικών αρχών κατόπιν απόφασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ. Κάθε διαχειριστική αρχή Ε.Π. ορίζει έναν υπεύθυνο, που θα διαχειρίζεται τις πληροφορίες αυτές και θα συνομιλεί με την αρχή πληρωμής. Η αρχή πληρωμής υποστηρίζεται από το «Γραφείο Υποστήριξης» (help desk).
6. Διενεργεί τον εξωτερικό έλεγχο στις διαχειριστικές αρχές και στους τελικούς δικαιούχους που προβλέπεται στην παρ. 4.5. 2. (έλεγχος δευτέρου επιπέδου).
7. Προβαίνει σε αναστολή των πληρωμών σε περίπτωση εικαζόμενης παρατυπίας, ενημερώνοντας ταυτόχρονα την αρμόδια για το τρίτο επίπεδο ελέγχου (Ειδική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών), την αρμόδια διαχειριστική αρχή, το ΟΠΣ, τον τελικό δικαιούχο και τον τελικό αποδέκτη.

Σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας προβαίνει στη διαγραφή των σχετικών

πληρωμών αφού ακούσει τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αποφάσεις της αρχής πληρωμής, που θα πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να συμφωνούν με την αρχή της αναλογικότητας, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διοικητικών ή/και δικαστικών προσφυγών.

8. Είναι υπεύθυνη για την εποπτεία και το συντονισμό των χρηματοδοτικών ροών και την διαχείριση των λογαριασμών που κατατίθενται οι πιστώσεις των διαρθρωτικών Ταμείων.

4.4.2 Χρηματοδοτικές ροές

1.Ροές χρηματοδοτήσεων

Προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης διαφάνεια των χρηματοδοτικών ροών του ΚΠΣ, με την έννοια ότι η παροχή της εθνικής και της κοινοτικής συνδρομής στον τελικό δικαιούχο θα πρέπει να παρακολουθείται στο πλαίσιο κάθε Ε.Π., η χρηματοδοτική διαδρομή θα είναι η ακόλουθη:

- i) Η αρχή πληρωμής είναι ο αποκλειστικός διαχειριστής των συγκεκριμένων λογαριασμών που θα διατηρεί το Υπουργείο Οικονομικών στην Τράπεζα της Ελλάδας: τέσσερις λογαριασμούς για το ΚΠΣ και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες (ένας λογαριασμός για κάθε διαρθρωτικό ταμείο: ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ) και έναν λογαριασμό για το Ταμείο Συνοχής.
Κάθε λογαριασμός υποδιαιρείται σε υπο-λογαριασμούς ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα. Οι κοινοτικές πιστώσεις κατατίθενται απ' ευθείας από τις υπηρεσίες της Επιτροπής στους λογαριασμούς, ανά διαρθρωτικό Ταμείο και ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα. Η διαχειριστική αρχή ενημερώνονται σχετικά.
- ii) Με εντολή της αρχής πληρωμής, οι κοινοτικές πιστώσεις εγγράφονται στο τμήμα εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού - Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Στο τμήμα δαπανών εγγράφονται οι προβλέψεις μεταφοράς πιστώσεων (κοινοτικών και δημόσιων εθνικών) προς τους τελικούς δικαιούχους. Σε περίπτωση ιδιωτικής συμμετοχής αυτή εμφανίζεται στα αντίστοιχα υποσυστήματα του ΟΠΣ για το ΚΠΣ, τις κοινοτικές πρωτοβουλίες και το Ταμείο Συνοχής.

Οι προκαταβολές των κοινοτικών πόρων με την αντίστοιχη εθνική συμμετοχή χρησιμοποιούνται προκειμένου να γίνει η χρηματοδότηση των τελικών δικαιούχων.

Στον κρατικό προϋπολογισμό υπάρχουν στοιχεία με τα οποία καθορίζεται σαφώς η παρέμβαση, ο τελικός δικαιούχος και το ύψος της οικονομικής συνδρομής, όπως:

- Η επωνυμία του τελικού δικαιούχου,
- Ο τίτλος του έργου/ενέργειας
- Ο εγκριθείς από τη διαχειριστική αρχή προϋπολογισμός κατά την ένταξη του έργου/ενέργειας στο επιχειρησιακό πρόγραμμα
- Η ετήσια κατανομή του παραπάνω προϋπολογισμού
- Το επιχειρησιακό πρόγραμμα στο οποίο έχει ενταχθεί το έργο/ενέργεια.

iii) Η αρχή πληρωμής μεριμνά για την απόδοση των ετήσιων πιστώσεων (κοινοτικών και δημόσιων εθνικών) στους τελικούς δικαιούχους. Η απόδοση των πιστώσεων αυτών γίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού – Π.Δ.Ε. και τους ρυθμούς υλοποίησης των έργων όπως πιστοποιούνται από τη διαχειριστική αρχή.

Η απόδοση στους τελικούς δικαιούχους γίνεται χωρίς καμία μείωση ή κράτηση ή μεταγενέστερη ειδική επιβάρυνση που επιφέρει μείωση των ποσών αυτών (άρθρο 32 παρ. 1 του Καν. 1260/1999).

2. Ροή χρηματοδοτικών πληροφοριών

i) Η απόφαση έγκρισης χρηματοδότησης κοινοποιείται στον τελικό δικαιούχο.

Ο τελικός δικαιούχος πρέπει να υποβάλει στη διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος τις πραγματοποιηθείσες πληρωμές μέσω ενός *μηνιαίου δελτίου* καθώς και την εξέλιξη του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου μέσω ενός *τριμηνιαίου δελτίου παρακολούθησης*.

Οι πληροφορίες αυτές μετά την έγκριση και επιβεβαίωσή τους από τη Διαχειριστική Αρχή κάθε επιχειρησιακού προγράμματος καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

Η αρχή πληρωμής κάνει χρήση αυτών των πληροφοριών μέσω του ΟΠΣ και διασταυρώνει τα στοιχεία που βεβαιώνει η διαχειριστική αρχή με τις πληρωμές του ΠΔΕ, έτσι όπως αυτές προκύπτουν από κατάλληλα τραπεζικά στοιχεία.

ii) Η αρχή πληρωμής υποβάλλει τις αιτήσεις στην Επιτροπή αφού:

- ελέγξει την ακρίβεια των παραπάνω πληροφοριών και ιδίως σε ότι αφορά τις πληρωμές που έχουν γίνει από τους τελικούς δικαιούχους
- ελέγξει την ύπαρξη εκκρεμών ζητημάτων που προκύπτουν από τους σχετικούς ελέγχους. ελέγξει εάν το συμπλήρωμα προγραμματισμού και οι σχετικές ετήσιες εκθέσεις της διαχειριστικής αρχής έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή ΕΚ.

3. Το ΟΠΣ πραγματοποιεί ελέγχους για τις πληρωμές των σχετικών ποσών και για τα παραστατικά των δαπανών που παρέχονται από τη διαχειριστική αρχή προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθότητα των παρεχόμενων πληροφοριών (κυρίως η ακρίβεια των καταχωρούμενων πληροφοριών και των πραγματοποιηθεισών πληρωμών καθώς και η τήρηση των κανόνων επιλεξιμότητας).
- Η αρχή πληρωμής διαθέτει στο ΟΠΣ αναλυτικά δεδομένα των δαπανών που δηλώνονται από τους τελικούς δικαιούχους.
- Το ΟΠΣ τροφοδοτείται με στοιχεία που αφορούν τις δαπάνες που πραγματοποιούνται μέσω των λογαριασμών που διατηρούνται σε άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
4. Εκπονείται μια πρώτη ανεξάρτητη αξιολόγηση των χρηματοδοτικών ροών για την περίοδο 2000-2006 μέχρι το τέλος του 2001 σύμφωνα με τα άρθρα 31 & 32 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999).

4.5 ΕΛΕΓΧΟΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ.1 του Καν. (ΕΚ) 1260/99, το κράτος μέλος έχει την κύρια ευθύνη για την άσκηση του οικονομικού ελέγχου του ΚΠΣ.

Ενεργεί σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, κατά τρόπον ώστε να διασφαλίσει ότι οι κοινοτικοί πόροι χρησιμοποιούνται σωστά και αποτελεσματικά, βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του ιδίου Κανονισμού, η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. είναι η κατά πρώτο λόγο υπεύθυνη αρχή για το σύννομο των συγχρηματοδοτούμενων έργων/ ενεργειών και της εφαρμογής του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Είναι επίσης υπεύθυνη για τις αναλύσεις και τις απαντήσεις, οι οποίες δίδονται σε παρατηρήσεις και σε αιτήσεις λήψεως διορθωτικών μέτρων της Επιτροπής βάσει του άρθρου 38 παρ. 4, εδ.α του Καν.(ΕΚ) 1260/99 ή στις συστάσεις αναπροσαρμογής, οι οποίες διατυπώνονται βάσει του άρθρου 34 παρ. 2 του ιδίου Κανονισμού.

Για την αποτελεσματική άσκηση των ελέγχων η Ελλάδα διαθέτει ένα σύστημα ελέγχου των διαρθρωτικών Ταμείων που οργανώνεται σε τρία επίπεδα:

- Ο έλεγχος πρώτου επιπέδου είναι εσωτερικής φύσεως και ασκείται από τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Περιλαμβάνει τον έλεγχο όλων των έργων στη φυσική, χρηματοοικονομική και λογιστική τους διάσταση, τόσο στον τόπο υλοποίησής τους, όσο και στην έδρα των φορέων που έχουν στην κατοχή τους πρωτότυπους τεχνικούς φακέλους και τα παραστατικά δαπανών.

- Ο έλεγχος του δεύτερου επιπέδου συνίσταται σε εξωτερικό διαχειριστικό έλεγχο.
Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει την ανάλυση και την αξιολόγηση του συστήματος ελέγχων του πρώτου επιπέδου. Υπεισέρχεται, όπου είναι απαραίτητο, στις ειλημμένες από τα διαχειριστικά όργανα αποφάσεις, καθώς και στον έλεγχο των τελικών δικαιούχων.
Ο έλεγχος αυτού του επιπέδου ασκείται από την αρχή πληρωμής του ΚΠΣ. Η αρχή πληρωμής μπορεί να χρησιμοποιήσει προς τούτο υφιστάμενες εθνικές διοικητικές αρχές.
Ο έλεγχος του τρίτου επιπέδου αφορά το συνολικό συντονισμό των συστημάτων ελέγχου καθώς και εξειδικευμένες επιθεωρήσεις-στόχους. Ασκείται από ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών/Γενικό Λογιστήριο του Κράτους που διενεργεί ελέγχους επί των διαχειριστικών αρχών, της αρχής πληρωμής και των τελικών δικαιούχων προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηστή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση. Επίσης διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους σε έργα/ενέργειες σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Καν.(ΕΚ) 2064/97 ή του εν ισχύ Κανονισμού κατά τη στιγμή πραγματοποίησης των ελέγχων.

Κατά τη διενέργεια εξειδικευμένων ελέγχων σε όλα τα επίπεδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπηρεσίες εξωτερικών ελεγκτών ή ιδιωτικών ελεγκτικών εταιρειών.

Η Επιτροπή ΕΚ, στο πλαίσιο της άσκησης της αρμοδιότητάς της ως θεματοφύλακα για την ορθή εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, διασφαλίζει την ύπαρξη και την ομαλή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, ώστε οι κοινοτικοί πόροι να χρησιμοποιούνται με τρόπο ορθό και αποτελεσματικό. Προς τούτο, και με την επιφύλαξη των ελέγχων από πλευράς των εθνικών ελεγκτικών αρχών, υπάλληλοι ή το λοιπό προσωπικό της Επιτροπής ΕΚ μπορούν να διεξάγουν επιτόπιους ελέγχους, και ιδίως δειγματοληπτικούς, για όλες τις πράξεις οι οποίες χρηματοδοτούνται από τα ταμεία, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, με προειδοποίηση τουλάχιστον μίας εργάσιμης ημέρας. Η Επιτροπή ΕΚ ενημερώνει σχετικά τη διαχειριστική αρχή κατά τρόπον ώστε να έχει κάθε δυνατή βοήθεια. Υπάλληλοι ή εκπρόσωποι του κράτους μέλους μπορούν να συμμετέχουν στους ελέγχους αυτούς.

Η Επιτροπή ΕΚ μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος να πραγματοποιήσει επιτόπιο έλεγχο για να βεβαιωθεί για την κανονικότητα ο σύννομο μίας ή περισσότερων πράξεων. Υπάλληλοι ή το λοιπό προσωπικό της Επιτροπής ΕΚ μπορούν να συμμετέχουν στους ελέγχους αυτούς.

4.5.1 Ο έλεγχος στο πρώτο επίπεδο

Προληπτικός έλεγχος

Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. ελέγχει πριν από την έναρξη έργου/ενέργειας (συμπεριλαμβανομένων των έργων/ενεργειών που βρίσκονται στο στάδιο πραγματοποίησης ή εκτέλεσης κατά την παρουσίαση της αίτησης βλ. παρ.4.2.3. σημ. Β4) όλα τα στάδια προετοιμασίας για την εφαρμογή του έργου/ενέργειας.

Ιδιαίτερα, διασφαλίζει ότι:

- α) Ο τελικός δικαιούχος έχει λάβει όλα τα μέτρα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επιλογή αναδόχων ικανών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του έργου,
- β) έχουν ληφθεί όλα τα μέτρα τα οποία εξασφαλίζουν την τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Έλεγχος κατά την εκτέλεση του έργου.

Ο έλεγχος των υπό εκτέλεση έργων διασφαλίζεται διαρκώς με ελέγχους που πραγματοποιούνται μέσω του ΟΠΣ.

Επιτόπιος έλεγχος θα διενεργείται τουλάχιστον μια φορά, κατά γενικό κανόνα, για κάθε έργο και -ενδεχομένως- στον τελικό δικαιούχο. Προκειμένου για ενέργειες χαμηλού προϋπολογισμού και μικρής διάρκειας, ιδίως δε εκείνων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων ή από το ΕΚΤ, ο επιτόπιος έλεγχος γίνεται στο επίπεδο του τελικού δικαιούχου και συμπληρώνεται από δειγματοληπτικούς ελέγχους των έργων/ενεργειών.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- Τον έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας των πράξεων και των διαδικασιών.
- Τον έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών που δηλώνονται από τον τελικό δικαιούχο.
- Τον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει ο τελικός δικαιούχος στα πλαίσια του έργου.
- Τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας.

Κάθε έλεγχος γίνεται αντικείμενο μιας τυποποιημένης έκθεσης ελέγχου που καταχωρείται στο ΟΠΣ.

Έλεγχος κατά την ολοκλήρωση του έργου.

Μετά τη δήλωση ολοκλήρωσης του έργου, η διαχειριστική αρχή προβαίνει σε επιτόπιο έλεγχο του έργου/ενέργειας όσον αφορά το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο καθώς και το λειτουργικό αποτέλεσμα, λαμβάνοντας υπόψη το εγκεκριμένο τεχνικό δελτίο και τα

καταχωρημένα στο ΟΠΣ δεδομένα. Υπογράφει μια δήλωση τήρησης των υποχρεώσεων, η οποία συνοδεύει το φάκελο ολοκλήρωσης (κλεισίματος) του έργου και αυτή καταχωρείται στο ΟΠΣ.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει την Επιτροπή ΕΚ για τα συμπεράσματα των ελέγχων καθώς και για τις διοικητικές ή δικαστικές πράξεις που χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν εξαιτίας τους.

4.5.2 Ο έλεγχος στο δεύτερο επίπεδο

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος ασκείται από την αρχή πληρωμής. Εκτός από τον προκαταρκτικό έλεγχο κάθε πληρωμής (έλεγχος διασταύρωσης πληροφοριών), η αρχή πληρωμής πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Η αρχή πληρωμής είναι επιφορτισμένη με την παροχή των απαραίτητων στοιχείων στο Υπουργείο Οικονομικών για την υποβολή της δήλωσης που προβλέπεται στο άρθρο 38 παρ. 1, σημ. στ. του Καν. (ΕΚ)1260/99.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων της αρχής πληρωμής καταχωρούνται στο ΟΠΣ και γνωστοποιούνται στη διαχειριστική αρχή, στην Επιτροπή Παρακολούθησης, στον τελικό δικαιούχο και στην Επιτροπή.

Σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων υπεράσπισης του ενδιαφερόμενου μέρους και αφού ζητήσει τη γνώμη της διαχειριστικής αρχής, η αρχή πληρωμής με δική της πρωτοβουλία, ή μετά από πρόταση άλλων εμπλεκόμενων αρχών (Διαχειριστική αρχή, Επιτροπή Παρακολούθησης, ΣΔΟΕ) δύναται να προχωρήσει στην αναστολή της χρηματοδότησης και ενδεχομένως στην ακύρωση της χρηματοδότησης.

4.5.3 Ο έλεγχος στο τρίτο επίπεδο

Αυτός ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- Την πραγματοποίηση ελέγχων επί των συστημάτων ελέγχων, ελέγχων της νομιμότητας και κανονικότητας για όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στα πλαίσια του ΚΠΣ καθώς και των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Την πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων κάθε επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Καν.(ΕΚ) 2064/97 ή του εν ισχύ Κανονισμού κατά τη στιγμή πραγματοποίησης των ελέγχων.
- Την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στο πρώτο και στο δεύτερο επίπεδο.

- Την αξιολόγηση των ενεργειών και των μέτρων που υιοθετήθηκαν προκειμένου να συμμορφωθούν οι εμπλεκόμενες αρχές με τα συμπεράσματα των ελέγχων.
- Την παρακολούθηση των διοικητικών και δικαστικών διώξεων σε περιπτώσεις παρατυπίας και την εντολή στην αρχή πληρωμής για την ανάκτηση των ποσών που έχουν εισπραχθεί αχρεωστήτως.
- Την ανακοίνωση, στην Επιτροπή, των πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 38 παρ.1 σημ. ε του Καν. (ΕΚ)1260/99.
- Την υποβολή της δήλωσης που προβλέπεται στο άρθρο 38 παρ. 1, σημ. στ. του Καν.(ΕΚ) 1260/99.

4.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 5 του Καν.(ΕΚ) 1260/99, ο τρόπος αξιολόγησης διευκρινίζεται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και στις παρεμβάσεις. Τα άρθρα 41-44 του Κανονισμού καθορίζουν τις ευθύνες του κάθε μέρους, ενώ η παράγραφος 2 του άρθρου 8 τοποθετεί την αξιολόγηση στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης και της συμπληρωματικότητας. Θα πρέπει επομένως οι εθνικές αρχές και η Επιτροπή ΕΚ να συμφωνήσουν σε θέματα δομών, διαδικασιών, μεθόδων και χρονοδιαγράμματος που θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή των διατάξεων σε θέματα αξιολόγησης του ΚΠΣ, των προγραμμάτων, των μεγάλων έργων και των συμπληρωμάτων προγραμματισμού καθώς και της ποσοτικοποίησης των στόχων.

Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους και ιδίως η διαχειριστική αρχή και η Επιτροπή εξοπλίζονται με τα κατάλληλα μέσα και συγκεντρώνουν τα απαραίτητα στοιχεία για την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της αξιολόγησης. Σ' αυτό το πλαίσιο, η ποιότητα της ποσοτικοποίησης των στόχων και η συστηματική και έγκαιρη συγκέντρωση των δεδομένων των σχετικών με τους δείκτες έχουν ιδιαίτερη σημασία.

4.6.1 Η εκ των προτέρων αξιολόγηση (άρθρα 41 και 26 του Καν.(ΕΚ) 1260/99)

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση (ex ante) των σχεδίων, προγραμμάτων και συμπληρωμάτων προγραμματισμού.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση (ex ante) αποτελεί ευθύνη των αρμοδίων αρχών για την προετοιμασία των σχεδίων, των παρεμβάσεων και των συμπληρωμάτων προγραμματισμού. Διεξάγεται στο επίπεδο του σχεδίου και των προγραμμάτων συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος προγραμματισμού. Αφορά :

- την ανάλυση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων αξιολογήσεων
- την ανάλυση των ισχυρών σημείων, των αδύνατων σημείων και του δυναμικού των περιφερειών ή/και των τομέων
- την εκτίμηση του λόγου ύπαρξης και της συνοχής της προτεινόμενης στρατηγικής
- την ποσοτικοποίηση των προτεραιοτήτων και των στόχων
- την ανάλυση των αναμενόμενων επιπτώσεων και την αιτιολόγηση της πολιτικής
- την ποιότητα των μηχανισμών εφαρμογής

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην αξιολόγηση των ανθρώπινων πόρων και στη συνοχή με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της προώθησης ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Σε εφαρμογή του άρθρου 15 παρ. 3 του Καν.(ΕΚ) 1260/99, η Επιτροπή εκτιμά τα σχέδια σε συνάρτηση με τους στόχους του κανονισμού, με τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 41.

Η αξιολόγηση των έργων

Οι αιτήσεις συνδρομής από το ΕΤΠΑ σχετικά με τα μεγάλα έργα που αναφέρονται στο άρθρο 25 του Καν.(ΕΚ)1260/99 (δηλαδή αυτά που το συνολικό κόστος τους υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ), πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 26 παρ.1 του ως άνω αναφερόμενου κανονισμού. Η ανάγκη πραγματοποίησης αναλύσεων κόστους-οφέλους που να καλύπτουν την χρηματοοικονομική ανάλυση, την κοινωνικοοικονομική ανάλυση καθώς και την ανάλυση κινδύνων και βιωσιμότητας του έργου υπογραμμίζεται ιδιαίτερα. Αξιολογείται επίσης η επίπτωση στην απασχόληση και η περιβαλλοντική επίπτωση όπως ορίζεται στο σημείο ζ της παραγράφου 1 του άρθρου 26.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 26, η Επιτροπή ΕΚ – πριν την επιβεβαίωση ή την τροποποίηση του ποσοστού συμμετοχής – εκτιμά το έργο συμβουλευόμενη, αν κριθεί αναγκαίο, την ΕΤΕπ.

Τα άλλα έργα, με κόστος μικρότερο των 50 εκατομμυρίων ευρώ, αποτελούν αντικείμενο κατάλληλης αξιολόγησης εκ μέρους των αρμοδίων αρχών του κράτους μέλους βάσει διαφανών κριτηρίων και διαδικασιών.

4.6.2 Η ενδιάμεση αξιολόγηση

Η ενδιάμεση αξιολόγηση πραγματοποιείται στο επίπεδο του ΚΠΣ και των επιμέρους επιχειρησιακών προγραμμάτων που υλοποιούνται στα πλαίσια αυτού. Έχει ουσιαστικά ως στόχο να τροφοδοτήσει το ΚΠΣ και τα προγράμματα στο μέσο της περιόδου υλοποίησής τους, με τις ενδεχόμενες απαραίτητες προσαρμογές και να προσφέρει στοιχεία για την εκτίμηση της απόδοσης των παρεμβάσεων.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση διεξάγεται υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής του Ε.Π., σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ και την Επιτροπή ΕΚ στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης.

Στοχεύει, βάσει των πρώτων αποτελεσμάτων, στην εξέταση της ορθότητας και των προοπτικών υλοποίησης των στόχων. Αξιολογεί επίσης τη χρήση των πιστώσεων καθώς και την εξέλιξη της παρακολούθησης και της υλοποίησης. Η ενδιάμεση αξιολόγηση περιλαμβάνει μια κριτική ανάλυση με βάση τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στα πλαίσια της παρακολούθησης και άλλων πηγών που χρησιμοποιήθηκαν. Αποφαινεται επίσης για την ορθότητα και την αιτιολόγηση των ενδεχομένων προσαρμογών σε σχέση με τους αρχικά ποσοτικοποιημένους στόχους.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση πραγματοποιείται από ανεξάρτητο αξιολογητή και υποβάλλεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ/Ε.Π. πριν διαβιβαστεί στην Επιτροπή ΕΚ, το αργότερο την 31/12/2003. Οι ανεξάρτητοι αξιολογητές οφείλουν να σεβαστούν, κατά την επεξεργασία, το απόρρητο των δεδομένων παρακολούθησης στα οποία έχουν πρόσβαση. Η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης αξιολόγησης απαιτεί την προηγούμενη συμφωνία της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 3 του Καν.(ΕΚ) 1260/99, η Επιτροπή εξετάζει την ορθότητα και την ποιότητα της αξιολόγησης βάσει των κριτηρίων που έχουν εκ των προτέρων συμφωνηθεί με το κράτος μέλος σε εταιρική βάση, ενόψει της αναθεώρησης των παρεμβάσεων και της χορήγησης του αποθεματικού επίδοσης.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση επικαιροποιείται υπό την μορφή ενός πρώτου απολογισμού το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2005. Έγκειται στο κράτος μέλος να αποφασίσει εάν για δικούς του λόγους και ανάγκες, θα προβεί σε αξιολογήσεις πέραν των δύο υποχρεωτικών βάσει του κανονισμού, που αναφέρθηκαν προηγουμένως (ενδιάμεση και πρώτου απολογισμού) .

Για την τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τον κανονισμό, την εξασφάλιση αποτελεσματικών και χρήσιμων αξιολογήσεων και την ανάδραση αυτών με τις παρεμβάσεις, είναι σκόπιμη η λειτουργία μιας εθνικής επιτροπής αξιολόγησης καθώς και ο ορισμός ενός υπευθύνου για την αξιολόγηση στα πλαίσια της διαχειριστικής αρχής κάθε Ε.Π.

Στο πλαίσιο της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ, μια διοικητική δομή αρμόδια για την αξιολόγηση είναι αναγκαία για το συντονισμό και τη συνολική οργάνωση της αξιολόγησης, τη μέριμνα για την ποιότητα και την ορθότητα των δεδομένων, τη σύνθεση των αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο προς ένταξη σε ετήσιες ή ad hoc εκθέσεις καθώς και την εκτίμηση της ανάδρασης της αξιολόγησης.

Θα αποτελέσει επίσης τον συνομιλητή μεταξύ εθνικών και κοινοτικών αρχών στα θέματα της αξιολόγησης.

4.6.3 Η εκ των υστέρων αξιολόγηση (άρθρο 43 του Καν. (ΕΚ) 1260/99)

Η εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση αφορά τις παρεμβάσεις και υπάγεται στην ευθύνη της Επιτροπής ΕΚ σε συνεργασία με το κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή. Έχει ως στόχο την ανάλυση σχετικά με τη χρήση των πόρων, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων και των επιπτώσεων τους καθώς και τη χρησιμότητα και διάρκεια αυτών.

Διεξάγεται βάσει μεθοδολογικών προτάσεων της Επιτροπής, σε συνεννόηση με τα κράτη μέλη, κατά τρόπο συντονισμένο και ομοιογενή, για την άντληση διδαγμάτων τόσο σχετικά με τις παρεμβάσεις όσο και με την πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής Συνοχής στο σύνολο της. Διεξάγεται από ανεξάρτητους αξιολογητές και πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο τρία χρόνια μετά το πέρας της προγραμματικής περιόδου.

4.7 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

4.7.1 Δείκτες Επίδοσης του Προγράμματος

Βάσει της παραγράφου 5 του Αρθρου 7 του Κανονισμού 1260/99, το 4% των πόρων του ΚΠΣ 2000-2006 αποτελεί το Αποθεματικό Επίδοσης, το οποίο διατίθεται – κατανέμεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 44, παρ. 2 του Κανονισμού 1260/99), στα αναγνωριζόμενα ως ικανοποιητικής επίδοσης προγράμματα, στο μέσο της περιόδου προγραμματισμού και όχι αργότερα από την 31 Μαρτίου 2004.

Η επίδοση κάθε επιχειρησιακού προγράμματος (ΕΠ), εκτιμάται "με βάση μειωμένο αριθμό δεικτών παρακολούθησης, με τους οποίους εκφράζεται η αποτελεσματική, διαχειριστική και χρηματοδοτική εκτέλεση (εφαρμογή) και μετρώνται τα ενδιάμεσα αποτελέσματα σε σχέση με τους τεθέντες στόχους τους".

Η επίδοση κάθε Ε.Π. και συνεπώς και του παρόντος, θα εκτιμηθεί με βάση την ενδιάμεση υλοποίηση των συγκεκριμένων στόχων του, στα πλαίσια τριών κατηγοριών κριτηρίων,

ήτοι αποτελεσματικότητας, διαχείρισης και χρηματοδοτικής εφαρμογής, λαμβάνοντας κατά τον τρόπο αυτό υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά του περιεχομένου του και του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται. Με τη μέθοδο αυτή αναζητείται να επαληθευθεί, για το εν λόγω πρόγραμμα, εάν οι στόχοι που καθορίστηκαν στον αρχικό προγραμματισμό έχουν επιτευχθεί καθώς και το βαθμό που έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις που ανελήφθησαν σε ότι αφορά στην οργάνωση της παρακολούθησης, του ελέγχου ή της επιλογής των έργων.

Η απόφαση ενδιάμεσης κατανομής του διαθέσιμου αποθεματικού, προϋποθέτει την υλοποίηση των ακόλουθων σταδίων, κατανεμημένων χρονικά, υπό την ευθύνη του κράτους μέλους ή της Ευρ. Επιτροπής :

- Επιλογή και ποσοτικοποίηση των δεικτών επίδοσης από το κράτος μέλος σε στενή συνεργασία με την Ε. Επιτροπή. Οι εν λόγω δείκτες επιλέγονται κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του Ε.Π. (δείκτες διαχείρισης, χρηματοδοτικής εκτέλεσης) και κατά τη διαμόρφωση του συμπληρώματος προγραμματισμού (δείκτες αποτελεσματικότητας)
- Παρακολούθηση, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, της ετήσιας εξέλιξης του μεγέθους τους και της επιτευχθείσας προόδου για την υλοποίηση των ενδιάμεσων στόχων.
- Σύγκριση, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, στο τέλος του 2003, των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί σε σχέση με τα προβλεπόμενα. Σε περίπτωση που, για τους δείκτες που επελέγησαν στο πλαίσιο των τριών κατηγοριών, οι αρχικοί στόχοι δύνανται να θεωρηθούν ότι έχουν κατά κανόνα επιτευχθεί, η αντίστοιχη παρέμβαση θα μπορούσε να θεωρηθεί, από το κράτος μέλος, ως ικανοποιητικής επίδοσης.
- Το τελικό στάδιο θα συνίσταται στην κατανομή από την Επιτροπή, με πρόταση του κράτους μέλους, του ποσού του αποθεματικού για τις παρεμβάσεις που αναγνωρίστηκαν ως ικανοποιητικής επίδοσης.

4.7.2 Καθορισμός Κριτηρίων Επίδοσης

Οι δείκτες επίδοσης που αναφέρονται στο παρόν, βασίζονται στον ενδεικτικό κατάλογο των δεικτών επίδοσης που προτείνονται από την Επιτροπή (άρθρο 44) στα πλαίσια του Εγγράφου Εργασίας 4 αυτής.

Οι δείκτες, εντάσσονται σε **τρεις κατηγορίες κριτηρίων, αποτελεσματικότητας, διαχείρισης και χρηματοδοτικής εκτέλεσης** και είναι κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικοί ώστε να εκφράζουν τις διάφορες πτυχές της υλοποίησης του προγράμματος.

Κριτήρια αποτελεσματικότητας

Οι αντίστοιχοι δείκτες θα εξειδικευθούν στο επίπεδο του συμπληρώματος προγραμματισμού.

Προβλέπονται δύο είδη δεικτών αποτελεσματικότητας, **δείκτες υλοποίησης πραγματοποίησης (εκροών) και δείκτες αποτελεσμάτων**, που επιτρέπουν, οι μεν πρώτοι την αποτίμηση του έργου που πραγματοποιήθηκε με το ποσό που διατέθηκε για την παρέμβαση, οι δε δεύτεροι, την εκτίμηση των πρώτων άμεσων ωφελειών για τους άμεσους αποδέκτες της υλοποίησης της παρέμβασης. Οι δείκτες θα εξειδικευθούν από την Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος στα πλαίσια του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.

Δείκτες εκροών

Οι δείκτες εκροών (φυσικών αποτελεσμάτων) που θα καθοριστούν και ποσοτικοποιηθούν για το μέσο της περιόδου, θα επιλεγούν έτσι ώστε να καλύπτουν τους κυριότερους στόχους του προγράμματος .

Δείκτες αποτελεσμάτων

Εξειδίκευση – ποσοτικοποίηση των δεικτών αποτελεσμάτων θα γίνει εφόσον αυτό είναι εφικτό για το μέσο της περιόδου προγραμματισμού και εκτιμάται ότι θα αφορά κυρίως δείκτες δημιουργίας θέσεων εργασίας κατά την υλοποίηση.

Κριτήρια διαχείρισης

Για την εκτίμηση της ορθής λειτουργίας του συστήματος εφαρμογής προβλέπονται οι ακόλουθοι τέσσερις δείκτες που δύνανται να θεωρηθούν ότι αντικατοπτρίζουν ορθές πρακτικές διαχείρισης.

Ποιότητα του Συστήματος Παρακολούθησης

Δείκτης : Ποσοστό των μέτρων του προγράμματος (σε χρηματοδοτική αξία) που παρακολουθούνται με ετήσια χρηματοδοτικά στοιχεία και στοιχεία παρακολούθησης, σε σύγκριση με τον τεθέντα στόχο.

Στόχος : Καθορίζεται το **100 %** των ενταγμένων έργων του προγράμματος.

Ποιότητα του Συστήματος Ελέγχου

Δείκτης : Ποσοστό των έργων – δράσεων του προγράμματος (σε χρηματοδοτική αξία) που πραγματοποιήθηκε επιτόπιος έλεγχος κατά την υλοποίηση, σε σύγκριση με τον τεθέντα στόχο.

Στόχος : Καθορίζεται το **5 %** (σε μέση ετήσια βάση) του συνολικού κόστους των ενταγμένων έργων του προγράμματος .

Ποιότητα του Συστήματος Επιλογής Έργων-Δράσεων

Δείκτης : Ποσοστό των έργων – δράσεων του προγράμματος (σε χρηματοδοτική αξία) που επελέγησαν για ένταξη με βάση σαφώς καθορισμένα κριτήρια επιλογής ή βάσει μελέτης κόστους – οφέλους, σε σύγκριση με τον τεθέντα στόχο.

Στόχος : Καθορίζεται το **100 %** των ενταγμένων έργων.

Ποιότητα του Συστήματος Αξιολόγησης

Τήρηση των προϋποθέσεων για τη διεξαγωγή της ενδιάμεσης αξιολόγησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό, παρέχοντας τη δυνατότητα σφαιρικής εκτίμησης του περιεχομένου της έκθεσης, αλλά και της ίδιας της διαδικασίας εφαρμογής του συστήματος αξιολόγησης (επιλογή ανεξάρτητου αξιολογητή, συγγραφή υποχρεώσεων, ποιότητα των στοιχείων που παρέχονται στους εμπειρογνώμονες από την αρχή διαχείρισης, κ.λ.π.).

Ειδικότερα ελέγχονται :

1. Ικανοποίηση των ζητούμενων της αξιολόγησης
2. Καταλληλότητα του πεδίου ανάλυσης
3. Επάρκεια της μεθοδολογίας
4. Αξιοπιστία των χρησιμοποιηθέντων στοιχείων
5. Εγκυρότητα της ανάλυσης
6. Αξιοπιστία των αποτελεσμάτων
7. Αμεροληψία των συμπερασμάτων
8. Σαφήνεια της έκθεσης

Εφόσον το πρόγραμμα εκπληρώνει ικανοποιητικά τουλάχιστον έξι από τα παραπάνω, θεωρείται ικανοποιητικής επίδοσης ως προς το κριτήριο του συστήματος της αξιολόγησης.

Χρηματοδοτικά κριτήρια:

Προβλέπονται τα ακόλουθα κριτήρια για την εκτίμηση της οικονομικής εκτέλεσης του προγράμματος :

Απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων

Δείκτης : Μετρά την απορρόφηση των δεσμεύσεων, συγκρίνοντας το ύψος καταβολής δαπανών (πληρωμές) που πραγματοποιήθηκαν και υποβλήθηκαν στις αιτήσεις πληρωμής προς την Ε.Ε. το αργότερο μέχρι τέλος Ιουνίου 2003, με τις ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων (δεσμεύσεις) του προϋπολογισμού.

Στόχος : Το προτεινόμενο πρότυπο επίδοσης είναι να αντιπροσωπεύουν οι εν λόγω πληρωμές το **100%** του συνόλου των αναλήψεων υποχρεώσεων (δεσμεύσεων) για τα δύο πρώτα έτη.

Κινητοποίηση πόρων ιδιωτικού τομέα (μόχλευση)

Δείκτης : Ποσοστό των πόρων του ιδιωτικού τομέα που κινητοποιήθηκαν, σε σύγκριση με τους στόχους.

Στόχος : Το πρότυπο επίδοσης για το κριτήριο αυτό είναι το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής των ενταγμένων έργων τα τρία πρώτα χρόνια να αποτελεί τουλάχιστον το -50% της προγραμματισμένης ιδιωτικής συμμετοχής για το ίδιο διάστημα.

Το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται μόνο για Επιχειρησιακά Προγράμματα που η προβλεπόμενη συμμετοχή του Ιδιωτικού Τομέα στο Συνολικό Κόστος υπερβαίνει το 10%.

4.7.3 Ετησία Παρακολούθηση των Δεικτών Επίδοσης - Περιοδική Προσαρμογή των Στόχων

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανοποιητική επίδοση του προγράμματος, θα πρέπει να επαληθεύεται η ποιότητα και η σταθερότητα των καθορισθέντων στόχων και να ελέγχεται περιοδικά εάν οι αναληφθείσες υποχρεώσεις βρίσκονται στον δρόμο της εκπλήρωσης. Είναι άλλωστε πιθανό, σε εύθετο χρόνο, να κριθούν αναγκαία και να εγκριθούν από τις αρμόδιες αρχές προληπτικά μέτρα προσαρμογής. Η ενδεχόμενη προσαρμογή των εκ των προτέρων ποσοτικοποιημένων στόχων, θα πρέπει να συζητηθεί με την Ευρ. Επιτροπή στα πλαίσια της υποβολής της ετήσιας έκθεσης προόδου (όπως προβλέπεται στο άρθρο 34 του κανονισμού) και να αποτελέσει το αντικείμενο επίσημης απόφασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

4.7.4 Εκτίμηση της Επίδοσης του Προγράμματος

Δεδομένου ότι όλοι οι παραπάνω στόχοι (εκτός ενός που αφορά στην αξιολόγηση) ποσοτικοποιούνται, η προβλεπόμενη τιμή για κάθε δείκτη θεωρείται ως ο στόχος που θα πρέπει να επιτευχθεί. Στην ενδιάμεση ανάλυση, η ποσοστιαία σύγκριση μεταξύ της

επιτευχθείσας τιμής και του εν λόγω στόχου αποτελεί το βαθμό επίδοσης για τον εν λόγω δείκτη. Ε.Π. που προσεγγίζει ή και ξεπερνά το 100% θεωρείται ως υψηλής επίδοσης.

Το πρόγραμμα θα θεωρηθεί ενδιάμεσα ως ικανοποιητικής επίδοσης εφόσον, στις τρεις κατηγορίες κριτηρίων συνολικά, αλλά και στην κατηγορία των χρηματοδοτικών κριτηρίων ειδικότερα, η επίδοσή του προσεγγίζει περίπου το επίπεδο του 75% ή περισσότερο.

Το Αποθεματικό Επίδοσης κατανέμεται, ύστερα από σχετική πρόταση του Κράτους Μέλους προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα Ε.Π. που θα κριθούν ως υψηλής ή ικανοποιητικής επίδοσης, ανάλογα με την επίδοσή τους και με τρόπο που θα εξειδικευθεί σε συνεργασία του Κράτους Μέλους με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αργότερο μέχρι το τέλος του 2001.

4.7.5 Αποθεματικό προγραμματισμού

Πέραν του 4% που αφορά το αποθεματικό επίδοσης, στα πλαίσια του ΚΠΣ προβλέπεται και ένα αποθεματικό προγραμματισμού για την περίοδο 2000-2006.

Η χρήση του αποθεματικού προγραμματισμού αποτελεί το μέσο για τη διασφάλιση της απαιτούμενης ευελιξίας κατά την εφαρμογή του ΚΠΣ και στοχεύει ιδίως στην αύξηση της ικανότητας ανταπόκρισης σε απρόβλεπτες εξελίξεις (είτε λόγω της μακράς περιόδου προγραμματισμού είτε και λόγω της αλλαγής των συνθηκών) που πιθανόν να προκύψουν κατά τη νέα προγραμματική περίοδο. Τέτοιες εξελίξεις είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε αναγκαίες προσαρμογές των προγραμμάτων ή ακόμα και σε δημιουργία νέων επιχειρησιακών προγραμμάτων. Το αποθεματικό προγραμματισμού χρησιμοποιείται παράλληλα και κατά συνεκτικό τρόπο με το αποθεματικό επίδοσης.

Η κατανομή αυτού του αποθεματικού γίνεται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λαμβάνει υπόψη μεταξύ των άλλων τις ακόλουθες οριζόντιες πολιτικές:

- την ενδυνάμωση της προσπάθειας προς όφελος των ανθρωπίνων πόρων ιδίως από δράσεις άμεσα συνδεδεμένες με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.
- σε περιφερειακό επίπεδο, την ενίσχυση εκείνων των περιφερειών που θα έχουν επιτύχει την περισσότερο αποδοτική εφαρμογή του προγράμματός τους και ειδικότερα σε ότι αφορά καινοτόμες δράσεις.

4.8 ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Περιγραφή των σχετικών με τη δημοσιότητα και πληροφόρηση διατάξεων

Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας που αφορούν τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών Ταμείων στοχεύουν στην αύξηση του κύρους και της διαφάνειας της

δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας στην παροχή ομοιογενούς εικόνας των εν λόγω παρεμβάσεων. Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας που παρατίθενται ακολούθως αναφέρονται στο ΚΠΣ 2000-2006 "Ελλάδα" και στα επιχειρησιακά προγράμματα, όπως ορίζονται από τον Καν.(ΕΚ) 1260/99. Οι όροι της υλοποίησης, το περιεχόμενο και η στρατηγική των ενεργειών της πληροφόρησης και της δημοσιότητας, οι εργασίες των Επιτροπών Παρακολούθησης, η υλοποίηση της εταιρικής σχέσης και της ανταλλαγής εμπειριών καθώς και οι προβλεπόμενοι όροι για την εφαρμογή εργαλείων πληροφόρησης και δημοσιότητας, ορίζονται από τον Καν.(ΕΚ) 1159/2000 "σχετικά με τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να διεξαχθούν από τα κράτη μέλη, όσον αφορά τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών Ταμείων" (ΕΕ L 130 της 31.05.2000).

Η δημοσιότητα είναι ευθύνη της διαχειριστικής αρχής του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) που είναι επιφορτισμένη με την υλοποίηση των παρεμβάσεων. Πραγματοποιείται σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ και την Επιτροπή ΕΚ, η οποία ενημερώνεται για τα μέτρα που λαμβάνονται για την επίτευξη αυτών των στόχων. Οι αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές, λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα διοικητικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών Ταμείων και να συνεργαστούν με την Επιτροπή ΕΚ.

Η υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων αναστέλλονται δύο μήνες πριν από τη διεξαγωγή των ευρωπαϊκών, εθνικών, περιφερειακών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών.

Οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας εξυπηρετούν αποκλειστικά τους στόχους που προβλέπονται στον Καν.(ΕΚ)1159/2000 και έχουν ως σκοπό την πληροφόρηση:

- Των **δυνητικών και τελικών δικαιούχων**, καθώς και των περιφερειακών, τοπικών και άλλων αρμοδίων δημοσίων αρχών, των επαγγελματικών οργανώσεων και οικονομικών κύκλων, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ιδίως των οργανώσεων προώθησης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και των οργανώσεων που δρουν για τη βελτίωση και την προστασία του περιβάλλοντος), και των παραγόντων ή φορέων έργων, για την εξασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχει η κοινή παρέμβαση της Ε.Ε και του κράτους μέλους.

Η διαχειριστική αρχή του παρόντος ΕΠ μεριμνά για τη δημιουργία κατάλληλου συστήματος διάδοσης των πληροφοριών, οι οποίες έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση

της διαφάνειας απέναντι στους διαφόρους εταίρους και δυνητικούς δικαιούχους και ιδίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αυτές οι πληροφορίες περιλαμβάνουν σαφείς ενδείξεις των προτεινόμενων διοικητικών διαδικασιών, μια περιγραφή των μηχανισμών διαχείρισης των φακέλων, πληροφορίες σχετικές με τα κριτήρια επιλογής των έργων/ενεργειών και με τους μηχανισμούς αξιολόγησης, καθώς και τους υπευθύνους σε εθνικό, περιφερειακό, ή τοπικό επίπεδο οι οποίοι θα μπορούσαν να εξηγήσουν τη λειτουργία των παρεμβάσεων και τα κριτήρια επιλεξιμότητας.

- **Της κοινής γνώμης** σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

Η διαχειριστική αρχή του παρόντος πληροφορεί τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (συμπεριλαμβανομένων των διευθύνσεων του διαδικτύου, δίσκων κατά προτίμηση) με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο σχετικά με τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις, που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε αυτές τις πληροφορίες πρέπει να διακρίνεται με σαφήνεια η συμμετοχή της Ε.Ε. (κυρίως με την αναφορά στο ύψος της κοινοτικής συνδρομής και το ποσοστό συμμετοχής στις προβαλλόμενες δράσεις). Τα μηνύματα πρέπει να είναι ενδεικτικά της αποστολής του κάθε Ταμείου. Η προβολή των παρεμβάσεων που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, και οι σημαντικές φάσεις της υλοποίησής τους αποτελούν αντικείμενο ενεργειών ευαισθητοποίησης μέσω των εθνικών ή περιφερειακών μέσων μαζικής ενημέρωσης κατά περίπτωση. Οι καταχωρήσεις υπό την μορφή δελτίου τύπου, ή διαφημιστικής ανακοίνωσης θα πρέπει να αναφέρουν σε απλή και κατανοητή γλώσσα για το ευρύ κοινό τη συμμετοχή της Ε.Ε. Πρέπει να διασφαλιστεί μια καλή συνεργασία με το γραφείο της αντιπροσωπείας της Επιτροπής ΕΚ στην Ελλάδα.

Υλοποίηση των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας

Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας παρουσιάζονται με τη μορφή ενός σχεδίου δράσεων που αφορά την επικοινωνία τόσο στο επίπεδο του ΚΠΣ όσο και στο επίπεδο του παρόντος επιχειρησιακού προγράμματος. Υλοποιείται υπό την ευθύνη της οριζόμενης διαχειριστικής αρχής του ΕΠ.

Κάθε σχέδιο δράσεων περιλαμβάνει:

- Τους στόχους και το στοχοθετούμενο κοινό (target groups).
- Το περιεχόμενο και τη στρατηγική των δράσεων επικοινωνίας και πληροφόρησης που συνεπάγονται τα ως άνω προσδιορίζοντας τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο κάθε Ταμείου.

- Τον ενδεικτικό προϋπολογισμό.
- Τις διοικητικές υπηρεσίες ή οργανισμούς που έχουν την ευθύνη της υλοποίησής τους.
- Τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των δράσεων.

Έμφαση θα δοθεί στον καθορισμό των κοινών στόχων να περιληφθούν ειδικότερες ομάδες πληθυσμού όπως νέοι, μαθητές, επαγγελματικές ομάδες κλπ.

Επίσης θα δοθεί έμφαση στη χρήση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών της πληροφόρησης και επικοινωνίας (διαδίκτυο, CD ROM κλπ.)

Το Ευρωπαϊκό έμβλημα θα πρέπει να εμφανίζεται εξίσου με κάθε εθνικό έμβλημα (περισσότερες λεπτομέρειες στον Καν.(ΕΚ) 1159/2000)

Το λεπτομερές σχέδιο δράσης του επιχειρησιακού προγράμματος παρουσιάζεται στο συμπλήρωμα προγραμματισμού σύμφωνα με τον Καν.(ΕΚ)1159/2000.

Για την εξασφάλιση της ομοιογένειας, συνοχής και συνέργειας μεταξύ των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης του ΚΠΣ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων, η διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ παρέχει ενιαίες αρχές και πλαίσια προς τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων και φροντίζει για τη συνολική παρακολούθηση, εποπτεία και συντονισμό.

Τα ποσά που προβλέπονται για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα, περιλαμβάνονται στη χρηματοδότηση του ΚΠΣ και του παρόντος ΕΠ στα πλαίσια της τεχνικής βοήθειας¹.

Η διαχειριστική αρχή του ΕΠ θα ορίσει τον/τους υπεύθυνο/νους για τα θέματα πληροφόρησης και δημοσιότητας και θα ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή ΕΚ. Στα πλαίσια της ετήσιας συνάντησης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 34 παρ. 2 του Καν.(ΕΚ)1260/1999, η διαχειριστική αρχή πληροφορεί την Επιτροπή ΕΚ για την πρόοδο των θεμάτων πληροφόρησης και δημοσιότητας που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις. Προκειμένου να διασφαλισθεί η δημοσιότητα των έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά Ταμεία, η αρμόδια διαχειριστική αρχή έχει την ευθύνη της τήρησης των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που προβλέπονται από το ΚΠΣ 2000-2006 "Ελλάδα", καθώς και στον Καν. (ΕΚ) 1159/2000.

¹ (απαραίτητα ποσά για την επεξεργασία την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων που προβλέπονται από το άρθρο 17 παρ.2 ε), στο άρθρο 18 παρ.2β), στο άρθρο 19 παρ.3β του Καν. (ΕΚ) 1260/1999).

Η Επιτροπή Παρακολούθησης διασφαλίζει επαρκή πληροφόρηση για τις εργασίες τους. Προς τούτο και με ευθύνη του προέδρου της πληροφορεί, στο μέτρο του δυνατού, τα μέσα ενημέρωσης για το βαθμό προόδου των παρεμβάσεων των οποίων έχουν την ευθύνη.

Σε σημαντικές εκδηλώσεις που συνδέονται με τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης, τις συναντήσεις υψηλού επιπέδου ή διάφορα εγκαίνια, ενημερώνεται η Επιτροπή ΕΚ και η αντιπροσωπεία της στην Ελλάδα.

Η διαχειριστική αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση, να λάβει πρόσθετα μέτρα, ιδιαίτερα δε πρωτοβουλίες οι οποίες θα συνεισφέρουν στην καλή υλοποίηση της ακολουθούμενης πολιτικής στο πλαίσιο των διαρθρωτικών Ταμείων. Πληροφορεί την Επιτροπή περί των πρωτοβουλιών που έχουν ληφθεί έτσι ώστε να μπορέσει η Επιτροπή να συνεισφέρει με τον προσήκοντα τρόπο στην υλοποίησή τους. Στο πνεύμα της εταιρικής σχέσης και της εξυπηρέτησης του κοινού συμφέροντος, η Επιτροπή ΕΚ θέτει στη διάθεση των καθ' ύλην αρμοδίων αρχών την πείρα και τον εξοπλισμό της. Υποστηρίζει την ανταλλαγή εμπειριών, οι οποίες αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης του άρθρου 46 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999 και εμψυχώνει άτυπα δίκτυα των υπευθύνων της πληροφόρησης.

4.9 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας είναι αρμόδιο για την υποβολή στην Επιτροπή ΕΚ των προτάσεων για χρηματοδότηση έργων από το Ταμείο Συνοχής και είναι κύριος συνομιλητής της στα σχετικά θέματα.

Οι προτάσεις των έργων από τους τελικούς δικαιούχους (υπηρεσίες αρμόδιες για την υλοποίηση) υποβάλλονται κατ' αρχήν στις αντίστοιχες διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων: Κατά περίπτωση πρόκειται για τις διαχειριστικές αρχές των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων (αποκεντρωμένα έργα) ή τις διαχειριστικές αρχές του ΕΠ. «Περιβάλλον» και τις διαχειριστικές αρχές των Ε.Π. στον άξονα προτεραιότητας «Επικοινωνίες» του ΚΠΣ (ΥΠΕΧΩΔΕ και ΥπΜΕ). Αυτές οι διαχειριστικές αρχές είναι υπεύθυνες για την τεχνική αξιολόγηση των προτάσεων έργων. Μετά από αυτή την αξιολόγηση οι προτάσεις διαβιβάζονται στο ΥΠΕΘΟ για τελική εκτίμηση και ιεράρχηση σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές πριν από την υποβολή τους στην Επιτροπή ΕΚ.

Η παρακολούθηση υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των έργων, ο έλεγχος του πρώτου επιπέδου και κυρίως η κανονικότητα, η συμβατότητα με τις κοινοτικές

πολιτικές, η τήρηση των υποχρεώσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας καθώς και η τήρηση άλλων υποχρεώσεων των τελικών δικαιούχων γίνονται από τις παραπάνω διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Η παρακολούθηση των έργων γίνεται στο πλαίσιο των συσκέψεων των αντιστοίχων Επιτροπών Παρακολούθησης. Η συνολική παρακολούθηση καθώς και τα οριζόντια θέματα που αφορούν το Ταμείο Συνοχής μπορούν να εξεταστούν στο πλαίσιο της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ. Η πληροφόρηση σχετικά με τα στοιχεία της πρότασης και της έγκρισης καθώς και τα στοιχεία παρακολούθησης και ελέγχου των έργων καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

Σε ότι αφορά το Ταμείο Συνοχής, η αρχή πληρωμής είναι επιφορτισμένη με υποχρεώσεις ανάλογες με εκείνες του ΚΠΣ. Πέραν των άλλων αρμοδιοτήτων της διαχειριστικής αρχής του ΚΠΣ, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας είναι υπεύθυνο για το συντονισμό και την εποπτεία των εμπλεκόμενων διαχειριστικών αρχών. Τηρουμένων των διατάξεων του Καν.(ΕΚ) 1164/1994 για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής, όπως τροποποιήθηκε από τον Καν.(ΕΚ) 1265/1999, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας καθορίζει το πλαίσιο και τους κανόνες αξιολόγησης των προτεινόμενων έργων, το πλαίσιο και τους κανόνες παρακολούθησης και ελέγχου των έργων που εγκρίνονται από το Ταμείο Συνοχής και ελέγχει την εφαρμογή τους.

4.10 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Το ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ αποτελείται από τα ακόλουθα υποσυστήματα :

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑ Κ.Π.Σ. & ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

2. Ειδικά το Υποσύστημα ΚΠΣ και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες υποστηρίζει τις παρακάτω λειτουργίες:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: Την δομή του κάθε προγράμματος με τους άξονες προτεραιότητας και τα μέτρα με όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο υποβληθέν πρόγραμμα, στην απόφαση έγκρισης και στο συμπλήρωμα προγραμματισμού. Επίσης τους χρηματοδοτικούς πίνακες τόσο του ΚΠΣ όσο και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΚΠΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ).

ΕΝΤΑΞΗ–ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΩΝ: Περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία των έργων με τα υποέργα τους (συμβατικά αντικείμενα) και οι διαδικασίες από την υποβολή μιας πρότασης από τον Τελικό Δικαιούχο μέχρι την έγκρισή της από την Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και οι τροποποιήσεις του. (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ)

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ: Περιλαμβάνονται οι οθόνες καταχώρησης των μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων των έργων και παρακολουθούνται όλα τα επίπεδα από τα υποέργα μέχρι το επίπεδο του ΚΠΣ, με τις εκτυπώσεις των απαραίτητων εκθέσεων. Επίσης τα αρχεία με τα απαραίτητα στοιχεία που υποβάλλονται στην Επιτροπή ΕΚ. (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ)

ΧΡΗΜΑΤΟΡΡΟΕΣ: Τη δημιουργία των αιτήσεων–πιστοποιήσεων που υποβάλλονται στην Επιτροπή ΕΚ σε HARD και των flat files. Την καταγραφή των εισροών και την κατανομή τους. (ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ).

ΕΛΕΓΧΟΙ : Καταγραφή των πορισμάτων ελέγχων που πραγματοποιούν όλες οι ελεγκτικές αρχές και καταχώρηση παρατηρήσεων σε όλα τα επίπεδα από το ΚΠΣ-Ε.Π., υποπρόγραμμα –μέτρο– έργο – σύμβαση – πληρωμή.
Τις απαντήσεις των Τελικών Δικαιούχων, των Διαχειριστικών Αρχών και την τελική απόφαση. (ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ : Καταγραφή της σύνθεσης, της ημερήσιας διάταξης και των αποφάσεων της Επιτροπής παρακολούθησης. (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ)

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ : Στις βοηθητικές εργασίες περιλαμβάνονται όλα τα κωδικοποιημένα αρχεία του συστήματος, τα οποία είναι οι κατηγορίες επιλέξιμων ενεργειών: τομείς και υποτομείς παρέμβασης, κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών, δείκτες εκροών-επιπτώσεων, περιφερειακής, νομαρχιακής και τοπικής δομής, οι φορείς που εμπλέκονται σε όλο το φάσμα των διαδικασιών, τελικοί αποδέκτες (επιχειρήσεις που λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις και ανάδοχοι) κατηγορίες υποέργων (συμβατικών αντικειμένων), διοικητικές καταστάσεις υποέργων, πηγές και χρηματοδοτικά μέσα, ελεγκτικές αρχές, κατηγορίες παραστατικών των Τελικών Δικαιούχων και τελικών Αποδεκτών. Επίσης βοηθητικά αρχεία για την σύνδεση με αρχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το σύστημα λειτουργεί σε εφαρμογή INTRANET. Τα επίπεδα εξουσιοδοτήσεων πρόσβασης στο σύστημα είναι πολλαπλά και αναφέρονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για κάθε Διαχειριστική Αρχή, στις γραμμές εντολών, όπως αναφέρονται ενδεικτικά παραπάνω, και στις εξουσιοδοτήσεις καταχώρησης και ελέγχου των πληροφοριών .

ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

1. Ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με όλα τα flat files που προβλέπονται.
2. Ανταλλαγή πληροφοριών με το υποσύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων σχετικά με τις πιστώσεις που διατίθενται για κάθε έργο και Τελικό Δικαιούχο.
3. Ανταλλαγή πληροφοριών με Τραπεζικά Ιδρύματα για τον έλεγχο των πληρωμών
4. Έλεγχος των πληρωμών που καταχωρούνται σε όλα τα υποσυστήματα για την αποφυγή διπλοεγγραφών.

Η Επιτροπή ΕΚ και οι αρμόδιες για την εφαρμογή του συστήματος Εθνικές Αρχές πρέπει να συμφωνήσουν στα οργανωτικά ζητήματα πριν από το τέλος Οκτωβρίου 2000. Το σύστημα θα πρέπει να είναι σε λειτουργία πριν από την πρώτη μεταφορά κοινοτικών χρηματοδοτήσεων προς την Ελλάδα.

Κεφάλαιο 5

ΕΧ ΑΝΤΕ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

5.1.1 Συνάφεια Γενικών και Ειδικών Στόχων 1^{ου} Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.

Η στοχοθεσία του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ

Ο σκοπός του ΕΠΕΑΕΚ ήταν ο εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος, τόσο σε δευτεροβάθμιο όσο και σε τριτοβάθμιο επίπεδο, ώστε να αποκτήσουν οι νέοι την ευελιξία και προσαρμοστικότητα που απαιτεί η σύγχρονη αγορά εργασίας. Το ΕΠΕΑΕΚ εντασσόταν στη γενικότερη εθνική προσπάθεια που αποσκοπούσε στο σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός εκπαιδευτικού συστήματος ικανού να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της ελληνικής κοινωνίας. Είναι προφανές ότι το ΕΠΕΑΕΚ είχε ένα επικουρικό ρόλο στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής του Υπ. Παιδείας. Οι **στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος** ήταν οι ακόλουθοι:

1. Πρόσβαση όλων των νέων ηλικίας 15 έως 20 ετών στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση
2. Αναμόρφωση και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και καλύτερη σύνδεση του με τις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας
3. Βελτίωση των υποδομών (βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικός εξοπλισμός κλπ) και αναβάθμιση της διοίκησης της εκπαίδευσης

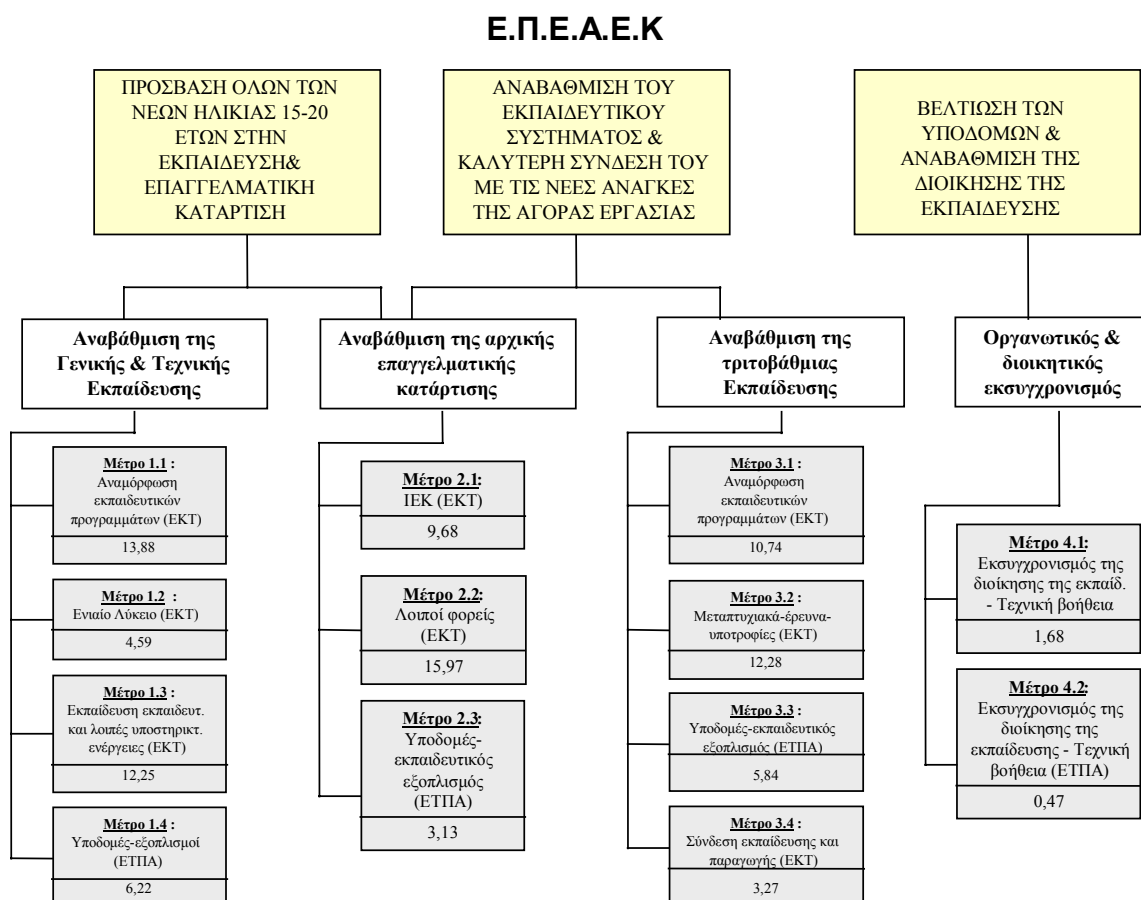
Για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων το πρόγραμμα εξειδικεύθηκε σε επιχειρησιακούς στόχους τους οποίους υπηρετούσαν τα μέτρα και οι ενέργειες του προγράμματος. Οι **επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος** ήσαν οι ακόλουθοι:

1. αναβάθμιση της γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης, προκειμένου να εξασφαλίζει την παροχή σε όλους τους νέους κάτω των 20 ετών την παροχή αναγνωρισμένης μορφής εκπαίδευσης
2. αναβάθμιση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης
3. αναβάθμιση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών
4. οργανωτικός και διοικητικός εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης

Στο ακόλουθο διάγραμμα 1.1. παρουσιάζεται η αλληλοσύνδεση των στόχων του προγράμματος

Για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων είχαν τεθεί οι ακόλουθες **προτεραιότητες**:

- i η εξασφάλιση για όλους τους νέους κάτω των 20 ετών αναγνωρισμένης από το κράτος μορφής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Η αναβάθμιση των ΤΕΕ και των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης συνέβαλλε προς αυτή την κατεύθυνση και κατά συνέπεια η προτεραιότητα αυτή εξυπηρετήθηκε κύρια από τα Μέτρα 1.1, 1.2, 2.1 και 2.2. του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ
- ii η ενίσχυση της μεταϋποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο να καταστεί περισσότερο ευέλικτη και προσανατολισμένη στις ανάγκες της αγοράς, η πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η βελτίωση των σχολικών υποδομών με στόχο την κατάργηση της διπλής βάρδιας στη μέση εκπαίδευση και η αναβάθμιση του εκπαιδευτικού εξοπλισμού. Η προτεραιότητα αυτή υπηρετήθηκε πρώτιστα από τα Μέτρα 1.1, 2.1, 2.2 και 3.1 του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ
- iii η επιμόρφωση των δασκάλων και καθηγητών, εκπαιδευτών, διευθυντών σχολείων, εκπαιδευτικών συμβούλων και λοιπού προσωπικού ώστε να προσαρμοσθούν στις νέες εξελίξεις. Το Μέτρο 1.3 υπηρέτησε την προτεραιότητα αυτή
- iv η ανάπτυξη και αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, της αναμόρφωσης των πανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών και της βελτίωσης των εκπαιδευτικών υποδομών. Τα Μέτρα που εξυπηρετήσαν την προτεραιότητα αυτή ήταν τα 3.1, 3.2, 3.4.
- v η καλύτερη σύνδεση όλων των βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος με τις νέες οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η προτεραιότητα αυτή εξυπηρετήθηκε κυρίως από τα Μέτρα 1.1 και 3.4.
- vi ο διοικητικός εκσυγχρονισμός των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών του Υπ. Παιδείας ώστε να διευρυνθούν και να στηριχθούν οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Το Μέτρο 4.1. εξυπηρετήσε κυρίως την προτεραιότητα αυτή.

Σχήμα 5.1. : Η αλληλοσύνδεση των στόχων του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ

Συσχέτιση της στοχοθεσίας με προβλήματα και αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος

Σε πρώτο επίπεδο διερευνήθηκε η σχέση των προβλημάτων του χώρου της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης με τους στόχους του προγράμματος (σε επίπεδο μέτρου). Η ανάλυση αυτή εξέτασε την **στρατηγική του προγράμματος** από την άποψη του **βαθμού κάλυψης των προβλημάτων** από τα αντίστοιχα μέτρα. Όσον αφορά τις στατιστικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση, αυτές σαφώς περιορίστηκαν από τη φύση των στατιστικών στοιχείων, δεδομένου ότι αυτά ήταν ποιοτικά. Ως εκ τούτου ποιοτική ήταν και η εκτίμηση της σχέσης των στόχων του προγράμματος με τα υπαρκτά προβλήματα τα οποία εκλήθη να επιλύσει. Η μεθοδολογική αυτή προσέγγιση εδράζεται στο γεγονός ότι δεν συνίσταται να εξειδικευτεί η στρατηγική του προγράμματος σε επίπεδο στρατηγικών ή επιχειρησιακών στόχων καθώς μια τέτοια προσέγγιση θα ήταν αρκετά γενική και αφαιρετική αλλά ούτε και σε επίπεδο ενέργειας για λόγους

πολυπλοκότητας. Όσον αφορά τα προβλήματα κρίθηκε σκόπιμη η ταξινόμηση και ομαδοποίηση τους. Η ομαδοποίηση αυτή σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί την διάκριση και ταξινόμηση των προβλημάτων που πραγματοποιήθηκε αλλά αντίθετα αποτελεί μια προσαρμογή της στις ανάγκες της συγκεκριμένης ανάλυσης

Με βάση τα παραπάνω προέκυψε η ακόλουθη κωδικοποίηση των προβλημάτων του εκπαιδευτικού συστήματος και των στόχων που είχε θέσει το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- Π1 Έλλειψη επαρκούς κτιριακής υποδομής σε όλες τις βαθμίδες.
- Π2 Ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμούς.
- Π3 Ανεπαρκής επιμόρφωση και μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών
- Π4 Αποπροσανατολισμός του αυτόνομου παιδαγωγικού ρόλου του Λυκείου
- Π5 Ελλείψεις σε προγράμματα σπουδών σύγχρονου περιεχομένου και σύγχρονων μεθόδων ανταποκρινόμενων στις σημερινές ανάγκες
- Π6 Συγκεντρωτισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και έλλειψη ενιαίας και ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής
- Π7 Μη επαρκώς οργανωμένες μεταπτυχιακές σπουδές
- Π8 Ελλείψεις δομών σύνδεσης του εκπαιδευτικού συστήματος και της επαγγελματικής εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Σ1 Πρόσβαση όλων των νέων ηλικίας 15-20 ετών στην εκπαίδευση & επαγγελματική κατάρτιση
- Σ2 Αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και καλύτερη σύνδεση του με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- Σ3 Βελτίωση των υποδομών & αναβάθμιση της διοίκησης της εκπαίδευσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ/ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Υ1 Αναβάθμιση της γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης
- Υ2 Αναβάθμιση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης
- Υ3 Αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Υ4 Οργανωτικός και διοικητικός εκσυγχρονισμός

ΑΜΕΣΟΙ ΣΤΟΧΟΙ/ΜΕΤΡΑ

- M 1.1 Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- M 1.2 Ενιαίο λύκειο
- M 1.3 Εκπαίδευση εκπαιδευτών και λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες
- M 1.4 Υποδομές εξοπλισμοί
- M 2.1 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΙΕΚ)
- M 2.2 Λοιποί φορείς αρχικής και επαγγελματικής κατάρτισης
- M 2.3 Υποδομές, εκπαιδευτικός εξοπλισμός φορέων αρχικής κατάρτισης
- M 3.1 Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- M 3.2 Μεταπτυχιακά - έρευνα - υποτροφίες
- M 3.3 Υποδομές, εκπαιδευτικός εξοπλισμός
- M 3.4 Σύνδεση εκπαίδευσης και παραγωγής
- M 4.1 Εκσυγχρονισμός της διοίκησης της εκπαίδευσης, τεχνική βοήθεια, ΕΚΤ
- M 4.2 Εκσυγχρονισμός της διοίκησης της εκπαίδευσης, τεχνική βοήθεια, ΕΤΠΑ

Η στρατηγική του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ στόχευε στην εξυπηρέτηση όλων των βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω μιας σειράς καινοτόμων παρεμβάσεων. Η ποιοτική ανάλυση της συσχέτισης που είχαν οι στόχοι του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ με τα προβλήματα του τομέα της Παιδείας, κατέδειξε ότι η επίδραση των στόχων του προγράμματος επενεργούσε ικανοποιητικά στα προβλήματα του χώρου της εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Συστηματική προτεραιότητα είχε δοθεί στην κάλυψη του ελλείμματος της υλικοτεχνικής υποδομής, στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και στην προσπάθεια διασύνδεσης του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. Το χρηματοδοτικό σχήμα όμως του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ ήταν τέτοιο ώστε οι πόροι ΕΤΠΑ, οι οποίοι θα εξυπηρετούσαν τις ανάγκες για υποδομές ήταν περιορισμένοι (αρχικά μόνο το 15% του συνόλου και μετά την τελευταία αναμόρφωση 26%). Για το λόγο αυτό στο πρόγραμμα οι στόχοι εξειδικεύθηκαν σε μία σειρά από καινοτόμες ενέργειες και έργα, οι οποίες κάλυπταν τις επιμέρους αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος. Η καινοτομικότητα των παρεμβάσεων σε συνδυασμό με την έλλειψη εμπειρίας σχεδιασμού από προηγούμενες παρεμβάσεις είχε ως αποτέλεσμα την πολλή βραδεία ωρίμανση του προγράμματος και συνακόλουθα την καθυστερημένη έναρξη του. Από την έως σήμερα υλοποίηση του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ μπορεί να ειπωθεί ότι αποτέλεσε τομή στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, κάλυψε ένα μέρος των αναγκών και δημιούργησε την κατάλληλη βάση για ορθολογικό σχεδιασμό και αποτελεσματική εφαρμογή των παρεμβάσεων επόμενων προγραμματικών περιόδων.

Επάρκεια της στρατηγικής

Ο σχεδιασμός του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ έγινε κατά εκπαιδευτική βαθμίδα. Αυτή η προσέγγιση εξυπηρετούσε τη διαχείριση και παρακολούθηση των έργων, αλλά δυσχέραινε τον εντοπισμό «οριζόντιων» παρεμβάσεων δηλ. ομοειδών δράσεων, οι οποίες όμως ήταν διάσπαρτες στις επιμέρους βαθμίδες (π.χ. δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών). Με βάση λοιπόν τον τρόπο σχεδιασμού δεν μπορούσε να φανεί η συνολική επίπτωση του προγράμματος σε θέματα κοινά όλων των βαθμίδων (π.χ. αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων).

Όσον αφορά στην ποσοτικοποίηση των στόχων του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ πρέπει να αναφερθεί ότι ήταν ελάχιστη ως μηδενική δηλ. σχεδόν απουσίαζαν δείκτες εκροών ή αποτελέσματος που θα επέτρεπαν την αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του προγράμματος. Η παρουσίαση των στόχων ήταν γενική και εξέλιπταν ποσοτικοί προσδιορισμοί αναφορικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Την κατάσταση δυσχέρανε επιπλέον η ανυπαρξία μιας ex ante αξιολόγησης του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, η οποία τουλάχιστον θα κατέγραφε το αφετηριακό σημείο του προγράμματος. Κατά συνέπεια στο πρόγραμμα δεν υπήρχε σαφές πλαίσιο ούτε για τις τιμές εκκίνησης ούτε για τα αναμενόμενα ποσοτικά αποτελέσματα. Κατά συνέπεια υπήρχε σημαντική δυσκολία από την πλευρά της αξιολόγησης όσον αφορά στην ενδιάμεση αποτίμηση της πορείας του προγράμματος.

Η στρατηγική του προγράμματος ήταν σωστά διαρθρωμένη υπό την έννοια ότι κάλυπτε με μεγάλη διασπορά δράσεων το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών του εκπαιδευτικού τομέα σε συνδυασμό με την ασκούμενη εθνική πολιτική της εκπαίδευσης. Από το 1997 μάλιστα που άρχισε να εφαρμόζεται η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση το ΕΠΕΑΕΚ ήταν το συμπληρωματικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την ολοκλήρωση των δράσεων που αυτή η μεταρρύθμιση επέφερε. Η συμπληρωματικότητα και προσθετικότητα της στρατηγικής του ΕΠΕΑΕΚ με την εθνική πολιτική εκπαίδευσης επαναπροσδιόρισε αρκετές από τις παρεμβάσεις του στις οποίες έδωσε τη δυνατότητα ολοκληρωμένων δράσεων εκεί όπου οι εθνικοί πόροι υπολείπονταν για την ολοκλήρωση της εθνικής πολιτικής.

Όσον αφορά στο πρόβλημα των υποδομών θα πρέπει να αναφερθεί ότι αυτές καλύφθηκαν σε σημαντικό βαθμό από τα Περιφερειακά προγράμματα (ΠΕΠ). Οι πόροι για την εκπαίδευση των ΠΕΠ του ΚΠΣ II κάλυψαν σε ποσοστό 30% ανάγκες υποδομών της τριτοβάθμιας και σε ποσοστό 70% ανάγκες υποδομών της πρωτοβάθμιας-δευτεροβάθμιας. Κατά τη φάση σχεδιασμού φαίνεται να εξέλιπε συντονισμός μεταξύ του ΥΠΕΠΘ και των Περιφερειών για τη βελτιστοποίηση των πόρων που διατέθηκαν για υποδομές εκπαίδευσης μέσω των ΠΕΠ. Συγκεκριμένα, δεν υπήρχε ένα εθνικό πλαίσιο

προτεραιοτήτων για ανάγκες υποδομών (π.χ. καταγραφή αναγκών σε αίθουσες για την εξάλειψη διπλοβάρδιας με βάση όμως τη δημογραφική εξέλιξη του πληθυσμού) οπότε σε αρκετές περιπτώσεις αναπτύχθηκαν δομές με βάση τοπικά κριτήρια και αντίστοιχοι πόροι αποστερήθηκαν από άλλες περιοχές όπου υπήρχε μεγαλύτερο πρόβλημα.

5.1.2 Αποτελέσματα και Επιπτώσεις από την έως σήμερα υλοποίηση του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ

Το Πρόγραμμα αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα ως προς την πορεία υλοποίησής του, τα οποία οφείλονται κυρίως στην πολυπλοκότητα των δράσεων του σε συνδυασμό με τις αναγκαίες διαδικασίες τεχνικής και διοικητικής ωρίμανσης των δράσεων (όπως απαιτούσε το σύστημα διαχείρισης του 2^{ου} ΚΠΣ) κυρίως σε συνδυασμό με την έλλειψη σχετικής εμπειρίας του υπεύθυνου εθνικού φορέα διαχείρισης του Προγράμματος και την έλλειψη των κατάλληλων διοικητικών και διαχειριστικών δομών και μηχανισμών. Με τα δεδομένα αυτά, το Πρόγραμμα άρχισε πραγματικά να λειτουργεί το έτος 1996, και μέχρι το τέλος του 1998 οι ρυθμοί υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ήταν χαμηλοί, φθάνοντας το 52% περίπου δαπανών επί του συνολικού προϋπολογισμού του.¹

Η διοικητική και τεχνική ωρίμανση των έργων του και η βελτίωση και ενδυνάμωση των διαχειριστικών και διοικητικών δομών του Προγράμματος επέφεραν επιτάχυνση του ρυθμού υλοποίησης. Η απορρόφηση των πόρων του προγράμματος ανέρχεται (Δεκέμβριος 2000) στο 92% του προϋπολογισμού του.

Στη συνέχεια παρατίθενται συνοπτικά ορισμένα στοιχεία αναφορικά με την υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος (αναλυτικότερα στοιχεία περιλαμβάνονται στο διάγραμμα 2).

Γεωγραφική διασπορά των δράσεων

Όσον αφορά στη γεωγραφική διασπορά των έργων του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ διαπιστώθηκε ότι κυρίαρχη θέση στο πρόγραμμα καταλαμβάνουν τα έργα διαπεριφερειακής και εθνικής εμβέλειας. Τα έργα αυτά αντιπροσωπεύουν το 67% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠΕΑΕΚ. Σημαντικό επίσης ποσοστό χρηματοδότησης αν και δυσανάλογο σε σχέση με τον πληθυσμό τους έχουν οι περιφέρειες Αττικής (15%) και Κεντρικής Μακεδονίας (5%). Τα έργα των υπόλοιπων περιφερειών αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 13% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠΕΑΕΚ, ενώ σε καμία περιφέρεια το ποσοστό αυτό δεν είναι μικρότερο από 2%. Το ΕΠΕΑΕΚ συνεπώς θα μπορούσε να ειπωθεί ότι κυριαρχείται από έργα διαπεριφερειακής και εθνικής εμβέλειας.

Οι ωφελούμενοι του Προγράμματος

Σχετικά με τις ομάδες (κατηγορίες) ωφελουμένων από την υλοποίηση των έργων του ΕΠΕΑΕΚ διαπιστώθηκε ότι η κατηγορία ωφελούμενων με την μεγαλύτερη συμμετοχή στο προϋπολογισμό του ΕΠΕΑΕΚ ήταν οι απόφοιτοι της Β'βάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης και οι απόφοιτοι λυκείου που στρέφονται προς την επαγγελματική κατάρτιση (29.8%)· ακολουθούν οι φοιτητές ΑΕΙ (18.3%) και οι μαθητές της Β'βάθμιας γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης (15.9%). Σημαντικές επίσης ωφέλειες προέκυψαν από την υλοποίηση του προγράμματος για τους εκπαιδευτικούς της Β'βάθμιας εκπαίδευσης (15.2%), για το διοικητικό προσωπικό (4.1%) και τους απόφοιτους ΑΕΙ και ΤΕΙ (7.7%). Στις έξι αυτές από τις δώδεκα κατηγορίες ωφελουμένων της εκπαιδευτικής κοινότητας - που ανιχνεύθηκαν από την πλευρά της αξιολόγησης στο πρόγραμμα- αντιστοιχεί περισσότερο από το 90% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠΕΑΕΚ.

Όσον αφορά τον δείκτη διείσδυσης (ή κάλυψης) του ΕΠΕΑΕΚ αυτός από τεχνικής απόψεως στάθηκε δυνατόν να υπολογιστεί μόνο για τις ενέργειες του Υποπρογράμματος 1, που αφορούσε την πρωτοβάθμια & δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πριν δοθούν στοιχεία κρίνεται σκόπιμο να τονισθεί ότι το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ κατέβαλλε προσπάθεια κάλυψης όσο γίνεται μεγαλύτερου αριθμού αναγκών και πολλές από τις ενέργειές του είχαν πιλοτικό χαρακτήρα. Κατά συνέπεια η διείσδυση, την οποία είχε το πρόγραμμα ήταν περιορισμένη μεν αλλά και πλουραλιστική (δηλ. αφορούσε σε μεγάλο εύρος αναγκών). Ενδεικτικά αναφέρεται σύμφωνα με τα ευρήματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης² ότι η ενέργεια πληροφορική στα σχολεία (1.1.β) διεισδύει στο 16.8% των σχολικών μονάδων, η ενέργεια ενισχυτική διδασκαλία (1.1.δ) καλύπτει το 15.6% των σχολικών μονάδων, η ενέργεια περιβαλλοντική εκπαίδευση (1.1.στ1) διεισδύει στο 28.9% των σχολικών μονάδων και η ενέργεια σχολικές βιβλιοθήκες (1.3.γ) διεισδύει στο 15.1% των σχολικών μονάδων. Αντίστοιχοι δείκτες κάλυψης υπολογίσθηκαν και για άλλες πληθυσμιακές ομάδες όπως των μαθητών, αλλά και των καθηγητών όπου διαπιστώθηκε ότι ο κάθε εκπαιδευτικός της Β'βάθμιας εκπαίδευσης θα παρακολουθήσει κατά μέσο όρο 4 έως 5 επιμορφωτικά σεμινάρια ή συνέδρια ή ημερίδες ή ανάλογες εκδηλώσεις μέχρι την ολοκλήρωση του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ.

Μία από τις επιδιώξεις του επιχειρησιακού προγράμματος ήταν η καταπολέμηση της σχολικής διαρροής. Στο προγραμματικό ΕΠΕΑΕΚ αναφερόταν (σελ. 41) ότι η σχολική διαρροή θα ελαττωνόταν από 20% σε 10%. Η ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων του 1^{ου}

¹ Στην 8^η Επιτροπή Παρακολούθησης έγινε περικοπή του προϋπολογισμού. Μέχρι τέλους 1998 η απορρόφηση πόρων έφθανε το 45% του αρχικού προϋπολογισμού του.

ΕΠΕΑΕΚ όσον αφορά στη πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου δεν ήταν δυνατό να αντιμετωπισθεί από την ενδιάμεση αξιολόγηση αφού το πρόγραμμα δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Η ποιοτική διερεύνηση όμως της σχέσης του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ με το μείζον αυτό κοινωνικό πρόβλημα κατέδειξε ότι οι δράσεις του προγράμματος βρίσκονταν σε αρμονία με τις διεθνείς πρακτικές και πολιτικές που ακολουθούν διάφορες χώρες ανά τον κόσμο και εντάσσονται στην Κατευθυντήρια Γραμμή 6 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση, η οποία αφορά τη βελτίωση της ποιότητας του σχολικού συστήματος. Το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ αποτέλεσε μία σχετικά συστηματική και οργανωμένη προσπάθεια για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος. Η προσπάθεια αυτή ήταν σε αντιστοιχία με τις διεθνείς πολιτικές και τα μέσα που εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικές αρχές των άλλων χωρών. Το υποπρόγραμμα 1 περιελάμβανε αρκετές ενέργειες οι οποίες συντείνουν στη μείωση της έντασης του προβλήματος. Οι σημαντικότερες είναι εκείνες του σχολικού προσανατολισμού, της αναδιάρθρωσης των προγραμμάτων σπουδών και της βελτίωσης του σχολικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης μελέτης³ μετρήθηκε η σταδιακή μείωση της σχολικής διαρροής τα τελευταία έτη και εκτιμάται από την πλευρά της αξιολόγησης ότι σημαντική ήταν μέχρι σήμερα η επίπτωση από το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ.

Αύξηση δυναμικότητας

Η απουσία ex ante αξιολόγησης και συνεπώς η έλλειψη αντίστοιχων τιμών βάσης για την περίοδο έναρξης του προγράμματος δυσχέραναν τη μέτρηση της αύξησης στη δυναμικότητα από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση. Παρόλα αυτά για ορισμένες ενέργειες στάθηκε δυνατό να υπολογιστεί η αύξηση της δυναμικότητας. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι ο ΟΕΕΚ έχει πετύχει μέχρι σήμερα την αύξηση των εκπαιδευτικών μονάδων (δημόσια ΙΕΚ), που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΕΑΕΚ κατά 311%, την αύξηση του αριθμού των σπουδαστών που φοιτούν (ετησίως) κατά 378%, την αύξηση των προσφερόμενων ειδικοτήτων κατά 279% και την αύξηση του αριθμού των βιβλιοθηκών κατά 100% με πρόβλεψη για αύξηση του τελευταίου δείκτη στη λήξη του προγράμματος κατά 354%. Η υλοποίηση των έργων της ενέργειας 3.1.β (βιβλιοθήκες) εκτιμήθηκε ότι θα αυξήσει την δυνατότητα πρόσβασης των φοιτητών κατά 374%.

Δημιουργούμενη απασχόληση από το ΕΠΕΑΕΚ

Από τη μελέτη των διαθέσιμων στοιχείων για την δημιουργούμενη πρόσκαιρη απασχόληση, απορρέει ότι από την υλοποίηση του ΕΠΕΑΕΚ, είχαν δημιουργηθεί **4.016**

² Στοιχεία α εξαμήνου 1999

³ ΕΚΚΕ «Εκθεση Ανάδειξης Δεικτών και Κριτηρίων Προσχών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας», Αθήνα 1999

θέσεις εργασίας (πλήρους απασχόλησης)⁴. Η μικτή αυτή απασχόληση δεν προέρχεται από το σύνολο των έργων του προγράμματος, αλλά μόνο από έργα που αντιπροσωπεύουν το 28% του προϋπολογισμού του. Αυτό σημαίνει ότι οι δημιουργούμενες θέσεις εργασίας είναι πολύ περισσότερες από όσες κατορθώθηκε να μετρηθούν. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για την κάλυψη κενών θέσεων στα σχολεία λόγω της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών έχουν προσληφθεί 1000 περίπου αναπληρωτές καθηγητές και στα Παν/μια οι ανάγκες σε προσωπικό ανέρχονταν σε 1200 άτομα. Σε επίπεδο Υποπρογράμματος στο ΥΠ.1 αναλογούν 1632 θέσεις εργασίας. Από τον αριθμό αυτό οι 1.516 θέσεις προέρχονται από το Μέτρο 1.1, ενώ μόνο η Ενέργεια 1.1.α συνεισέφερε 1.090 θέσεις, που αντιστοιχούν στο 27% του συνόλου για το Πρόγραμμα. Η Ενέργεια αυτή σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα των δύο Ενεργειών του ΥΠ.2, που αναφέρονται στη λειτουργία των Ι.Ε.Κ. από τον Ο.Ε.Ε.Κ. και τον Ο.Α.Ε.Δ., συνολικά απασχολούν 825 άτομα και αποτελούν τις δύο σημαντικότερες πηγές απασχόλησης που αξιοποιούνται στο μεγαλύτερο βαθμό κατά την εφαρμογή του ΕΠΕΑΕΚ.

5.1.3 Δυσκολίες κατά την εφαρμογή του προγράμματος

Παράγοντες που επηρέασαν τη στρατηγική

Οι παράγοντες που επηρέασαν τη διαδικασία στρατηγικής και υλοποίησης του ΕΠΕΑΕΚ ήσαν οι ακόλουθοι :

Διαδικασία σχεδιασμού του προγράμματος.

Ο προγραμματικός σχεδιασμός, και πιο συγκεκριμένα η εξειδίκευση των αρχικών τεχνικών δελτίων σε επίπεδο ενεργειών αρχικά, αλλά και έργων στη συνέχεια του ΕΠΕΑΕΚ, έγινε εν πολλοίς από ετερογενείς ομάδες ειδικών από διάφορα γνωστικά αντικείμενα και πεδία δραστηριοποίησης, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση του προγραμματικού ΕΠΕΑΕΚ, όχι ως συνεκτικού συνόλου αλληλοστηριζόμενων ενεργειών αλλά ως σύνθεσης ετερογενών και συχνά επικαλυπτόμενων ενεργειών.

[Το αποτέλεσμα των παραπάνω ήταν μεγάλο τμήμα της ζωής του προγράμματος να αναλωθεί στον επανασχεδιασμό του. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε συχνά οι πρώτες 5-6 Επιτροπές Παρακολούθησής του (καλύπτοντας χρονικό διάστημα πλέον των 2 ετών), ουσιαστικά λειτούργησαν ως επιτροπές σχεδιασμού και όχι ως επιτροπές παρακολούθησης].

⁴ στοιχεία τέλους 1998. Ο μεγάλος αριθμός των έργων του προγράμματος καθιστά ιδιαίτερα προβληματική τη συλλογή στοιχείων για τις ανάγκες της αξιολόγησης. Τα στοιχεία για την απασχόληση συγκεντρώθηκαν με ερωτηματολόγιο προς τους υπευθύνους 2500 έργων!

5.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η οργάνωση του διοικητικού μηχανισμού του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ, και η πρακτική εφαρμογή και υλοποίηση του έργου, ουσιαστικά άρχισε να εφαρμόζεται με μεγάλη καθυστέρηση, τουλάχιστον σε σταθερή μορφή χωρίς αλλαγές προσώπων (τόσο σε πολιτικό όσο και σε καθαρά τεχνοκρατικό επίπεδο) και με μονιμότερο χαρακτήρα. Προβλήματα που σχετίζονταν με τον διοικητικό μηχανισμό ήταν τα ακόλουθα:

- μη έγκαιρος σχεδιασμός (π.χ. ύπαρξη νέων ενεργειών και έργων, αρκετά αργά στη ζωή του προγράμματος)
- οι ομάδες σχεδιασμού δεν είχαν κατάλληλη διάρθρωση / εμπειρία, ενώ συχνά λειτουργούσαν χωρίς διακριτούς ρόλους και ουσιαστική συμμετοχή στο συντονισμό των έργων
- παρατηρήθηκε κατακερματισμός του προγράμματος σε πολλά έργα χωρίς ομογενοποίηση, αλλά και πρόβλεψη για σχεδιασμό και υλοποίηση σε επίπεδο ενέργειας και όχι έργου. Μέχρι κάποιο σημείο βέβαια δικαιολογείται αυτή η διάσπαση σε πολλά έργα από τη φύση των παρεμβάσεων
- έλλειψη σαφούς και ενιαίου πλαισίου πολιτικής από την αρχή σχεδιασμού του ΕΠΕΑΕΚ, και παράλληλα επηρεασμός του σχεδιασμού από τα εφαρμοζόμενα σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. σχολεία δεύτερης ευκαιρίας) χωρίς ουσιαστική εξειδίκευση με γνώμονα τις εθνικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- έλλειψη εμπειρίας στελεχών ΥΠΕΠΘ στη διαχείριση προγραμμάτων (τεχνικά δελτία, δελτία δαπανών κλπ.)
- έλλειψη εμπειρίας προσωπικού των Φορέων Υλοποίησης
- συχνές αλλαγές προσωπικού στη διαχειριστική αρχή του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ (δηλ. τη ΔΙΚΠΣ). Το πρόβλημα αυτό άρχισε να εξαλείφεται τα δύο τελευταία χρόνια υλοποίησης του προγράμματος
- απώλεια πολύτιμου χρόνου μέχρι να οριστικοποιηθούν οι διαδικασίες οργάνωσης / διοίκησης
- ελλιπής συντονισμός μεταξύ δημοσίων υπηρεσιών κατά το σχεδιασμό του προγράμματος, και απουσία εμπειριών και μεταφοράς τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ διαφορετικών υπηρεσιών
- προβλήματα χρηματοδότησης (π.χ. καθυστερημένη ένταξη στο ΠΔΕ) με ομαλοποίηση μετά το 1996 και τη σύσταση του Ειδικού λογαριασμού του ΥΠΕΠΘ. Αντίστοιχα προβλήματα εμφανίσθηκαν και στους περισσότερους από τους Φορείς

Υλοποίησης με ομαλοποίηση της κατάστασης με τη σύσταση επιμέρους ειδικών λογαριασμών, αρκετά αργά όμως στη ζωή του προγράμματος.

- επιλογή φορέων θεσμικά εμπλεκομένων (έλλειψη εμπειρίας στελεχών, αλλά και ανάμιξη θεσμικών ρόλων μεταξύ εποπτευομένων από το ΥΠΕΠΘ φορέων που στη συνέχεια επελέγησαν ως φορείς υλοποίησης έργων που προωθούσαν οι εποπτεύουσες διευθύνσεις, (π.χ. ΠΙ και ΔΣΔΕ : Το ΠΙ που έχει συσταθεί ως σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ σε παιδαγωγικά θέματα τα οποία εγκρίνει και υλοποιεί η ΔΣΔΕ. Παράλληλα όμως το ΠΙ που διαθέτει ειδικό λογαριασμό είναι ο βασικός ΦΥ στο 1^ο Υπ/μα, με αποτέλεσμα η ΔΣΔΕ, δηλαδή η εποπτεύουσα αρχή, να ζητά από τον εποπτευόμενο φορέα την υλοποίηση έργων της)
- γιγαντισμός φορέων υλοποίησης, οι οποίοι διαχειρίζονταν πολύ μεγάλα ποσά για σύνολο έργων ακριβώς λόγω της αδυναμίας μικρότερων μονάδων (π.χ. σχολικών μονάδων) να αναλάβουν διαχείριση για έργα άμεσου ενδιαφέροντος. Αυτό το πρόβλημα συνδέεται άμεσα με τη μη αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος
- έλλειψη οδηγών διαχείρισης και επιλέξιμων δαπανών για πολλές ενέργειες από την αρχή υλοποίησης των έργων
- Οι «υπεύθυνοι των έργων» δεν είχαν θεσμοθετημένη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, δικαίωμα υπογραφής, σαφείς υποχρεώσεις για την εκτέλεση των έργων

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η εμπλοκή του Συμβούλου Διαχείρισης, ο οποίος με κατάλληλη ομάδα διεκπεραίωσε με επιτυχία εξαιρετικά μεγάλο αριθμό έργων και συνέβαλλε στη μεταφορά τεχνογνωσίας προς τη διαχειριστική αρχή του ΥΠΕΠΘ

5.3 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σε επίπεδο επικοινωνίας και προβολής του προγράμματος υπήρξαν περιπτώσεις όπου φορείς άμεσα ενδιαφερόμενοι για το πρόγραμμα δραστηριοποιήθηκαν αργά, και με όχι πάντα σαφείς και τεκμηριωμένες προτάσεις, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η ένταξή τους. Η έλλειψη σταθερής και τυποποιημένης διαδικασίας ενημέρωσης φορέων αναφορικά με τα ελάχιστα ζητούμενα από τεχνικής και οικονομικής πλευράς για την ορθή συμπλήρωση των απαιτούμενων τεχνικών δελτίων απετέλεσε σοβαρό παράγοντα καθυστέρησης στην πορεία και πρόοδο του ΕΠΕΑΕΚ. Επίσης υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι κανόνες επιλεξιμότητας ερμηνεύθηκαν με τη μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η υπερπήδηση της ανεπάρκειας των συμπληρωματικών πόρων από το ΕΤΠΑ.

5.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αναμφίβολα επέδρασε στην πορεία υλοποίησης και την εφαρμογή της προσχεδιασμένης στρατηγικής εφαρμογής του προγράμματος. Συγκεκριμένα η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση ξεκίνησε ενώ το ΕΠΕΑΕΚ βρισκόταν σε εξέλιξη. Η παραπάνω σημείωση ισχύει δε, παρότι ο προγραμματικός σχεδιασμός του ΕΠΕΑΕΚ *βρέθηκε να είναι* σε αρμονία "τόσο με το πνεύμα όσο και με το γράμμα" της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις (π.χ. η νέα μορφή του ενιαίου λυκείου, η διεύρυνση της Γ΄ βαθμιας εκπαίδευσης, σχολεία β΄ ευκαιρίας κλπ) όπου η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση επέβαλλε ουσιαστικά την εισαγωγή στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ χρήσιμων και απαραίτητων για τη στήριξη της μεταρρύθμισης δράσεων και ενεργειών, πολλές από τις οποίες ενείχαν και τον χαρακτήρα της καινοτομίας. Ως αποτέλεσμα όμως των παραπάνω σημειώθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση ενεργειών του εισήχθησαν αργά στη ζωή του προγράμματος, με επακόλουθα προβλήματα στην ομαλή τους υλοποίηση.

Συμπερασματικά τα δύο κεντρικά θέματα, τα οποία ουσιαστικά συναρτώνται με τις περισσότερες αδυναμίες που διαπιστώνονται για το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ και πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα και ενόψει του ΚΠΣ ΙΙΙ αφορούν σε :

- αδυναμίες σχεδιασμού και έλλειψης προγραμματισμού για την υλοποίηση του προγράμματος και
- διοικητικές αδυναμίες και έλλειψη συντονισμού κατά την υλοποίηση του προγράμματος

Τέλος σημειώνεται ότι η μεγάλη καθυστέρηση έναρξης της υλοποίησής του, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του χρόνου απόδοσης των ενεργειών του, αλλά και την έντονη επίσπευση των διαδικασιών υλοποίησης με πιθανές αδυναμίες στον έλεγχο της αποδοτικότητας των ενεργειών.

5.4.1 Αποτελέσματα από την Υλοποίηση του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ

Κάλυψη των κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων του τομέα της παιδείας

Με δεδομένο ότι η στρατηγική του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ έλαβε υπόψη τις κύριες δυνατότητες και ευκαιρίες του τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα καθίσταται προφανές ότι η κάλυψη των κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων του τομέα της παιδείας εξαρτάται από τα φυσικά αποτελέσματα των δράσεων, με βάση τα οποία τεκμαίρεται η αναγκαιότητα των παρεμβάσεων που σχεδιάζονται στο ΣΠΑ 2000-2006.

Από την παραπάνω πολύ συνοπτική περιγραφή του υλοποιηθέντος ή υλοποιούμενου έργου στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ, φαίνεται ότι έχουν επιτευχθεί αρκετά σε σχέση με τους τεθέντες αρχικά άξονες και προτεραιότητες, ενώ αναμένεται να επιτευχθούν περισσότερα όταν το Πρόγραμμα θα έχει ολοκληρωθεί.

Στο οργανόγραμμα Α συστηματοποιείται η επίτευξη των στόχων σε επίπεδο υπομέτρου και δίδεται μία συνολική εικόνα του βαθμού κάλυψης των αναγκών. Από το οργανόγραμμα αυτό διαπιστώνεται ότι η επίτευξη του φυσικού στόχου [σε επίπεδο άμεσων ή επιχειρησιακών στόχων] καλύπτει τις υφιστάμενες ανάγκες. Για τον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, οι ανάγκες του οποίου είναι πολύ μεγάλες είναι ιδιαίτερα δύσκολο να μετρηθεί ακριβώς το μέγεθος των αναγκών που κάλυψαν οι παρεμβάσεις του ΕΠΕΑΕΚ⁵. Υπό την έννοια αυτή οι δράσεις του ΕΠΕΑΕΚ μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες: σε αυτές που έχουν πεπερασμένη χρονική διάρκεια (π.χ εγκατάσταση μιας βιβλιοθήκης ή ενός δικτύου) και σε αυτές που χαρακτηρίζονται από επανάληψη (π.χ. επιμόρφωση των καθηγητών, πρακτική άσκηση κλπ). Σε αυτή την κατηγορία ανήκει και η στήριξη των λειτουργικών δαπανών διαφόρων σχολών. Για την πρώτη κατηγορία, οι ανάγκες θεωρείται ότι καλύφθηκαν εάν η υλοποίηση των δράσεων κάλυψε το σύνολο του δυνητικού πληθυσμού της ομάδας –στόχου (π.χ. το σύνολο των σχολικών μονάδων ή ΑΕΙ κλπ). Για τη δεύτερη κατηγορία είναι προφανές ότι οι ανάγκες είναι με τη σειρά τους περιοδικά επαναλαμβανόμενες και άρα προσωρινά καλυφθείσες στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο του ΚΠΣ II.

5.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ, ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

5.5.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο στοχεύει να υπηρετήσει τις ανάγκες προγραμματισμού κατά την προγραμματική περίοδο ειδικότερα στον τομέα της παιδείας. Με δεδομένο ότι ο αξιολογητής τοποθετείται κριτικά απέναντι στο πρόγραμμα αμέσως μετά την ετοιμασία του από τον αρμόδιο φορέα καθίσταται προφανές ότι η ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης εξυπηρετεί την ανάγκη αποτίμησης της στρατηγικής έναντι των αναγκών και αδυναμιών του τομέα σε συνδυασμό με τις προοπτικές ή τις απειλές που τυχόν δημιουργούνται. Στα πλαίσια αυτού του κεφαλαίου

⁵ στη Δεύτερη Έκθεση Αξιολόγησης δίδονται στοιχεία αναφορικά με το βαθμό κάλυψης αναγκών ή διείσδυσης στις ομάδες στόχους [σελ. 3-18 έως 3-22]

- παρουσιάζεται συνοπτικά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα σήμερα
- επισημαίνονται τα προβλήματα και οι αδυναμίες της ελληνικής εκπαίδευσης
- προβάλλονται οι δυνατότητες και οι προοπτικές που διαγράφονται για αντιμετώπιση των προβλημάτων

5.5.2 Το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον

Από το 1994 οπότε και εφαρμόζεται το Αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας παρατηρείται ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας εκφραζόμενη από την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας από το 1996 και εντεύθεν είναι σταθερά μεγαλύτερος του αντίστοιχου μέσου κοινοτικού (ΕΕ 15)

Πίνακας 5.1: Βασικά μεγέθη ελληνικής οικονομίας

Εξέλιξη (%) ΑΕΠ						
	1994	1995	1996	1997	1998	1999*
Ελλάδα	2.0	2.1	2.7	3.5	3.5	3.7
ΕΕ 15	2.9	2.5	1.8	2.7	2.8	3.0
Έλλειμμα / χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ						
ΈΛΛΕΙΜΜΑ	10.0	10.3	7.5	4.0	2.2	1.9
Χρέος	111,6	109.3	110.1	111.6	109.5	105.5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μεταβολή %)						
ΔΤΚ	10.9	8.9	8.2	5.5	4.5	2.5

ΠΗΓΗ ΥΠΕΘΟ, ΓΔ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

* προβλέψεις

Το Πρόγραμμα Σύγκλισης παρατάθηκε μέχρι το 2001 οπότε η δραχμή θα ενσωματωθεί στο ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης (το Ευρώ). Το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε δραστικά την τελευταία πενταετία και με ρυθμούς πολλαπλασίους του αντίστοιχου μέσου κοινοτικού. Τα τελευταία έτη παρατηρήθηκε επίσης μία αύξηση των συνολικών επενδύσεων και της βιομηχανικής παραγωγής, η οποία σε συνδυασμό με την αυστηρή

δημοσιονομική πολιτική και την μείωση των ελλειμμάτων και του χρέους δικαιολογεί τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνική οικονομίας.

Η απασχόληση κατά την περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος Σύγκλισης παρουσίασε μία μικρή αύξηση συγκρίσιμη με την αντίστοιχη μέση κοινοτική. Η ανεργία φαίνεται να πλήττει κυρίως τον πληθυσμό των νέων ηλικίας μικρότερης των τριάντα ετών και περισσότερο τις γυναίκες (πρβλ. πίνακα 5.2)

Πίνακας 5.2: Συνοπτικά στοιχεία αγοράς εργασίας

α) Απασχόληση πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία

	1995					1996					1997				
Ηλικίες /Ετη	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ
14 ετών	3.300	3.100	200	94%	6%	3.600	2.900	700	81%	19%	720	423	297	58,75%	41,25%
15-19	76.100	46.800	29.300	61%	39%	68.700	4.100	64.600	6%	94%	64.354	40.599	23.755	63%	37%
20-24	289.700	172.500	117.200	60%	40%	281.500	163.400	118.100	58%	42%	273.633	157.466	116.167	58%	42%
25-29	465.200	275.700	189.500	59%	41%	467.500	284.700	182.800	61%	39%	451.322	264.272	187.050	59%	41%
30-44	1.519.800	941.600	578.200	62%	38%	1.540.700	945.900	594.800	61%	39%	1.551.584	943.182	608.402	61%	39%
45-64	1.342.000	920.600	421.400	69%	31%	1.374.300	938.500	435.800	68%	32%	1.383.999	939.997	444.002	68%	32%
> 65	127.700	92.100	35.600	72%	28%	135.700	93.700	42.000	69%	31%	128.443	93.041	35.402	72%	28%
ΣΥΝΟΛΑ	3.823.800	2.452.400	1.371.400	64%	36%	3.872.000	2.433.200	1.438.800	63%	37%	3.854.055	2.438.980	1.415.075	63%	37%

Πηγή ΕΣΥΕ 1998

Πίνακας 5.2: Συνοπτικά στοιχεία αγοράς εργασίας

β) Εξέλιξη της ανεργίας κατά φύλο και ηλικία

	1995					1996					1997				
Ηλικίες /Ετη	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ
14 ετών	700	500	200	71%	29%	700	500	200	71%	29%	946	811	135	86%	14%
15-19	42.000	13.600	28.400	32%	68%	49.400	16.400	33.000	33%	67%	42.132	15.723	26.409	37%	63%
20-24	114.200	42.700	71.500	37%	63%	117.700	41.200	76.500	35%	65%	118.678	42.933	75.745	36%	64%
25-29	91.300	36.400	54.900	40%	60%	95.000	35.300	59.700	37%	63%	91.422	37.232	63.730	41%	70%
30-44	114.400	47.400	67.000	41%	59%	124.400	43.000	81.400	35%	65%	122.238	41.845	80.393	34%	66%
45-64	60.900	35.100	25.800	58%	42%	57.700	29.900	27.800	52%	48%	63.730	33.713	30.017	53%	47%
> 65	1.200	500	700	42%	58%	1.500	800	700	53%	47%	1.204	767	437	64%	36%
ΣΥΝΟΛΑ	424.700	176.200	248.500	41%	59%	446.400	167.100	279.300	37%	63%	440.350	173.024	276.866	39%	63%

Πηγή ΕΣΥΕ 1998

5.5.3 Το Εκπαιδευτικό Σύστημα

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί σε ένα πλαίσιο *μεγάλων γεωγραφικών διαφορών και ποικιλίας* και συγκεκριμένα όσον αφορά στην κατανομή του πληθυσμού μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών με τις αντίστοιχες κοινωνικοοικονομικές διαφορές μεταξύ τους. Η αστική μετανάστευση παραμένει ένα σημαντικό δημογραφικό χαρακτηριστικό με τη γιγάντωση των δύο μεγαλουπόλεων⁶. Αυτό το φαινόμενο δημιουργεί έλλειμμα σχολικών αιθουσών στα μεγάλα αστικά κέντρα με αποτέλεσμα να υπάρχει διπλο-βάρδια στα σχολικά κτίρια. Παράλληλα η δημογραφική εξέλιξη του πληθυσμού σε συνδυασμό με τη γεωγραφική κατανομή της καθορίζει την ανάγκη σε σχολικές υποδομές ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα κατασκευής σχολικών αιθουσών, οι οποίες παρέμεναν ανενεργές λόγω μη ύπαρξης σχολικού πληθυσμού. Βέβαια ένα μέρος των αναγκών καλύφθηκε από τις δράσεις του ΚΠΣ II (τόσο από το ΕΠΕΑΕΚ όσο και από τα ΠΕΠ), αλλά οι ανάγκες σε υποδομές εξακολουθούν να είναι μεγάλες.

Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και η αγορά εργασίας επηρεάζουν επίσης το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η ελληνική οικονομία βιώνει σημαντικές μεταβολές. Παρά τη σημαντική μείωση ένα μέρος του πληθυσμού εξακολουθεί να παραμένει αγροτικό. Παρατηρείται σημαντική μείωση του πρωτογενούς τομέα και ηπιότερη ελάττωση του δευτερογενούς με αντίστοιχη σημαντικότερη αύξηση του τριτογενούς τομέα της οικονομίας.

Πίνακας 5.3: Ποσοστιαία εξέλιξη οικονομικά ενεργού πληθυσμού στους τρεις βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας

	1971	1981	1991
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	40,6	27,4	17,3
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	31	29,3	22,5
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	26,5	40,9	48,3

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία απογραφών 1971, 1981, 1991

Παράλληλα ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης είναι από τους μεγαλύτερους στην Ευρώπη και η χώρα ετοιμάζεται να ενταχθεί στην ΟΝΕ. Από την άλλη πλευρά σημαντικό παραμένει το πρόβλημα της ανεργίας όπου υψηλά ποσοστά παρατηρούνται τα τελευταία

⁶ Η Αθήνα/Πειραιάς και Θεσσαλονίκη συγκεντρώνουν περίπου το 40% του πληθυσμού και ισοδύναμο ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας

χρόνια. Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εστιάζεται μεταξύ των νέων (ηλικίας 20-24 ετών), όπου ένας στους τρεις είναι άνεργος. Η συντριπτική πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων είναι μικρομεσαίες, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό του εργατικού δυναμικού είναι αυτοαπασχολούμενοι. Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις τίθεται επιτακτικό το θέμα της συμβατότητας του εκπαιδευτικού συστήματος με τις μεταβολές στην οικονομία και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδιαίτερα όσον αφορά στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και επιβάλλει τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή.

Τέλος αναφορά πρέπει να γίνει και στο πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί το εκπαιδευτικό σύστημα. Με δεδομένο ότι ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός γίνεται κεντρικά με (πολιτική) ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας απαιτείται η ευρύτερη δυνατή συναίνεση ώστε οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις να γίνονται ευρύτερα αποδεκτές⁷. Βασικός άξονας της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής είναι ο εκδημοκρατισμός της εκπαίδευσης αφενός με την διεύρυνση της δυνατότητας συμμετοχής στο εκπαιδευτικό σύστημα και αφετέρου την αποκέντρωση του συστήματος και τη συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπρόσθετα επιδιώκεται η αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και η αξιοκρατία στην επιλογή των στελεχών διοίκησης.

Δομή και Μέγεθος Εκπαιδευτικού Συστήματος

Η εκπαίδευση παρέχεται σε τρεις επάλληλες βαθμίδες

- Την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο
- Την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Γυμνάσιο, το Ενιαίο Λύκειο και Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια

Η φοίτηση στο Γυμνάσιο είναι τριετής όπως και στο Ενιαίο Λύκειο. Υπάρχουν και ορισμένοι τύποι ειδικού Ενιαίου Λυκείου όπως το *Ενιαίο Μουσικό Λύκειο* και το *Ενιαίο Εκκλησιαστικό Λύκειο*, στα οποία πέραν του προγράμματος σπουδών των ενιαίων Λυκείων περιλαμβάνονται και 10 επιπλέον διδακτικές ώρες εβδομαδιαία. Επιπρόσθετα λειτουργούν και *εσπερινά λύκεια* στα οποία η φοίτηση είναι τετραετής

- Την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ)

Πέραν αυτών υπάρχει και η *Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση*, η οποία παρέχεται από τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης και είναι μεταδευτεροβάθμιου επιπέδου.

⁷ Στα τελευταία δεκαπέντε χρόνια αντιστοιχούν δύο Υπουργοί Παιδείας κατά έτος και ανάλογος είναι ο αριθμός των μεταρρυθμίσεων στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Η προσχολική αγωγή ανήκει στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και παρέχεται από νηπιαγωγεία. Επίσης για την αγωγή παιδιών προσχολικής ηλικίας λειτουργούν παιδικοί σταθμοί. Από το σχολικό έτος 1997-98 άρχισε να λειτουργεί και ο θεσμός του ολοήμερου νηπιαγωγείου, το οποίο λειτουργεί με διευρυμένο ωράριο δημιουργικής απασχόλησης των νηπίων και καλύπτει την κοινωνική ανάγκη των εργαζόμενων γονέων για φύλαξη των παιδιών⁸.

Ένα πρόβλημα το οποίο υπήρχε ήταν ο μεγάλος αριθμός μονοθέσιων δημοτικών σχολείων⁹, τα οποία κυρίως συναντώνται σε νησιά του ελληνικού αρχιπελάγους και απομονωμένα ορεινά χωριά. Τελευταία έχει καταβληθεί προσπάθεια από τις τοπικές αρχές και το Υπουργείο Παιδείας για την αναδιανομή των σχολείων ώστε οι μαθητές να μεταφέρονται σε μεγαλύτερα και καλύτερα εξοπλισμένα και επανδρωμένα δημοτικά σχολεία. Από το 1997 (με το νόμο 2525/97) άρχισαν να λειτουργούν σε πιλοτική βάση τα *ολοήμερα δημοτικά σχολεία* τα οποία λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο.

Πίνακας 5.4: Στατιστικά στοιχεία προσχολικής αγωγής

Νηπιαγωγεία	Σχολικές μονάδες		Νηπιαγωγοί			Νήπια
	1996-97	1997-98	1996-97	1997-98	1996-97	1997-98
Δημόσια	5.411	5.554	8.543	8.660	128.198	136.031
Ιδιωτικά	131	127	246	237	4.548	4.743
Σύνολο	5.542	5.681	8.789	8.897	132.746	140.774

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Τμ. Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής

Πίνακας 5.5: Στατιστικά στοιχεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Δημοτικά Σχολεία	Σχολικές μονάδες		Δάσκαλοι		Μαθητές	
	1996-97	1997-98	1996-97	1997-98	1996-97	1997-98
Δημόσια	6.472	6.306	44.281	44.456	614.278	603.755
Ιδιωτικά	179	399	2.504	3.206	37.762	44.853
Σύνολο	6.651	6.705	46.785	47.662	652.040	648.608

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Τμ. Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής

⁸ Το σχολικό έτος τα ολοήμερα νηπιαγωγεία έγιναν 350 και ο τελικός στόχος είναι να δημιουργηθούν 2500-3000 ολοήμερα νηπιαγωγεία σε σύνολο 5500 λειτουργούντων νηπιαγωγείων

⁹ τα δημοτικά σχολεία μπορεί να είναι από μονοθέσια έως δωδεκαθέσια. Μονοθέσια είναι εκείνα τα οποία έχουν 1 δάσκαλο και από 10-25 μαθητές

Σχέση διδασκόντων προς διδασκομένους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Αριθμός μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση			
	1970-71	1980-81	1997-98
Προσχολική αγωγή	87.087	145.294	141.044
Δημοτικά	919.984	900.641	648.608
Σύνολο	1.007.071	1.045.935	789.652
Αριθμός διδασκόντων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση			
	1970-71	1980-81	1997-98
Προσχολική αγωγή	2.748	6.514	8.897
Δημοτικά	29.681	37.305	47.662
Σύνολο	32.429	43.819	56.559
Αναλογία μαθητών προς διδάσκοντες			
	1970-71	1980-81	1997-98
Προσχολική αγωγή	31,7	22,3	15,9
Δημοτικά	31,0	24,1	13,6

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Στατιστική Υπηρεσία

Η σταδιακή αύξηση του αριθμού των διδασκόντων (νηπιαγωγών και δασκάλων) έχει βελτιώσει αισθητά την αναλογία μαθητών προς δασκάλους γεγονός που έχει θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης¹⁰. Όσον αφορά την κατανομή αγοριών και κοριτσιών που παρακολουθούν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν υπάρχει σημαντική διαφορά.

Η ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική κυρίως λόγω του δωρεάν χαρακτήρα της δημόσιας εκπαίδευσης

Πίνακας 5.6: Η ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση (% επί του συνόλου)

	Σχολεία			Μαθητές		
	1980	1990	1997-98	1980	1990	1997-98
Προσχολική αγωγή	6.8	2.6	2,8	9.3	4.0	3,4
Δημοτικά Σχολεία	5.5	4.9	5,4	6.4	6.8	6,9

Πηγή: ΟΟΣΑ (1994), ΥΠΕΠΘ Στατιστική Υπηρεσία

¹⁰ η αναλογία μαθητών προς δασκάλους ποικίλλει έντονα μεταξύ περιφερειών λόγω της ανομοιογενούς κατανομής της πυκνότητας πληθυσμού

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ο δεύτερος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης¹¹ βρίσκεται σε μεταβατική διαδικασία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Με το Ν. 2525/97 καθιερώθηκε ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου και όλοι οι τύποι των υπαρχόντων λυκείων (γενικά, τεχνικά, ενιαία-πολυκλαδικά, κλασσικά) μετατράπηκαν σε ενιαία λύκεια. Με το Ν. 2640/1998 καθιερώθηκαν και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ), τα οποία αποβλέπουν στο συνδυασμό της γενικής παιδείας με την εξειδικευμένη τεχνική και επαγγελματική γνώση με σκοπό την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Ενιαίο Λύκειο

Σκοπός του Ενιαίου Λυκείου είναι η παροχή γενικής παιδείας υψηλού επιπέδου, η ανάπτυξη ικανοτήτων και πρωτοβουλίας των μαθητών και η προσφορά των απαραίτητων γνώσεων και εφοδίων για τη συνέχιση των σπουδών στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα. Οι κάτοχοι του απολυτηρίου ενιαίου λυκείου έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να επιδιώξουν την εγγραφή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Για δύο ακόμα χρόνια ακολουθείται η πολιτική του περιορισμένου αριθμού εισακτέων (numerus classus) σε όλο το φάσμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την πολιτική αυτή οι απόφοιτοι του ενιαίου λυκείου δίδουν *γενικές εξετάσεις* και η εισαγωγή τους ή όχι στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκύπτει ως αποτέλεσμα της βαθμολογίας τους και της δήλωσης προτίμησης για α τμήματα στα οποία θέλουν να εισαχθούν. Με την πρόσφατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση (Ν. 2525/97, 2640/98) από το έτος 2000 καταργούνται οι γενικές εξετάσεις και όλοι οι κάτοχοι απολυτηρίου έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Για την εισαγωγή στα **Συμβατικά Προγράμματα Σπουδών (ΣΠΣ)** οι υποψήφιοι θα καταθέτουν *δήλωση προτίμησης* για συγκεκριμένα τμήματα. Η δυνατότητα ικανοποίησης των προτιμήσεων των υποψηφίων θα γίνεται βάσει μορίων και ειδικότερα του σταθμισμένου αθροίσματος του βαθμού στο απολυτήριο του ενιαίου λυκείου, του βαθμού επίδοσης στο test δεξιοτήτων και των βαθμών επίδοσης σε δύο μαθήματα της Γ Λυκείου για κάθε επιστημονικό πεδίο. Ρυθμίσεις για την κινητικότητα των φοιτητών μεταξύ τμημάτων και η ενθάρρυνση διατμηματικών συνεργασιών θα επιτρέψει αντιμετώπιση του προβλήματος των τμημάτων με υψηλή ζήτηση. Η διαδικασία εγγραφής θα ισχύσει μόνο για κατόχους απολυτηρίων λυκείου ηλικίας μέχρι 23 ετών. Για όσους έχουν υπερβεί το 23^ο έτος της ηλικίας τους θα είναι δυνατή η

¹¹ ως δεύτερος κύκλος νοείται η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το λύκειο

πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στα **Προγράμματα Σπουδών Επιλογής** ή στο **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**.

- Να φοιτήσουν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης για την απόκτηση ειδίκευσης
- Να ενταχθούν στην αγορά εργασίας

Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια

Στόχος του Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου (ΤΕΕ) πέραν της ενίσχυσης των γενικών γνώσεων είναι η μετάδοση σύγχρονων και εξειδικευμένων τεχνικών και επαγγελματικών γνώσεων, η καλλιέργεια των δεξιοτήτων και η διαμόρφωση επαγγελματικής συνείδησης ώστε οι απόφοιτοι επαρκώς καταρτισμένοι να μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Οι σπουδές στα ΤΕΕ χωρίζονται σε δύο κύκλους: ο Α κύκλος διαρκεί 2 χρόνια και ο Β κύκλος 1 χρόνο. Στα ΤΕΕ λειτουργούν οι ακόλουθοι τομείς:

Τομείς ΤΕΕ		
Μηχανολογικός	Οικονομίας & Διοίκησης	Ναυτικός & Ναυτιλιακός
Ηλεκτρονικός	Γεωργικής Παραγωγής & Φυσικών Πόρων	Πληροφορικής
Ηλεκτρολογικός	Μεταποίησης & Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων	Τουριστικών Επαγγελμάτων
Εφαρμοσμένων Τεχνών ¹²	Υγείας & Πρόνοιας	Αισθητικής & Κομμωτικής
Κατασκευών	Χημικών Εργαστηριακών Εφαρμογών	

¹² από το σχολικό έτος 1999-2000 ο τομέας αυτός διασπάται στους τομείς: καλλιτεχνικών εφαρμογών, κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης, αργυροχρυσοχοΐας-ωρολογοποιίας, μουσικών οργάνων

Πίνακας 5.7: Στατιστικά στοιχεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης												
	ΓΥΜΝΑΣΙΑ		ΓΕΛ		Τ.Ε.Λ.		Ε.Π.Λ.		Τ.Ε.Σ.		ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ	
Σχολικό έτος	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ
1996-97	1751	95	1101	79	259	51	51	0	106	52	12	17
1997-98	1762	96	1111	80	261	43	52	0	107	52	12	17

Αριθμός μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης												
	ΓΥΜΝΑΣΙΑ		ΓΕΛ		Τ.Ε.Λ.		Ε.Π.Λ.		Τ.Ε.Σ.		ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ	
Σχολικό έτος	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ
1996-97	380.266	16.552	224.790	14.146	99.111	3.892	29.988	0	19.141	2.852	586	1.298
1997-98	365.145	17.007	222.341	14.314	94.481	3.023	30.794	0	20.456	3.387	585	1.170

Αριθμός διδακτικού προσωπικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης												
Σχολικό έτος	ΓΥΜΝΑΣΙΑ		ΓΕΛ		Τ.Ε.Λ.		Ε.Π.Λ.		Τ.Ε.Σ.		ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ	
1996-97	31.419		17.695		8.792		2.551		3.274		41	127
1997-98	32.096		17.637		9.333		2.775		3.745		48	123

Πηγή: ΕΣΥΕ Στατιστικές εκπαίδευσης

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει το διεθνές μοντέλο για την ανώτατη εκπαίδευση το οποίο προτάθηκε από την UNESCO και προσφέρει δύο τύπους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που παρέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση:

- Τριτοβάθμια πανεπιστημιακή εκπαίδευση
- Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα πανεπιστήμια της χώρας (ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ΑΕΙ), ενώ στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ)

Από το 1992 οπότε δημιουργήθηκε το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΣΕΕΚ) θεσμοθετήθηκε η μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική κατάρτιση με τα *Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)*

Μετα – λυκειακά ιδρύματα ΙΕΚ

Τα ΙΕΚ παρέχουν επαγγελματικά προσόντα και χορηγούν δίπλωμα επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου μετα-δευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης. Τα ΙΕΚ εποπτεύονται και ελέγχονται από τον *Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης* (ΟΕΕΚ). Στα ΙΕΚ λειτουργούν σήμερα 145 ειδικότητες, οι οποίες ταξινομούνται στους ακόλουθους 16 τομείς

Τομείς κατάρτισης των Ι.Ε.Κ.		
Πληροφορικής	Μηχανολογίας	Υγείας & Κοινωνικών Υπηρεσιών
Οικονομίας και Διοίκησης	Ηλεκτρολογίας	Επικοινωνίας & ΜΜΕ
Μεταφορών & Τουρισμού	Δομικών έργων	Ένδυσης & Υπόδησης
Γεωτεχνικός	Εφαρμοσμένης χημείας & υλικών	Αθλητισμού
Ηλεκτρονικών & Αυτοματισμού	Εφαρμοσμένων τεχνών	Εφαρμοσμένων Τεχνών
	Περιβάλλοντος	

Ο ΟΕΕΚ παρακολουθεί τα διαρθρωτικές αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία και στην αγορά εργασίας, αξιοποιεί τις διαθέσιμες πληροφορίες με τη δημιουργία σύγχρονων βιβλιοθηκών (στα δημόσια ΙΕΚ) και αναμορφώνει σύμφωνα με τις απαιτήσεις τα προγράμματα σπουδών και πιστοποιεί κατόπιν εξετάσεων την επάρκεια κατάρτισης του αποφοίτου ΙΕΚ

Πίνακας 5.8: Αριθμός (δημοσίων, ιδιωτικών) ΙΕΚ κατά περιφέρεια

	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΤΤΙΚΗΣ	20	42	62
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	20	14	34
Α. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	11	1	12
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	5	1	6
ΗΠΕΙΡΟΥ	5	3	8
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	8	7	15
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10	2	12
Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ	9	5	14
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8	5	13
ΚΡΗΤΗΣ	7	6	13
Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	4	2	6
Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	5	1	6
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	6	1	7
ΣΥΝΟΛΟ	118	90	208

Πηγή ΟΕΕΚ (1998)

Ένας από τους βασικούς στόχους των Ι.Ε.Κ. είναι η παροχή κατάρτισης σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στις περιοχές που λειτουργούν τα ΙΕΚ διεξάγονται έρευνες αγοράς με στόχο την προσαρμογή των ειδικοτήτων στις ανάγκες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η απόφαση για ίδρυση, λειτουργία ή κατάργηση ειδικοτήτων λαμβάνεται από ειδικές Τριμερείς Συμβουλευτικές Επιτροπές (Τ.Σ.Ε.) οι οποίες απαρτίζονται από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων. Παράλληλα ο ΟΕΕΚ δραστηριοποιείται για την απορρόφηση των αποφοίτων ΙΕΚ στην αγορά εργασίας μέσω της σύστασης και λειτουργίας *Κέντρων Σταδιοδρομίας και Απασχόλησης*. Κατά συνέπεια τα προγράμματα σπουδών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης είναι προσανατολισμένα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, αλλά πρόβλημα φαίνεται να υπάρχει με την πιστοποίηση προσόντων και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει σημαντική βαρύτητα στην αρχική κατάρτιση και στον ιδιωτικό τομέα¹³.

Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) εποπτευόμενα από το ΥΠΕΠΘ και έχουν ως αποστολή τη δημιουργία στελεχών που θα προσφέρουν στην αξιολόγηση, αφομοίωση, εφαρμογή και ανάπτυξη της τεχνολογίας. Κάθε ΤΕΙ αποτελείται από δύο (2) τουλάχιστον Σχολές που καλύπτουν ένα σύνολο συγγενών γνωστικών αντικειμένων. Σήμερα λειτουργούν 14 ΤΕΙ και προσφέρουν 57 ειδικότητες σε 6 τομείς τεχνολογικής εκπαίδευσης.

Τομείς τεχνολογικής εκπαίδευσης στα ΤΕΙ		
Γραφικών Τεχνών & Καλλιτεχνικών Σπουδών	Επαγγελματών Υγείας & Πρόνοιας	Τεχνολογίας Τροφίμων & Διατροφής
Διοίκησης & Οικονομίας	Τεχνολογικών Εφαρμογών	Τεχνολογίας Γεωπονίας

Στην ίδια κατηγορία με τα ΤΕΙ ανήκει η *Ανωτέρα Σχολή Εκπαιδευτικών Τεχνολόγων Μηχανικών (Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ.)* της *Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.)*. Επιπλέον λειτουργούν και ορισμένες ανώτερες σχολές αρμοδιότητας άλλων υπουργείων:

- Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας)
- Ανώτερες Σχολές Δραματικής Τέχνης και Χορού (Υπουργείο Πολιτισμού)
- Ανώτερες Σχολές Τουρισμού (Υπ. Τουρισμού)
- Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές (ΥΠΕΠΘ)

¹³ με στοιχεία του 1998 στα δημόσια ΙΕΚ ήσαν εγγεγραμμένοι περίπου 28000 σπουδαστές και στα ιδιωτικά ΙΕΚ εγγεγραμμένοι 20000 σπουδαστές

Στα ΤΕΙ λειτουργούν *Γραφεία Σταδιοδρομίας* που σκοπό έχουν να συνδέσουν την εκπαίδευση με την αγορά εργασίας, ενώ είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση των σπουδαστών

Τριτοβάθμια Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Περιλαμβάνει 18 Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Πίνακας 5.9: Στατιστικά στοιχεία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Αριθμός σπουδαστών/αποφοίτων, διδασκόντων & διοικητικού προσωπικού στα ΤΕΙ					
	Σπουδαστές	Πτυχιούχοι	Μόνιμοι Καθηγητές	Έκτακτοι καθηγητές	Διοικητικό-Βοηθητικό Προσωπικό
Ακαδημαϊκό έτος 1996-97	101.206	8.623	2.456	4.100	1.399

Αριθμός φοιτητών & πτυχιούχων στα ΑΕΙ				
	Φοιτητές	Κάτοχοι 1ου πτυχίου	Κάτοχοι μεταπτυχιακού	Κάτοχοι διδακτορικού
Ακαδημαϊκό έτος 1996-97	244.970	22.770	846	740

Αριθμός διδακτικού, διοικητικού & τεχνικού προσωπικού στα ΑΕΙ						
	Διδάσκοντες		Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό		Διοικητικό Προσωπικό	
	Σύνολο	Μόνιμοι	Σύνολο	Μόνιμοι	Σύνολο	Μόνιμοι
Ακαδημαϊκό έτος 1996-97	9.587	7.593	2.216	2.202	3.351	2.360

Πηγή: ΥΠΕΠΘ (1998) Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής

Με το ισχύον έως σήμερα σύστημα των γενικών εξετάσεων περιορισμένος μόνο αριθμός αποφοίτων λυκείου μπορούσε να εισέλθει στα ΑΕΙ. Το διάστημα 1998-2000 έχει ξεκινήσει η διεύρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την ίδρυση και λειτουργία νέων τμημάτων (70) στα οποία θα προσφέρονται επιπλέον 18.500 θέσεις αυξάνοντας το συνολικό αριθμό υποδοχής σε περίπου 68.000. Έχει υπολογισθεί ότι για την κάλυψη της ζήτησης (με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης) θα χρειασθούν περίπου 85000 θέσεις, οι οποίες πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέσα στην επόμενη τετραετία.

Από το έτος 2000 τα τμήματα ΑΕΙ, ΤΕΙ και τα προγράμματα σπουδών κατηγοριοποιούνται σε ευρύτερα γνωστικά επιστημονικά πεδία συγκροτώντας τα *Συμβατικά Προγράμματα Σπουδών* (ΣΠΣ). Σε αυτά θα δηλώνουν την προτίμηση τους και θα εισέρχονται οι κάτοχοι απολυτηρίου ενιαίου λυκείου (πρβλ. ανάλυση στην παράγραφο 2.1.2). Πέραν των Συμβατικών Προγραμμάτων Σπουδών λειτουργούν και τα *Προγράμματα Σπουδών Επιλογής* (ΠΣΕ)¹⁴. Ένα ΠΣΕ μπορεί να είναι τμηματικό, διατμηματικό ή διαπανεπιστημιακό και στοχεύει στην παροχή υψηλής ποιότητας και χαμηλού κόστους σπουδών που είναι διασυνδεδεμένες με την αγορά εργασίας. Επίσης λειτουργεί από το 1998 και το *Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο* (ΕΑΠ), το οποίο παρέχει εξ αποστάσεως – προπτυχιακή ή μεταπτυχιακή- εκπαίδευση με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού.

5.5.4 Προβλήματα και Αδυναμίες του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Υποδομές

Το πρόβλημα της τυπικής εκπαίδευσης είναι για πολλά χρόνια η έλλειψη κτιρίων ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα. Στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση το πρόβλημα αυτό εκδηλώνεται περισσότερο με την ανάγκη συστέγασης στο ίδιο κτίριο περισσότερων σχολικών μονάδων. Η συστέγαση υποχρεώνει τις σχολικές μονάδες να λειτουργούν εναλλάξ πρωί και απόγευμα με όλες τις αρνητικές συνέπειες από μία τέτοια διευθέτηση για διδάσκοντες, διδασκόμενους και γονείς.

Στον πίνακα 5.10 παρουσιάζονται οι υπάρχουσες αίθουσες διδασκαλίας και οι ανάγκες για νέες αίθουσες. Από τον πίνακα αυτό διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα εμφανίζεται στα νηπιαγωγεία, στα οποία ενώ θα έπρεπε η αναλογία μαθητών ανά αίθουσα να είναι η μικρότερη εν τούτοις εμφανίζεται μεγαλύτερη. Καλύτερη εμφανίζεται η κατάσταση στην πρωτοβάθμια, η οποία αποδίδεται και στη μείωση των εγγραφών μαθητών λόγω του δημογραφικού προβλήματος, ενώ απαιτείται προσπάθεια για τη μείωση σε καλύτερο επίπεδο των μαθητών στην δευτεροβάθμια. Για την επίλυση του κτιριακού προβλήματος απαιτείται μία σημαντική προσπάθεια ώστε να εξαιρεθεί το πρόβλημα της διπλοβάρδιας. Σε μελέτη του ΕΜΠ για την *καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του ανθρώπινου δυναμικού και των στοιχείων της κτιριακής υποδομής των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*¹⁵ μετρήθηκε η ανάγκη για 9949 αίθουσες διδασκαλίας σε όλη τη χώρα (6617 για Α/βάθμια και 3332 για

¹⁴ αυτά λειτούργησαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 1997-98 πιλοτικά με χρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ . Λειτούργησαν σε πρώτη φάση 30 ΠΣΕ.

¹⁵ Ιανουάριος 1999, ΕΜΠ Τμ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχ. Υπολογιστών, υπεύθυνος καθηγ. Ε Διαλυνάς

Β/βάθμια). Το κτιριακό πρόβλημα καθίσταται εντονότερο στα αστικά κέντρα όπου παρατηρούνται και οι μεγαλύτερες ανάγκες ενώ υπάρχει και στενότητα γης¹⁶.

Πίνακας 5.10: Διαθέσιμες και αναγκαίες σχολικές αίθουσες

Τύπος σχολείου	Σύνολο σχολείων	Σύνολο μαθητών	Αριθμός τμημάτων	Πρωινά τμήματα	Πρωινά τμήματα %	Σύνολο αιθουσών	Μαθητές ανά αίθουσα	Αναγκαίες αίθουσες	Επιθυμητοί μαθητές ανά αίθουσα
	1	2	3	4	5	6	7=2/8	8	9=2/(8+6)
Νηπιαγωγείο	5528	138541	8241	7230	87,7	4795	28,9	8008	10,8
Δημοτικό	6390	606210	35040	29689	84,7	36175	16,8	1236	16,2
Γυμνάσιο – Λύκειο	3433	752639	31658	22667	71,6	27571	27,3	6402	22,1
Σύνολο	15351	1497390	74939	59586		68541		15646	17,8

Πηγή: ΟΣΚ, 1999

Στην τρίτοβάθμια εκπαίδευση το κτιριακό πρόβλημα εκδηλώνεται με σοβαρές ελλείψεις σε κοινόχρηστους χώρους όπως βιβλιοθήκες, αναγνωστήρια, φοιτητικές εστίες και εργαστήρια. Σημαντική προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή έχει καταβληθεί από το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ ιδιαίτερα σε ότι αφορά πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και εργαστηριακό εξοπλισμό¹⁷. Σοβαρό πρόβλημα επίσης έχει παρατηρηθεί όσον αφορά στη συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Όσον αφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες με το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ δημιουργήθηκαν περίπου 450 σχολικές βιβλιοθήκες, αλλά οι ανάγκες για την κάλυψη των αναγκών των 15582 σχολικών μονάδων της τυπικής εκπαίδευσης εξακολουθούν να είναι μεγάλες.

Όσον αφορά στον εργαστηριακό εξοπλισμό η αδυναμία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι πρόδηλη. Με το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ ξεκίνησαν έργα ανάπτυξης εργαστηρίων για τα ενιαία λύκεια στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και των αναγκών, που δημιούργησε. Με αυτά δημιουργούνται 1000 εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, 813 εργαστήρια Πληροφορικής και 250 εργαστήρια τεχνολογίας. Η κάλυψη των αναγκών είναι μικρή και απαιτούνται πρόσθετοι πόροι από το επόμενο ΚΠΣ για την αύξηση της διείσδυσης των εργαστηριακών υποδομών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικά όσον αφορά στην πληροφορική η απόκλιση της Ελλάδας από τις άλλες κοινοτικές χώρες είναι πολύ μεγάλη. Από τον πίνακα 1.6 φαίνεται ότι ο αριθμός των μαθητών που

¹⁶ ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τη Θεσσαλονίκη εκτιμάται ότι χρειάζονται 2006 αίθουσες (βλ. ανωτέρω μελέτη)

¹⁷ υπενθυμίζεται ότι στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ μόλις το 15% των πόρων του προέρχονταν από το ΕΤΠΑ γεγονός που περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα στήριξης του εκπαιδευτικού συστήματος σε υποδομές

αντιστοιχούν σε ένα Η/Υ είναι τραγικά μεγάλος και έξω από κάθε παιδαγωγική απαίτηση. Με την ανάπτυξη των εργαστηρίων πληροφορικής η κατάσταση σε ορισμένες βαθμίδες άρχισε να βελτιώνεται¹⁸, αλλά οι ανάγκες ειδικά στην πρωτοβάθμια και την κατώτερη δευτεροβάθμια εξακολουθούν να είναι πολύ μεγάλες.

Σύνδεση της Εκπαίδευσης με την Αγορά Εργασίας

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μιας χώρας περνάει μέσα από την τυπική εκπαίδευση, η οποία για την περίπτωση της Ελλάδας παρουσιάσθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Η εκπαίδευση αποτελεί τη βάση για υψηλότερη παραγωγικότητα, βελτίωση της ποιότητας και τελικά για υψηλότερο εισόδημα. Το γεγονός αυτό καθίσταται επιπλέον επιτακτικό για χώρες, όπως η Ελλάδα, με περιορισμένους πόρους και καθίσταται κυρίαρχο για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Επιπρόσθετα η εκπαίδευση επιτρέπει σε λιγότερο ευνοημένα τμήματα του πληθυσμού να πάρουν μέρος ενεργό στην οικονομία και να ενσωματωθούν στην απασχόληση και υπό την έννοια αυτή καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Από τα στοιχεία του πίνακα 1.1 (πρβλ. ΣΕΠ περιγραφή υπάρχουσας κατάστασης) φαίνεται ότι το ήμισυ του πληθυσμού 25-59 ετών δεν προχώρησε πέρα από την υποχρεωτική εκπαίδευση. Μάλιστα σύμφωνα με τα δημογραφικά στοιχεία η ηλικιακή ομάδα 25-59 ετών είναι η πολυπληθέστερη και απαρτίζει τον κύριο κορμό του ελληνικού εργατικού δυναμικού. Παρατηρείται επίσης υστέρηση σε σχέση με το μέσο κοινοτικό όρο. Ανάλυση των κατανομών εκπαίδευσης αποδεικνύει ότι οι ηλικίες 45-59 έτη παρουσιάζουν οξύτερο το πρόβλημα της ελλιπούς εκπαίδευσης, ενώ η κατάσταση καθίσταται καλύτερη στην ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών. Η κατανομή αυτή αποδεικνύει τη σοβαρή προσπάθεια που έγινε τα τελευταία χρόνια για αύξηση της συμμετοχής στο εκπαιδευτικό σύστημα και επέκτασης των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Επισημαίνει όμως και την ανάγκη για μέτρα και πολιτικές δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων.

Στον ίδιο πίνακα παρατηρείται ότι είναι σχεδόν μηδενική η συμμετοχή ενηλίκων εργαζομένων σε προγράμματα εκπαίδευσης ή/και κατάρτισης σε αντίθεση με το μέσο κοινοτικό όρο. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι τα άτομα με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο είναι απόντα από κάθε πρόγραμμα εκπαίδευσης-κατάρτισης. Η υστέρηση αυτή καταδεικνύει ότι είναι ανεπαρκέστατη η δια βίου μάθηση στην Ελλάδα και συνακόλουθα απαιτείται η λήψη μέτρων ενίσχυσης και τόνωσης της εκπαίδευσης και

¹⁸ πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ένα μέρος του εξοπλισμού αγοράσθηκε στο διάστημα 90-93 οπότε τίθεται και η ανάγκη σταδιακής αντικατάστασης του λόγω απαξίωσης

κατάρτισης ενηλίκων. Επιπρόσθετα έχει αυξηθεί η παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ο χρόνος παραμονής στο εκπαιδευτικό σύστημα εικονίζεται και στον πίνακα 6.11. Από τον πίνακα αυτό φαίνεται ότι οι άνδρες αύξησαν την παραμονή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα κατά 2 χρόνια, ενώ οι γυναίκες κατά 4 χρόνια. Οι μεταβολές αυτές μαρτυρούν τη σοβαρή προσπάθεια που έγινε για αύξηση της συμμετοχής στο εκπαιδευτικό σύστημα ως επιστέγασμα της επέκτασης των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Διαπιστώνεται επίσης ότι καλύπτεται η απόκλιση που υπάρχει με το μέσο κοινοτικό ποσοστό παραμονής. Παρόλα αυτά η αυξημένη παραμονή νέων στο εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να αποδοθεί και στα υψηλά ποσοστά ανεργίας ή με άλλα λόγια είναι φυσικό να παραμένει κάποιος στο εκπαιδευτικό σύστημα όταν οι πιθανότητες απασχόλησης του είναι μικρές.

Πίνακας 5.11: Παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα¹⁹ ανδρών & γυναικών 25-34 & 35-64 ετών, 1995

	ΜΕΣΟΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ				% ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
	ΗΛΙΚΙΑ 25-34		ΗΛΙΚΙΑ 35-64			
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΗΛΙΚΙΑ 25-34	ΗΛΙΚΙΑ 35-64
Ελλάδα	10	11,3	8,2	7,2	12,9	-12,1
ΕΕ 15	11,6	12,1	10,1	9,4	7,8	-7

Πηγή: ΟΟΣΑ, indicators 1997

Από τον πίνακα 5.12 παρατηρείται ότι την περίοδο 1980-90 παρατηρήθηκε μείωση στις εισροές (εγγραφές) μαθητών στην προσχολική αγωγή και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αντίθετα υπήρξε αύξηση στη δευτεροβάθμια, η οποία όμως επιβραδύνθηκε τη δεκαετία 1990. Ειδικότερα, οι εγγραφές στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν παραμείνει σταθερές, ενώ αυξήθηκαν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης εγγραφών παρουσίασε η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Από τις παρατηρήσεις αυτές αναδεικνύεται το πρόβλημα πίεσης για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το οποίο σχολιάζεται στην αντίστοιχη ενότητα.

¹⁹ Η παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα μετράται ως το άθροισμα των ατόμων που έχουν παρακολουθήσει ένα συγκεκριμένο επίπεδο εκπαίδευσης κατά ηλικία και φύλο σταθμισμένο από την τυπική διάρκεια σπουδών στο συγκεκριμένο επίπεδο εκπαίδευσης στην χώρα

Πίνακας 5.12: Εγγραφές μαθητών (δημόσια & ιδιωτικά) 1970-1998 και εκατοστιαία μεταβολή κατά επίπεδο εκπαίδευσης

	1970/1980	1980/1990	1990/1998
Προσχολική αγωγή ¹	67	-3	0
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	-2	-6	-23
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	33	14	0
Τριτοβάθμια εκπαίδευση ²	41	121	36
Όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης	16	10	-5

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Στατιστική Υπηρεσία

¹ περιλαμβάνει μόνο τα νηπιαγωγεία & παιδικούς σταθμούς υπό την εποπτεία του ΥΠΕΠΘ και όχι άλλα υπό την εποπτεία άλλων υπουργείων

² περιλαμβάνει το σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών και όχι μόνο τους ενεργούς φοιτητές

Ο πίνακας 1.2 (πρβλ. ΣΕΠ περιγραφή υπάρχουσας κατάστασης) παρουσιάζει εκτιμήσεις για τα ποσοστά ανεργίας των νέων ένα χρόνο μετά την αποφοίτηση τους από διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι απόφοιτοι με υποχρεωτική μόνο εκπαίδευση έχουν ποσοστό ανεργίας παρόμοιο με τον αντίστοιχο μέσο κοινοτικό. Η παρατήρηση αυτή απαιτεί περαιτέρω έρευνα καθόσον είναι σύνηθες τα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο να περνάνε συχνά από την απασχόληση στην οικονομική αδράνεια και το αντίθετο δηλ. να παρακάμπτουν το status του ανέργου. Με βάση αυτή την παρατήρηση ενδέχεται το χαμηλό σχετικά ποσοστό ανεργίας για τα άτομα με υποχρεωτική εκπαίδευση να κρύβει πολύ χαμηλό ρυθμό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ή ισοδύναμα πολύ υψηλό ποσοστό οικονομικά ανενεργών.

Ο μισός πληθυσμός αφορά άτομα τα οποία έχουν ολοκληρώσει είτε τη δευτεροβάθμια είτε την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σε αυτές τις δύο κατηγορίες παρατηρείται ότι οι μισοί από τους αποφοίτους Λυκείου και τους αποφοίτους ΑΕΙ/ΤΕΙ είναι άνεργοι. Εδώ πλέον καθίσταται φανερό η απόκλιση της Ελλάδας από τον κοινοτικό μέσο όρο (η διαφορά είναι περίπου 20 εκατοστιαίες μονάδες). Η ανεργία είναι υψηλότερη ανάμεσα στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες. Στην ΕΕ η διαφορά ανάμεσα στην ανεργία ανδρών – γυναικών είναι 6 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ στην Ελλάδα η διαφορά αυτή ανεβαίνει στις 20 μονάδες. Οι παρατηρήσεις αυτές καταδεικνύουν την ανάγκη διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, αλλά και της αναμόρφωσης των προγραμμάτων σπουδών ώστε να είναι συμβατά με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Η Σχολική Διαρροή

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι ένα από τα προβλήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Το πρόβλημα αυτό συναντάται σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα (στην Ελλάδα είναι μάλλον έντονο) και έχει ως αποτέλεσμα τη αύξηση των νέων που έχουν ελάχιστα ή μηδενικά προσόντα για την έξοδο τους στην αγορά εργασίας. Το πρόβλημα της σχολικής διαρροής αποδίδεται σε παράγοντες όπως το επίπεδο δομής και λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος (που συνδέεται κύρια με το ζήτημα της διεύρυνσης της κοινωνικής βάσης του εκπαιδευτικού συστήματος και της δυνατότητας να ικανοποιήσει τη ζήτηση για πρόσβαση), το σύστημα αξιολόγησης των μαθητών, το οικογενειακό περιβάλλον των μαθητών αλλά και τα ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών. Η σχολική διαρροή μετράται είτε με την ανά έτος σύγκριση εγγεγραμμένων και αποφοιτησάντων από κάθε τάξη είτε με τη σύγκριση του αριθμού των μαθητών που εισήχθησαν στην πρώτη τάξη και πήραν απολυτήριο από την τελευταία τάξη κάθε βαθμίδας μετά από τα αντίστοιχα έτη.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η μαθητική διαρροή για ορισμένους νομούς την περίοδο 1992-94 (από τη μελέτη *Έκθεση Ανάδειξης Δεικτών & Κριτηρίων Περιοχών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας*, ΕΚΚΕ 1999)

Πίνακας 5. 13: Στοιχεία μαθητικής διαρροής, 1999

ΝΟΜΟΣ	1992	1993	1994
ΑΤΤΙΚΗΣ (ΑΘΗΝΑ)	5.9	5.2	1.5
ΑΧΑΪΑΣ	8.1	8.0	0.3
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	4.9	4.3	3.2
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΧΩΡΑΣ	6.2	5.4	2.8

Η μέση διαρροή είναι της τάξης των 11.5% που είναι παραπλήσια της αντίστοιχης μέσης κοινοτικής, αλλά η υψηλότερη διαρροή παρατηρείται στην ηλικία των 17 ετών, που είναι η τυπική ηλικία αποφοίτησης από το Λύκειο. Αυτή αποδίδεται στη σχετικά υποανάπτυκτη τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση στο ανώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο και στην περιορισμένη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα η χαμηλή ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης, η οποία πιστοποιείται είτε από συγκριτικά στοιχεία επίδοσης μαθητών (πρβλ. Πίνακα 5.13α) είτε από έμμεσους

δείκτες όπως ο αυξημένος αριθμός μαθητών σε φροντιστήρια οδηγεί ενίοτε και σε σχολική αποτυχία ή και εγκατάλειψη.

Πίνακας 5.13^α: Μαθητές 13-14¹ ετών που θεωρούνται χαμηλής επίδοσης ² στην ανάγνωση (1991), στα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες (1994-1995)

	στην ανάγνωση	στα μαθηματικά	στις θετικές επιστήμες	στην ανάγνωση	στα μαθηματικά	στις θετικές επιστήμες
Αυστρία*		12,5	9,5		540	558
Βέλγιο	-	-	-	-	-	-
Φλάνδρα	-	6,9	8,2	-	565	550
Βαλλονία	28,4	14,2	33,8	446	526	471
Δανία*	μδ	19,7	30,4	μδ	503	479
Φιλανδία	4,7	-	-	545	-	-
Γαλλία	5,3	6,9	20	531	539	498
Γερμανία* ³		18,6	15,8	-	509	531
πρώην Αν	12,3	-	-	501	-	-
πρώην Δυτ	16,6	-	-	498	-	-
ΕΛΛΑΔΑ*	16,1	28,1	22,8	482	484	497
Ιρλανδία	20,6	15,2	14,1	484	528	539
Ιταλία	16,4	-	-	488	-	-
Ολλανδία*	17,6	11,9	7	486	541	560
Πορτογαλία	7,1	38,2	26,6	500	455	480
Ισπανία	25,1	22,3	13,4	456	487	517
Σουηδία	10,6	14,8	12,8	529	519	535
Ην. Βασίλειο	-	-	-	-	-	-
Αγγλία	-	20,5	13,1	-	507	553
Σκωτία*	-	22	19	-	500	519
ΜΟ των ανωτέρων	15,1	18	17,6	495,5	514,5	520,5

Πηγή: IEA, Reading Literacy Study και IEA, Third International Mathematics and Science Study, που παρατίθενται στον ΟΟΣΑ (1997a), σ.107.

-: Η χώρα δεν έλαβε μέρος σε αυτό το τμήμα της έρευνας

μδ:στοιχείο μη διαθέσιμο

*: Οι χώρες δεν ικανοποίησαν ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια δειγματοληψίας TIMSS. Επειδή οι ατέλειες της δειγματοληψίας μπορεί να έχουν επηρεάσει τον υπολογισμό του ποσοστού των μαθητών με χαμηλή επίδοση, οι αξίες παρατίθενται εντός παρενθέσεων.

¹ Πληθυσμός 11, ετών 14, για την ανάγνωση. Μαθητές 8ης, κατά πλειψηφία 13 ετών για τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες. Μαθητές 7ης για τη Δανία.

² Μαθητές που είχαν περισσότερο από μία τυπική απόκλιση από το μέσο όρο βαθμολογίας των χωρών του ΟΟΣΑ που έλαβαν μέρος στις έρευνες IEA. Ο διεθνής μέσος όρος για την ανάγνωση ήταν 500 βαθμοί, για τα μαθηματικά 525 βαθμοί και για τις θετικές επιστήμες 529 βαθμοί. Για τις περισσότερες χώρες, τυπικά λάθη των εκτιμήσεων δίνει το Education at a Glance: OECD indicators, εκδόσεις 1994 και 1997.

³ Πρώην Αν. σημαίνει την επικράτεια της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Πρώην Δυτ. σημαίνει την επικράτεια της πρώην Ομοσπονδιακής Γερμανίας.

Ο μεγάλος βαθμός διοικητικής συγκέντρωσης

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί συγκεντρωτικά παρά τις σημαντικές αλλαγές που έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια. Το Υπουργείο Παιδείας είναι το κύριο κέντρο λήψης αποφάσεων και τυποποίησης του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Οι αλλαγές στην εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική εξαρτώνται από τις κυβερνητικές αλλαγές και τους εκάστοτε Υπουργούς Παιδείας και υλοποιούνται από το Υπουργείο Παιδείας. Η θεσμοθέτηση και λειτουργία του *Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας* (ΕΣΥΠ)²⁰ μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία ενός συναινετικού κλίματος ώστε οι αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα να σχεδιάζονται προσεκτικά και να υλοποιούνται με τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση.

Στη διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος σημαντικό ρόλο παίζουν οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης σε κάθε νομό, που είναι υπεύθυνες για τη διοίκηση και λειτουργία των σχολείων (ανάλογα με τη βαθμίδα) που ανήκουν στην γεωγραφική περιοχή αρμοδιότητάς τους. Η κάθε σχολική μονάδα, η οποία ουσιαστικά είναι το κύτταρο του εκπαιδευτικού συστήματος διευθύνεται από το Διευθυντή της, ο οποίος όμως ουσιαστικά δεν έχει καμία αρμοδιότητα αναφορικά με την υλοποίηση έργων που αφορούν τη σχολική του μονάδα²¹. Προβάλλει κατά συνέπεια η αναγκαιότητα για τη βαθμιαία αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και την ενεργότερη συμμετοχή των σχολικών μονάδων τόσο για το σχεδιασμό ενεργειών που τις αφορούν όσο και για την υλοποίηση των διαφόρων παρεμβάσεων. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να δημιουργηθούν μικρότεροι πυρήνες υλοποίησης και να αποφευχθούν φαινόμενα γιγαντισμού φορέων υλοποίησης που παρατηρήθηκαν κατά την υλοποίηση του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ.

Περιορισμένη πρόσβαση στην τριτοβάθμια

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η υπερβάλλουσα ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η εισαγωγή των αποφοίτων Λυκείου γινόταν με εισαγωγικές εξετάσεις και μέχρι σήμερα περιορισμένος μόνο αριθμός αποφοίτων μπορούσε να εισαχθεί και εγγραφεί στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρόσφατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση (Ν. 2525/97) προβλέπει την κατάργηση των εισαγωγικών εξετάσεων στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας. Η ζήτηση για εισαγωγή στην τριτοβάθμια ήταν ιδιαίτερα σημαντική και παρουσιάζεται συνοπτικά στον πίνακα 5.14 για το έτος 1996.

²⁰ στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι άλλων υπουργείων, αντιπρόσωποι των παραγωγικών τάξεων, οι πρυτάνεις των ΑΕΙ και οι πρόεδροι των ΤΕΙ, εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων, εκπρόσωποι μαθητών και καθηγητών

²¹ ενδεικτικά αναφέρεται η ανάπτυξη και λειτουργία εργαστηρίων στα Λύκεια τη χώρας. Ο σχεδιασμός και υλοποίηση της ενέργειας γίνεται κεντρικά από το ΥΠΕΠΘ μέσω μιας πλειάδας επιτροπών σε περιφερειακό ή νομαρχιακό επίπεδο, ενώ θα μπορούσε να υλοποιηθεί ανά σχολική μονάδα ανάλογα με τις ανάγκες της εφόσον υπήρχε η διοικητική δυνατότητα. Ομοίως η υλοποίηση προγραμμάτων Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης σε κάθε σχολείο, η οποία συνεπαγόταν την ανάγκη λεπτομερούς διαχείρισης ακριβώς λόγω της διαχειριστικής αδυναμίας σε επίπεδο σχολικής μονάδας επέβαλλε την πρόσληψη εξωτερικού μηχανισμού παρακολούθησης και διαχείρισης.

Πίνακας 5.14: Ανάλυση ελλείμματος-ζήτησης για θέσεις σε τριτοβάθμια ιδρύματα, 1996

ΣΧΟΛΗ	ΖΗΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΘΕΣΕΩΝ	ΕΛΛΕΙΜΑ ΖΗΤΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑ ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΕΛΛΕΙΜΑΤΟΣ
Πολ. Μηχανικοί	5262	859	-4403	4,27%
Αρχιτεκτόνων	1683	200	-1483	1,44%
Ηλεκτρολόγων, Μηχανολόγων, Χημικών	13085	1840	-11245	10,89%
Γεωπονικής και Γεωργικής	1014	805	-209	0,20%
Μαθηματικών, Φυσικής & Χημείας	2833	2371	-462	0,45%
Γεωλογίας & Βιολογίας	957	656	-301	0,29%
Πληροφορικών	3233	328	-2905	2,81%
Στρατιωτικές Σχολές (ΑΕΙ)	7958	1646	-6312	6,11%
Πολεοδομικών έργων & τοπογραφίας (ΤΕΙ)	1100	1455	355	-0,34%
Γραφικών Τεχνών & Φωτογραφίας (ΤΕΙ)	1886	408	-1478	1,43%
Μηχανολογίας-Ηλεκτρολογίας (ΤΕΙ)	5798	5564	-234	0,23%
Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής (ΤΕΙ)	1992	4399	2407	-2,33%
Πληροφορικής (ΤΕΙ)	1213	262	-951	0,92%
Ιατρικές Σχολές (ΑΕΙ)	10253	1753	-8500	8,23%
Ιατρικά τμήματα (ΤΕΙ)	2742	1568	-1174	1,14%
Θεολογία	561	765	204	-0,20%
Φιλολογία	15218	2914	-12304	11,92%
Νομική	9285	1611	-7674	7,43%
Ξένες Γλώσσες	3337	1284	-2053	1,99%
Πολιτικών & Κοινωνικών Επιστημών	5845	1402	-4443	4,30%
Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων	9228	1143	-8085	7,83%
Οικονομικές Επιστήμες	20104	2846	-17258	16,72%
Στρατιωτικές Οικονομικές Σχολές	6346	649	-5697	5,52%
Τουριστικές, Λογιστικής Διοίκησης (ΤΕΙ)	8674	7088	-1586	1,54%
Φυσικής Αγωγής	3834	813	-3021	2,93%
Μουσικών Σπουδών	823	140	-683	0,66%
Παιδαγωγικές	3359	1977	-1382	1,34%
Ιατρικά Επαγγέλματα (ΤΕΙ)	4488	2486	-2002	1,94%
ΣΥΝΟΛΟ	152470	49246	-103224	100,00%

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Μηχανογραφικά Δελτία προτίμησης υποψηφίων, 1996

Ένα μέρος της ανικανοποίητης ζήτησης διοχετευόταν στο εξωτερικό. Σύμφωνα με υπολογισμούς του ΥΠΕΠΘ²² συνολικά 30-40.000 φοιτητές σπουδάζουν σε ιδρύματα

²² Πρβλ. πρακτικά 7^{ης} Ε. Πα ΕΠΕΑΕΚ, Τεχνικό Δελτίο Ενέργειας «Διεύρυνση τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης»

τριτοβάθμιας στο εξωτερικό και η αντίστοιχη εκροή συναλλάγματος υπολογίζεται σε 350 εκατομμύρια δολάρια ετησίως.

Η αύξηση του τομέα των υπηρεσιών και η βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου της οικονομίας εκτιμάται ότι θα αυξάνει τη ζήτηση για εργατικό δυναμικό υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης και κατά συνέπεια τη ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επομένως μια πολιτική διεύρυνσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανταποκρίνεται στην ανάγκη της ζήτησης με εξοικονόμηση συναλλαγματικών πόρων. Επιπλέον, όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 1.1 όσο αυξάνει το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο μειώνεται το ποσοστό ανεργίας. Κατά συνέπεια εκτιμάται ότι η διεύρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα ενεργήσει θετικά στην αύξηση της απασχόλησης. Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δοθεί στην ορθολογική ταξινόμηση των γνωστικών αντικειμένων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά τομέα και γεωγραφική περιοχή και την προσαρμογή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με προσανατολισμό στην αγορά εργασίας. Επιπρόσθετα η τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να αποκτήσει εξωστρεφή προσανατολισμό ώστε να σπουδάζουν στα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητές άλλων χωρών ώστε η Ελλάδα να μετατραπεί από χώρα εξαγωγής φοιτητών σε χώρα υποδοχής φοιτητών

Πίνακας 5.15: Ποσοστό φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που σπουδάζει σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ανά εθνικότητα

Βέλγιο	1,4
Γερμανία	1,2
Δανία	1,1
Ελλάδα	13,4
Ισπανία	0,7
Γαλλία	0,7
Ιρλανδία	7,2
Ιταλία	0,9
Λουξεμβούργο	0
Ολλανδία	1
Αυστρία	3,2
Πορτογαλία	2,3
Φινλανδία	1
Σουηδία	1,3
Μεγάλη Βρετανία	0,6

Πηγή: Eurostat, Key data on education in the EU, 1996

Ελλιπής κάλυψη των ενηλίκων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο

Η δια βίου εκπαίδευση σε συνδυασμό με τη διείσδυση και προώθηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών αποτελεί ισχυρό όπλο για την καταπολέμηση της ανεργίας και την οικονομική ανάπτυξη. Η δια βίου εκπαίδευση ουσιαστικά αποτελεί μία ανοικτή δυνατότητα για την πραγμάτωση δημιουργικής μάθησης που οδηγεί στην προσωπική ανάπτυξη. Επιπλέον, η δια βίου εκπαίδευση συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής καθώς δίδει ευκαιρίες σε περιθωριοποιημένα άτομα και προωθεί τη δημιουργική τους ενσωμάτωση στο κοινωνικό σύνολο.

Από την άλλη πλευρά η ύπαρξη περισσότερο ευέλικτων και σύνθετων μορφών εργασίας που συνεχώς εξελίσσονται έχει καταστήσει σαφές ότι η αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν μπορούν πλέον να προετοιμάζουν το άτομο σε ένα και μοναδικό επάγγελμα για όλη τη διάρκεια της ζωής του. Για το λόγο αυτό και εφαρμόζεται σύνολο προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης ως συνέχειας (continuum) της τυπικής εκπαίδευσης.

Από τον πίνακα 5.16 φαίνεται ότι η Ελλάδα υστερεί όσον αφορά το ποσοστό πληθυσμού που έχει ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με το μέσο κοινοτικό όρο από όπου συμπεραίνεται ότι ένα σημαντικό ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού έχει ανάγκη από προγράμματα δια βίου μάθησης²³ (πρβλ. και πίνακα 5.11). Υπό την έννοια αυτή η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί εργαλείο στρατηγικής σημασίας για την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων και τη στρατηγική της δια βίου μάθησης για την ανάπτυξη και βελτίωση της απασχολησιμότητας των πολιτών, την τοπική και περιφερειακή βιώσιμη ανάπτυξη, την πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την προσωπική ανάπτυξη και ενεργοποίηση του πολίτη.

²³ Στις ΗΠΑ όπου η νοοτροπία της δια βίου μάθησης έχει διεισδύσει σημαντικά στο κοινωνικό σύνολο παρατηρείται δραματική αλλαγή στις ηλικιακές ομάδες που εγγράφονται στα Πανεπιστήμια. Ενώ παλαιότερα η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών ήταν 18-24 ετών, το 1995 η ηλικιακή ομάδα 18-24 αποτελούσε το 56.5% του φοιτητικού πληθυσμού, η ηλικιακή ομάδα 25-49 το 39.5% και η ηλικιακή ομάδα > 50 ετών το 4%

Πίνακας 5.16: Άτομα που έχουν συμπληρώσει ανώτερη δευτεροβάθμια κατά ηλικία (%)

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΕΕ 15	B	DK	D	GR	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK
25-29	69	72	88	88	67	51	76	66	51	86	86	80	36	86	90	57
35-39	62	60	81	86	53	35	65	54	46	82	82	74	28	79	81	56
45-49	53	52	78	83	37	19	56	37	32	77	77	67	19	61	72	52
55-59	43	36	66	73	23	11	39	29	17	68	68	55	11	45	53	41
ΣΥΝΟΛΟ 25-59	58	57	80	83	46	30	61	48	38	80	80	71	23	70	76	53

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 1995

Στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ αναπτύχθηκαν ορισμένα προγράμματα που αφορούσαν τη δια βίου μάθηση όπως το Ανοικτό Πανεπιστήμιο και τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής, τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, η συμπληρωματική εκπαίδευση, η εξομοίωση των δασκάλων κ.α. Με βάση αυτή την προσέγγιση και με δεδομένο ότι η δια βίου μάθηση δεν υπαγορεύει τη θεσμοθέτηση νέου συστήματος στα ήδη υπάρχοντα συστήματα εκπαίδευσης δεν χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους. Κατά συνέπεια προβάλλει αναγκαία η χρηματοδότηση αυτών των δράσεων από το νέο ΕΠΕΑΕΚ με έμφαση στην ανάπτυξη του Ανοικτού πανεπιστημίου, την περαιτέρω ανάπτυξη των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας, την προώθηση μηχανισμών και θεσμών και την εκπαίδευση ενηλίκων

Προβλήματα σχετικά με το διδακτικό και εκπαιδευτικό προσωπικό

Η διαδικασία που ίσχυε όλα τα προηγούμενα χρόνια αναφορικά με την τοποθέτηση των εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό σύστημα μέσω της επετηρίδας (μέχρι την κατάργηση της μόλις πρόσφατα με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση²⁴) είχε ως αποτέλεσμα οι δάσκαλοι και καθηγητές να περνούν κατά μέσο όρο 10 χρόνια από την αποφοίτηση τους μέχρι τον διορισμό τους. Αυτή η μεγάλη χρονική περίοδος, κατά την οποία πρακτικά ήσαν ανενεργοί δημιουργούσε επιτακτικά την ανάγκη για επιμόρφωση τους. Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής σταδιοδρομίας ενός εκπαιδευτικού είναι απαραίτητη η επιμόρφωση του και ενημέρωση του είτε σε εκπαιδευτικές μεθοδολογίες είτε σε θέματα σχετικά με το γνωστικό του αντικείμενο. Από την άλλη πλευρά ο μετασχηματισμός της παραγωγικής διαδικασίας έχει αναδείξει το ανθρώπινο κεφάλαιο καθοριστικό παράγοντα επιβίωσης και προόδου των σύγχρονων κοινωνιών. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η προσαρμογή των εκπαιδευτικών συστημάτων στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και τις

²⁴ πρβλ. διαγωνισμό για διορισμό καθηγητών Ββάθμιας ΑΣΕΠ 1998

κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Πρωταρχικός παράγοντας αυτής της αναθεωρητικής διαδικασίας είναι ο εκπαιδευτικός και συνακόλουθα η επιμόρφωση του αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση.

Στο πλαίσιο του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ εφαρμόστηκαν με επιτυχία νέες ευέλικτες και εναλλακτικές μορφές επιμόρφωσης. Τα επιμορφωτικά προγράμματα παρακολούθησε ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών και σε αυτό βοήθησε ο αποκεντρωτικός χαρακτήρας της επιμόρφωσης. Στην επιμόρφωση ενεπλάκησαν συστηματικά επιμορφωτικοί φορείς υψηλού επιπέδου (για παράδειγμα τα Παιδαγωγικά Τμήματα των ΑΕΙ ανέλαβαν με επιτυχία το έργο της επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναβάθμισης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά την υλοποίηση έργων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ήσαν μεταξύ άλλων²⁵ ο κατακερματισμός σε πληθώρα δράσεων συνήθως μη αλληλένδετων μεταξύ τους, πολύπλοκο σύστημα παρακολούθησης και διαχείρισης (με εμπλοκή πολλών φορέων) με αποτέλεσμα την έλλειψη ευελιξίας και την πλημμελή έως ανύπαρκτη αξιολόγηση της παρεχόμενης επιμόρφωσης.

Με βάση την εμπειρία από το ΚΠΣ II πρέπει να ενισχυθεί η δράση επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά με γνώμονα τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επιμόρφωσης. Στόχος πρέπει να είναι η αύξηση της κάλυψης των επιμορφωτικών αναγκών, η αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση (μέσω ενιαίου φορέα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων) και η αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης επιμόρφωσης.

5.5.5 Προκλήσεις και ευκαιρίες

Οι αναπτυσσόμενες με μεγάλη ταχύτητα νέες τεχνολογίες στο χώρο της παραγωγής και της πληροφόρησης/επικοινωνίας προβλέπεται να επηρεάσουν τις κοινωνίες όχι απλά σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών, αλλά πολύμορφα, επιφέροντας βαθιές αλλαγές στις βασικές λειτουργίες και στον τρόπο δόμησης και συσχέτισης των δομικών στοιχείων μεταξύ τους. Η αλλαγή στις μεθόδους εργασίας με την αναμενόμενη επέκταση της τηλε-εργασίας αναμένεται να επηρεάσει δραστικά τη διάρθρωση της απασχόλησης. Οι αναμενόμενες αλλαγές θα απαιτήσουν ικανά άτομα με κατάλληλο εκπαιδευτικό

υπόβαθρο. Οι διάφορες πολιτικοκοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις στο παγκόσμιο περιβάλλον και στις γεινιάζουσες με την Ελλάδα χώρες δημιουργούν νέες συνθήκες διεθνούς καταμερισμού της εργασίας, με παράλληλα αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές και κυρίως με επιμήκυνση του χρόνου παραμονής των μεταναστών στη χώρα, πολλοί εκ των οποίων επιδιώκουν την μόνιμη εγκατάστασή τους και την ενσωμάτωσή τους στο εργατικό δυναμικό της χώρας. Στην ελληνική κοινωνία οι επιπτώσεις αναμένεται να είναι έντονες υπό την έννοια ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας είναι υψηλοί και κατά συνέπεια οι συνακόλουθες μεταβολές εκτιμάται ότι θα ακολουθήσουν το ρυθμό ανάπτυξης.

Η αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων απαιτεί ανθρώπινο δυναμικό με υψηλή προσαρμοστικότητα. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης παρακολουθούν και προσαρμόζονται ανάλογα στις νέες καταστάσεις. Όσο πιο μεγάλη αδράνεια παρατηρείται στην προσαρμογή της εκπαίδευσης στις νέες συνθήκες τόσο μεγαλύτερες αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις στην απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού.

Με την αναπτυσσόμενη κοινωνία της πληροφορίας αναπροσαρμόζονται και οι ρόλοι μεταξύ διδάσκοντος και διδασκόμενου. Η ύπαρξη τόσο μεγάλης πληροφορίας τόσο κοντά στο μαθητή επαναπροσδιορίζει το ρόλο του καθηγητή στη στήριξη και καθοδήγηση του μαθητή και λιγότερο στη μεταφορά αποθεμάτων συσσωρευμένης γνώσης. Είναι απαραίτητο λοιπόν να δοθεί η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να χρησιμοποιήσει τη νέα τεχνολογία και να ενημερωθεί για τις μεταβολές στην εκπαιδευτική μεθοδολογία ώστε να οδηγήσει το μαθητή στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στη βέλτιστη επιλογή της χρήσιμης πληροφορίας. Υπό την έννοια αυτή μεταβάλλεται σταδιακά και ο χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Οι έντονες μεταλλαγές που παρατηρούνται οδηγούν και σε απαξίωση της γνώσης σε σύντομο χρόνο. Κατά συνέπεια αδήριτη προβάλλει η αναγκαιότητα για εμπλουτισμό των γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης ή γενικότερα με την προώθηση της δια βίου μάθησης. Στο σημείο αυτό ακριβώς εστιάζεται και μία χρόνια αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος και συγκεκριμένα η έλλειψη σύνδεσης αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης ώστε να πολλαπλασιάζεται το όφελος για τον καταρτιζόμενο και να αμβλύνονται τα προβλήματα της ανεργίας.

²⁵ αναλυτική παρουσίαση ευρίσκεται στην Ειδική Μελέτη του Συμβούλου Αξιολόγησης για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών

5.5.6 Πλεονεκτήματα, αδυναμίες, ευκαιρίες για τον τομέα της εκπαίδευσης

Με βάση την ανάλυση, που προηγήθηκε σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση παρουσιάζονται στη συνέχεια τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες και οι νέες προκλήσεις (ευκαιρίες) που εκτιμάται ότι υφίστανται ή ότι ενδέχεται να παρουσιασθούν στην πορεία ανάπτυξης του τομέα της εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι η σειρά παρουσίασης τους στην παρούσα φάση δεν σχετίζεται με το βαθμό σπουδαιότητας ή την ύπαρξη σχέσεων διαβάθμισης μεταξύ τους, αλλά αποτελεί απλά μία καταγραφή τους.

Οι νέες ευκαιρίες (προκλήσεις) που οριοθετούν τα πεδία στα οποία ο σχεδιασμός του ΣΕΠ Εκπαίδευσης & Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης²⁶ καλείται να αποδώσει το μεγαλύτερο βάρος των προγραμματιζόμενων δράσεων καταγράφονται συνοπτικά κατωτέρω:

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ - ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Δ/Ε)	
Δ/Ε1	Δημιουργία Ανοικτής και Συνεκτικής Κοινωνίας
Δ/Ε2	Δια Βίου Κατάρτιση
Δ/Ε3	Δημιουργία της Κοινωνίας της Πληροφορικής
Δ/Ε4	Βελτίωση της Ποιότητας Παρεχόμενης Εκπαίδευσης
Δ/Ε5	Σύνδεση Εκπαίδευσης και Παραγωγής
Δ/Ε6	Παραγωγή Καινοτομιών & Εφευρετικότητας
Δ/Ε7	Ευελιξία και Προσαρμοστικότητα Εκπαιδευτικού Συστήματος
Δ/Ε8	Πρόσβαση σε όλες τις Εκπαιδευτικές Βαθμίδες
Δ/Ε9	Πρώθηση Απασχόλησης – Βελτίωση της απασχόλησης των γυναικών
Δ/Ε10	Εκσυγχρονισμός Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
Δ/Ε11	Βελτίωση της Διοικητικής Οργάνωσης των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
Δ/Ε12	Περιορισμός σχολικής διαρροής

Οι προκλήσεις αυτές εδράζονται τόσο σε στοιχεία που απορρέουν από τις ποσοτικές εκτιμήσεις της υφιστάμενης κατάστασης, όσο και σε ποιοτικά χαρακτηριστικά που δεν είναι δυνατό να απεικονιστούν με τη μορφή κάποιου δείκτη.

²⁶ Όπως αυτές απορρέουν από την απάντηση του ΥΠΕΠΘ στο ερωτηματολόγιο του ΥΠΕΘΟ, Μάρτιος 1998

Οι αδυναμίες που έχουν εντοπιστεί στο εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω²⁷:

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ – ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (Α/Α)	
A/A1	Υψηλή σχολική διαρροή κατά την υποχρεωτική εκπαίδευση (ιδιαίτερως κοινωνικών ομάδων με υψηλό κίνδυνο περιθωριοποίησης)
A/A2	Περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης στην εκπαίδευση αναλφάβητων
A/A3	Χαμηλή απόδοση του εκπαιδευτικού προσωπικού
A/A4	Χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών
A/A5	Ανεπαρκής υποδομή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων
A/A6	Μη εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος
A/A7	Αδράνεια του εκπαιδευτικού συστήματος για αλλαγή
A/A8	Περιορισμένη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
A/A9	Ανεπαρκής δημόσια χρηματοδότηση
A/A10	Έλλειψη πληροφόρησης σε θέματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής αποκατάστασης
A/A11	Διοικητική αναποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος (διοικητική δυσκαμψία και συγκεντρωτισμός και έλλειψη μηχανισμών αξιολόγησης)

Είναι φανερό πως είναι απαραίτητη η βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του. Από την εμπειρία κατά το 2^ο ΚΠΣ, τόσο οι διοικητικές υπηρεσίες στελεχώθηκαν με ικανά και κατάλληλα καταρτισμένα στελέχη, όσο και το θεσμικό πλαίσιο εκσυγχρονίσθηκε και συμπληρώθηκε, με την βαθμιαία ολοκλήρωση της διαδικασίας επικύρωσης της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, η οποία προσδίδει μια δυναμική στο χώρο της παιδείας, όσον αφορά στη δρομολόγηση στόχων και την εύρυθμη και ταχεία υλοποίησή τους.

Η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα βασίζεται στην ισότητα και την έλλειψη διακρίσεων μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών και εισοδηματικών ομάδων, ενώ υπάρχει εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που είναι διαθέσιμο και μπορεί δυναμικά να στελεχώσει το εκπαιδευτικό σύστημα (μέσα από κατάλληλες διοικητικές διαδικασίες) προωθώντας με τον τρόπο αυτό την αναβάθμιση και διεύρυνση του εκπαιδευτικού συστήματος. Τα πλεονεκτήματα του εκπαιδευτικού συστήματος κωδικοποιούνται ως ακολούθως:

²⁷ η καταγραφή τους προήλθε από την ανάγνωση σχετικών κειμένων όπως η απάντηση του ΥΠΕΠΘ στη 2η εγκύκλιο του ΥΠΕΘΟ, Μάρτιος 1998 και τη συζήτηση με ειδικούς στο χώρο της εκπαίδευσης

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (Π)	
Π1	Προσφορά Δημόσιας και δωρεάν Παιδείας
Π2	Επαρκώς ανεπτυγμένο και ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος
Π3	Επάρκεια σε επιστημονικό προσωπικό που δύναται να στελεχώσει τον τομέα της εκπαίδευσης
Π4	Έντονες τάσεις του ελληνικού πληθυσμού για επιμήκυνση εκπαιδευτικής περιόδου και συμμετοχής στη δια βίου μάθηση

5.6 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

5.6.1 Η Λογική του Σχεδιασμού

Οι προτεραιότητες του ΕΠ εντάσσονται στις κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης και είναι συμβατές με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση και ταξινομούνται ως ακολούθως:

1 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας:	Πρωώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
2 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας	Πρωώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης
3 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας	Ανάπτυξη και Πρωώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας
4 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας	Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας
5 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας	Υποστήριξη Υλοποίησης Μέτρων ΕΚΤ
6 ^{ος} Άξονας Προτεραιότητας	Τεχνική Βοήθεια

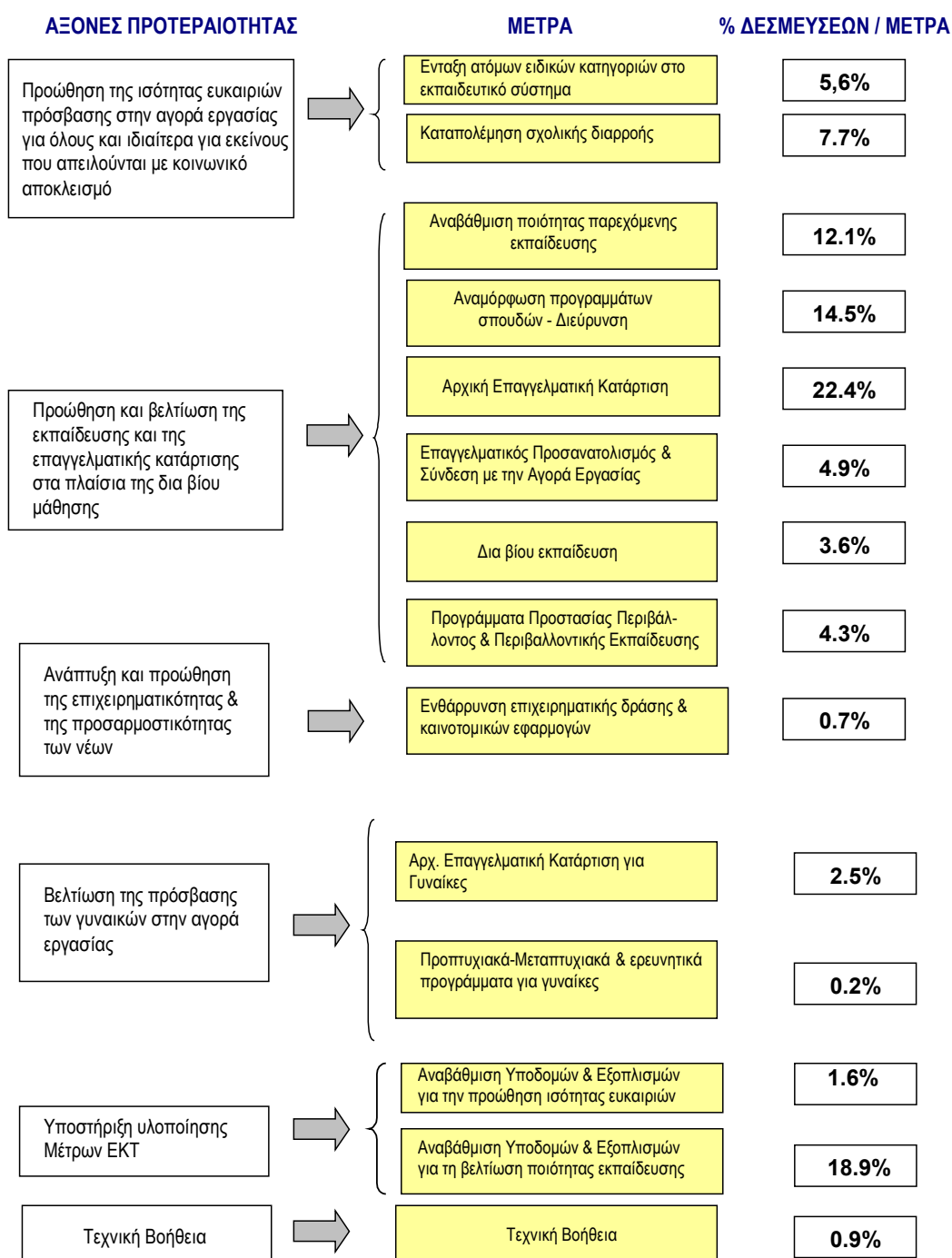
5.6.2 Ιεράρχηση Προτεραιοτήτων

Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, τις οποίες θέτει το ΣΕΠ βασίζεται στη χρηματοδοτική βαρύτητα που δίδεται σε κάθε Άξονα προτεραιότητας.

Ο σχεδιασμός του ΣΕΠ δίδει κυρίαρχη βαρύτητα στον άξονα προτεραιότητας 2 σελ. στην πρωώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης (βαρύτητα 61.8%). Ο σχεδιασμός είναι φανερό ότι προσπαθεί να εναρμονισθεί με τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) καθόσον αντλεί το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του από το Ε.Κ.Τ.(ποσοστό 79% πρβλ. Πίνακα 5.20).

Με τον τρόπο αυτό παρατηρείται ένας έντονος διαφορισμός στη συγκέντρωση πόρων μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας, οι χρηματοδοτικές βαρύτητες των οποίων κυμαίνονται μεταξύ 0.7% έως 61.8%. Μάλιστα ο άξονας προτεραιότητας 2 συγκεντρώνει τόσους πόρους σχεδόν όσους είχε το 1^ο ΕΠΕΑΕΚ, ενώ στον αντίποδα ο άξονας προτεραιότητας 3 που αφορά την επιχειρηματικότητα των νέων είναι πιο μικρός ακόμα και από την τεχνική βοήθεια. Η κατανομή αυτή δηλώνει ότι κατά την εφαρμογή του προγράμματος η πορεία υλοποίησης του άξονα προτεραιότητας 2 ουσιαστικά θα αντικατοπτρίζει την όλη πορεία του προγράμματος.

Η ιεράρχηση σε επίπεδο μέτρου αυτή είναι ομαλότερη και μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη καθόσον ήδη το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι αρκετά ανοικτό στην κοινωνία (μέχρι σήμερα η πρόσβαση σε αυτό είναι ελεύθερη με εξαίρεση την τριτοβάθμια εκπαίδευση), αλλά όπως φάνηκε και από benchmarking του προηγούμενου κεφαλαίου αποκλίνει σημαντικά και συστηματικά όσον αφορά στα επιμέρους στοιχεία, τα οποία προσδιορίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Υπό την έννοια αυτή ο σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη το κυρίαρχο πλεονέκτημα του εκπαιδευτικού συστήματος δηλ. τη δημοκρατικότητα του και ιεραρχεί ως πρώτη προτεραιότητα τη βελτίωση της ποιότητας του όπου εστιάζεται η κυρίαρχη αδυναμία του.

Σχήμα 5.17 : Η διάρθρωση και οι βαρύτητες ανά μέτρο του νέου ΕΠΕΑΕΚ

5.6.3 Συνέπεια της στρατηγικής με τα χαρακτηριστικά του τομέα

Στο κεφάλαιο 5.2 αναπτύχθηκαν εκτενώς τα επιμέρους χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού συστήματος και συστηματοποιήθηκαν σε μία σειρά οργανογραμμαμάτων οι αδυναμίες, τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες. Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται η συσχέτιση τους με τους στόχους που έχει θέσει το ΣΕΠ προκειμένου να διερευνηθεί η συσχέτιση του προγράμματος με το περιβάλλον, στο οποίο πρόκειται να παρέμβει.

Η σημασία του κάθε άξονα προτεραιότητας (ΑΠ) μπορεί να εκτιμηθεί από τη συνδρομή του σε κάθε ευκαιρία. Παρατηρούμε, λοιπόν, πως εξέχοντα ρόλο έχει ο άξονας προτεραιότητας 2 «Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης» και ακολουθούν οι άξονες 1 «Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας» και 3 «ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας».

Μπορούμε να συμπεράνουμε από αυτή την παρατήρηση πως η στοχοθεσία έχει επικεντρωθεί στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού επιπέδου των ανθρωπίνων πόρων. Η αναβάθμιση του γνωστικού υπόβαθρου των νέων, σε συνάρτηση με την παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να συνδεθεί η γενική παιδεία με την παροχή εξειδικευμένων δεξιοτήτων, έχει σαν απώτερο σκοπό την αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού, ώστε να αυξήσει την απασχολησιμότητα του και κατά συνέπεια την παραγωγικότητά του στον επαγγελματικό τομέα. Καταδεικνύεται με τον τρόπο αυτό ότι λαμβάνεται υπόψη κατά το σχεδιασμό η βασική προτεραιότητα αύξησης της απασχόλησης (προτεραιότητα του ΕΚΤ). Ειδικότερα, οι επιχειρησιακοί στόχοι είναι συναρθρωμένοι με βάση και τις κατευθυντήριες γραμμές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση (λεπτομερής ανάλυση δίδεται στην επόμενη ενότητα)

Στα ίδια πλαίσια βρίσκονται και τα αποτελέσματα της διερεύνησης της συσχέτισης των αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος με τους άξονες προτεραιότητας. Από τις μήτρες συσχέτισεων των αξόνων προτεραιότητας συνάγεται ότι ο σχεδιασμός του προγράμματος έχει υψηλό βαθμό συνοχής με τις δυνατότητες/ευκαιρίες του τομέα. Οι άξονες προτεραιότητας τις αξιοποιούν στο σύνολο τους αν και με διαφορετική έμφαση. Ο άξονας προτεραιότητας 2 έχει τη μεγαλύτερη συνάφεια με τις δυνατότητες και αδυναμίες του τομέα καθώς χαρακτηρίζεται από πλήθος ενεργειών που σχετίζονται με το εκπαιδευτικό σύστημα και χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Ειδικότερα, οι άξονες προτεραιότητας 2, 1 και 4 εξυπηρετούν το μεγαλύτερο αριθμό αδυναμιών.

Ομοιομορφία παρατηρείται και ως προς το γεγονός ότι όλες οι αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος εξυπηρετούνται από τουλάχιστον ένα άξονα προτεραιότητας.

[Στην παρούσα φάση ο αξιολογητής δεν επιχειρεί τη μέτρηση της εσωτερικής συνοχής του προγράμματος με βάση τη μεθοδολογία της ΕΕ (Means Handbook no 7, DGXVI/G2). Ο λόγος είναι ότι στη συγκεκριμένη φάση προγραμματισμού, όπου δεσμευτικοί είναι οι ειδικοί στόχοι και όχι τα μέτρα του προγράμματος, η τυχόν ανάλυση της εσωτερικής συνέργειας του προγράμματος θα είχε καθαρά προκαταρκτικό-διερευνητικό χαρακτήρα. Η αντίστοιχη αποτίμηση της εσωτερικής συνοχής σε επίπεδο μέτρου θα γίνει με την ex ante αξιολόγηση που θα περιληφθεί στο συμπλήρωμα προγραμματισμού.]

	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5	
Δ/Ε1		√		√		3
Δ/Ε2	√	√				2
Δ/Ε3		√				1
Δ/Ε4					√	1
Δ/Ε5		√	√			2
Δ/Ε6			√			1
Δ/Ε7		√	√			2
Δ/Ε8		√		√		2
Δ/Ε9				√		1
Δ/Ε10		√			√	2
Δ/Ε11		√				1
Δ/Ε12	√					1
	3	8	3	3	2	

Μήτρα Α: Συσχέτιση αξόνων προτεραιότητας με Δυνατότητες / Ευκαιρίες για τον Τομέα

	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4	ΑΠ5	
A1	√					1
A2	√					1
A3		√				1
A4	√	√				2
A5		√			√	2
A6					√	1
A7		√	√			2
A8		√		√		2
A9		√		√		2
A10		√		√		2
A11		√				1
	3	8	1	3	2	

Μήτρα Β: Συσχέτιση αξόνων προτεραιότητας με Αδυναμίες / Απειλές για τον Τομέα

Η **συμπληρωματικότητα** των πόρων του προγράμματος στην εθνική δημόσια δαπάνη είναι σημαντική. Η ετήσια καθαρή συμμετοχή εκτιμάται (με τιμές 1999) στο 7.5% της ετήσιας εθνικής δαπάνης για την εκπαίδευση (πρβλ. Πίνακα 5.19). Η συμπληρωματική

αυτή δαπάνη υπηρετεί τις ανάγκες, που έχουν δημιουργηθεί λόγω της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και σύμφωνα με τις προτεραιότητες των ληπτών αποφάσεων όπως αυτές ιεραρχήθηκαν και αντίστοιχα χρηματοδοτήθηκαν.

Πίνακας 5.18: Προσθετικότητα πόρων (τιμές 1999, σε δισ.δρχ)

	ΣΥΝΟΛΟ ΕΘΝΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Η ΕΕ	ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	% ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΣΘΕΤΙ- ΚΟΤΗΤΑ ΕΕ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006	867	650	217	94	1.260	7.5%

Πηγή: σύνολο επιχορηγήσεων για την παιδεία 1998, 1^ο ΕΠΕΑΕΚ, χρηματοδοτικός πίνακας ΣΕΠ

Σημαντική είναι βέβαια και η **προσθετικότητα** των πόρων με το περιφερειακό σκέλος. Για την επόμενη προγραμματική περίοδο υπήρξε διαβούλευση μεταξύ του ΥΠΕΠΘ και των Περιφερειών και ταξινομήθηκαν οι πόροι σε δράσεις στις περιφέρειες με τέτοιο τρόπο ώστε να λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις παρεμβάσεις τις οποίες θα κάνει το τομεακό πρόγραμμα. Με τον τρόπο αυτό αίρεται η αδυναμία που είχε εντοπισθεί στο ΚΠΣ II και αφορούσε το μη συντονισμό μεταξύ της κεντρικής υπηρεσίας και των περιφερειακών αρχών. Επιπρόσθετα έχουν ήδη εκπονηθεί μελέτες προετοιμασίας για τη βέλτιστη κατανομή των πόρων. Ενδεικτικά αναφέρεται για το θέμα των υποδομών ότι έχει εκπονηθεί μελέτη από τον ΟΣΚ σε συνεργασία με το ΕΜΠ και έχουν ευρεθεί οι ανάγκες σε εκπαιδευτικές αίθουσες κατά γεωγραφική περιοχή με βάση και την αντίστοιχη δημογραφική εξέλιξη.

Όσον αφορά το **χρηματοδοτικό σχήμα** του προγράμματος διαφαίνεται (πιν. 6.20) ότι η κατανομή πόρων στο συνολικό πρόγραμμα για την παιδεία είναι ισόρροπη μεταξύ του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ. Κύρια το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις εκπαίδευσης στις περιφέρειες οπότε η συμμετοχή του ΕΤΠΑ στο τομεακό πρόγραμμα περιορίζεται σε 20%. Η κατανομή αυτή θεωρείται ότι βοηθά στο σχεδιασμό διότι:

- εξασφαλίζεται η συνέχεια της εμπειρίας από το ΚΠΣ II στο οποίο οι περιφέρειες είχαν την εμπειρία από τη διαχείριση πόρων ΕΤΠΑ για υποδομές εκπαίδευσης
- δίδεται η δυνατότητα επέκτασης των καινοτομικών παρεμβάσεων του 1^{ου} ΕΠΕΑΕΚ μέσω της χρηματοδότησης του ΕΚΤ και στην νέα προγραμματική περίοδο. Και εδώ εκτιμάται ότι θα είναι καταλυτική η εμπειρία των φορέων υλοποίησης του τομεακού από διαχείριση πόρων ΕΚΤ

- iii. η ύπαρξη ενιαίου πλαισίου πολιτικής για την εκπαίδευση σε συνδυασμό με την ύπαρξη μελετών στρατηγικού σχεδιασμού και το συντονισμό των κεντρικών και περιφερειακών αρχών εκτιμάται ότι εξασφαλίζει εκ των προτέρων την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων

Πίνακας 5.19: Η σύνθεση της χρηματοδότησης του προγράμματος από τα διαρθρωτικά ταμεία (Euro, Νοέμβριος 2000)

	ΕΠΕΑΕΚ	ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ
ΕΤΠΑ	509.915.012	21%	1.362.491.715	39%
ΕΚΤ	1.974.684.212	79%	2.141.419.000	61%
ΣΥΝΟΛΟ	2.484.599.224	100%	3.503.910.715	100%

5.6.4 Συνάφεια με στόχους κοινωνικής και οικονομικής συνοχής

Το ΕΠ είναι δομημένο σε πλήρη αντιστοιχία με τα **πεδία πολιτικής του ΕΚΤ**. Στον ακόλουθο πίνακα διαφαίνεται σαφώς η συσχέτιση του με τα πεδία πολιτικής. Το πρόγραμμα εμπίπτει κατά το μεγαλύτερο μέρος του με το πεδίο πολιτικής 3 και λιγότερο με όλα τα άλλα πεδία πολιτικής πλην του πεδίου πολιτικής 1 (πρβλ. πίνακα 1). Ειδικά για το πεδίο πολιτικής 5 που αφορά τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών επιμερίζεται το 3.4% του συνόλου των πόρων του ΕΚΤ. Το ποσοστό αυτό είναι μικρό αλλά θα πρέπει να θεωρηθεί μάλλον ως υποτιμημένο καθόσον στο Ε.Π. υπάρχουν διεσπαρμένες δράσεις που εξειδικεύονται στην ενσωμάτωση των γυναικών στην εκπαιδευτική κοινωνία. Ως τέτοιες δράσεις μπορούν να θεωρηθούν η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όπου ένα μέρος αναμένεται να εστιασθεί στις γυναίκες εκπαιδευτικούς, η αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών σε θέματα γυναικείου ενδιαφέροντος κ.α. Επιπρόσθετα οι δράσεις του ολοήμερου νηπιαγωγείου²⁸ εκτιμάται ότι σχετίζονται άμεσα με την τόνωση της γυναικείας απασχόλησης παρόλο που δεν έχουν συνεκτιμηθεί στον αντίστοιχο άξονα προτεραιότητας

Το νέο πρόγραμμα επίσης υποστηρίζει και **την πολιτική της ισότητας των δύο φύλων**. Ειδικότερα, στο εκπαιδευτικό σύστημα υπάρχει ισότιμη αντιμετώπιση ανδρών και

²⁸ Στο ολοήμερο δημοτικό και νηπιαγωγείο παραμένουν τα παιδιά μέχρι αργά το απόγευμα οπότε δίνεται η δυνατότητα στην εργαζόμενη μητέρα να παραμείνει στην εργασία της και κατά συνέπεια να είναι ανταγωνιστική με τους άνδρες συναδέλφους της.

γυναικών σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Στο σύνολο των διδασκόντων σε όλες τις βαθμίδες οι γυναίκες απασχολούμενες είναι περισσότερες των ανδρών (πίνακας 5.22). Επίσης και στο μαθητικό πληθυσμό υπερτερούν οι γυναίκες. Είναι φανερό κατά συνέπεια ότι σε δράσεις mainstream η στήριξη του εκπαιδευτικού συστήματος συνεπάγεται και την ισότιμη στήριξη ανδρών και γυναικών.

Πίνακας 5.20 Ποσοστό εργαζομένων γυναικών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (1997-1998)

	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	8.965	110	8.855	98,8%
ΔΗΜΟΣΙΑ	8.733	108	8.625	98,8%
ΙΔΙΩΤΙΚΑ	232	2	230	99,1%
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	47.684	20.420	27.264	57,2%
ΔΗΜΟΣΙΑ	44.424	19.136	25.288	56,9%
ΙΔΙΩΤΙΚΑ	3.260	1.284	1.976	60,6%
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	58.659	24.199	34.460	58,7%
ΓΥΜΝΑΣΙΑ	36.189	13.170	23.019	63,6%
ΛΥΚΕΙΑ	19.387	9.565	9.822	50,7%
ΕΠΛ	3.083	1.464	1.619	52,5%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14.430	8.197	6.233	43,2%
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14.555	9.683	4.872	33,5%
ΤΕΙ	6.556	3.895	2.661	40,6%
ΑΕΙ	7.999	5.788	2.211	27,6%
ΣΥΝΟΛΟ	129.863	54.412	75.451	58,1%

Πηγή: Τμ. Ερευνών & Στατιστικής ΥΠΕΠΘ

Παρόλα αυτά πρέπει να τονισθεί ότι παρατηρείται έντονος διαφορισμός της γυναικείας απασχόλησης στο εκπαιδευτικό σύστημα, που κυμαίνεται από 99% στην προσχολική αγωγή μέχρι 33% στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον παρατηρείται και περιορισμένη συμμετοχή των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις του εκπαιδευτικού συστήματος. Το πρόγραμμα στοχεύει στην στήριξη των γυναικών ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές και να διεκδικήσουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στις βαθμίδες της εκπαίδευσης όπου φαίνεται να υστερεί η γυναικεία απασχόληση (τριτοβάθμια, τεχν. επαγγελματική εκπαίδευση) καθώς και να διεκδικήσουν μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης σε υψηλόβαθμες διοικητικές θέσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα. Προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλουν τα μέτρα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων για γυναίκες.

Σε σχέση με την **περιβαλλοντική πολιτική** θετική εκτιμάται από την πλευρά της αξιολόγησης η συμβολή του παρόντος προγράμματος στην ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, στο 1^ο ΕΠΕΑΕΚ δημιουργήθηκαν και στηρίχθηκαν 17 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ), εφαρμόστηκαν σχολικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε 1800 σχολικές μονάδες όπου εκπαιδεύθηκαν 55.000 μαθητές, ενώ υλοποιήθηκε η επιμόρφωση περίπου 5.000 εκπαιδευτικών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στο παρόν ΣΕΠ προβλέπεται η συνέχιση της στήριξης αυτής της προσπάθειας με σκοπό να συνεχισθεί η καλλιέργεια των περιβαλλοντικών ευαισθησιών στους μαθητές ώστε αυτές να ωριμάσουν σε ικανοποιητική περιβαλλοντική συνείδηση.

Ειδικότερα επιδιώκεται εφαρμογή της περιβαλλοντικής αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης με στόχο τη δημιουργία γνωστικού υποβάθρου για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας και της ποιότητας ζωής. Συγκεκριμένα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση προβλέπεται η επέκταση των ΚΠΕ και η διεύρυνση του αριθμού των σχολικών μονάδων στις οποίες θα εφαρμοσθούν προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με παράλληλη ενίσχυση των προγραμμάτων για την επιμόρφωση ομάδων (εκπαιδευτικών και στελεχών) και την παραγωγή και διανομή σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου ήδη η μελέτη και προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενο σπουδών (προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου) στα πλαίσια του παρόντος ΣΕΠ προβλέπεται η δημιουργία νέων προγραμμάτων και η υποστήριξη ερευνών εκπαιδευτικής φύσης σχετικών με το περιβάλλον.

Με βάση την έως σήμερα εξειδίκευση των δράσεων του νέου ΕΠΕΑΕΚ σχετικά με το περιβάλλον παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα μία ex ante ποσοτικοποίηση των δράσεων τους

Πίνακας 5.21: Ex ante ποσοτικοποίηση εκροών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ 2000	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2006	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης			
Αριθμός ΚΠΕ	17	32	88%
Αριθμός ωφελούμενων μαθητών	55000	180000	227%
Αριθμός συμμετεχόντων εκπαιδευτικών	5000	12000	140%
Σχολικά προγράμματα περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης			
Αριθμός σχολείων	0	3000	νέα δράση
Αριθμός μαθητών	0	300000	νέα δράση
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών			
Αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών	3500	6000	71%
Αριθμός επιμ. Στελεχών Π.Ε.	50	200	300%
Εκπαιδευτικό υλικό			
Αριθμός εκδόσεων	12	20	67%
Προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Π.Ε.			
Προπτυχιακά προγράμματα	6	10	67%
Μεταπτυχιακά προγράμματα	7	10	43%

Επιπλέον η ανάπτυξη νέων σχολικών υποδομών κρίνεται –με βάση και την εμπειρία της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου ως ήπια ή ουδέτερη από περιβαλλοντική άποψη

Πίνακας 5.22: Συσχέτιση του ΕΠ με τα πεδία πολιτικής ΕΚΤ (εκπεφρασμένη % στο σύνολο πόρων ΕΚΤ)

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠ		ΠΕΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΚΤ				
		ΠΕΔΙΟ 1	ΠΕΔΙΟ 2	ΠΕΔΙΟ 3	ΠΕΔΙΟ 4	ΠΕΔΙΟ 5
A1	Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό		17%			
A2	Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης			78%		
A3	Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων				1%	
A4	Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας					3%
A5	Υποστήριξη Υλοποίησης μέτρων ΕΚΤ					
A6	Τεχνική Βοήθεια					

5.7 ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΕΚΡΟΕΣ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

5.7.1 Μεθοδολογική προσέγγιση: προγραμματικοί δείκτες: εισροές, εκροές, αποτελέσματα και επιπτώσεις

Για την παρακολούθηση της υλοποίησης ενός προγράμματος και της αξιολόγησης των επιδόσεων του ως προς τους στόχους που έχουν τεθεί, χρησιμοποιείται δέσμη δεικτών, που πρέπει να αποφασίζονται εκ των προτέρων ή ενωρίς κατά την υλοποίηση του προγράμματος, ώστε να μπορούν να συγκεντρωθούν στοιχεία για τις επιδόσεις αυτές.

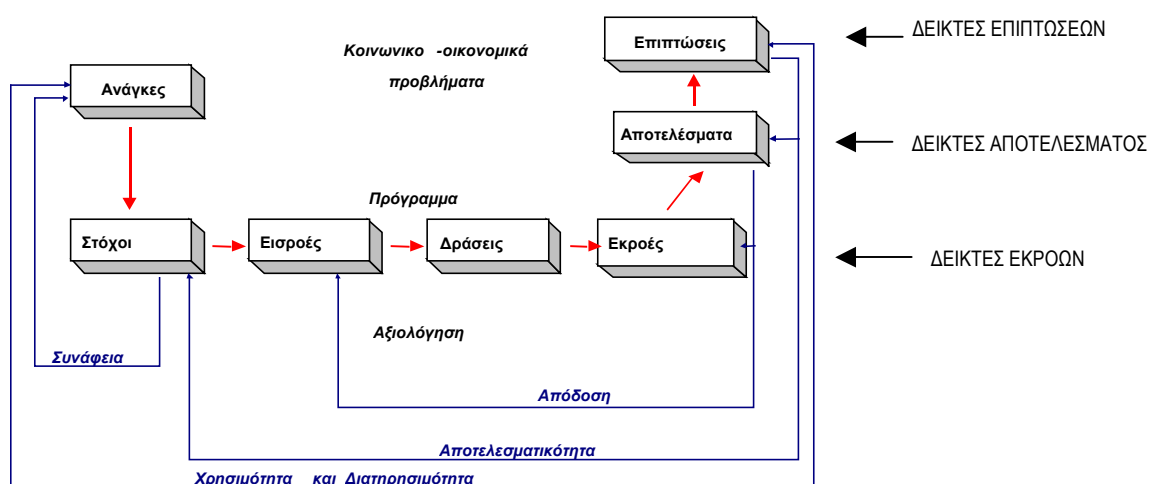
Στις περισσότερες περιπτώσεις τάσσονται στοχευόμενα επίπεδα, τα οποία συνολικώς θα αντιστοιχούν στους στόχους του προγράμματος. Τα διάφορα επίπεδα δεικτών που χρησιμοποιούνται έχουν επομένως ως εξής:

- Οι δείκτες **πόρων ή εισροών** αφορούν τον διατιθέμενο προϋπολογισμό σε κάθε επίπεδο της παρεχόμενης αρωγής. Χρησιμοποιούνται **χρηματοοικονομικοί** δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου από πλευράς (ετήσιας) ανάληψης υποχρεώσεων και πληρωμής των χρημάτων που διατίθενται για οποιαδήποτε δράση, μέτρο ή πρόγραμμα σε σχέση με το επιλέξιμο κόστος του.
- Οι δείκτες **εκροών** αφορούν τη δραστηριότητα. Μετρούνται σε φυσικές ή νομισματικές μονάδες (π.χ. αριθμός εκπαιδευτικών που επιμορφώθηκαν, αριθμός ωφελούμενων μαθητών, τ.μ. βιβλιοθηκών που κατασκευάστηκαν κλπ.)
- Οι δείκτες **αποτελεσμάτων** αφορούν την άμεση και έμμεση επενέργεια που επέφερε το πρόγραμμα. Παρέχουν πληροφορίες για αλλαγές π.χ. στη συμπεριφορά, στην ιδιότητα ή στις επιδόσεις των άμεσα ωφελούμενων. Οι δείκτες του είδους αυτού μπορεί να έχουν είτε φυσική υπόσταση (π.χ. αριθμός των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών κλπ.) είτε οικονομική διάσταση.
- Οι δείκτες **επιπτώσεων** αφορούν τις συνέπειες του προγράμματος πέραν των άμεσων επενεργειών στους άμεσα ωφελούμενους. Μπορεί να ορισθούν δύο αντιλήψεις επιπτώσεων. Ειδικές επιπτώσεις είναι οι επενέργειες εκείνες που εκδηλώνονται αφού παρέλθει κάποιο χρονικό διάστημα, αλλά οι οποίες, ωστόσο, συνδέονται άμεσα προς την αναλαμβανόμενη ενέργεια. Οι γενικές επιπτώσεις είναι απώτερες επενέργειες που επηρεάζουν τον ευρύτερο πληθυσμό. Οποιαδήποτε η μέτρηση του τύπου αυτού επιπτώσεων είναι πολύπλοκη και συχνά είναι δύσκολος ο καθορισμός σαφών αιτιωδών σχέσεων.

Το σχήμα 5.3 απεικονίζει συνολικά το συσχετισμό μεταξύ των διαφόρων επιπέδων δεικτών που χρησιμοποιούνται, και του επιπέδου παρεμβάσεων και αναδράσεων στο

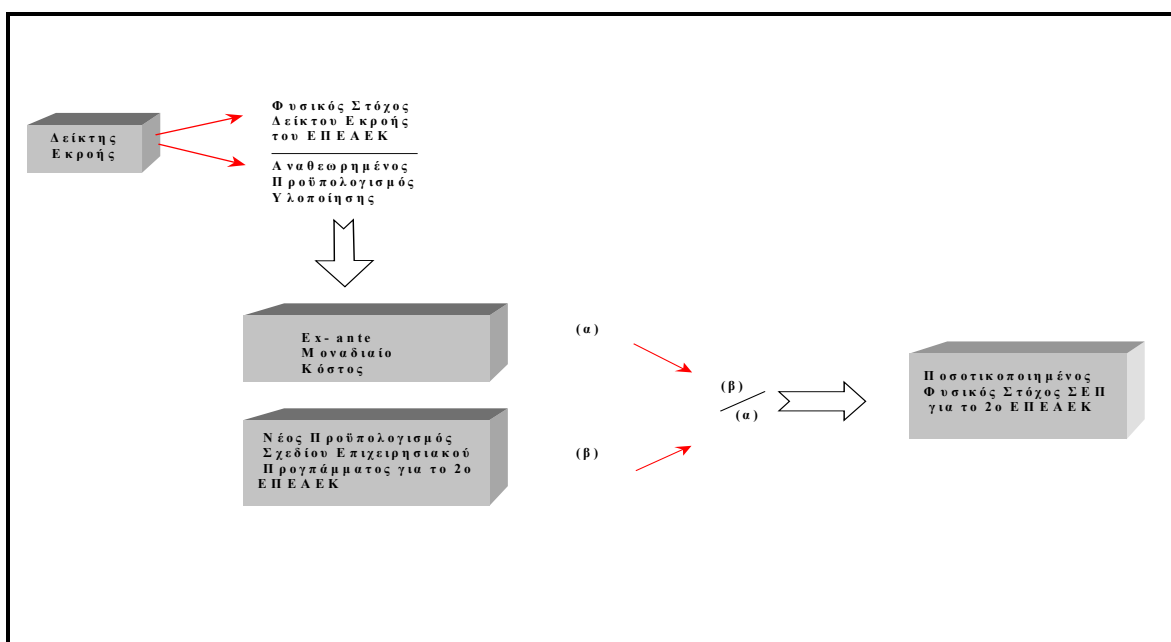
σύνολο του προγράμματος. Το σχήμα αυτό απεικονίζει περιληπτικά τη μεθοδολογική διαδικασία ποσοτικοποίησης και επιπτώσεων του προγράμματος.

Σχήμα 5.3. : Συσχέτιση επιπέδων παρέμβασης και (γενικών) δεικτών μέτρησης (από Τετράδια Εργασίας ΕΕ ΓΔΧVI)

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται ποσοτικοποίηση των δεικτών εκροών και εξαγωγή του μοναδιαίου κόστους για κάθε δράση του προγράμματος. Το μοναδιαίο κόστος για κάθε δράση προκύπτει ως πηλίκον του προϋπολογισμού της δράσης και του ποσοτικοποιημένου φυσικού στόχου ή δείκτη εκροής από το τρέχον ΕΠΕΑΕΚ. Η παραπάνω διεργασία απεικονίζεται διαγραμματικά στο σχήμα 5.4 που ακολουθεί.

Σχήμα 5.4 Υπολογισμός ποσοτικοποιημένων φυσικών στόχων μέσω μοναδιαίου κόστους

Στη διαδικασία αυτή πρέπει να σημειωθούν μια σειρά από παράμετροι που επηρεάζουν τόσο τα αποτελέσματα σε επίπεδο μοναδιαίου κόστους όσο και εν γένει τη συνολική αξιοπιστία των ποσοτικοποιημένων δεικτών εκροών. Οι παράμετροι αυτοί είναι :

- Ο ΣΑ δεν έχει κατορθώσει μέχρι σήμερα να έχει από τις υπηρεσίες του ΥΠΕΠΘ ένα ολοκληρωμένο κατάλογο ολοκληρωμένων - σε επίπεδο φυσικής υλοποίησης - έργων. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι πολλά από τα έργα αυτά ουσιαστικά ξεκίνησαν να υλοποιούνται μετά το 1998. Επιπλέον, όπως έχει αναφερθεί και στις προηγούμενες εκθέσεις του ΣΑ η καθυστέρηση αυτή οφείλεται και στο μεγάλο αριθμό καινοτομικών έργων του ΕΠΕΑΕΚ. Τέλος οι περισσότεροι φορείς υλοποίησης έργων ήταν μέχρι πρότινος αρκετά πίσω σε ότι αφορούσε τη συλλογή στοιχείων φυσικού αντικείμενου των έργων²⁹, συλλέγοντας σχεδόν αποκλειστικά στοιχεία χρηματοοικονομικής υλοποίησης έργων.
- Με δεδομένη την παραπάνω παρατήρηση το μοναδιαίο κόστος εκτιμάται αναγκαστικά με βάση την υφιστάμενη κατάσταση. Οι διαιρέτες του πηλίκου από το οποίο απορρέει ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους (βλ. σχήμα 6.3) συλλέχθηκαν από το ΣΑ με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία φυσικών στόχων και προϋπολογισμών κάθε δράσης του τρέχοντος προγράμματος.

Ως εκ τούτου το υπολογιζόμενο μοναδιαίο κόστος :

- αποτελεί προσεγγιστική τιμή η οποία δεν είναι πάντα δυνατόν να συνοδεύεται από μεγέθη ποσοστιαίων αποκλίσεων (+ -)
- εκφράζει ένα ex ante μοναδιαίο κόστος (ή μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού), δεδομένου ότι υπολογίζεται όχι απολογιστικά με βάση ολοκληρωμένα έργα, αλλά από στοιχεία φυσικού στόχου και προϋπολογισμών με βάση :
 - i τα τεχνικά δελτία έργων,
 - ii τα τριμηνιαία δελτία έργων,
 - iii την εμπειρία των χειριστών της Διεύθυνσης ΚΠΣ του ΥΠΕΠΘ και του ΣΔ του προγράμματος, και
 - iv τα στοιχεία προηγούμενων εκθέσεων του ΣΑ, κυρίως δε την επικαιροποιημένη βάση δεδομένων φυσικού αντικείμενου για τα έργα του προγράμματος.

²⁹ Όπως έχει αναφερθεί στη 2η έκθεση αξιολόγησης (Μάρτιος 1999), και στην απολογιστική έκθεση (Ιούλιος 1999), για πρώτη φορά υπολογίσθηκε από το ΣΑ ο βαθμός φυσικής υλοποίησης σε 58 από τις 70 ενέργειες που εξειδικεύεται το ΕΠΕΑΕΚ. Επίσης επισημάνθηκε στις παραπάνω εκθέσεις ότι η αδυναμία συμπλήρωσης στοιχείων φυσικής υλοποίησης στα τριμηνιαία δελτία των ΦΥ, επηρεάζει άμεσα τη δυνατότητα σχεδιασμού για το επόμενο ΚΠΣ υπό την έννοια ότι ελλείπουν στοιχεία μοναδιαίου κόστους.

Οι πηγές συλλογής των στοιχείων συνολικά περιέλαβαν :

- ♦ τους προϊσταμένους της διεύθυνσης ΚΠΣ του ΥΠΕΠΘ,
- ♦ τους χειριστές ενεργειών του προγράμματος της κεντρικής υπηρεσίας του ΥΠΕΠΘ και των εποπτευομένων από αυτό φορέων, οι οποίοι εκτελούν χρέη φορέων υλοποίησης του προγράμματος
- ♦ προσωπικό του ΣΔ του ΕΠΕΑΕΚ
- ♦ στατιστικά στοιχεία της εκπαίδευσης από το ΥΠΕΠΘ και την ΕΣΥΕ.

Σε επίπεδο προϋπολογισμών τα χρησιμοποιούμενα στοιχεία αποτελούν την πλέον πρόσφατη εκτίμηση, σε πολλές δε περιπτώσεις ο προϋπολογισμός που χρησιμοποιείται εμπεριέχει την τελευταία αναθεωρημένη τιμή που θα ανακοινωθεί στην 10^η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΕΑΕΚ το Δεκέμβριο 1999. Επίσης στις περιπτώσεις που επέρχεται μείωση του υπάρχοντος προϋπολογισμού η τιμή που λαμβάνεται υπόψιν στον υπολογισμό μοναδιαίου κόστους αφορά τον προϋπολογισμό του τρέχοντος ΕΠΕΑΕΚ.

Η σχέση μεταξύ φυσικής υλοποίησης έργων και οικονομικής ολοκλήρωσης έργων δεν είναι γραμμική, ούτε και μπορεί να προσεγγισθεί ex ante με κάποια εμπειρική μαθηματική φόρμουλα. Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν ακόμα και σε περιπτώσεις που γνωρίζουμε π.χ. ότι έχει ολοκληρωθεί συγκεκριμένο ποσοστό φυσικής υλοποίησης ενός έργου με συγκεκριμένο μέχρι στιγμής κόστος, να χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία αυτά προς εξαγωγή ενός "ρεαλιστικότερου" μοναδιαίου κόστους. Ο υπολογισμός αυτός θα ήταν λανθασμένος εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης γραμμικότητας που αναφέρθηκε παραπάνω.

Η εξειδίκευση των μέτρων στην παρούσα φάση προγραμματισμού φτάνει μέχρι το επίπεδο της ενδεικτικής περιγραφής των δράσεων. Δεν γίνεται πάντα περαιτέρω κατανομή των πόρων κατά δράση ώστε να προσδιοριστεί με σχετική ακρίβεια ο φυσικός στόχος. Αυτό, όπου συμβαίνει, δυσχεραίνει σημαντικά την προσπάθεια εκτίμησης του αναμενόμενου φυσικού αντικειμένου. Επιπλέον η προσπάθεια αυτή δυσχεραίνεται ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι στη παρούσα φάση προγραμματισμού δεν είναι γνωστό ούτε το είδος των έργων που θα ενταχθούν στις δράσεις ώστε να επιλεγεί ο πιο κατάλληλος δείκτης. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται εν μέρει με υποθέσεις και εκτιμήσεις του αξιολογητή. Οι υποθέσεις που γίνονται εδώ είναι οι εξής :

1. Όσον αφορά τις βαρύτητες των δράσεων μέσα στα μέτρα όπου δεν υπάρχει καμία πληροφορία γίνεται η υπόθεση ότι οι δράσεις θα έχουν ποσοστιαία τις ίδιες βαρύτητες με αυτές που είχαν στο τρέχον ΕΠΕΑΕΚ.

2. Όσον αφορά το είδος των έργων που θα συμπεριληφθούν σε κάθε δράση επιλέγεται για κάθε δράση η πιο αντιπροσωπευτική ομάδα έργων και η ποσοτικοποίηση επιχειρείται με βάση τον πιο αντιπροσωπευτικό δείκτη.

Το μοναδιαίο κόστος προέκυψε από τη συστηματική εργασία bottom – up για τις ανάγκες αξιολόγησης του τρέχοντος ΕΠΕΑΕΚ. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα το μοναδιαίο κόστος εκτιμάται με βάση την υφιστάμενη κατάσταση. Αν συνεπώς κάποια παράμετρος μεταβληθεί στο μέλλον, γεγονός που στην παρούσα φάση θεωρείται δεδομένο, η μεταβολή αυτή θα επηρεάσει το κόστος και συνεπώς και την ποσοτικοποίηση του φυσικού στόχου. Εάν πάραυτα δεν υπάρξουν μεταβολές ικανές να ανατρέψουν τις μετρήσεις τότε ο εκτιμώμενος φυσικός στόχος που εκτιμάται θα κινηθεί σε ένα σχετικά μικρό εύρος απόκλισης. Ακριβέστερη ποσοτικοποίηση του φυσικού στόχου ασφαλώς θα προκύψει όταν θα είναι διαθέσιμο το συμπλήρωμα προγραμματισμού. Εξάλλου ακρίβεια στην ποσοτικοποίηση θα επιτευχθεί τελικώς όταν υπάρξουν τεχνικά δελτία έργων, τα οποία θα επιτρέψουν τη συστηματική ποσοτικοποίηση του φυσικού στόχου bottom – up.

5.7.2 Ποσοτικοποίηση εκροών

Η ποσοτικοποίηση των εκροών έγινε με βάση την εμπειρία από το ΚΠΣ II (μοναδιαίο κόστος παρεμβάσεων) και τους πόρους που το παρόν ΕΠ επιμερίζει ανά κατηγορία παρέμβασης. Το ποσοστό ποσοτικοποίησης ανέρχεται στο 89% του συνολικού κόστους του Προγράμματος.

Πίνακας 5.23: Ex ante Ποσοτικοποίηση εκροών του Προγράμματος

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΜΕΤΡΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΟΗΣ	ΕΚΡΟΗ
Α1: Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (πεδίο 2)		
1.1 Ένταξη Ατόμων ειδικών κατηγοριών στο εκπαιδευτικό σύστημα	Αριθμός εκπαιδευτικών Α' βάθμιας που επιμορφώνονται σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (μέση διάρκεια εκπαίδευσης: 100 ώρες)	26.894
	Σχολεία δεύτερης ευκαιρίας (ΣΔΕ) - εκπαίδευση ενηλίκων	10
	Αριθμός εκπαιδ/κών (νηπιαγ./δημοτικού) που θα επιμορφωθούν (μέση διάρκεια εκπαίδευσης 60 ώρες/εκπαιδευτικό)	35.747
	Αριθμός ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης	33
	Αριθμός ωφελομένων μαθητών λυκείων	120.894
	Αριθμός εκπαιδευτικών (Γυμν/Λυκ.) που επιμορφώνονται σε θέματα ειδικής αγωγής (μέση διάρκεια εκπαίδευσης 60 ώρες /εκπαιδευτικό)	35.427

Α2: Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου μάθησης (πεδίο 3)		
2.1 Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης	Αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών Β/ βάθμιας	μ.δ*
2.2 Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών – Διεύρυνση	Αριθμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων σπουδών	750
	Αριθμός νέων τμημάτων (εξασφ. λειτουργίας)	30
	Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων	118
	Αριθμός ερευνητικών έργων	50
	Αριθμός προγραμμάτων υποτροφιών	12
2.3 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	Αριθμός ΙΕΚ	186
	Αριθμός εργαστηρίων πληροφορικής	59
	Αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών αρχικής κατάρτισης	3.344
	Προσαρμογή προγραμμάτων σπουδών και βιβλίων: Αριθμός προγραμμάτων σπουδών	25
2.4 Επαγγελματικός Προσανατολισμός & Σύνδεση με Αγορά Εργασίας	Αριθμός κέντρων ΣΕΠ και γραφείων ΣΕΠ σε λύκεια	611
	Αριθμός εκπαιδευτικών που επιμορφώνονται (μέση διάρκεια εκπαίδευσης 650 ώρες /εκπαιδευτικό)	2.250
	Αριθμός προγραμμάτων πρακτικής άσκησης	167
	Αριθμός εκπαιδευτικών που συμμετέχουν	9.184
	Αριθμός μαθητών που συμμετέχουν	15.458
	Σχολικές πολυεταίρικές συμπράξεις	153
	Δημιουργία οδηγών για εικονικές επιχειρήσεις	12
2.5 Δια Βίου Εκπαίδευση	Αριθμός φοιτητών	25.133
	Αριθμός εκπαιδευομένων ατόμων	4.200
Α3: Ανάπτυξη & προώθηση της επιχειρηματικότητας & της προσαρμοστικότητας των νέων (πεδίο 4)		
3.1 Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης & καινοτομικών εφαρμογών		μ.δ.
Α4: Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας (πεδίο 5)		
4.2 Προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης & Εκπαίδευσης για Γυναίκες		μ.δ.
4.3 Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά & ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες		μ.δ.

Α5: Υποστήριξη Υλοποίησης Μέτρων ΕΚΤ		
5.1 Αναβάθμιση Υποδομών & εξοπλισμών	Αριθμός ωφελούμενων βιβλιοθηκών ΑΕΙ-ΤΕΙ	14
	Αριθμός νέων βιβλιοθηκών	4
	Αριθμός Σχολικών Μονάδων Β/βάθμιας που εξοπλίζονται με εργαστήρια (το κόστος αφορά κτιριακές παρεμβάσεις: μελέτη /επίβλεψη / κατασκευή)	5.568
	Σχολικές μονάδες με εργαστήρια πληροφορικής	1.299
	Αριθμός Σχ. Μονάδων Α/βάθμιας που αποκτούν τεχν. Εργαστήριο	582

*μ.δ. Δεν μπορούν να υπολογισθούν ex ante οι εκροές επειδή ελλείπουν στοιχεία οικονομικότητας από προηγούμενες υλοποιήσεις καθώςον πρόκειται για νέες δράσεις του ΕΠ

5.7.3 Ex ante ποσοτικοποίηση αποτελεσμάτων

Η αύξηση της δυναμικότητας των δομών ή η διεύρυνση του ποσοστού πληθυσμού που ωφελείται από το πρόγραμμα υπολογίζεται με βάση τις εκτιμηθείσες εκροές με την υπόθεση ότι θα υλοποιηθεί το σύνολο του φυσικού αντικείμενου. Ως τιμές βάσης έχουν ληφθεί οι εκροές του ΕΠΕΑΕΚ 1994-99³⁰. Είναι σαφής η παρέμβαση του ΕΠ σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος με κριτήρια την ελαχιστοποίηση της απόκλισης δεικτών του εκπαιδευτικού συστήματος από τον κοινοτικό μέσο όρο και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας. Για το λόγο αυτό παρουσιάζονται τα άμεσα αποτελέσματα του ΕΠ στον ακόλουθο πίνακα 5.23 εκπεφρασμένα στις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος παρά το γεγονός ότι το ΕΠ δεν είναι δομημένο σε αυτή τη λογική ώστε να διαφανούν ευκολότερα.

³⁰ Επειδή ένα μέρος του προγράμματος είναι ακόμα σε υλοποίηση έχουν ληφθεί σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές εκείνες που θα προκύψουν από την ολοκλήρωση του ΕΠΕΑΕΚ που δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με το έτος έναρξης του επόμενου ΚΠΣ δηλ. το έτος 2000

Δείκτες αποτελεσμάτων	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ			ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΑΤΟΜΑ												
Ι. Αύξηση της ικανότητας για κατάρτιση & εκπαίδευση												
αύξηση αριθμού επιμορφούμενων εκπαιδευτικών	3514	75476	2048%	193463	241455	25%						
Αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών ετησίως	879	10782	1127%	48366	34494	-29%						
αύξηση αριθμού ενηλίκων (>25 ετών) που εισέρχονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση							5.170	27.600	434%			
Μείωση του ποσοστού σχολικής διαρροής	11%	6%	-5%	11%	6%	-5%						
% ωφελούμενων επί πληθυσμού ¹				34%	20%							
ποσοστό κάλυψης ζήτησης για τριτοβάθμια εκπαίδευση							35%	100%	65%			
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΟΜΕΣ												
Αύξηση δυναμικότητας δομών												
αύξηση δυναμικότητας δομών σχολικών μονάδων	9867	11293	14%	2529	5041	99%						
ποσοστό τμημάτων σχολείων σε διπλή βάρδια ²				16%	0%							
αύξηση δυναμικότητας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας				1	10	900%						
ετήσια αύξηση ωφελούμενων ενηλίκων από ΣΔΕ				50	72	44%						
αύξηση δυναμικότητας ολοήμερων δημοτικών σχολείων	28	600	2043%									
% κάλυψης ολοήμερων (σε σύνολο δημοτικών)	3%	52%	49%									
αύξηση δυναμικότητας βιβλιοθηκών				517	1157	124%	9	13	44%			
αύξηση δυναμικότητας εργαστηρίων	0	742		400	3782	846%						
αύξηση τομέων κατάρτισης (ΙΕΚ)										16	25	56%
Ωφελούμενοι αρχικής κατάρτισης (αθροιστικά)										40.000	63.000	58%
Ωφελούμενοι αρχικής κατάρτισης (ετήσια)										6.667	9.000	35%
¹ με το ΣΕΠ δεν καλύπτεται μόνο ο πληθυσμός μαθητών λυκείου, αλλά το σύνολο πληθυσμού μαθητών Ββάθμιας												
² τα στοιχεία προκύπτουν από μελέτη του ΕΜΠ για λογαριασμό του ΟΣΚ και αφορούν το σύνολο των νέων τμημάτων Αβάθμιας και Ββάθμιας												

Πίνακας 5.24: Ποσοτικοποίηση άμεσων αποτελεσμάτων προγράμματος

5.7.4 Επιπτώσεις του Προγράμματος – Δημιουργία Απασχόλησης

Η δημιουργία πρόσκαιρης απασχόλησης (κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων) εκτιμήθηκε με βάση το υπόδειγμα που έχει σχεδιάσει και εφαρμόσει ο αξιολογητής κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΠΕΑΕΚ 1994-99. Εκτιμάται ex ante ότι από την υλοποίηση του νέου ΕΠ θα προκύψουν **13.539 ισοδύναμες θέσεις απασχόλησης 12μηνης διάρκειας** που αποτελεί ένα σημαντικό ποσοστό της συνολικής απασχόλησης που θα δημιουργηθεί κατά την προγραμματική περίοδο 2000-2006.

Ο υπολογισμός των καθαρών θέσεων μόνιμης απασχόλησης δεν μπορεί να εκτιμηθεί στην παρούσα φάση καθόσον υπολογίζεται σε επίπεδο έργου. Επίσης από τη φύση του το ΕΠ δημιουργεί λίγες θέσεις μόνιμης απασχόλησης (π.χ. επιστάτες στα νέα σχολικά κτίρια) καθόσον η πλειοψηφία των δράσεων του είναι εστιασμένη σε ενέργειες αναβάθμισης ανθρώπινου δυναμικού, η ολοκλήρωση των οποίων δεν δημιουργεί μόνιμη απασχόληση³¹.

³¹ σύμφωνα με το μοντέλο του ΚΕΠΕ για το ΚΠΣ II μία μόνιμη θέση απασχόλησης για να προκύψει απαιτεί 40 έως 45 εκατομμύρια δρχ. αλλά μάλλον εφαρμόζεται σε παρεμβάσεις υποδομών και ως εκ τούτου αποφεύγεται η χρήση της στον ex ante υπολογισμό της μόνιμης απασχόλησης του παρόντος ΕΠ